

לקראת שבוע מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בא

לקראת שוב מלכותא

dirshu@dirshu.co.il לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 153

פנינים לפרשת בא

הסטייפלר וזוגתו סחבו עבורי את המזרן וכלי המיטה, והחזון איש הלך לפניהם להראות להם היכן יניחו את המזרן. איני זוכר אם גם הוא עזר בסחיבת כלי המיטה, אך היטב חרות בזכרוני כיצד הכין עבורי כלי עם מי נטילת ידיים לשחרית, והעמיד אותו ליד המיטה

הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א בחוויות אישיות מגדולי ישראל

וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשֶׂוּ (שמות י"ב כ"ח)

אף ההליכה מנה הכתוב ליתן סכר להליכה וסכר לעשייה (פ"ט)

ענהו רבי אלעזר: זהו התנאי שלי להסכם שביקש המלך. אני לא ביקשתי הסכם כזה, כל כולו הגיע על פי רצון המלך". המלך שמע את דבריו, התרכך ואמר: "הנני מסכים לעשות כדברך, אבל דע לך, שאם תוך שלושה ימים לא יסורו הדגים, יעזבו היהודים את כל ממלכת הולנד לצמיתות". למחרת עם שחר הוצבו ברחובות העיר חביות גדולות מלאות יין, והעיר אמסטרדם צהלה ושמחה בטוב לב ובמשתה. השמחה גאתה עד השחקים, עד שלא היתה זכורה שמחת פורים באמסטרדם כאותה שמחת פורים. לקראת ערב, בשעת סעודת היום, הגיע שליח מבית המלך לביתו

מרגש לעקוב אחר החיבה שרחשו גדולי ישראל לקיום המצוות. חיבה, אשר גרמה להם לקיים אותן במסירות נפש ומתוך דבקות אמיתית

בימי רבי אלעזר הרוקח זצ"ל מאמסטרדם בעל "מעשה רוקח" ארע מאורע נורא -

העיר אמסטרדם ישבה על שפת נהר גדול, וסכר מים אדיר ממדים הגן עליה מפני שיטפונות. באחת השנים ביום תענית אסתר צפו על פני המים רבבות דגים, שבראשם היו כמין קרניים חזקות, ובאמצעותן הם החלו לדפוק על הסכר בעוצמה כזו, עד שנראה היה שבתוך זמן מועט הוא יקרוס וכל העיר תשטף במי הנהר.

שלח המלך לקרוא לרב הקדוש והזהיר, שאם לא יסורו הדגים מהנהר יוציא המלך כתב גירוש לכל היהודים. ענה לו רבי אלעזר: "בכוחי לקבל על עצמי את המשימה להסיר את הדגים מן הסכר, אלא שיש לי תנאי אחד - על המלך לממן מקופת הממלכה יין לרוב עבור יום הפורים שיחול למחרת, והיהודים ישתו כאוות נפשם ללא מעצור".

זעם המלך למשמע הבקשה וקרא: "מורד במלכות אתה! אני מבקשך להתפלל ולצום, ואתה מבקש ממני לתת לבני עמך להשתכר ביין המלך על חשבון קופת הממלכה?!"

שמעתי מהגה"ח ר' נחום ראטשטיין שליט"א, בשנת תשל"ב היה מקום הלימוד בביהמ"ד שב'קרן הבנין', ושם ישנה מרפסת היוצאת לצד הרחוב. באחד הימים עבר ה'בית ישראל' ברח' רש"י, ולנגד עיניו אברכים עומדים במרפסת ומדברים ביניהם 'מילי דעלמא'. על אתר שלח הרבי את המשב"ק ר' חנינא להביא לפניו את ר' נחום - ראש הכולל...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על ימי השובבי"ם

"ושמרתם את המצוות" (שמות י"ב י"ז)

"רבי יאשיה אומר אל תהי קורא 'את המצוות' אלא 'את המצוות' כדרך שאין מחמילין את המצוות כך אין מחמילין את המצוות, אלא אם באה לידך עשה אותה מיד" (מכילתא דר"י)

בימי שבתו של הרה"ק מקאצק זי"ע על כסא ההנהגה, שאלו יהודי שהיה ידידו ורעו משנות קדם, יחדיו הסתופפו ולמדו מפיו של הרה"ק רבי בונם מפשיסחא זי"ע: "הלא שנינו ישבנו בצילו של רבינו הקדוש, ונתייגענו לעלות בדרך הישרה, כיצד אירע שאתה נעשית לרבי בעל מדרגה גבוהה מאד, ואילו אני נשארתי אדם פשוט מן השורה?" ויענהו הרה"ק: "הרי למדנו בפשיסחא לבאר את הכתוב (תהילים קט"ו, ט"ז) 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם' - שדרכו של היהודי אל השלימות כמי שעולה מהארץ ועד לשמים שבו יאמר 'עלו שמים ירדו תהומות' - ובלשונונו 'מ'טאנצט מ'פאלט, מ'פאלט' מ'טאנצט' היינו ששואפים ועוסקים לעלות למעלה עד רום השמים ואז נופלים, אך לא נשארים בנפילה אלא ממשיכים לנתר ולקפוץ לגובה עד שמתעלים. והנה אתה, אכן החילות לעלות מעלה מעלה, אך משראית שהנך נסוג אחור ונופל - התיאשת ונשארת בנפילתך, אך אני לא אמרתי נואש בעת הנפילה אלא המשכתי להתעלות עד שהגעתי להיכן שהגעתי".

הוסיף הידיד לשאול: "למדנו רבינו כיצד יקום האדם ויתעלה מתוך הנפילה, והרי היא כואבת ומייאשת את האדם?" ענהו הרבי מקאצק: "אין הדבר תלוי אלא ברצונו ותשוקתו של האדם. כי כך למד הרבי רבי בונם מהנאמר אצל בתיה בת פרעה, ששלחה את ידה למרחק גדול והביאה את התיבה שבה היה משה מונח אליה, ודרשו ז"ל שהתיבה הייתה מרוחקת ממנה מאד, אלא שנס עשה הקב"ה ושרבובי אשתרבב ידה - ועי' שנתארכה ידה השיגה את משה רבינו. ותמיהה גדולה היא, וכי לא ראתה שהתיבה רחוקה כ"כ, מדוע הושיטה את ידה? ומכאן, כשאדם רוצה דבר בכל נפשו ומאודו אינו רואה כלל שהוא רחוק ממנו... ומאחר שכל כך עז חפצה של בתיה לקחת את התיבה - היה נראה בעיניה כמו שהיא מרוחקת רק במרחק מועט, לכך שלחה את ידה לקחתו, וה' עשה נס ונתארכה ידה אמות הרבה. כך אף אני, בשעה שנפלתי גברה

תשוקתי להתעלות עד כדי כך, עד שכבר לא הרגשתי כלל כמה קשה ורחוק להשיג את ההתעלות, אלא המשכתי בכל מאודי, יגעתי ומצאתי!".

הזמן גרמא, בימי השובבי"ם בהם ניתן לכל איש ישראל כח עוז ותעצומות להתעלות, לטהר ולקדש את עצמו בקדושה של מעלה, אזי בראש ובראשונה יש להרבות בעמל ויגיעת התורה, וכן אומרים משם ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בשם הרה"ק השרף מקאצק זי"ע שעיקר תיקון ימי השובבי"ם הוא בלימוד גמרא ופ' תוספות בעיון. כתב ה'שלטי גיבורים' במסכת תענית (שו"ע תקע"א ב'): "תלמיד חכם אינו רשאי לישב תענית שממעט ממלאכת שמים", והיינו שתלמוד תורה מכפר על האדם יותר מהתענית, ולכן אמרינן ליה שלא להתענות של יתמעט המכפר הגדול יותר.

וכן מביא בספר 'חבצלת השרון' (בהקדמת הספר) ששמע מהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, שעל כל התעניות והסיגופים בדרכי התשובה, אין לך תיקון גדול יותר מן התורה הקדושה לזכך ולטהר את האדם מכל חטא עוון ואשמה.

כן נודע מה שכתב ה'יסוד העבודה' (ח"ג פה ח) וז"ל: "אמרו חז"ל

תורה מכפרת מגני ומצלי, ותלמיד חכם אין אש של גהינום שולט בו, והקובע לו ללמוד ה' שעות בלי שום הפסק דיבור בענין אחר... נראה לי שדבר זה הוא ענין נפלא המועיל ומזכך ומכפר, ומביא אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה". עכ"ל.

בספר 'כתר ראש' (אות קל"ג) מביא בשם הגר"ח מוואלאזין זצוק"ל (בענין התיקונים) כי כל העוסק בתורה אין לו מה לדאוג כלל, וכפי שהראה לו רבו הקדוש הגר"א מוילנא זי"ע מאמר נורא בתיקוני הזוהר המחמירים מאד בחומר העוונות, שהעובר על רצון הבורא נידון בייסורים קשים ורעים ואין לו תקנה כי אם במיתה רח"ל, אך בסוף אותו מאמר נורא בתיקוני הזוהר (תיקון כ"א-כ"ב) איתא שכל העוסק בתורה הרי מתקיים בו 'אורך ימים בימינה' להצילו מן 'המיתה', 'ובשמאלה עושר וכבוד' ינצל אף מן 'הייסורים' כי נפשו מיטרת בקדושת התורה הקדושה.

פעם ראה הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע אברך היושב בתענית באלו הימים, אמר לו הרמ"מ מ"דוע הנך עוסק בתיקון הקטן שהוא התענית והצום, הרי 'בר הכי' אתה, ואפשר לך לערוך את התיקון היותר גדול והוא לימוד גמרא ותוס'!"

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע היה מזהיר תדיר את כל הבאים במחיצתו, להרבות בלימוד דפי גמ' ותוס'. דכירנא שנכנס אליו בחור בר מצוה בשבת קודש לאחר תפילת המנחה, בכדי להתברך אצלו, והרבי היה באמצע אמירת תהילים כדרכו, על כן אמר לו בלשון הקודש - "אומר לך 'הדרכה' לבר מצוה: הנך עומד לקבל אורח יצר טוב, שהוא מלאך, מן הראוי שתקיים בו מצוות הכנסת אורחים, והנה, הכנסת אורחים בשלימות היא שמעניקים ונותנים לאורח את מה שהוא רוצה ואוהב, ולא מה ש'בעל הבית' אוהב, על כן אגלה לך שאורחך - יצר הטוב, אוהב דבר אחד והוא לימוד הגמרא, ראה נא להנותו בריבוי דפי גמרא..."

כל עצותיו לכל עניין, רוחני וגשמי היה בריבוי לימוד התורה. שמעתי אומר פעם לאחד מבחורי ישיבת סלבודקא, אשר שאל מאתו עצה וסגולה לשמירת עיניים, ענה על אתר: "השקיע את עיניך באותיות הגמרא, ואז תזכה לשמור עת עיניך מראות רע!"

הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע, הורה פעם למשמשו באחד מימי השובב"ם באישון ליל, שיעיר את כל הקהל ויעמידם לפניו בבית המדרש בהקהל את הקהל. יצא רבי יוחנן אל הקהל ואמר להם: "דעו לכם - עד הנה לא רציתי לעורר ולדבר בעניינים אלו, אך זה עתה נתגלה לי גודל וחשיבות כח לימוד שעות רצופות שהם נעשים ל'ריצפת אש'... על כן יקבל כל אחד על עצמו קבלה בענין זה".

דהרי הלימוד ב'רציפות' ללא הפסק דברים בטלים וכדו', מטהר את נפש האדם לאין ערוך, מתאמרא בשם ה'מהר"ל דיסקין זי"ע על דברי חז"ל (חגיגה יב:) על המפסיק ממשנתו 'מאכילין אותו גחלי רתמים', שעונש זה גדול הוא מאד, כי כמו האוכל גחלי רתמים שהגחלים לוחשים לו בתוככי פיו ואף לאחר מכן לא ירגיש כל 'טעם'

באכילתו - אף כשיאכל דברים טובים וערבים לחיך, כמו כן הוא העונש של 'גחלי רתמים'...

כתב החזון איש (קובץ אגרות ח"א אגרת ג): "עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק, בלימוד התמידי הוא סוד הקדושה וכו'. מן הראוי לחבל תחבולות איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד".

איתא בגמרא (ע"ז ב.): "לעתיד לבוא מביא הקב"ה ס"ת ומניחו בחיקו, ואומר למי שעסק בה יבא ויטול שכרו", ומבאר המהר"ל (חידושי אגדות ע"ז) שלכן מניחו בחיקו להראות כי ע"י התורה שהיא בחיקו של השי"ת וקרובה אצלו, העוסק בה ג"כ קרוב אל השי"ת, ומי שהוא קרוב אל השי"ת ראוי שיקבל שכרו מן השי"ת, הרי לך גודל קדושת עוסק בתורה.

סיפר הגה"ח ר' נחום ראטשטיין שליט"א (יאיר נתיבות פרק ג' סימן ד') בענין 'תקנות הכולל' שהיה בראשותו כפי שהעמידם הרה"ק ה'בית ישראל', וז"ל: "בשנת תש"כ שמעתי מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל זצ"ל: 'כל אחד צריך לעבוד ולהתייגע כדי לעקור ממנו את החטא, ואף אם נראה לאדם שאין לו שייכות לזה ומדמה בנפשו שכבר עקר מעצמו את זה, באמת, פעמים הרבה טעות הוא בידו, כי רק 'דחוי' היא בכח ההתנגדות שבו, אבל לא נעקר ממנו הדבר, ולכן יש שלפעמים בעת זקנה מתעוררים הדברים והוא תוהה ומשתומם על מה ולמה הגיע לו ככה, ולא ידע שבכלות כח ההתנגדות שבו התעורר בו הדבר הזה, שלא עקרו בימי הנעורים והבחורות, ולכן, צריך כל אחד לעקור את הדבר מעצמו בעוד כוחו במתניו, ואני אומר שעקירת הדבר הוא בזה שאינו משוחח באמצע הלימוד".

ומוסיף להביא מה שאמרו בשם הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, שעקירת הדבר הוא בזה שפועל ועושה עם חברו לסייע לו ע"ד שאמר נעים זמירות ישראל 'אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו' (תהילים נ"א ט"ו) במזמור המורה דרכי תשובה ליחיד.

עוד שמעתי מהגה"ח ר' נחום ראטשטיין שליט"א, בשנת תשל"ב היה מקום הלימוד בביהמ"ד שב'קרן הבנין' (רח' רש"י 40 בעיה"ק ירושלים), ושם ישנה מרפסת היוצאת לצד הרחוב. באחד הימים עבר ה'בית ישראל' ברח' רש"י, ולגד עיניו אברכים עומדים במרפסת ומדברים ביניהם 'מילי דעלמא'. על אתר שלח הרבי את המשב"ק ר' חנינא להביא לפניו את ר' נחום - ראש הכולל, ובבואו לפניו תמה הרבי, היתכן כזאת? מדוע האברכים מפסיקים באמצע הלימוד בדברים בטלים? ר' נחום שרצה להמתיק את דינם של האברכים נענה בפני הרבי ואמר: "הרי הרבי תיקון שהאברכים לא ידברו באמצע הלימוד רק מחוץ לביהמ"ד, ולאברכים הללו היה ענין נחוץ לדבר ביניהם, ע"כ יצאו השניים מבין כותלי ביהמ"ד ושם ערכו שיחתם", אמר לו הרבי: "כל זה לא אמרתי אלא למי שבא אליו יהודי מבחוץ - לא ידבר עמו בתוככי ביהמ"ד - שם לא יעסקו אלא בתורה, אבל כששני המדברים באים מכותלי הכולל, מאן דכר שמיה - שידיברו יגמרו ענייניהם ועסקיהם אחרי הלימוד..."

עוד מעיד שם (יאיר נתיבות, עמו' ק"א): "וכך ראיתי בכתבי חמי

בשנים הראשונות לנישואיו, כאשר רבו הגאון רבי יושע-בער סולובייצ'יק זצ"ל הזמין אותו ואת רעייתו הרבנית להסב עמו בליל הסדר. רבי שמשון זצ"ל ידע שהזמנה זו היא נדירה וייחודית אלא שלמרות רצונו העז נבצר ממנו להסכים להזמנה. "חשבתי לעצמי, אם אני אלך, מי יהיה אצל השווער בליל הסדר?"

חג הפסח במחיצת הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

"שבעת ימים מצות תאכלו" (שמות י"ב, ט"ו)

מצא די כוחות וזמן לשלב את טוב לבו ומידותיו התרומיות לגמילות חסדים בשלמות.

באחת השנים צירף את אחד מבני הקהילה בירוחם לחבורה של אפיית המצות שבראשה עמד, וגם ברבות הימים, כאשר כבר הלה לא היה יכול להשתתף אישית באפייה ולסייע במלאכה, הותיר רבי שמשון את חזקתו על כנה, והאברך היה מגיע לאופקים לקראת החג כדי ליטול את מצותיו.

וכך מספר בעל המעשה:

"שנה אחת עזבתי את דירתי בירוחם כבר ב"ג בניסן, בדרכי לבני ברק, וממנה תכננתי לצאת בשעות אחר הצהריים של ערב יום-טוב לעיר אחרת, שבה עשיתי את ימי החג. בשל טרדת ערב החג שכחתי לעבור דרך אופקים כדי ליטול מביתו את חבילת המצות השמורות למעני, וכאשר נזכרתי לבסוף, נאלצתי להתרוצץ בבני ברק על מנת לרכוש מצות אחרות, בידיעה שלרבי שמשון אין דרך לדעת היכן אני מתאכסן. מכשיר 'פלאפון' לא היה אז בנמצא. באותן שנים היה הרב נוסע עם כל משפחתו לערוך את הסדר בצוותא עם חותנו בבני ברק. בשעה שתיים בצהרי ערב החג, נשמעו לפתע נקישות על דלת הדירה בבני ברק שבה שהיתי. בפתח ניצב הרב בכבודו ובעצמו, הקורא לעומתי בשמחה: 'ברוך ד' שמצאתי אותך - הנה המצות שלכם!'"...

על יסוד דברי רבינו האריז"ל, שהקערה וסדר המאכלים שעליה רומזים לכל עשר הספירות, הסיק רבי שמשון, כי יש עניין שגם המצות יהיו בקערה יחד עם הכרפס, המרור ושאר הסימנים, כאשר המצות (הרומזות לספירות עליונות) צריכות להיות מונחות בראשם לפניהם. היכן ניתן להשיג קערה כה גדולה?

ביום בדיקת חמץ של אחת השנים, נסע ר' שמשון לשם כך לשוק הערבי בבאר שבע ושם אכן מצא קערת נחושת עתיקה בגודל ענק, המכילה די מקום עבור המצות וגם עבור שאר סימני הלילה, אלו לצד אלו. לשמחתו הרבה, היו בחנות שתי קערות כאלו, והחליט לרכוש אחת כזו גם עבור שכנו הקרוב אליו, 'בלחט'א רבי אברהם דייטש. הוא שב הביתה כששתי הקערות בידו, ובני הבית עמלו זמן ממושך לנקות היטב את הקערות ולמרקן מירוק אחר מירוק.

כאשר סיימו את המלאכה ולאחר שהוגעלו והוכשרו כדין, התבונן יחד עם בני הבית כדי לקבוע איזו קערה יפה ובוהקת יותר, וכאשר נמנו כולם וגמרו בבירור על אחת מהן, אמר: "אותה תתנו לר' אברהם". באותו מעמד מצא את ההזדמנות ללמד את ילדיו את דברי הרמב"ם שבסוף הלכות איסורי מזבח, על פיהם ביכר עבור הזולת את המעולה והיפה מבין השתיים:

"... שהרוצה לזכות עצמו, יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבינו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו... והוא הדין לכל דבר שהוא לשם הקל-הטוב, שיהיה מן הנאה והטוב. אם בנה בית תפילה יהיה נראה מבית ישיבתו. האכיל רעב, יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו. כיסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו. הקדיש דבר, יקדיש מן היפה שבנכסיו, וכן הוא אומר כל חלב לד'".

לאחר חצות ערב פסח

מדרך הטבע, כאשר עוסקים לקראת דבר גדול ונכבד הרי הפרטים הקטנים והשוליים נדחקים להם לקרן זוית. אבל לא אצל אדם גדול. היופי המיוחד בקומתו של רבינו היה השלמות בתיקוני הסעודה, כאשר עם כל ההכנות לגשמי הברכה והשפע משמים בליל הסדר,

ההחלטה המפתיעה נפלה על בני הבית כיום בהיר. הרבנית נבוכה, והילדים התלחשו זה עם זה כלא מאמינים למשמע אזניהם: "טאטי הולך להיות עם הרוסים, ורק סבא וסבתא יהיו אתנו ב'סדר"

זיכוי הרבים

כשנתיים לאחר מכן אירע מקרה דומה, שאף בו הכריעה מצוות כיבוד הורים.

היה זה באחד מימי חול המועד פסח, כאשר פנו אליו מארגון 'ערכים' בבקשה בהולה לחלץ אותם מן המיצר, לאחר שלסמינר הנערך מטעם הארגון באנגליה לא נמצא מרצה שיאות לעזוב את בני משפחתו בעיצומו של חג, ומשבריר ונוכח בנחיצות הרבה השיב רבינו כי הוא נוטה להיענות בחיוב להצעה, ומבחינתו נכון הוא לצאת בטיסה לאירופה למחרת עם לילה...

גם הפעם הזאת נחלצו בני הבית למנוע ממנו את ביצוע הרעיון, בעיקר מתוך דאגה לשלומם ולבריאותם, שהרי היטב ידעו כי לדידו השהייה בפסח מחוץ לבית, כמוה כגזרת תענית על עצמו, בנוסף לנסיעות וההוצאות המפרכות. אלא שגם משום כך לא היה שת לבו לתנאי הגשמיים כאשר מנגד עומדת מצוה רבה זו של רבים. השיקול שבכל זאת הכריע את הכף לשלול את הנסיעה, היה גם במקרה זה עניין כיבוד ההורים ששהו בביתו במהלך החג, באמרו "איך אסע לחו"ל ואשאיר אותם כאן?!"

סירוב להזמנה נדירה

אגב, גם שנים קודם לכן סירב פעם להזמנה נדירה למען כיבוד הורים. היה זה באחת השנים הראשונות לנישואיו, כאשר רבו הגאון רבי יושע-בער סלובייצ'יק זצ"ל הזמין אותו ואת רעייתו הרבנית להסב עמו בליל הסדר. רבי שמשון זצ"ל ידע שהזמנה זו היא נדירה וייחודית וחשק מאוד לזכות ולהיות סמוך על שולחן רבו וללמוד מאורחותיו, אלא שלמרות רצונו העז נבצר ממנו להסכים להזמנה. "חשבתי לעצמי", סיפר לימים, "אם אני אלך, מי יהיה אצל השווער בליל הסדר?"

(מתוך 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו')

הוא פשוט 'הפך את העולם' כדי לברר להיכן יצאתי מירוחם, ועבר מאיש לאיש בבני משפחתי עד שהצליח לעלות על עקבותיי ובא בעצמו לאכסניה שלי, באמרו: 'חבל שתפסידו את המצות המהודרות שלכם'. היו אלה המצות המהודרות ביותר שאכלתי בחיי. הרבה זיעה של מצוה היתה טמונה בהן, וכל כזית וכזית שאכלו בני המשפחה, נדמה בעיניהם כאילו טעמו בו טעם גן עדן.

ליל הסדר עם אנטולי וגרישה?

בעיצומן של ההכנות לקראת ליל הסדר באחת השנים, נודע לר' שמשון כי קיומו של ה'סדר' המתוכנן להיערך עבור קבוצה של עולים חדשים מרוסיה - מוטל בספק, ולאחר שברגע האחרון נבצר מהאברך שניהל אותו מדי שנה, להשתתף בו ולמלא תפקידו. כיתר כל הבעיות שצצו חדשות לבקרים ודרשו פתרון, הגיעה גם בעיה זו לפתחו של הרב...

חלפו כמה רגעים שבהם פסע בביתו אחוזו שרעפים אנה ואנה, עד שההחלטה שגמלה בלבו היתה שהוא זה שילך לערוך את הסדר לעולים. כן, בלילה המרומם, המשופע גינוני מלכות, ישב הרב בצוותא חדא עם אנטולי וגרישה ושאר חבריהם. וכי מיהו זה שקבע אילו מצוות יעלו לרצון לפני אדון - כל, אם סדר כהלכתו בביתו או שמא דווקא במקום שבו זקוקים לו ביותר ואין לו תחליף, בחברת כעשרים וחמישה עולים ישישים מרוסיה. אלא שההחלטה המפתיעה נפלה על בני הבית כיום בהיר. הרבנית נבוכה, והילדים התלחשו זה עם זה כלא מאמינים למשמע אזניהם: "טאטי הולך להיות עם הרוסים, ורק סבא וסבתא יהיו אתנו ב'סדר'".

שעת חצות היום של ערב פסח חלפה לה זה מכבר, בעוד רבי שמשון יושב בביתו ועוסק באמירת סדר הקרבת קרבן פסח. הוריו הגיעו כבר מליל אמש מירושלים לעשות את החג במחיצתו, כמו גם חותנו הגדול, והנה קרבה אליו הרבנית והביעה באוזניו את הסברא שמא ההקרבה הגדולה שלו עבור העולים עלולה להביא בכנפיה פגיעה במצוות כיבוד הורים המתארחים על שולחנם, מלבד מצוות הכנסת אורחים כשלעצמה שאף היא מצוה מדאורייתא...

הילדים הצטופפו בפאתי החדר כדי לראות כיצד ייפול דבר, יכלו להבחין עתה כיצד חוכך הוא בדעתו ומתלבט מה באמת מוטל עליו לעשות. לבסוף החליט כי אמנם הצדק עמה והודיע לשמחת כל בני הבית שהוא נותר עמם.

אבל ההחלטה הזו לא הייתה תולדה של תחושה טבעית. אף אחד לא הזכיר שם את הרגש המשפחתי הבסיסי כאשר עלה לדיון נושא כה טעון שבמקומות אחרים היה מוכרע בטרם עלה כהווה - אמינא מופרך מעיקרו. שיקול הדעת לא נסב סביב העניין הרגשי - משפחתי אלא סביב שכר מצוה כנגד מצוות אחרות שכנגדה.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

פעם אחת היתה איזה בת ישראל יקרה שהגיעה לפרקה, והצעתי לה איזה שידוך מוצלח של חתן נעים הליכות. ברוך השם הצדדים הבינו אלו את אלו והשידוך התקדם כראוי. לקראת החתימה על ה'זכרון דברים' כנהוג, אמרו בני משפחת צד החתן שהם מסכימים לשידוך רק בתנאי שרבינו זצוק"ל יכתוב ויחתום להם שהוא נוטל על עצמו אחריות שהכל ילך כשורה

מהליכותיו המופלאות של כ"ק מרן גאב"ד מעלבארן הגה"צ אברהם צבי הלוי בעק זצוקללה"ה

"גם האיש משה גדול מאד" (שמות י"א, ג')

נגמר למזל טוב בשעטומ"צ! אחר איזה זמן אמר לי רבינו בהזדמנות גלייב מיר, עס האט מיר גאקאסט אסאך כוחות !! ויהי לפלא."

(מפי השדכן הנודע הרה"ח ר' שמואל יוסף האכהייזער שליט"א)

"אחר חג הפסח תשע"ו, בא יהודי אחד מירושלים עיר הקודש שהיה מגדל יתום בתוך ביתו וגמר בשבילו שידוך נאה עם בת מבני משפחה שהיה דרים במעלבארן ועתה מתגוררים כבר בירושלים. ובא למלעבארן בכדי להתעסק במצות הכנסת כלה וביקש מרבינו זצוק"ל שיעזרוהו בענין זה.

רבינו זצוק"ל מיד התקשר לאחד האברכים העסקנים שילך עמו על פתחי נדיבי עם. אבל עסקן זה ענה ואמר לרבינו שאף אחד לא ירצה לתת לענין זה, והיה לו איזה סיבה מדוע לא יתנו. אבל רבינו זצוק"ל לא הרפה והתקשר מיד לעסקן אחר אולי יאות למצוה זו, אך גם הוא כקודמו ענה שעסק זה לא יצליח, וכך גם ענו שאר העסקנים שרבינו נסה לדבר עמם לעזור לאיש זה.

בראות רבינו כן נתיישב והרהר בדבר רבות, אח"כ קם ואמר 'א"כ הרי המצוה שלי הוא!' וכך אמר: "אויב אזוי, מיינט עס מיך!" (אם ככה, מתכוונים אלי) ומיד עמד והלך עם היהודי הזה שני לילות בין

תכלה היריעה ויתם הדין אבל במעשי חסד של רבינו זצוק"ל נוכל להאריך ולכתוב והם לא יכלו.

בס"ד הננו מקבלים כל העת מהכא ומהתם מכל יודעי ומכירי רבינו זצוק"ל שכולם כאחד יעידון ויגידון מעלת צדקתו בקודש, וכבר הארכנו כמה פעמים בסיפורי גמילות חסדיו של רבינו זצוק"ל, והנה לפניכם עוד כמה סיפורים חדשים שנתקבלו לאחרונה בשולחן המערכת, להודיעך כוחו של אותו צדיק.

"פעם אחת אירע לי שנתלכלך לי הבעקטשע שלי בעצם יום השבת קודש, ולא ידעתי אם מותר על פי הלכה לנקות הבגד מחשש ליבון או טוחן את הלכלוך וכדומה. לכן באתי לשאול את רבינו זצוק"ל מה לעשות.

רבינו בחכמתו מיד הבין שאין כאן שאלה בהלכה גרידא, אלא יש כאן ענין של צער רב, כיון שלא היה לי שום בגד אחר ללבוש בשבת, והייתי מתבייש מאוד, לכן לא הורה לי מיד את האיסור אלא קודם נכנס לביתו הפנימי והוציא מאורו בעקטשע שהיה לו ואמר לי שאני יכול להשאילה ממנו עד אחר שבת, שיהיה לי מה ללבוש כיון שאין כדאי לנקות הלכלוך בשבת..."

(מפי בעל המעשה)

"פעם אחת היתה איזה בת ישראל יקרה שהגיעה לפרקה, והצעתי לה איזה שידוך מוצלח של חתן נעים הליכות. ברוך השם הצדדים הבינו אלו את אלו והשידוך נתקדם כראוי. לקראת החתימה על הזכרון דברים כנהוג, אמרו בני משפחת צד החתן שהם מסכימים לשידוך רק בתנאי שרבינו זצוק"ל יכתוב ויחתום להם שהוא נוטל על עצמו אחריות שהכל ילך כשורה ולא יכשלו בשידוך זה!

הלכתי בפחי נפש לרבינו זצוק"ל לשאלו מה לעשות במצב כזה, הייתי בטוח שרבינו לא יסכים בשום פנים ואופן ליקח על עצמו אחריות גדולה כזו. אבל רבינו זצוק"ל ששמע שהשידוך תלוי בו, מיד הוציא נייר וכתב להם שהוא נוטל על עצמו האחריות והכל ילך כשורה בעז"ה! ואכן בזאת נרגעו בני משפחת החתן והשידוך

בתי ישראל ובס"ד אסף רבינו סכום עצום של עשרים אלפים לטובת המצוה הזו! ואותו שליח היה כל כך מרומם מזה ולא ידע איך להודות לרבינו זצוק"ל על מה שעשה עמו!" (מפי עד ראייה)

ידוע ומפורסם היה רבינו זצוק"ל במידה זו, שתמיד היה מחפש איפה להחמיר ולמצוא לקיים רצון השי"ת יותר ויותר. וכאשר מעידים בני ביתו כשהיה רבינו זצוק"ל מברר איזה הלכה או סוגיא לידע המעשה אשר יעשה, לא היה מסכים לשום פשרה, אלא תמיד חיפש לירד לשורש הדברים ולידע במדויק אם הכל מתאים לגמרי לדעת תורה, ואם היה איזה צל של חשש בענין כלשהו היה מחמיר לעצמו כמו שהוא איסור תורה! כך היה בעניני כשרות ובעניני גיטין ושאר עניני ציבור שהיה מדקדק ומקפיד שהכל יתנהל למישרין ולפי כל הדעות והשיטות שלא ימצא שהקלו באיזה צד.

בענין זה מספרים בני ביתו של רבינו זצוק"ל שהיו כל מיני ענינים שהיה נוהג להתיעץ עליהם עם רבנים שונים ברחבי העולם. אף נשמע מפי הגאון רבי מנחם מאיר וויסמאנדל שליט"א רב דק"ק נייטרא במאנסי שכשהיה רבינו מתקשר אליו לשאלות בענין מסוים, היה רבינו שואל ומבקש לידע האמת כמו בחור צעיר שכאלו אינו יודע כלום... ולא היה בוש משאלותיו שיאמרו שהוא בטלן, כי העיקר אצלו היה לירד לתוכן הדברים הפנימיים ולחקור עיקר הדין.

כמו כן היה אצל רבינו בשנתו האחרונה, כשסערת העופות סבבה את העולם שקמו כמה רבנים להטיח ספק בכשרות עופות הפטם וביקשו להחליף לעופות אחרות, ואז ניכר על רבינו בחוש גודל זהירותו שחקר וברר את עומק הענין לפרטי פרטים עד שהסכים לחזור ולאכול אותן העופות. כשתקופה של כמה חדשים לא הכניס לפיו מאומה משום הספק והחשש, ועוד חזון למועד להאריך אי"ה בפרטי סיפור זה של מניעת רבינו זצוק"ל מעופות אלו וחקירותיו את האמת באופן מופלא ובדקדוק הדין, בהשקט ובצנעא כדי שח"ו לא יצא לעז על אותם האוכלים את העופות, ואכמ"ל.

עוד מימרא אמר רבינו זצוק"ל תחת אחד השיחים, שהוא מכיר טובה גדולה להרה"ח ר' שאול לייב גאנץ מוותיקי חסידי וויז'ניץ, כי בזכותו התחיל להקפיד ליטול ידיים לכהנים לפני שעולים לדוכן. ומעשה שהיה כך היה, שפעם אחת בשנות אברכותו של רבינו זצוק"ל בשיכון וויז'ניץ בבני ברק, ראה הרה"ח הנ"ל שרבינו לא יצא ליטול את ידי הכהנים לפני עלייתם לדוכן לברכת כהנים. ובאמת בארץ ישראל, הרבה מן הלויים אינם מקפידים כן, כי טירחה הוא להם לצאת בכל יום באמצע התפילה, וגם שבכל ביהכנ"ס יש הרבה כהנים והטירחא רבה... אבל ר' שאול לייב הנ"ל אמר אז לרבינו: "אני הייתי קופץ מהחלון בשביל ליטול את ידי הכהנים משום שזו העבודה היחידה שנשארה עדיין ללויים בזמן הזה!" ומיני אז התחיל רבינו להקפיד על זה בכל ליבו ונפשו, ותמיד החזיק לו לר' שאול לייב ז"ל הכרת הטוב על זה.

ואף בשנים האחרונות של רבינו זצוק"ל שהיה קשה עליו ההליכה לצאת מביהכנ"ס לנטילת ידי הכהנים, היה מביא לפניו הרה"ח ר' משה לייב אבעלעס נ"ו קערה וכלי עם מים והיה נוטל לאחד הכהנים במקומו בביהמ"ד.

"כשנה לפני פטירתו בעת ביקורו האחרון של רבינו זצוק"ל בארץ הקודש, בא רבינו לבקר את אחותו ע"ה אשת הרה"ח ר' אלקנה אוביץ שליט"א בבני ברק. ועמד שם אצל מיטתה אחד מנכדיה שעדיין לא נפקד בזרע של קיימא וכבר עמד כשלוש שנים אחר חתונתו.

פנה רבינו זצוק"ל אל אחותו ששכבה חולה במיטתה ולא יכלה להוציא הגה מפיה, ואמר לה רבינו: 'הלא את אינך יכולה לדבר כבר כמה שנים, א"כ הפה שלך נקי מדיבורי לשון הרע ורכילות, א"כ יש לך פה קדוש לברך את נכדך שיזכה לזרע של קיימא! כמובן שמיד הסכימה ונענה בראשה לברכו, ולתקופת השנה נושע אותו נכד ונלד לו בן זכר!

(מפי בעל המעשה, נכד הרבנית הנ"ל ע"ה)

"בתקופה שאבי שיח' הרה"ח ר' מנחם יוסף שליט"א נפל למשכב לפני כמה שנים, היה רבינו זצוק"ל בא הרבה לבקרו ולברכו בברכת רפואה שלימה.

פעם אחת כשישבתי לצד אבי שיח' בבית החולים, הגיע רבינו זצוק"ל למצות ביקור חולים ומצבו של אבי היה אז קשה מאוד ולא ידענו מה ילד יום. ואז שמעתי איך שרבינו מברך את אבי לפני צאתו מן החדר בלשון הפסוק "תחדש כנשר נעוריי!"

כשיצא רבינו, ניגשתי ושאלתי אותו 'האם זה נכון מה ששמעתי שהבטיח שאבי יתרפא בעז"ה?' נענע לי רבינו בראשו שנכון הדבר! אבל לא אמר יותר כלום. וב"ה כך היה שנתרפא אבי ב"ה וקם להתהלך על משענתו, ויעזור השי"ת שימשיך להאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים".

(מפי הרה"ח ר' שלמה היימליך שליט"א)

בעת הדפסת ספרו הראשון של רבינו זצוק"ל 'ויצב אברהם' על תהילים, קבלו בני ביתו של רבינו טעלעפאן מאשה חשובה אחת שרוצה לתרום סכום גדול להדפסת הספר משום הכרת הטוב שיש לה לרבינו שעזר לה בעת צרה, וכן סיפרה:

"פעם אחת כשנולדה לי בתי תחי הייתי בסכנה גדולה, והרופאים ממש נבאו שחורות שלא אשאר בחיים רח"ל. אמרתי לבעלי שיחי שילך תיכף להזכיר אצל רבינו זצוק"ל. ורבינו זצוק"ל כששמע את המצב, הלך מיד לתלמוד תורה ונכנס לכל כתה ורשם על הלוח את שמי להתחיל לומר תהילים, ועורר את הילדים לקרוע שערי שמים למענתי! ובס"ד תוך זמן קצר נושעתי ונרפאתי ברפואה שלמה!"

(מתוך עלון "יעידון ויגידון" גליון מס' 23 תשע"ט)

פעם תקפו את סבתא, הרבנית קנייבסקי, כאבי שיניים עזים. סבא, ה'סטייפלער' הזכירה בקידוש לבנה, וחלפו כאביה. סבתא ספרה על כך לאבא, אבל הזהירה אותו שלא יספר זאת, כדי שסבא לא יתפרסם כבעל מופת, וירבו הפונים אליו, ויתבטל מלימודו

עין הרע, רפואות והצלחה - הרבנית ר. צביון עם סגולות
שונות מבית מדרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

"ולא יתן המלכות לבא אל בתיכם לנגף" (שמות י"ב, כ"ג)

אשר יצר

בביתנו, היו כמויות גדולות של ברכונים מעוטרים, ובהם ברכת 'אשר יצר' - מספרת הרבנית ר. צביון, ביתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א - את הברכונים הללו הביא ר' שמשון הלפרין, כדי שאמא תחלקם.

אלפים-אלפים מהם חילקה אמא לנשים, תוך שהיא מעודדת אותן לומר את הברכה מילה במילה ובכוונה רבה. (אמא אף תלתה בבית את נוסח הברכה, באותיות מאירות עיניים והקפידה לברך מתוכו. אף אבא מקפיד על כך.) לדברי אמא, נשים שהתחזקו באמירת הברכה מתוך הכתב ובכוונה, ראו ישועות גדולות. אמא היתה ממליצה על סגולה זו לבעיות שונות, ובמיוחד לבעיות עיכול.

סיפרה לנו אמא: אשה מבנות חוץ לארץ באה אל ביתי, ושחה לי על בעיות הפוקדות אותה בזו אחר זו. רציתי מאד לעזור לה, וסיפרתי לה על סגולת 'אשר יצר', שהועילה לרבים. הצעתי לה, שתקבל על עצמה לומר את הברכה בכוונה ומתוך סידור. רציתי לספר לה על מעלת הברכה, והיא התרגשה מאד ואמרה: "מי כמוני יודעת על מעלתה הגדולה של הסגולה!".

וכה סיפרה לי האשה: "לפני חצי שנה חלה אבי ונאלץ לעבור ניתוח מורכב בלב. אחר הניתוח יצא אלינו הרופא ונד בראשו. הוא אמר בחשש, כי ייתכן שאבי נפגע בניתוח, ולא יוכל לשלוט בצרכיו. הדברים נחתו עלינו כמהלומה קשה. לא ידענו מה לעשות. באין פתרון אחר, החלטתי לפנות ליושב מרומים... חפצתי להתחזק בעניין כלשהו שיעמוד ליכוחו של אבי.

היות שקשה לי מאד להתפלל בלשון הקודש, ואת כל תפילותי אני אומרת באנגלית, קיבלתי על עצמי כי את ברכת 'אשר יצר' אקפיד לברך בלשון הקודש ומתוך סידור. אם חשבתי שזו קבלה קלה, הרי שהתבדיתי - היא היתה קשה מאד. כל ברכה נמשכה בערך חצי שעה, ולפעמים היה זה באמצע הלילה, כשקורי שינה אווזים את עיני!

"אולם", סיימה האשה, "הסגולה נשאה פרי, ולאחר כשלושה שבועות נרפא אבי לגמרי!".

סגולות ורפואות

שלל סגולות ורפואות במגוון תחומים, נשמעו מפיה של אמא. על אודות הסגולה לרפואה אקדים, כי במשפחתנו הקפידו על המוזכר בהלכה, לומר לפני כל לקיחת תרופה: "יהי רצון שיהיה עסק זה לי לרפואה שלמה כי רופא חנים אתה".

בנים תלמידי חכמים

לכוון בתפילה במקומות הבאים:
ב'והערב נא' שבברכת התורה.
בברכת 'אהבה רבה'.
בבקשה 'למען לא ניגע לריק' שב'ובא לציון'.
בשבת ב'יקום פורקן'.

הצלחה

החפץ להצלחה בעניינים שבינו לבין אחרים, כגון משפט, מבחן או פגישה חשובה, יאמר בכוונה רבה: "ה' הוא האלוקים אין עוד

מלבדו". יסוד הדברים נמצא בספרו של רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל. אמא היתה מחלקת דפים בהם מודפסים דבריו של רבי חיים.

לחץ

כדי להירגע מלחץ יש לומר את פרק ק"ד בתהלים.

נר שבת מטפטף

סבתא הרבנית קנייבסקי, היתה מספרת מבית אביה בקוסובה, כי כאשר נר השבת היה מטפטף על השולחן, נהגו לפתוח סידור ב'לכו נרננה', להניחו סמוך לנר כדי להזכיר ששבת היום, והנר היה פוסק מלטפטף. סבתא עצמה היתה נוהגת כך. (סגולה זו כבר נזכרת בספרים קדומים. כמוכא בספר 'מנחת שבת').

עין הרע

סגולה נגד עין הרע שמעה אמא מסבא רבי אריה לוי זצ"ל, שקיבל מבעל ה'לשם': לומר את פסוקי 'נגע צרעת', שהם אחד עשר פסוקים שמתחילים ב-נ' ומסיימים ב-נ', כל בוקר לאחר התפילה. הפסוקים מופיעים בסידור, בתפילות למוצאי שבת (שם הם מופיעים כסגולה לשמירה מפחד), ואלו הם: "נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן" "נחנו נעבור חלוצים לפני ד' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן"

"נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ד' אלוך אליו תשמעון" "נהר פלגיו ישמחו עיר אלוך קדוש משכני עליון" "נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צוען" "נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן" "נפתי משכבי מור אהלים וקינמון" "נר ד' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן" "נופת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון"

"נודו מתוך בבל ומארץ כשדים צאו והיו כעתודים לפני צאן" "נושקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחיצים בקשת מאחי שאול מבנימין" לאחר מכן אומרים את התפילה הבאה: "רבונו של עולם, הצל את עמך בית ישראל מכל מיני עין הרע, וכשם שפרשת כנפך על אבותינו שבמדבר, שלא שלטה עליהם עינא בישא דבלעם, כן תפרוש עלינו ברחמיך הרבים להיותנו מכוסים במכסה ובהנהגה בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא".

"אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובני סלה" "בטחו בה' עדי עד כי ביה ד' צור עולמים" "ה' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום"

פחדים

אמא היתה אומרת בשם אבא, כי סגולה נגד פחד, כגון לפני לידה וכיוצא בכך, לצייר באויר אל מול העיניים את אותיות שם הוי"ה, ולומר 'אין עוד מלבדו'.

שמחה

סגולה להיות שרוי בשמחה כל היום: לומר שלוש פעמים את הפסוקים המופיעים בסידור לאחר אמירת תפילת 'עלינו לשבח': "אל תירא מפחד פתאום" ... "עוצו עצה ותופר" ... "ועד זקנה אני הוא" ... עצה נוספת שהיתה שגורה בפיה של אמא, לומר במוצאי שבת על שתיית משקה חם: "חמין במוצאי שבת מלוגמא".

גמגום

אמא היתה אומרת כי סגולה לרפא גמגום - להפריד מעל ראשו של המגמגם חלות שנדבקו באפייתן. באותו זמן יש להתפלל שה' יפתח את מעצורי פיו.

כאב שיניים

סגולה מסבא הסטייפלר: לומר בקידוש לבנה, לאחר אמירת 'כשם שאני רוקד' וכו': "כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה, ולא יהיה לי (או: לפלוגי) כאב שיניים". פעם תקפו את סבתא הרבנית קנייבסקי כאבי שיניים עזים. סבא הזכירה בקידוש לבנה, ומיד לאחר מכן חלפו כאביה. סבתא ספרה על כך לאבא, אבל הזהירה אותו שלא יספר זאת, כדי שסבא לא יתפרסם כבעל מופת, וירבו הפונים אליו, ויתבטל מלימודו.

נשירת שיער

רפואה זו ידועה היתה לאמא מסבא הסטייפלר: לערבב כף שמן זית, כף שמן קיק, חלמון ביצה ומספר טיפות מיץ לימון. תחילה יש לחפוף את השיער בשמפו רגיל ולשטוף. אחר כך לחפוף בתערובת זו, להשהות על הראש במשך עשרים דקות ולשטוף. יש לחזור על פעולה זו פעם בשבוע במשך תקופה עד להטבה.

(מתוך הספר המרתק 'בית אמי')

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סוף סוף הגעתי לישיבה, כמובן עייף ומורעב, אבל מוכן למבחן כאשר דף הגמרא מסודר במוחי להפליא. הגאון רבי שמעון שקופ זצ"ל, קיבלני בחביבות וביקשני לשבת על הכסא. שאל לשמי ולעירתי מוצאי, פנה ואמר לי: "ברצוני לשאול אותך שתי שאלות בלבד", הכנתי עצמי בקפידא, המבחן! "שאלה ראשונה: מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?"

תלמידים מספרים על הליכותיו של מרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל בעל ה"שערי יושר" וראש ישיבת "שער התורה" בגרודנא

"והגדת לבנה" (שמות י"ג, ח')

כשסיים לבשל, שם לי צלחת מלאה מהתבשיל. אחר שגמרתי דאג למלאה שוב, עד שהייתי שבע כהוגן שלא יכולתי לאכול עוד. כשסיימתי וברכתי המזון, אמר: "עתה השאלה השניה", כאן כבר הייתי בטוח, עתה לאחר שהנני שבע אפשר כבר לבחון אותי, "השאלה השניה שברצוני לשאול אותך, מתי ישנת לאחרונה במיטה?" שוב נדהמתי, והשבתי שאיני זוכר בדיוק. הלך רבינו לחדר השינה שלו, סידר לי את המיטה, כעבור כמה דקות חזר וביקשני ללכת לישון. הוא כיסה אותי היטב. בעייפותי נרדמתי מיד עד הבוקר. אחר כך התברר שזו היתה מיטתו שלו.

זה היה מבחן הכניסה שלי לישיבת גרודנא. וסיים בעל המעשה: "שנים רבות עברו מאז, צרות רבות עברו עלי, כל משפחתי נכחדה בשואה האיומה ועוד צרות רבות, מה שמר על יהדות כל השנים, עם כל הטרגדיות אלו רק אותן שתי השאלות, אותו מבחן הקבלה לישיבת גרודנא.

סיפר הרה"ג רבי משה אליעזר שוורצבורד:

"זכיתי פעם ביום הפורים להיות במעונו של רבינו. היה זה בעיצומו של יום, רבינו ישב בביתו מוקף בבחירי תלמידיו ושוחח עמם בלימוד, מענינא דיומא. אמנם ניכר היה שרבינו מודאג, משום שבחוף ירדו גשמים, ודאג אולי לא יבואו עניים שיוכל לארוחם על שולחנו לסעודת פורים ולתת להם מתת יד הגונה "מתנות לאביונים". לפתע

סיפור נפלא זה סיפר בערוב ימיו בעל המעשה, הר"ר משה ויינברגר מנ"י יורק:

"נער הייתי כאשר הורי שלחו אותי ללמוד במכינה לישיבת גרודנא. היות שהורי היו עניים מרודים לא יכלו להרשות לעצמם לשלוח אותי ברכבת. לכן הוחלט שעלי ללכת ברגל, הישיבה שקבעו שאלך היתה רחוקה מהלך שלושה ימים. ציידוני במעט אוכל שהיה ברשותם וברכות חמות, והדריכוני שכאשר יגמר האוכל אבקש מיהודים בדרך.

יצאתי לדרך וכן עשיתי. אוכל השגתי פה ושם, והייתי לן על ספסלי בתי כנסיות, ופעמים אף ישנתי על אדמה באיזו פינה, סתם.

בדרך עברתי חוויות מפחידות רבות, הדרך היתה לעיתים מפחידה ומסוכנת וכל הזמן פחדתי, האמצא את הדרך? האם לעולם אשיג אוכל? האצליח במבחן? שאם לא - אבייש שם משפחתי ואיאלץ לחזור בדרך הארוכה בה באתי. הדרך היחידה להרגיע את הפחדים והחששות היתה להשקיע את עצמי בדף גמרא שהכנתי לבחינה, חזרתי על דף זה שוב ושוב עד שידעתיז מילה במילה.

סוף סוף הגעתי לישיבה, כמובן עייף ומורעב, אבל מוכן למבחן כאשר דף הגמרא מסודר במוחי להפליא. בחורים מהישיבה שראוני ושמעו למטרת בואי הציעו לי ללכת ולהיבחן במשרדו של ראש הישיבה, הגאון רבי שמעון שקופ זצ"ל, משרדו של רבי שמעון היה מטבח ביתו, ורבי שמעון קיבלני בחביבות וביקשני לשבת על הכסא. אחרי שקיבלני בחביבות ושאל לשמי ולעירתי מוצאי, פנה ואמר לי: "ברצוני לשאול אותך שתי שאלות בלבד", הכנתי עצמי בקפידא, המבחן!

"שאלה ראשונה: מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?" נדהמתי מהשאלה והרהרתי ארוכות, ולבסוף עניתי: "לפני כשלשה שבועות!" קם רבינו ואמר: "ראה, אין כוחי בבישול כרעייתי, אלא שהיא כרגע לא נמצאת בעיר, תצטרך להסתפק במה שאני יודע..." ניגש והחל לבשל לי ארוחה. נדהמתי מגודל המעמד, אפילו את אבי לא ראיתי מבשל, וכאן ראש הישיבה הגדול עומד לבשל בשבילי!!

כאשר למדתי בישיבת סלבודקה, נהגתי ללכת לפעמים בליל שבת ל'טיש' של כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ ה'אמרי חיים' זצ"ל. פעם אחת שמעתי ממנו דבר נורא, היה זה בחודש שבט. הדבר זעזע את כל קהל החסידים שישבו ב'טיש'

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על סיפור יציאת מצרים כל השנה

"וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְכֶם בְּנֵי מִצְרָיִם לֵאמֹר" (שמות י"ג, י"ד)

אמנם בימינו אין אנחנו יכולים לעלות ולהיראות, ולהקריב את קרבן הפסח, אבל מצוות סיפור יציאת מצרים בעינה עומדת, ויש להשקיע בה את כל הכוחות.

כאשר למדתי בישיבת סלבודקה, נהגתי ללכת לפעמים בליל שבת ל'טיש' של כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ ה'אמרי חיים' זצ"ל. פעם אחת שמעתי ממנו דבר נורא, והיה זה בחודש שבט.

הדבר זעזע את כל קהל החסידים שישבו ב'טיש'. 'ידוע, אמר הרבי, שענין ההכנה למצוות, גדול הוא עד מאוד, וכפי מידת ההכנה כך יגדל ערך המצוה בעצמה'. והרבי המשיך ואמר - בענוונותו כי רבה - 'עוד מעט מגיע ליל הסדר, ואני עדיין לא הכנתי את עצמי, וכיצד אכנס ללילה הקדוש הזה?!' - - -

היה זה, כאמור, בחודש שבט, יותר מחודשיים לפני זמנו של ה'סדר' בליל פסח, וכבר אז התאונן הרבי על כך שלא מתכוננים כראוי לליל הסדר...

נמצאנו למדים על גודל ההכנה שצריך כל אדם להכין את עצמו בסיפור יציאת מצרים. והנה, אחת השאלות שצריך כל אדם לדעת, ולספר לבניו, היא, מדוע סבל עם ישראל כל-כך בהשלכת התינוקות ליאור, ובכך שפרעה התרחץ בדמם? הלא דבר הוא!

החיד"א, בספרו 'ראש דוד', שואל זאת, ומתרץ בשם המקובלים שהסיבה לכך היא שכאשר הכין הקב"ה את יסודות העם היהודי, לפני קבלת התורה, צריכים היו לבער מהם את השאריות מדור המבול, דור הפלגה ואנשי סדום.

בעם היהודי נשארו עדיין שרידים מהדורות הללו שלא באו על עונשם, ואי-אפשר היה לעטור את כתרי התורה על ראש העם, מבלי להיפטר ולסלק את השאריות שהיו צריכים להיענש.

התבוננות בדבר זה תאפשר לנו ללמוד את הילדים פרק-מוסר על כך ש'העולם אינו הפקר', והקב"ה אינו וותרן, ומי שעושה חטא ואינו חוזר בתשובה, צריך לבוא על עונשו, גם אם הדברים באים לאחר שנים רבות.

סיפורי יציאת מצרים גם בכל ימות השנה

אם מדברים על החיוב לספר לילדים על יציאת מצרים, יש להוסיף שזהו תפקידנו גם בכל ימות השנה, להעביר לילדים את ההרגשה

בזכות העצומה הזו שנפלה בחלקם להיות בנים לעם הנבחר. לא רק בליל בסדר, אלא בכל יום מימות השנה עלינו לגדל את ילדינו על סיפורי יציאת מצרים.

הגאון רבי שלמה ברעווזה זצ"ל סיפר שמדי לילה, כאשר אביו היה משכיב את הילדים במיטתם, 'היה מספר לנו את ניסי יציאת מצרים, ושזור בדבריו את סיפורי התעללותו של השי"ת בעם המצרי'. החומר המצוי במדרשים ובמקורות חז"ל על ענייני יציאת מצרים הוא כל-כך גדול ועצום, שיש בידינו אפשרות לעשות בו שימוש בכל ימות השנה.

חבל לבזבז את הזמן המופלא הזה כשהילדים שוכבים במיטותיהם, על סיפורי הבל-וריק שאין בהם מאומה. העוללים ממתנים בקוצר-רוח לסיפור יפה מאמא או מאבא, וזה הזמן שבו אפשר להחדיר בהם את טללי האמונה ביתר-שאת, באופן כזה שישארו חדורים בליבם עד זקנה ושיבה.

"אתם ראיתם את אשר עשיתי במצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים". אמונה חושית רכש עם ישראל בעת שענינו ראו, ולא זר, את שידוד מערכות השמים והארץ, את הפיכת המים לדם, ואור-לחושך, את האש והמים ששינו את טבעם לעשות רצון בוראם, את הצלתו של גוי מתוך גוי, ואת בחירתו מכל העמים בהכרזת נעשה ונשמע.

סיפור הדברים כהווייתם, בצירוף התרגשות הלב ומתן חשיבות עליונה למושג האמיתי של 'בן חורין', יזרעו בלבו הרך של הילד

הייתי אז בחור צעיר בעל עוז נפש. הלכתי איתו לכיוון הישיבה, ונכנסנו לראש הישיבה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. אמרתי לו: "הראש ישיבה, למה זרקתם אותו מהישיבה?". "הוא אינו מתנהג כראוי לבן ישיבה". אמרתי לו: "הראש ישיבה יסלח לו... אנחנו אומרים בכל יום שלש פעמים 'סלח לנו', בכל יום תשע פעמים ותשע מאות פעמים בשנה, והראש ישיבה לא יסלח לו?"

מהליכותיו הנפלאות של הגאון רבי שלמה קורח זצוק"ל, רבה של עיה"ת בני ברק, וזקן רבני תימן

"גם האיש משה גדול מאד" (שמות י"א, ג')

יחסית אמידה, ראה את תום הלב, את הצדקות, את מסירות הנפש למען התורה, ואמר: 'בשביל זה אני עושה את השידוך!'..."

עוז ותעצומות

באחת מדרשותיו שח הגאון זצ"ל כמסיח לפי תומו, אודות מעשה מופלא אשר בו הומחשה דאגתו לבני התורה עוד מצעירותו, וכך סיפר: "באחד הימים, בעודי צעיר לימים, עברתי ברחוב ליד בית הורי שהתגוררו בירושלים בסמיכות לישיבת 'קול תורה'. לפתע אני פוגש בחור שאני מכיר אותו שלומד בישיבת 'קול תורה'. שאלתי אותו: 'למה אתה אינך נמצא כעת בישיבה?'. הוא ענה לי- 'סילקו אותי מהישיבה'. אמרתי לו: 'בא איתי'.

"הייתי אז בחור צעיר בעל עוז נפש. הלכתי אתו לכיוון הישיבה, ונכנסנו לראש הישיבה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. אמרתי לו: 'הראש ישיבה, למה זרקתם אותו מהישיבה?'. 'הוא אינו מתנהג כראוי לבן ישיבה'. אמרתי לו: 'הראש ישיבה יסלח לו!'. 'סלחת לו!', השיב ראש הישיבה. אמרתי שוב: 'הראש ישיבה יסלח לו!'. 'סלחת לו!'. אמרתי לו: 'הראש ישיבה ירשה לי

כאשר באים לספר מעט בשבחו של הגאון רבי שלמה קורח זצוק"ל רבה של עיה"ת בני ברק, וזקן רבני תימן, אשר היה איש האמת, האמת לאמיתה הייתה נר לרגליו ומבלעדיה לא ירים איש את ידו ואת רגלו. ברמה היה משמיע את דבר ה' בעוז ובתעצומות ללא חת, גם כאשר הדבר פגע בדברים שיכלו להביא תועלת לו או למקורביו בדרכים כאלו ואחרות. נביא מזה מעט גרגירים אשר יתארו לנו ולו במעט את שיפולי גלימתו הרחבה של הגאון זצ"ל.

השידוך האמיתי

מופלא הוא המעשה על סגירת השידוך של רבינו עם הרבנית אסתר ע"ה, המראה על שלימות ואהבת האמת שהייתה לרבינו. וכך מספר בנו ממשיך דרכו הגאון רבי עמרם קורח שליט"א: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל רבה של רמת השרון, הוא היה השדכן שהציע לרבינו זצ"ל את השידוך עם הרבנית הצדקת, בתו של הצדיק המופלא רבי חיים שרעבי זצ"ל מתל אביב, אשר היה יוצא מביתו בכל תחילת שבוע, יושב בדד בצריף מחוץ לעיר ושם היה הוגה בתורה ימים ולילות ללא הפוגות, ובפרט בזוהר הקדוש, וחוזר הביתה רק לקראת שבת. בני המשפחה היו מאושרים שזכו לאבא כה גדול, אך הייתה עניות מרודה. אפילו בקופת חולים לא היו רשומים מחוסר במזומנים. אם חלה אחד הילדים, היה אביו נושא אותו על כפיים וקורא תהלים, ומסתפק בכך.

"כאשר הציעו לאבי הרבנית ע"ה את הבחור הצעיר בן ה-26, שכבר אז האיר את שמי עולם התורה בתורתו ובשקדנותו, וכבר היה ניכר עליו כי לגדולות נועד, נכדו של רבה הראשי האחרון של תימן, הגאון רבי עמרם קורח זצוק"ל, הוא שמח מאוד. אבל כשנשאל על ידי הבחור המיועד רבינו זצ"ל, מה הוא יכול לתת בשביל השידוך, אמר: 'בשביל מה צריך כסף? הנה בחצר הבית מסתובב תרנגול, הבה נשחט אותו, תאמר לבתי 'הרי את מקודשת לי' ותקימו את ביתכם בשמחה'... רבינו, הגם שהוא בא ממשפחה

לומר משהו: אנחנו אומרים בכל יום שלש פעמים 'סלח לנו', בכל יום תשע פעמים, ותשע מאות פעמים בשנה, והראש ישיבה לא 'סלח לו'...

"רבי שלמה זלמן נודעק. הוא נהיה חיוור כסיד, כולו היה מבוהל - 'תביא אותי, תביא אותי!' - צעק. נזדעזעתי. איזו אמת! אמת לאמיתה! אני כזה קטן, בחור, ילד בן שמונה עשרה, הצלחתי לזעזע ראש ישיבה גדול, אין זה אלא שהאמת היא זו שזעזעה אותי. לא אני הוא זה שזעזעתי אותו, אלא התורה אצלו היא חיה, נושמת. אנשים כאלו הם היו אלו שהנהיגו את כלל ישראל!". עד כאן.

ואכן, כל המכיר מעט את דרכו של רבינו זצ"ל, ראה וידע כיצד הוא מעריך ומקבל את האמת מכל מי שאמרה, קטן כגדול, ואף האדם הפחות שבפחותים אם יאמר דבר אמת לאמיתו, הרב זצ"ל הודה לו וכיבדו והעריכו לרוב ענוותנותו וגדלותו כי רבה. וכמאמר דוד המלך ע"ה: 'מכל מלמדי השכלתי', וזאת מפני כי האמת הייתה נר לרגליו ואור לנתיבתו. היא זאת שהדריכה אותו וליוותה את צעדיו בכל משך ימי חיותו עלי אדמות, ממנה לא נע ולא זע.

בדברים שנשא הגאון רבי פנחס קורח שליט"א, העלה בדבריו כי הרב, על אף שהיה רך כקנה בדברים שבין אדם לחברו, אך בדברים שבין אדם למקום היה קשה כארז, ומעולם לא חת מפני איש והיה משמיע את דבר ה' בעוז ובתעצומות. ומעשה שהיה: "פעם אחת נזדמנתי לחופה שהרב היה אמור לסדר שם חופה וקידושין, והנה

אני רואה שהחופה מתעכבת זמן רב לפני הורי הכלה נפולות. באתי לרבינו ושאלתי לפשר הדבר. השיב לי רבינו ואמר: 'הכלה באה שלא בצניעות למעמד החופה. אינני מוכן בשום פנים ואופן לסדר חופה כר!'. וכך מעולם לא ויתר רבינו ולא אף על קוצו של יו"ד מההלכה הצרופה, על אף שזה היה כרוך בהשפלת כבוד עצמו".

שח אחד הרבנים שליט"א: "שמעתי מעשה משכני שיש לו מכון לסת"ם וכדו', ומעשה זה שופך אור על נקיון כפיים בו דבק הגאון זצ"ל". וכך הוא מספר: "נכנסתי אל הרב לפני כמה שנים לקבל המלצה [כמובן התפעל רבות ממאור הפנים והלבביות שבה קיבלו הרב]. כאשר נכנסתי אל לשכת הרב באתי לפי תומי לסגור את הדלת. מיד עצר אותי הרב וסימן לו שאשאיר את הדלת פתוחה, באמרו: 'הדלת הזאת כבר ארבעים שנה לא נסגרה!!'..."

מעשה נוסף שח אחד מתלמידיו המובהקים: "זכורני כי באנו קבוצת אברכים בחודש אלול האחרון בשנת ה'תשע"ח, כשעודו מסובל ביסורים קשים. ביקשנו מרבינו חיזוק לקראת הימים הנוראים. אמר רבינו דבר מבהיל שרק הוא יכול היה לאומרו: 'אם אתם רוצים דברי חיזוק, הדבר היחיד שאני יכול לומר לכם, וכעת אני חש זאת, זהו דקדוק הדין. הנה תראו כמה שלמדתי ועמלתי ויגעתי בעשר אצבעותי בתורה הקדושה, כמה תורה למדתי ולימדתי זכיתי וזיכיתי, ועם כל זאת באה עלי הצרה הזאת. מזה תלמדו כמה גדול ונורא הוא עומק ודקדוק הדין'..."

(מערכת מכון 'שפתי מלך')

המשך מעמוד 11 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

מושגים שברבות הימים ינבטו ויעשו פרי. שעה זו של סיפור יציאת מצרים, לפני השינה, היא שעתם המתוקה של הילדים שהבורא הפקיד בידיו על-מנת לגדלם ולטפחם.

עלינו לרכז את כל כישורי הסיפורת שלנו, את כל הכוח הציורי והדמיוני שיש בנו, על-מנת להעביר לילדינו את קורותיו של העם היהודי, אשר עוד בטרם היה לעם כבר זממו להכריתו, מאז ימי לבן דרך גזירות פרעה, ורק בהגיע שעת הכושר אשר בה רצה הבורא יתברך לגאול את עמו באותות ובמופתים, אז גילה לעייני כל העולם כי "עם זו יצרתי תהילתי יספרו".

הכלב נדרס על ידי המכונית

יציאת מצרים היא סמל-הסמלים של ההשגחה הפרטית בעולם. הניסים שהתרחשו לעם ישראל במצרים, עם כל הפרטים ופרטי-הפרטים המובאים בחז"ל, מלמדים אותנו שיש אדון לבירה, והזיכרון הזה צריך להיחרט בלבנו גם באמצעותו של כל מעשה שיש בו

השגחה פרטית.

שהרי האומה היהודית אמונה על דברי הרמב"ן (סוף פרשת בא, י"ג ט"ז) הכותב: 'ומן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דבריו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, וכו'.

זכורני שפעם הלכתי ברחוב עם אחד מילדיי, והיינו עדים למקרה שמכונית דרסה כלב, והכלב סבל יסורים גדולים. הילד, שראה את המחזה, שאלני על מה ולמה נגזרו על הכלב יסורים כאלה?

והשבתי לו, שהמקובלים אומרים שנשמתם של ה'מוסרים' מתגלגלת לאחר מיתתם בכלב, ויתכן שגם במקרה זה המדובר ב'מוסר' שהתגלגל בכלב, ועתה הוא מתייסר על מה שעשה נגד עם ישראל. וגם מכך רואים שהעולם אינו הפקר, ועל כל מעשה יש דין וחשבון.

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה' - בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

רבי זאב סיפר כי בנו יחידו של ה'סטייפלער', הלא הוא מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, היה אז כבן שנתיים בלבד, ואמרו אז לרבי חיים: "נו! תקפוץ על הספסל ותאמר את שמות המסכתות". חיים הקטן היה עולה על הספסל, תוך כדי שהוא מנגן בפיו את כל המסכתות בניגון מיוחד שחיבר אביו ה'סטייפלער'. הילד היה מסיים את הניגון בנשימה אחת עם בקשה לקבל סוכריה על כך: "טבול יום, ידיים, עוקצין. גיב מיר דעם צוקער'ל"...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנֵעָרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ נֶלֶךְ" (שמות י', ט')

החדרת ערכי החינוך מילדות

בפסוקים אלו מתוודעים אנו לדו-שיח נוקב שמתנהל כאן לראשונה בין משה ואהרן לפרעה, בו טמונה תובנה נפלאה ומאירה, שהינה שורש תפיסת והשקפת עולמה של היהדות. עלינו להתבונן בה היטב ולהפיק ממנה לקחים:

פרעה פותח כאן את הדין ודברים עם משה ואהרן בנימה אחרת מכפי שאנו רגילים עד עתה: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לָכוּ עֲבַדוּ אֶת ה' אֱלֹקֵיכֶם מִי וּמִי הַחֲלָכִים". מנוסח הדברים נדמה כי המכות שנחתו עליו השפיעו מעט על הלך רוחו וגרמו לו לרפיסות מסויימת. לבו התרכך מעט. הוא היה כבר מוכן לגשת להצעת פשרה כלשהי.

אולם משה רבנו מבהיר לו ברורות כי מבחינתו אין כזה משג של "יציאה לחצאין", או שכולם יוצאים, אנשים, נשים, טף ומקנה, או שאף אחד אינו יוצא: "בְּנֵעָרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ נֶלֶךְ. בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ. בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבָקֵרֵנוּ נֶלֶךְ. כִּי חָג ה' לָנוּ".

אך פרעה לא מקבל את דבריו של משה וקובע בנחרצות: "לֹא כֵן! לָכוּ נָא הַגִּבְרִים וְעֲבַדוּ אֶת ה', כִּי אֵתָה אַתֶּם מִבְּקָשִׁים".

לכאורה, הדין ודברים בין משה לפרעה טעון הסבר: מה היה רצונו של פרעה ובמה חלק עליו משה?

אבי מורי שליט"א הסביר פעם, כי כאן טמון ההבדל הגדול בין שיטת החינוך של כלל ישראל, העם הנבחר, לבין שיטת החינוך של אומות העולם.

פרעה היה סבור כהשקפת עולם, כי עבודת השם שייכת רק למבוגרים, עליהם מוטלת החובה לעבוד את השם. כל המושג של 'עבודה רוחנית' נועדה רק עבורם, ממילא לקטנים אין כל שייכות וקשר עם עבודת השם, ואין כל עילה לשחררם ממצרים. זהו שאמר: "לֹא כֵן, לָכוּ נָא הַגִּבְרִים וְעֲבַדוּ אֶת ה', כִּי אֵתָה אַתֶּם מִבְּקָשִׁים".

אבל משה השיב לו: לא ולא! טועה אתה טעות מרה. אצלנו ביהדות, עבודת השם אינה מתחילה כאשר האדם מתבגר, כאשר כחותיו במתניו. אצלנו עבודת השם מתחילה דוקא מילדות, מגיל אפס. כבר כאשר הילד עודנו בגיל הרך, ההורים מחדירים בו ערכים יהודיים ומחנכים אותו לשמירת התורה והמצוות. לכן בשום אופן לא נוכל להסכים לכך שיצאו רק המבוגרים בלי הילדים.

הגאון רבי אייזיק אוזבאנד זצ"ל, ראש ישיבת טעלז בקליוולנד, בספרו 'לקח דעת' על התורה, מוסיף להסביר ברוח הדברים האלה, מה היתה כוונתו של משה רבנו שאמר לפרעה "כי חג ה' לנו", שמחמתה מוכרחים לקחת גם את הנערים והזקנים? מה ההדגשה של המלה 'לנו'?

מסביר רבי אייזיק כך: הרי דרך העולם שבחנותה של מכרים וידידים - בדרך כלל אין טורחים ההורים לקחת איתם את הילדים, אבל בחתונות קרובים ובני משפחה כן לוקחים את הילדים להשתתף בשמחה. זה מה שניסה משה רבנו לסבר את אזניו של פרעה: אנו רוצים לצאת ממצרים עם הנערים, הבנים והבנות - 'כי חג ה' לנו', בהדגשה על 'לנו'. מעמד הר סיני אינו מעמד פשוט, זו שמחה שלנו, זה יום חתונתנו. חז"ל אומרים (תענית כו, ב): 'יום חתונתו -

זה מתן תורה, וכמו שלשמחה של קרובים לוקחים את הילדים, כך גם כעת מתבקש מאתנו לצאת עם הילדים.

משה מבהיר לפרעה בעצם את הנקודה העקרית עליה מושתתת מערכת החינוך היהודית. השפעת החנוך אצלנו מתחילה בעוד הילדים קטנים, בהיותם שתילים רכים, ולכן אסור לאפשר להם להעדר ממעמד כה משמעותי. ילד יהודי מוכרח לגדל עם החוויה הבסיסית הזאת של מעמד הר סיני, של קבלת התורה, של שמיעת המשפטים המופלאים הללו "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". אצלנו הילדים הם חלק בלתי נפרד מבניינה ויסודה של האומה, בהם תלוי כל עתידנו.

הרבנית הצדקנית מרת יוכבד גינזבורג ע"ה, אשת הגאון הצדיק רבי ראובן גינזבורג זצ"ל, היתה מספרת על אביה המשגיח, הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטין זצ"ל, שהיה נוהג לחלק פרוטות לכל אחד ואחת מבני הבית שבאו לספר לו מעשה של השגחה פרטית או חסד השם שראו באותו היום.

היתה לו בכך מטרה ברורה: להרגיל אותם כבר מקטנות לפקוח את עיני השכל בצורה עצמאית, ולהתבונן על כל דבר ופרט בעיניים של אמונה ולהבחין בחסדי השם המצויים תמיד!

מרח' חזון-איש' זצ"ל היה מספר כי מהיום הראשון שנולד, היתה אמו הצדקנית מקפידה ליטול לו נטילת ידים של שחרית! היא רצתה שיגדל בטהרה ובקדושה!

ה'בן איש חי' (פרשת תולדות אות י) כותב זאת במפורש: "יזהר כל אדם לצוות את אשתו שתעשה כל יום נטילת ידים לילדים אפילו שהם יונקי שדים, מפני שפעמים פושטים דם ונוגעים במאכלים ויטמאום שתשרה סטרא אחרא על המאכל ההוא. וגם מנהג זה הוא סגולה טובה לקטנים שיגדלו בטהרה ויהיו גידולי קודש".

ואלו הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, בספרו 'תשובות והנהגות' (ב, ג) כותב: "ושמעתי מפי מרח' הרב מבריסק, הגר"ז הלוי סולוביצ'יק זצ"ל, שאמר כי חנוך הבנים והבנות מתחיל בזה שצריך ליטול את ידיהם מטומאה. ולא מלתא זוטרתא היא להזהר בכך".

נקודה זו לומדים אנו מהפרשה שלנו, כי השקעת החינוך מקטנות זהו עיקר תפיסת עולמה של הדת היהודית. כדי שהצאצאים יגדלו מחושלים, נטועים היטב בארץ החיים עם שורשים חזקים ואיתנים, יש לחנכם בעודם רכים לערכים נעלים; של תורה, שמירת המצוות, טהרה, קדושה ויראת השם. כך כאשר יגדלו ידעו מהי הדרך הישרה, יבחינו להבדיל בין טוב לרע, ולא ילכו בשרירות ליבם.

בספר שיצא לזכרו של הגאון הצדיק רבי זאב איידלמאן זצ"ל, מדמויות ההוד של בני-ברק, מספר כי רבי זאב זכה להכיר את מרח' ה'סטייפלער' זצ"ל עוד בהיותו בולנא. היה זה כשבא ה'סטייפלער' לשמחת נשואי אחיו, רבי פיבל קנייבסקי זצ"ל עם אחותו של הגאון רבי שמואל גריינימן זצ"ל. ולדבריו, שם הוא למד ממנו כיצד מוחנכים את הבנים מקטנות לדבקות ומתיקות התורה.

רבי זאב סיפר כי בנו יחידו של ה'סטייפלער', הלא הוא מרח' שר

התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, היה אז כבן שנים בלבד, ואמר אז לרבי חיים: "נו! תקפוז על הספסל ותאמר את שמות המסכתות". חיים הקטן היה נענה בשמחה. עולה על הספסל ומקפץ עליו בחדוות נעורים, תוך כדי שהוא מנגן בפיו את כל המסכתות בניגון מיוחד שחיבר אביו ה'סטייפלער' כ'שיר ערש', עמו היה מרדים אותו בינקותו...

הילד היה מסיים את הנגון בנשימה אחת עם בקשה לקבל סוכריה על כך: "טבול יום, ידים, עקצין. גיב מיר דעם צוקער'ל". קורת רוח נכרה על פניו של ה'סטייפלער', ובחיך רחב זרק לעברו סוכריה קטנה...

הילד הקטן למד מהר מאוד מה משמח את האב הגדול, ומה יגרום לו לאושר אמיתי, ולקח זאת כמשימת חיים... פלאי פלאים!

"האם צריך להיות אסטרונאוט כדי להאמין?!"

מקרה נפלא שמעתי מאבי מורי שליט"א, שארע בימים בהם שמש כמנהל תלמוד תורה 'יסודי התורה' בתל-אביב:

היה זה בתקופה בה הצליח האסטרונאוט הראשון לעלות לירח. כל העולם רעש וגעש, מליונים רבים נצמדו אל מכשירי הצפייה הטמאים כדי לחזות במו עיניהם במאורע ההיסטורי, והשיח הציבורי בארץ ובעולם לא חדל מלעסוק בנושא המפעים והבלתי יאומן הזה. האסטרונאוט הראשון שנחת על הירח, היה גוי אמין ביותר ואינטליגנט במיוחד, והיה רחוק מכל זיק של תורה ואמונה. אולם כאשר הנחית את כף רגלו על פני הירח לראשונה בהיסטוריה, כשמליונים צפו בו, לאחר מספר משפטים של אמונה והשתוממות, אמר לפתע את מזמור התהלים: "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי: עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ", פסוק בפסוק, והוסיף עוד כמה פסוקים מן התורה.

ההתפעלות מכך בקרב היהדות הנאמנה היתה עצומה! זו היתה הפתעה גמורה. באותם רגעים גדולים שבהם עשה היסטוריה לא היה לו מה לומר לעולם פרט לדברי אמונה...

אבי, כמחנך דגול משכמו ומעלה, ניצל את ההזדמנות כדי לעורר את התלמידים. הוא אסף את כל ילדי התלמוד-תורה ודבר בפניהם על ענייני אמונה, והזכיר כי אפילו אותו גוי כשהגיע לירח נפלטו מפיו דברי אמונה.

לפתע נעמד אחד הזאטוטים בגיל חמש-שש וצעק: "א משוגענער" (משוגע)...

הדרשה נעצרה. שקט השתרר בחדר, והתלמידים הפנו באחת את ראשם לכוונו של התלמיד. הביטו בו כתמהים על הזלזול שהפגין כלפי המנהל.

אבי, שהיה רגיל להתנהג עם התלמידים במתינות ובחכמה, לא צעק עליו ברבים. הוא רק שאל ברוגע: "למי התכוונת בתואר הגנאי שהזכרת כעת?"

הילד השיב: "על אותו אסטרונאוט שעלה לירח!"

"מדוע הוא משוגע?" - התפלא אבי לפשר דבריו.

"מה פירוש?" השיב הילד בבטחה, "וכי צריך לעלות לירח כדי

תחת אחד העצים עצר הגר"ש וואזנר זצ"ל מהילוכו, והחל לומר את פרקי התהילים, אחר כך המשיכו הוא ומלווי לטייל, ולפנות ערב - שבו לדירת הנופש בה שהה הרב. כעבור כמה שעות נזכר אחד מבני הבית כי ספר התהילים הנדיר והיקר נותר אי שם מאחור, באותו שולחן מאולתר על הר הג'רמק, בואכה מירון

המתכון, הערובה והדרך לזכות בילדים טובים, יראי ה'

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א
שובו בנים שובבים!

בורא עולם לכל אדם. בפסוק בפרשת האזינו כתוב 'יצרנהו כאישון עינו', והרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' זי"ע דורש פסוק זה וחושף תגלית דרמטית: 'יצרנהו' - בורא עולם נוצר ושומר על האדם, 'כאישון עינו' - באותה צורה ובאותו יחס כמו שהאדם שומר ומגן על אישון עינו.

כלומר, כשאדם יוצא לרחוב, והוא שומר את עינו, מסובב את ראשו שלא לראות תמונה, שלט, או מחזה לא ראוי, עוצם את עינו מלראות ברע - בכך הוא מלביש לעצמו, למשפחתו ולכל העולם כולו שכבת הגנה ובטחון, מכל איום או פגע.

כולנו רוצים להיות מוגנים ושומרים, ולכן התגלית הזו היא כה חשובה, כי היא מבהירה שגם אם אדם יעשה ביטוח מיטבי לחייו ויכסה את משפחתו בשכבות הגנה, כל זאת יכול להועיל רק אם האדם דואג שבורא עולם ישמור עליו, יגן עליו, יסוכך עליו, יצור אותו. ככל שאדם שומר את עינו ומגן עליה מכל מראה אסור - בדיוק באותו יחס, באותה צורה ובאותה שמירה, בורא עולם שומר אותו ומגן עליו ועל משפחתו!

כך זה בכל ימות השנה. אדם השומר את עינו הוא מוגן ושומר, ואדם שחלילה נותן דרור למבטיו וחופשיות לאישונו, מסיר מעצמו את ההגנה השמית. הוא בוודאי יכול לחזור בתשובה, אך יש ימים בודדים בשנה, ימי הזדמנות יקרי ערך, בהם נפתח שער מיוחד לקבוצת השומרים, וגם מי שעד עתה לא נמנה עליה, יכול להצטרף לחיות בתוך החממה השמורה של ה'.

הימים הללו, הם הימים שאנו נמצאים בעיצומם, ימי השובב"ם

העולם בו כולנו חיים ומתפקדים, מלא באתגרים, משימות, מטלות והתמודדויות, כשביניהם מנסה כל אחד לשמור על התנאים המיטביים לחייו. וזה מאוד לא קל: ברוחניות, כולנו מאוימים מהיצר המתחדש כל יום, המציב בפנינו ובפני ילדינו איומים, נסיונות, קשיים והתמודדויות. אפילו כשיהודי מבקש להתרכז בתפילה, הרבה דאגות וטרדות עלולות להסיח את דעתו, וחיוך הילדים בימינו - הינו משימה מורכבת ומסובכת, שמעסיקה את כולנו בנסיון לזכות בנחת הנשאפת...

גם בגשמיים החיים לא קלים. איומים מבית ומחוץ על העם היושב בציון ועל יהודים באשר הם, הינם דברים שבשגרה. מחלקות בתי החולים עמוסות עד אפס מקום ביהודים שאך אתמול שלשום לא חלמו שיצטרכו לבקר בהן, ולפתע הם הופכים שם כבני בית. שוק העבודה משתנה, אנשים מתקשים בפרנסתם, מאוימים בפיטורים, דואגים איך לגמור את החודש.

אם יש משהו שמשותף לכולנו, לכל יהודי באשר הוא, הוא הרצון להיות מוגן, שמור, מבוסס, רגוע. אדם רוצה לדעת שהכל בשליטה, שהוא מוגן מכל פגע, מחוסן מכל מחלה, בטוח מפני כל איום. הוא רוצה להיות מוגן ושומר בעצמו, הוא רוצה שבני משפחתו יהיו מוגנים ושומרים, והוא גם היה שמח להגן על העולם כולו, ככל שזה אפשרי כמובן...

הבשורה היא שזה אפשרי, ולא סתם אפשרי - בידינו ממש, יותר נכון בעינינו. העיניים שלנו, אותה מכונה משוכללת וכמעט חסרת מעצורים, היא זו שמכריעה את רמת השמירה והמוגנות של העולם כולו, ושל כל אחד ואחד בפרט. העיניים הן למעשה חדר ה'ממ"ד' של החיים, חדר ביטחון, מקלט מגן.

אנשים עלולים לחשוב שהעין רואה, מביטה, והמראות עוברים חולפים ואינם, לא מותירים כל השפעה. אבל האמת היא שהעין מצלמת כל שבריר שניה, וכל מראה שנחרט בה הוא רב השפעה ובעל עוצמה אדירה, לטוב או חלילה לרע. לכן ההקפדה על שמירת העיניים כה חשובה, והאיסור להביט במראות אסורים נקבע בתורה באיסור 'ולא תתורו אחרי... עיניכם'.

ההשפעה של העין כה גדולה, עד שבה תלויה ההגנה אותה מעניק

הקדושים. אלו הימים בהם אנו קוראים את פרשות התורה 'שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים', שראשי התיבות שלהן הם 'שובבי"ם'. בשבועות אלו עוסקת התורה ביציאת עם ישראל ממצרים עד לקבלת התורה בקדושה ובטהרה - ולכן השבועות הללו מעניקים לכל יהודי הזדמנות להתקדש גם בימינו!

ומגלה הרה"ק בעל ה'שארית ישראל' מוילעדיניק זצ"ל, כי גם למי שהוכרז בשמים כעריק מצבא ה', כמי שלא שומר כראוי על קדושתו, כמי שנפלט חלילה מהחממה השמורה של בורא עולם - למרות זאת בשבועות הללו פותחים לו פתח, בימים אלו מאפשרים לו להצטרף, לנקות את עברו ולפתוח בעתיד חדש, זך וטהור, מכובס ונקי.

זהו סוד יקר שהחכם עיניו בראשו לאחוז בו בעוצמה. לא משנה מה היה עד היום, לא משנה מה מצב הבריאות הרוחנית של העין עד רגע זה. בשבועות אלו זה הזמן לעצור, לעשות חושבים, לתפוס את העין בידיים ולשמור עליה כמו יהלום יקר. כי ככל שנשמור עליה יותר, ככל שנגן עליה מפני כל ראייה אסורה, ככל שנבטח אותה מכל מה שפוגע בה ובנו - כך נבטיח לעצמנו חיים מוגנים ושמורים, שמחים ומאושרים!

יותר יקר מספר יקר...

הימים ימי קיץ תשכ"ט, לפני קרוב לחמישים שנה. הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל יצא כמדי שנה למנוחת הקיץ בעיר צפת, ויחד עמו נסעו חלק מבני משפחתו וממקורביו. כל היום נהג הרב לשבת ולעסוק בתורה בין הרי הגליל המזרחיים, ובשעת ערב מוקדמת היה יוצא לטיול ערב מרענן בין ההרים הפזורים סביב צפת, לשאוף אויר צח. בדרכו לטיול, נהג הרב וואזנר לטול עמו ספר, לנצל כל דקה ללימוד, לשינון, או אפילו לאמירת תהלים. באותו היום בחר לצאת ועמו ספר תהלים יקר במיוחד. היה זה ספר תהלים עתיק, מכורך בכריכת עור שכבר מתפוררת, ספר אותו קיבל בירושה מאחד הצדיקים מהדורות הקודמים, שערכו האומנותי ושוויי הכספי לא יסולאו בפז. תחת אחד השיחים עצר הרב מהילוכו, והחל לומר את פרקי התהלים בהתרגשות ובהתלהבות, כדרכו מימים ימימה. אחר כך המשיכו הוא ומלוויי בטיול באוויר הפתוח, ולפנות ערב - שבו חזרה לבית האכסניה, לדירת הנופש בה שהה הרב. כעבור כמה שעות נזכר אחד מבני הבית כי ספר התהלים נותר אי שם מאחור, באותו שולחן מאולתר על הר הג'רמק, בואכה מירון, בין השיחים הקסומים אך במקום פרוץ ומופקר...

חיש קל היכתה כולם ההבנה, כי ספר התהלים מונח במקום הפקר, בו אנשים מטיילים ועלולים לקחתו ולהעלימו. הם ידעו כי מדובר בספר תהלים יקר מאוד, ספר שהוא ירושה מדור קדום, וערכו עשרות אלפי דולרים. הם ביקשו לצאת במהירות לכיוון המקום בו טיילו קודם לכן, אך הרב עצר אותם והורה:

'אני מבקש לא ללכת לחפש את התהלים עכשיו. זה לא הזמן!' - פסק. בנו, הרה"ג רבי מרדכי אלימלך שליט"א ששהה עמו באותה עת, ניסה להסביר כי ספר התהלים מונח במקום מופקר, וחיש קל עלול להיעלם בזדון או בשגגה. 'וכן שכבר מאוחר בלילה', הצטדק,

'אך נוכל להצטייד בפנסים רבי עוצמה, ובכלל - הדרך ברובה מוארת ובטוחה. הלא ספר התהלים היקר כל כך בסכנת אובדן או גניבה!' הרב שמע את טענותיו, אך לא השתכנע. מקורביו הוסיפו ואמרו כי יש להם נהג מוכן לצאת לדרך, ושוב הסבירו כי הדרך מוארת, דבר לא יכול לקרות. אך הרב איתן בדעתו ומסרב לאשר להם לצאת לחפש את ספר התהלים היקר, כשהוא אומר להם משפט שהותירם המומים ונחרדים, משפט שנחרט בזכרונם לאורך ימים ושנים:

'האם נראה לכם שאני חושש לבטחונכם?!' - שאל הרב, 'אכן כן, אך לא לבטחון שעולה בדעתכם... הרי בשעת לילה כה מאוחרת מסתובבים שם אינשי דלא מעלי, אולי יהיו שם אנשים שאינם נוהגים כשורה. הרי ניתן להיכשל שם במראות אסורים. חושש אני לבטיחות עיניכם!' - הסביר הרב, וכל ההפצרות על ספר התהלים היקר כל כך, על כך שבכלל לא בטוח שיש שם באמת מראות אסורים, ועוד תחנונים - עלו בתוהו...

'ספר התהלים אכן יקר ונדיר' - הסביר הרב בהבנה, 'אבל העיניים יקרות הרבה יותר, הן החיים עצמם. כל החיים תלויים בקדושת העיניים, אותן אי אפשר לסכן בכל מחיר!' - שב הרב וקבע, מבהיר כי קדושת העיניים חשובה יותר, בטיחותן המיטבית יקרה הרבה יותר מכל הון שבעולם!

ביום המחרת, עם שחר, יצאו מקורבי הרב לחפש אחר התהלים, וכפופי, למרבה הכאב, הספר איננו, הנכס היקר נעלם. הרב לא נשבר ולא התחרט, היה מאושר כי העיניים נותרו שמורות וזכות, גם אם הספר איבד את שמירתו ואבד. לימים, כשלושים וחמש שנים אחר כך, בדרך פלאית, שב הספר לבעליו...

היה זה כשהרב שהה בחוץ לארץ, ונכנס אליו יהודי עשיר מאוד ממבקשי עצתו. 'הבאתי לרב מתנה יקרה' - סח הלה בהתרגשות, והוציא מחיקו ספר תהלים ישן, עתיק, ומוכר כל כך... הוא סיפר כי נתקל בספר התהלים הזה במכירה פומבית, ולנוכח שמו של הרב הכתוב בדף הראשון - מיהר לרוכשו ולהשיבו לבעליו...

הרב הודה לו בהתרגשות, והתקשר מיד לבנו לשמחו ולהודיע לו כי ספר התהלים היקר שכה התגעגע אליו ושאל למוצאו במהלך השנים - חזר לרשותו, והוא כה מאושר! ולמרות שהספר היה יקר כל כך בעיניו - קדושת העיניים היתה חשובה יותר, משפיעה יותר, והכריעה כי עדיף לאבד את הספר מלאבד את טהרת העין!

סיפור זה, המופיע בספר 'הפוסק' מפי בנו, בא ללמדנו על סולם הערכים הנכון של יהודי. נכון, שמירת העיניים כרוכה לפעמים בויתורים כואבים, בהקרבה, בהתמסרות. ברגע בו אנו נתקלים במחזה לא ראוי, כשעומדת בפנינו שאלה אם ללכת למקום בו אנו עלולים להיכשל - הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של הרב וואזנר, כיצד אותו גאון וקדוש מוותר בחפץ לב על ספר כה יקר ונדיר, ובלבד ששמירת העיניים לא תיפגם, כדי לשמור את העיניים טהורות וזכות! הבה ניקח את הדברים לתשומת ליבנו, כי הנסיונות בשמירת עיניים מתגברים כל העת, הן בחוצות קריה והן במכשירים הטכנולוגיים המשוכללים והזמינים כל כך. נזכור כי העיניים הן צמד מרגליות יקר מכל דבר אחר, ורק השמירה על קדושתן וטהרתן המירבית -

מבטיחה לנו להיות שמורים ומוגנים, חיים חיי שלוה ורוגע, מתוך שמחה ואושר!

הבשורה שבקטרקט...

'שלום וברכה!' - קידמה הרבנית חיה ליפקוביץ ע"ה את בנה, הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל, אך גבותיה נזקפו בהפתעה מוחלטת. היא שפשפה את עיניה בתדהמה, מבקשת לוודא כי אינה טועה. אכן כן, היום לא יום ששי, ובכל זאת בנה הגיע!

דרכו של הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל היתה לבקר בבית אמו מדי יום ששי. למרות שהיה זהיר בכבודה וחרד למענה, נמנע מלהגיע לביקורים במעונה בשאר ימות השבוע. המשפחה כבר התרגלה, מקורביו כבר הכירו את מנהגו זה, ואיש לא שאל מה טעם הוא מקפיד לבקר רק בימי ששי אחר הצהרים, אף שהמרחק מביתו לביתה היה קצר מאוד - מרחוב הרב וילקומיר לרחוב בעל שם טוב, מרחק דקות בודדות של הליכה...

לכן עתה, כשהגיע לביקור באמצע השבוע, עיניים רבות נפערו בתמיהה. מה נשתנה השבוע הזה מכל השבועות? מה טעם מבקר הרב גם בימות השבוע, ולא רק בימי ששי כמנהגו?!

גם אמו תהתה לפשר הענין, ואז המתיק לה בנה סוד קטן: 'ראי נא אמא, הייתי שמח לבוא לבקרך מדי יום ביומו, אך אינני יכול... הרחוב מסוכן, מלא במראות... צריך לשמור על העיניים היטב, אינני יכול לבוא. אבל עתה לקיתי בקטרקט, הראיה שלי מטושטשת, אני בקושי רואה מטר קדימה... עתה הדרך כבר לא בחזקת סכנה לעיניי, ואני יכול לבקרך מדי יום ביומו!' - הסביר הרב את ה'חלק הטוב' בקטרקט, כי זה מאפשר לו לצאת לרחוב ללא פחד מוחשי לשלום עיניו...

לא ייאמן! הלא הרב כבר גדול בתורה, ראש ישיבה נערץ, והמרחק מביתו לבית אמו הינו כה קצר, בהליכה ברחובות צדדיים בעיר התורה. ועדיין, ולמרות רצונו הכנה לבקר את אמו מדי יום, הוא מוותר על כך כדי לשמור על עיניו בקפדנות, ורק כאשר הוא לוקה בעיניו ואינו יכול לראות כדבעי - הוא 'מעז' לצאת לרחוב המסוכן! לימים, מגיד המישרים הרה"ג רבי שלמה לוינשטיין שליט"א שמע את דבר המעשה, וכפי שמובא בספרו 'ומתוק האור', שאל את רבי מיכל יהודה בעצמו אם אכן באמת נכון הדבר. הרב הגיב במשיכת כתפיים סתמית, והשיב בענוות חן: 'מי שסיפר את הסיפור מן הסתם אינו משקר...', ואז הוסיף משפט מחריד, שכדאי לדעת:

'ותדע לך', - הוסיף הגאון - 'כי מאז עשיתי את הניתוח ועיניי שבו לראות היטב, ניזוקתי קשות. כמה קשה לי לשמור עכשיו על עיניי, כמה מורכב הדבר. לפני הניתוח פשוט לא ראיתי - היה תענוג, העיניים היו שמורות. עכשיו - כל רגע הוא מלחמה, כל יציאה לרחוב היא כניסה לשדה הקרב על קדושת העיניים!'

יפה כחו של סיפור זה כדי ללמדנו, עד היכן מגיעה חובת שמירת העיניים המוטלת עלינו, וכמה מאמץ, התמסרות והקרבה כדאי להשקיע בקדושת עינינו. והלא דברים קל וחומר מאותו גאון וקדוש, שנמנע מלצאת לרחוב הצמוד לביתו, רחוב שאינו נחשב לאפוף

נסיונות, ולמרות זאת הוא לא רצה לצאת למטרה טובה וחשובה כביקור אצל אמו - כי חרד ודאג לקדושת עיניו!

ואת הניתוח שחידד את ראייתו והשיב לו אותה כמקדם - ראה כנוק יסיר למאמציו לשמור את עיניו. כי יקרה לו יותר שמירת עיניו מהאפשרות לראות כראוי, הזכות לשמירת העיניים האהובה וחשובה יותר מהיכולת לראות כאחד האדם!

הבה ניקח מסר זה לתשומת ליבנו, למען נדע להיערך כראוי לפני כל יציאה לרחוב. נחשוב פעמיים האם היציאה הזו חשובה, ועד כמה היא נחוצה למרות הסיכון הטמון בה. ואם כבר החלטנו כי אכן צריך לצאת - כמה כדאי לשמור על קדושת העיניים בכל מקום ובכל מחיר, כי העיניים שלנו יקרות כל כך, ובהן תלויה הצלחתנו, השמירה והחיים שלנו!

ביקור שחשף סוד...

היה זה לפני קרוב לחצי יובל, בשנת תשנ"ד. ביתו של הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל צוחצח ומורק, השולחן הגדול נערך כיאות לקראת הביקור. הצדיק המקובל רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל הגיע לביקור, וההתרגשות היתה בשיאה.

שני גדולי ישראל קיבלו זה את זה בחביבות רבה, ושוחחו בדברי תורה ואגדה. לקראת תום הביקור, פנה רבי אלעזר אל הרב עובדיה בשאלה שאינה ממין הענין, ושאל: 'במחילה מכבודו, ילמדנו רבנו, כיצד זכיתם לילדים עוסקי תורה, כולם רבנים ידועי שם וגאונים גדולים? כיצד זה זכה מן בזכות העילאית אליה נכסף כל אב, לראות את כל בני לומדי תורה באהבה?'

הרב עובדיה ניסה להתחמק מתשובה, וניסה להפטיר כי הכל מתנת שמים. 'בוודאי שזו מתנת שמים' - השיב רבי אלעזר, 'אך אין ספק שלכבודו חלק בזכות הכבירה שהובילה לכוז מתנה. כיצד זכיתם בילדים טובים וצדיקים?' - שב רבי אלעזר ושאל שוב ושוב, ולא הרפה מהשאלה למרות מאמצי הרב עובדיה להסתיר את התשובה הפלאית...

לבסוף, לאחר שרבי אלעזר לחץ עוד ועוד, נענה הרב: 'כפי שידוע לכם, עשרות שנים שימשתי כדיין בבית הדין, דנתי באלפי תיקים שעסקו בזוגות שהגיעו להתגרש כדת משה וישראל. בכל מקרה כזה יש משא ומתן בין הצדדים, נסיונות להשכין שלום, שיחות ארוכות בנושאים השונים עם בעלי הדין.

ובכל זאת, בכל עשרות שנותיי ואלפי הדיונים, לא הרמתי ולו פעם אחת את עיניי, לא ראיתי אף פעם את המתדיינים אצלי, כדי לשמור על טהרת עיניי בשלמות! וכשזוכים לשמור את העיניים מול כל הנסיונות - זוכים לילדים טובים!' - פסק הרב עובדיה, חד וחלק...

רז זה המובא בספר 'אבירי בבל' בא ללמדנו: הרצון ליזכות בבנים תלמידי חכמים משותף לכולנו, השאיפה לנחת מהילדים היא השאיפה של כולנו. שמירת העיניים בקדושה ובטהרה, הימנעות מכל הבטה מיותרת וקל וחומר אסורה - היא המתכון, הערובה והדרך ליזכות בילדים טובים, יראי ה' מרוויחי נחת יהודית טהורה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל- 6182918@gmail.com

איך מגיעים מניו יורק לירושלים תוך שעה קלה?

"ויסענו בני ישראל מרעמסס ספטה" (שמות י"ב, ל"ז)

וכתב רש"י שמרעמסס לסוכות היו ק"כ מיל ובאו שם תוך שעה, שנאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים". הפסוק שמביא רש"י "ואשא אתכם וכו'", הוא להלן בפ' יתרו (י"ט, ד') שהקב"ה אומר לישראל לפני מתן תורה: "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים...". בתרגום יונתן שם כתב כך: "וטענית יתכן על עננין הן כעל גדפי נשרין מן פלוסין, ואובילית יתכון לאתר בית מקדשא, למעבד תמן פסחא, ובההוא ליליא אתיבת יתכון לפלוסין". והביאור, שהקב"ה אומר לישראל שבלי יציאת מצרים הטעין אותם מרעמסס על עננים כמו על כנפי נשרים, והוביל אותם לבית המקדש לעשות את קרבן פסח, ובאותו לילה החזיר אותם לרעמסס.

ולכא' יוצא כאן דבר חידוש, שמשנה רבינו היה בארץ ישראל, שהרי הגיע יחד עם כל ישראל למקום המקדש. ובגמ' פסחים (ק"ט): מובא שלעתיד לבוא, בסעודת הצדיקים, משה לא ירצה לעשות זימון, משום שלא היה בארץ ישראל, יש לד"ק שם את הלשון "איני מברך שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי", שאמנם הוא היה בארץ ישראל, אבל לא נכנס כדרך הנכנסים בצורה טבעית.

נשיאת הקב"ה את ישראל על עננים אינה רק דבר ששייך לעבר, אלא אף לעתיד לבוא יתקיים זאת, כמו שמצאנו במדרש (פסיקתא רבתי א' אות ג') על הפסוק (ישעיה ס"ו, כ"ג) "והיה מדי חדש בחדשו

ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני...". ומקשה המדרש איך אפשר שיבוא כל בשר לירושלים בכל חודש ובכל שבת מסוף העולם? אלא שהעבים באים וטוענים אותם, ומביאים אותם לירושלים והם מתפללים שם בבוקר. ואם אירע ר"ח להיות בשבת, באים שני פעמים, אחד של שבת ואחד של ר"ח, העבים טוענים אותם בהשכמה ומביאים אותם לירושלים והם מתפללים שם בבוקר, והם טוענים אותם לבתיהם, ובמנחה העבים טוענים אותם לירושלים ומתפללים שם.

בס' 'פני מלך' (מועדים פסח עמ' רמט) מביא את הפסיקתא הנ"ל, ומציין על זה דבר מעניין, את תשובתו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בענין תיקון עירוב בברוקלין (שו"ת אגרות משה או"ח סי' קלח קלט), תשובה שנכתבה כולה על שני סימניה וששת ענפיה בערב חג השבועות תשי"ב. שם בסופה הוא מברך את השואל בזה"ל: "והנני ידידו מוקירו בלב ונפש, ומברכו בחג שמח ובקבלת תורה בלב שלם, ולזכות בחג הבא עלינו לטובה לקיים מצות ראייה, חגיגה ושמחה בבית הבחירה, שיבנה במהרה ע"י הגואל צדק" ע"כ.

והנה איך אפשר שהנמצא בערב שבועות בניו יורק, יהא בבית הבחירה בתוך שעות לקיים ראייה וחגיגה, אם לא שעל ענן יעוף מדי שבת בשבתו ומדי רגל ורגל...

מה המקור לנוהגים לאכול חמץ מיד במוצאי פסח?

"בפערב תאכלו מצות" (שמות י"ב, י"ח)

בס' מועדים וזמנים (להגר"מ שטרנבוך ח"ח סי' רס"ז), כ' שהראה לו ה'בית ישראל' זצ"ל ראייה לנוהגים לאכול חמץ מיד במוצאי פסח (עי' במעשה רב קפ"א שהגר"א היה מבדיל על שכר שקנה מנכרי ועי"ש הטעם להראות שאכלנו מצות בגלל ציוי ה'), ממש"כ כאן בתרגום יונתן בן עוזיאל: "בניסן בארביסר יומין לירחא תכסון ית פסחא וברמשא דחמסר תיכלון פטירי עד יומא דעשרין וחד לירחא

ברמשא דעשרין ותרין תיכלון חמיע".

ועי' בפסקי תשובות (תצא, א) שמביא שיטות שנהגו הפוך.

ילדה אחת באה בפני רבי הערש פסח פראנק זצ"ל לשאול על מראה דם שנמצא בביצה, שאל אותה 'בתי מהיכן את?' השיבה 'משערי חסד אני!' עמד ופסק לה 'כשר כשר' אף מבלי לבדוק הביצה...

ההסתפקות במועט היא הסיבה לשמחה פנימית ורוגע עצום לאדם

הרב בנימין גולד

"וַיֵּאָפוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם" (שמות י"ב, ל"ט)

תמה הסבא מקלם זי"ע"א בספרו חכמה ומוסר (ח"ב מאמר ק"ט):
"מה ראה ה' יתברך לכוון את השעה של גאולת ישראל ממצרים, לזמן שבצקם עדיין לא החמיץ? מדוע זמן גאולתם משיא הטומאה לשיא הקדושה בכניסתם לברית ה' אלוקים, אז נצטוו עם מצות שלא החמיצו דין??"

וביאר שבזה רצה הקב"ה לכוון את עם ישראל לדרך החיים, בהיותם עם ה' וחיובת התורה והמצוות, שהרי כתוב במשנה באבות (פ"ו מ"ד) "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וגו'", ואין כוונת התנא להורותנו שיש לחיות בדווקא חיי צער, אלא שזו דרך החיים הנכונה הנצרך ללימוד התורה וקיום המצוות, שאדם הנמצא ראשו ורבו בעידוני החיים, הרי ליבו סגור בתאוותיו מלהגיע לחכמת האמת, כי חכמת האמת נמצאת רק בלב הפנוי מרדיפת התאוות. וזה למדנו הבורא יתברך, ביציאת בני ישראל מטומאת מצרים לקדושת ישראל, כי הדרך היא רק בבצק שלא החמיץ, במיעוט רדיפת התענוגות, רק אז פנוי הלב לחכמת התורה והמצוות.

ויראה כל אדם המתגבר ולו פעם אחת על איזה תאוה, כמה שמחה וסיפוק ממלאים את כל ישותו, כי בזה מגיע לשלמות יצירתו, לעומת הנמשל בתאוותיו הרי הוא בחוסר סיפוק וצער תמידי, באי אפשרותו לשלוט על מאוייו הרודפים אותו לבלתי הפסק, כך היא החכמה, לא תמצא אלא בלב המתגבר על רדיפת התאוות, ובזה מגיע לשלימות יצירתו שהוא הבסיס הטוב ביותר לקבל החכמה האלוקית והוספת קדושה וטהרה בלב האדם.

הסתפקות במועט היא המביאה את האדם לשמחה גדולה ורוגע עצום, ובזה משוחרר ליבו ומחשבותיו ללימוד התורה:

ירושלים של השנים ההם הצמיחה גדולי תורה, והעידו כל יושביה בימים ההם כי מידת ההסתפקות במועט שהיתה אז, הצמיחה את החכמה המושלמת לצמיחת גדולי תורה. נביא שני סיפורים קטנים שמעידים כמאה עדים על התקופה הזוהרת ההיא:

בספר 'סיפורים ירושלמים' מובאים שני סיפורים אלו: זוכר אני מילדותי יהודי ירושלמי מן הדור הקודם, שלמד יום יום בבית המדרש בשכונה מהבוקר עד הערב. יום אחד סיפרו לו על חדשות

שמקרוב באו, כי שני צעירים רכשו בית חרושת בעזרת הלוואות גדולות, חישבו להשתכר כפל כפליים אך לא הצליחו, כל השקעתם ירדה לטמיון, סוף דבר שהאחד ברח לאמריקה מפני החובות, והשני נעצר לחקירות. שמע היהודי והתקומם במלוא הרצינות "אינני מבין מה רוצים אלה? רוצים הם לאכול כל יום בשר עוף? בשביל מה עשו את כל זה?". כך חיו אנשים: לא הבינו למה צריך כסף מיותר...

ועוד סיפור על ילדה אחת שבאה בפני רבי הערש פסח פראנק זצ"ל, לשאול על דם שנמצא בביצה, שאל אותה "בתי מהיכן את?" השיבה "משערי חסד אני!" עמד ופסק לה "כשר כשר". לכשהלכה שאלוהו "מה ענין הכשר ביצה למקום מגורים?" אמר: "אם שולחים לשאול על ביצה מ'שערי חסד' עד ל'כרם אברהם' מרחק הליכה של כחצי שעה, הרי שמדובר במשפחה שזה לה הפסד מרובה, והרי בכך מקילים הפוסקים". ידעה ירושלים הסתפקות במועט עד קצה הגבול, לפיכך יצאה ממנה תורה ולפיכך ידעו בה חן ערך תפילה, אי הרדיפה אחר התענוגות הוליד גם שלווה ופנאי לעסוק בתורה ובתפילה.

ועוד סיפור נפלא שסיפר אדוננו הגר"א זי"ע"א על מידת ההסתפקות במועט, שהביאה לשמחה גדולה ההיפך ממה שנראה לבני אדם בעיניים הרגילות:

"מימי לא ראיתי הסתפקות במועט כזו של יהודי", סיפר הגר"א לילדיו. "ביום אחד בימי גלותי התאכסנתי בביתו של יהודי ומיד כאשר נכנסתי ראיתי עניות משוועת, אך הוא קיבלנו בכזו שמחה שאין לתאר, ולא עוד אלא בשולחן הרעוע שבחדרו ישבו עוד אורחים נוספים מלבדי, יהודים שהיו רעבים לחם. בעל הבית היסב עמהם בראש השולחן ושמחתו גדולה, אכלו לחם חם לא יותר, לחם

המשך בעמוד 24

כאשר הסתתר ביערות, היה נוהג לאסוף אל כלי את המים שנחו על העלים שבעצי היער, כדי שיוכל ליטול מהם 'נטילת ידיים' של שחרית...

פרקי גבורה של הרב ד'נייטרה' בשואה

הרב ישראל ליוש

"וַיִּשְׁאַלּוּ מִמְּצָרִים כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב..." (שמות י"ב, ל"ה)

"כל אחד שאל כפי מעלתו, כי הנה במעשה המשכן הנשיאים לנדס הניאו האבנים היקרות והבזבז והשמן". (אבן עזרא)

דברי האבן עזרא - כותב הגאון רבי חיים אפרים זייציק זצ"ל בספרו 'מעייני החיים' - יובנו עפ"י דבריו בפרשת בשלח, שהקשה עה"פ 'התיצבו וראו את ישועת ה' וז"ל: 'יש לתמוה איך ירא מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם, ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם? התשובה: כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה. ואיך יוכל עתה להילחם עם אדוניו. והיו ישראל נרפים ואינם מלומדים למלחמה'.

מעתה נבין - אומר הרב זייציק - מדוע כל אחד מבני ישראל השאיל כלים מהמצרים לפי מעלתו, הלא ה' נתן את חן העם בעיני מצרים, ומצדם השאילו להם כל מה שביקשו, ואם כן, מה הקשר בין מעלתו של היהודי, לבין היכולת שלו לשאול מהמצרי כלי זה או אחר? אלא, תחושת השפלות שחשו בני ישראל כלפי אדוניהם המצרים, היא זו שמנעה מחלקם לבקש מהם שישאילו להם חפצים יקרי ערך. העבדות השפיעה על כל אחד מבני ישראל בצורה אחרת, ואלו שנפשם הושפלה ורוחם נומכה, לא העזו לבקש מהאדונים שלהם אבנים יקרות או שאר חפצים יקרי ערך. אבל הנשיאים וכל מי שנפשו היתה גבוהה, מסוגלים היו לבקש מהמצרים בנפש רחבה כלי כסף וכלי זהב, כי הגלות לא השפיעה עליהם, והניסיונות לא הכריעו אותם. להיפך, הם רוממו אותם והטביעו בנפשם יותר את היותנו 'עם סגולה' ואת היכולת הטבועה בנפשנו, לעמוד בעוז ובגבורה מול העומדים עלינו לכלות את גופנו ולטמא את נשמותינו, ובני ישראל יישארו לנצח דבקים באמונתם וחזקים ברוחם.

כשאנו עוסקים ברוממות נפשם של היהודים בלב הגלות והשעבוד, תחת שלטון משעבדים, מכים ואכזרים, אי אפשר שלא להיזכר בעדויות על רוממות וגאווה יהודית בימי השואה הארורה. סיפורי גבורה רבים מסופרים על הגאון רבי שמואל דוד אונגר זצ"ל, הרב וראש ישיבת 'נייטרה'. בחירוף נפש הוא התאמץ להישאר עד כלות הכוחות עם בני משפחתו ותלמידיו, ובתעצומות נפש ויתר על אפשרויות רבות להימלט ולהציל את נפשו. "איך אוכל לעזוב את אחי ובני, תלמידיי ובני קהילתי הנתונים בצרה?!" - היה רגיל לומר.

לא ארכו הימים, וברשעות הגויים הופרד הרב בעל כרחו מבני משפחתו ותלמידיו. הוא נאלץ לנדוד ממקום מסתור אחד למשנהו, ביערות ובמבנים מוסווים. אך גם בשעות הקשות הללו לא נפלה רוחו, והוא לא נפל לזרועות הייאוש. הוא היה מקפיד על המצוות ודקדוקן, קלה כבחמורה. הוא נזהר מאוד שלא לאכול פת של נכרים, ומן השמיים סייעו לו שבמשך תקופה ארוכה סיפקו לו לחם שאפתה עבורו אשה יהודיה טובת לב, אך פעמים רבות גם לא אכל מלחם זה, כי לא מצא מים לנטילת ידיים.

כאשר הסתתר ביערות, היה נוהג לאסוף אל כלי את המים שנחו על העלים שבעצי היער, כדי שיוכל ליטול מהם 'נטילת ידיים' של שחרית. בכל ימי שהותו ביערות, היה מיצר ודואג הכיצד יוכל לקיים את כל המצוות בתנאי היער, ואף כשנזדמן לו להיכנס לעיירה סמוכה, היה עוסק שם בחיפוש אחר מצוות, שופר לראש השנה, יין להבדלה, או כל דבר אחר הנצרך לקיום המצוות בשלמות.

בתנאים הקשים והכמעט בלתי אפשריים הללו, שת ליבו גם לזה שלא יאה מלבושו בשבת כמלבושו בחול, ואף שהיה לו רק מעיל אחד, הקפיד לקפל את מכנסיו בימות החול, ולכבוד יום השבת שלשלם למטה, ובכך כיבד את השבת אף בהלכה זו...

בכל מקום אליו היה הרב מגיע, היו מתאספים סביבו יהודים נדכאים ששתו כבר לרווייה את כוס התרעלה, ועתה שתו בצמא את דברי החיזוק של הרב. הוא היה מעודדם ונופח בהם זיק של תקווה, והופעתו ודבריו היו כמים קרים על נפש עייפה, או יותר נכון, כבלון חמצן למחוסר הכרה...

באחת הפעמים בחודש תשרי, תקופת המועדים, תוך כדי שהוא נושא דרשה, וכמו תמיד, היא עסקה בענייני אמונה וביטחון, פנה אליו אחד היהודים, שעניני הכבויות והעצובות הסגירו לכל את מצב

שתנו מעט, היכנס לבית המדרש, אני אדאג לך לחברותא, ותחזור ללימודים'.

"רבי" - שאלתי אותו - 'איך אוכל לשבת וללמוד? איך אוכל להתרכז בלימודים, בשעה שאיננו יודעים מה מצפה לנו מחר?' "דע לך" - ענה לי הרבי - 'שגם בשעת 'הסתר פנים' זו, רק לימוד תורתנו הקדושה הוא שיגן עלינו'. וסיים ואמר: 'מיר וועלען זיי איבערלעבען' - [אנחנו נחיה ונתקיים, גם לאחר שהם ייעלמו].

"הרבי הצביע על שעון היד ואמר: 'שעון זה אם לא נמלא אותו בכל יום, ונשמך אותו מידי פעם, הוא יחליד ולא יעבוד [בזמננו, היו שעונים מכניים שדרשו טיפול זה]. כשיעבור הזמן, נצטרך לשקם את העם היהודי המיוסר והדוה, ולחזק בליבם את האמונה בהי"ת. רק ע"י לימוד התורה וקיום המצוות אפשר יהיה להבטיח את המשך קיומו של עם ישראל, ולקרב את הגאולה השלמה. איננו יודעים מי מאיתנו ינצל, אבל אלו מאיתנו שינצלו, תהיה עליהם החובה לשקם את ההריסות ולמלא שליחות זו, לכן עליך לנצל כל רגע ללימוד התורה, כדי שגם אתה תהיה ראוי למשימה קדושה זו...".

רוחו השפוף. לא פלא, הוא כבר הספיק לאבד במלחמה כמעט את כל משפחתו, ואף הוא עצמו שרד את המוות אך בקושי, תוך כדי עינויים והשפלות שאוזן רחמנית תתקשה לעכל את תיאורם. "תאמר לי כבוד הרב" - שאל היהודי בייאוש - "האם גם כעת, במצבנו השפל, אנחנו יכולים לומר 'אתה בחרתנו מכל העמים...?'". "אדרבה ואדרבה" - ענה לו הרב - "דווקא עכשיו כשאנו רואים את התנהגותם השפלה של הגויים, אנחנו יכולים להתגאות ולהכריז בקול גדול 'אתה בחרתנו', שכן לולא בחר בנו הקב"ה מכל העמים, הרי היינו אנחנו - חלילה - עושים מעשים אכזריים אלו". על הכוחות העצומים שליוו את הרב בכל ימות המלחמה, נוכל ללמוד ממה שמספר תלמידו ר' יוסף גובין זצ"ל בספרו 'הנידון לחיים': "בימי המלחמה טולטלת רבות. עם הגיעי בשלום לנייטרה, נכנסתי מיד לביתו של מורי ורבי. הוא קיבל אותי בחמימות. סיפרת לו את אשר עבר עלי מאז עזבתי את הישיבה, על הגטאות ורכבות המשא עמוסות היהודים בהונגריה, ועל הסכנות שמהן ניצלתי. "הרב ביקש מבני המשפחה שיכינו לי דבר מה לאכול, ואמר: 'לאחר

המשך מעמוד 22 | הרב בנימין גולד

מקום שחיתת העופות, ובשכר זאת נותנים לה השוחטים את ראשי התרנגולים והרגלים בשפע, ואכן גם אם לא אוכלים את הראש וחלקי הרגלים, אבל ברוך השם היא יכולה לשפות על הכירה שני סירים גדולים של מרק עוף נקי מקדירה, האחת אוכלים בליל שבת ומהקדירה השנייה בשבת בבוקר, וכולם שבעים ומרוצים".

ומזה התפעל הגר"א זיע"א, שרואים שהסתפקות במועט לא רק שלא מביאה צער ויגון על האדם, אלא אדרבא היא הסיבה לשמחה פנימית ורוגע עצום לאדם, ולכן היא המפתח לחיי רוחניות גבוהים יותר, כי אז פנויים הלב והחכמה ללימוד התורה והמצוות ללא רדיפת התענוגות שממלאות את כל ישותו של האדם לבלתי תת לו רוגע ושלום.

ומים, והאושר היה רב הסתפקות במועט.

"כאשר חלפו יומיים שלושה לקראת שבת, ריחמתי עליו וביקשתי לעזוב למקום אחר, אך הדבר כאב לו, ואז שאלתי אותו 'כיצד תרצה כי אהי' עליך למעמסה? מנין לך אוכל לשבת בשביל אורחים?' היהודי הסביר לי 'אכן נכון שאין לנו פרוטה, אבל רעייתי הולכת מידי ערב למקום טחינת הקמח, והיא מקבלת רשות לאסוף את הסובין הנושרים ליד הריחיים, הפסולת האמורה להיזרק לאשפה, כך יש לנו ב"ה כמות מספקת של סובין וקליפות, ובמעשי ידיה היא אופה לחם טרי מידי יום, והעניים הרעבים אוכלים לשובע והנאתם רבה, מסעודה זו הם אוכלים ד"ם לחם טרי. ומה עם שבת? היום יום חמישי רעייתי עובדת מבוקר עד הערב במריטת נוצות ליד

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל

חשבונות אנוכיות, אז הוא מחפש אצל הזולת רק את הטוב והטהור. ואינו מוצא מרגוע לעצמו עד שהוא מוצא איזו שהיא נקודת טוב החבויה בלבו ובנפשו.

מסגולותיו האישיות - להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, נער כזקן, חכם כסכל, איש כפי מדתו. לפעמים בלכתו ממעונו אל בית המדרש פגש בדרכו בעלי בתים ישישים, ומכיון שנכנס עמהם בדברים, היו מספרים לו חדשות ששמעו איש מפי איש, בנוגע למזג האויר, ולמטאטא זרדים במרחץ הזיעה, על נדודי שינה ועל מחושים שונים שפקדו את פלוני בברכיו ואת עמיתו בכתפיו - כדרך שיחת זקנים פשוטי עם בינם לבין עצמם - ובמשך כל אותה שיחה היה רבינו נראה כמי שמקדיש לדברים תשומת לב יתרה וכמי שמעורה בשיחם ובשיגם.

(מתוך 'תורה יבקשו מפייה')

אורו עיניו, הוא ראה בחלון את אשר'קה העני, קם רבינו וקרא לו שיכנס לביתו באמרו: "היכנס פנימה הלא קר בחוץ". אחר שנכנס והתיישב, פנה רבינו למטבח והכין לו בעצמו כוס תה, כששב עם התה הבחין שבגדיו של אשר'קה ספוגים במים, קרא לו לחדר השני, כששב ראינוהו לבוש מחצלות של שבת שרבינו נתן לו".

סיפר הרה"ג רבי יוסף לב:

פעם נלויתי לרבינו בטיולו היומי, נטפל אליו צלם אחד והחל מצלמו מזוית זו ומזוית זו. כנראה שהלה עבר את המידה ואז אמר לי רבינו "ואס ויל אר דא" (מה רצונו כאן), אמרתי לו שהוא מצלם. ואגב הערתי שאולי זו פרנסתו. תיכף כששמע רבינו כן, עמד, סידר עצמו, והכין עצמו למען הצלחת התמונה, בכדי לא לקלקל פרנסתו.

"מתי אדם לא מוצא מרגוע עד שמוצא נקודת טוב בזולת"

פעם אמר באסיפה של ועד הישיבות: כשליבו של אדם טהור מכל

מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א למשתתפי הכנסיה העולמית השנתית של דרשו: "לימוד התורה הוא כנגד כולם וגם אוכל פירותיהן בעולם הזה וביטול תורה הוא ח"ו גם כנגד כולם"

ברכה מיוחדת שיגר מרן ראש הישיבה למנהלי סניפי דרשו ב-26 המדינות שבהם פועל הארגון • דברי חיזוק השמיע מרן שליט"א גם אודות תחילת חלק ד' במשנה ברורה הלכות עירובין במסגרת הדף היומי בהלכה

ראשי דרשו מכל העולם באמריקה, והמתכנסים מבקשים לשמוע מהראש ישיבה כמה דברי חיזוק לאלו המתכנסים שם יחד לחזק את כל המקומות, דירשו פועל היום 26 מדינות סביב העולם, וכל הסניפים מגיעים יחד לשבת, לחזק את כל הסניפים, מה הולכים לעשות בשנה הקרובה, והם רוצים לשמוע כמה דברי חיזוק מהראש ישיבה.

מרן ראש הישיבה מסר למשתתפים "כמה שיותר תורה. תלמוד תורה כנגד כולם. הלכה למעשה. כל השונה הלכות בכל יום. זכות גדולה. כמה שיותר תורה. או"ח הרי נוגע למעשה. תלמוד תורה כנגד כולם. וביטול תורה כנגד כולם. כמה שיש שכר לתלמוד תורה, עוון הביטול גדול מאד. נורא. כמה שיותר לומדים, כל אחד. יש ספר של הח"ח תורת הבית, שם הוא כותב הרבה על ניצול הזמן ללימוד תורה, זה דבר מאד חשוב, זכות גדולה. פירותיהן בעולם הזה. דברים שאין להם שיעור. זה חיוב וזכות. ידוע, אשריך בעולם הזה, אם בתורה אתה עמל אשריך בעולם הזה. מיעוט תענוג. מיעוט עוה"ז. חמדת הממון זה צרה גדולה.

וברכה מיוחדת שיגר מרן ראש הישיבה לכל מנהלי סניפי דרשו ב-26 מדינות" לכל העוסקים בתורה, כל מאן דעסקין באורייתא הקב"ה ישלם שכרם, וכל הברכות שנאמרו ביקום פורקן, כל הברכות.

לקראת פתיחת הכנסיה העולמית השנתית של דירשו בקונטיקט שבארה"ב ביום חמישי השמיע מרן רבינו הגרי"ג אדלשטיין שליט"א דברי חיזוק למשתתפי הועידה באמצעות הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א רב בהמ"ד דברי שיר בני ברק דומ"צ בבני ברק ומג"ש הדף היומי בהלכה ומשלחת דרשו שביקרו במעונו לרגל ההתכנסות.

במשך 23 שנה, המהוות שנות דור, פועל ארגון דרשו במגוון תכניות אשר מטרתן היחידה היא עידוד והאדרת לימוד התורה, דרשו הפך להיות חלק מהותי מסדר יומם של רבבות לומדי תורה, בחורים, אברכים וקובעי עיתים לתורה אשר באמצעות תכניות הלימוד השינון והחזרה של דרשו, קבעו לעצמם את המטרות ואת הגשמת שאיפתם הטהורה לגדול בתורה ולהיות נטועים בבית המדרש ברוחם ובגופם.

וביותר הגדיל הארגון עם יסודו של הדף היומי בהלכה, אשר הפך לנחלת כלל ישראל ורבבות קובעים לעצמם מדי יום ביזמו לימוד יומי במשנה ברורה למען דעת את המעשה אשר יעשון ולקנות לעצמם קנין ידיעה בארחות חיי היהודי עלי אדמות על פי התורה הקדושה.

חברי המשלחת אמרו למרן שליט"א כי אוהזים כעת בלימוד המשנה ברורה, מסיימים כעת חלק ג' בדרשו, ומתחילים חלק ד', עירובין. יש כאלו שאומרים שאין לנו שייכות לעירובין, איננו יודעים עירובין, אין להם חשק ללמוד. מה יש לומר להם" "צריך לדעת כל התורה כולה. וקורה לפעמים שיש שאלה, או יוצאים לאיזה כביש ראשי ברור שזה נוגע למעשה. כתוב כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא בכל יום.

חברי המשלחת ציינו שיש שאמרו שעירובין זה בגדר מת מצוה ומרן ראש הישיבה הדגיש שאם כן הדבר הרי בוודאי כפי שמובא בספר מנורת המאור (נר ג' כלל ח' ח"ג) בשם מדרש תנחומא על המעשה עם מסכת חגיגה ואם כן בוודאי שיש מעלה מיוחדת ללימוד הלכות עירובין.

בהמשך סיפרו לראש הישיבה כי ביום חמישי יפתח כינוס של כל

מזל טוב. מזל טוב. נשמע משהו מברך בקול לעבר אברך חצי עייף שנכנס מאושר למוקד. כנראה זה עוד 'בעל שמחה' המגיע מ'לניאדו'. הפטיר האחראי בלחש. עודו ממחר להתעניין אצלו, איזה מבחן הוא צריך...

5 נקודות וחוויות עם אנשי 'דרשו'. והפעם עם הרב אהרן כהן ראש מערך ה'דף היומי בהלכה'

הרב שלום הרשלר

1

הרבה עבודה ומאמץ משקיעים בהנהלת ארגון 'דרשו' לעמוד לימין כלל הנבחנים שיוכלו לעשות את המבחנים ולמצות את השקעתם במילוי התשובות במבחן החודשי וקבלת הציון המקסימאלי על לימודם החודשי.

כל הדברים האלה מטרתם לסייע ולדרבן את הנבחנים לעמוד בתכנית ולהבחן בהצלחה רבה.

הפעם נתייחס דווקא להשקעה הרבה במוקדי המבחן...

הרב אהרן כהן ראש מערך ה'דף היומי' בהלכה מציין בפשטות ובבהירות: תפקידנו לדאוג שכל לומד המגיע למוקד המבחן יקבל את כל התנאים האפשריים לשבת ולהתרכז בנחת וברוגע עד סיום המבחן בהנאה ובסיפוק המגיע לו.

כך, כתוספת מקודשת לכל ההכנות המרובות המושקעות מהכנת המבחן שיהיה מסכם אך לא מסובך או קשה מדי, בהמשך בכל ארגון הלוגיסטיקה המסועף והמורכב של שינוע והנעה, תוך דאגה מתמדת ומכוונת של כל מוקד יגיע מספיק דפי מבחנים. משקיעים גם ובייחוד הרבה כוח והמון מוח ליום המבחן.

לצורך כך, הוא מציין. לא מספיק לשבת בירושלים ולתאם, צריך לדת לשטח, וזה מה שאנחנו עושים בכל מבחן.

שטף הסיפורים להם נתוודע, מדגים ומראה על העוצמה. עוצמת התורה שאין כדוגמתה;

2

יום ששי כ"ז טבת - יום המבחן. הפעם היעד הנבחר הוא הצפון הקרוב. הרב כהן כבקי ורגיל יוצא לדרך. 'אנו לא מודיעים מראש לאחראי המבחן על בואנו', הוא אומר 'הרי בכל מקרה, אין להם מה להכין משהו בשבילנו, כך אנו מרוויחים גם שאנו רואים ומוצאים את מוקד המבחן בטבעיות כפי שזה מתנהל מדי חודש בחודשו'.

התחנה הראשונה הוא 'רעננה'. מוקד חדש נפתח, אחראי חדש שמשקיע מאוד לקיום מקום מבחן חדש. תמיד נהנים האחראים החדשים לשמוע את התהליך ולהבין את עומק משמעות המבחן לנבחנים.

3

ההמשך היה בנתניה. עוד מוקד אחד מבין מאות מוקדים בארץ. הספיק הרב כהן אולי להרהר. הכניסה הייתה זהה לכל המקומות. שקט של כבוד קיבל

אותו, צמוד לדלת עמד האחראי הרב יקותיאל יהודה ברנשטיין, מקבל בחן את הנכנסים, מסייע ומכוון, זורק מילה טובה למי שמסיים ומחזיר מבחן, אחר כך מאחל מזל טוב לבבי לרגל סיום חלק ג' במשנה ברורה.

האחראי התפנה לרגע. מחווה הוא בשקט על נבחן אחד היושב מרוכז ועטו מתנועע במהירות אופייניות במילוי תשובות לשאלות.

'הוא נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א'

קבוצת בחורים ליטאית שנכנסה צדה את עיניהם. בירור קצר העלה שמדובר בקבוצת בחורי ישיבה קטנה שהגיעו לשבות בנתניה. אך כמובן, על המבחן לא מוותרים!

מי אתם? התעניין האחראי בחיך אצל 'פנים חדשות' שנכנס בהיסוס מה. הוא נצרך לעלות לציון של בן משפחה, אך לא רצה לוותר על המבחן החודשי. בירור קצר במשרדי הארגון הוביל אותו למוקד הנתנייתי. העיקר לשמור על המבחן הקבוע.

מזל טוב. מזל טוב. נשמע משהו מברך בקול לעבר אברך חצי עייף שנכנס מאושר למוקד. כנראה זה עוד 'בעל שמחה' המגיע מ'לניאדו'. הפטיר האחראי בלחש. עודו ממחר להתעניין אצלו, איזה מבחן הוא צריך...

הסיפורים לא הספיקו לקלוח מהאחראי המסור, אך מה לעשות. ברוך השם, הצפון מלא בתורה, יש עוד מוקדים בתכנית ליום-ערב שבת החורפית.

מגיעים לחדרה. שם מקבל את פנינו הרב פרייס שליט"א. הסיפור מתחיל כבר במיקום המוקד. בית הכנסת נבנה בתוך חצר של וילה שנפתח לעילוי נשמת ילדם והם ביקשו במיוחד למקם שם את המוקד לעילוי הנשמה.

אך זה כבר שווה מאמר מיוחד.

בכל מקרה, מסכם הרב כהן בסיפוק;

עוד סיפור ועוד סיבוב. מעגל התורה הולך וגובר. עוד לומד ועוד לומד. עוד נבחן ועוד מוקד מבחן. הריעו להשם כל הארץ. לימוד ההלכה הולך ומתפשט לכל ארבע כנפות הארץ.

נסיים בקריאה של חיבה; הצטרפו להמוני שלומי בני ישראל שהתחילו ללמוד חלק ד' במשנה ברורה בהלכות עירובין. ללמוד ולדעת!

ההזדמנות בידך! שלך ובשבילך!

4

5

בהמה המוגדרת כ'טריפה' דהיינו שלא תחיה יותר מי"ב חודש מה דינה במקרה שהמשיכה לחיות לאחר י"ב חודשים

זווית
הלכתית
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

ובמה שונה בהמה 'יתרת' לעניין טריפה במידה ותחיה מעבר לי"ב חודשים

חולין דף מז.

טריפה אינה חיה

מבואר במשנה בתחילת פרק 'אלו טרפות' מיני החולאים שבהם הבהמה נעשית טריפה, ומסיימת המשנה זה הכלל כל שאין כמוה חיה טריפה.

שהיית י"ב חודש בספק טריפה

דנו הראשונים והפוסקים ע"פ המבואר בגמ' בסוף הפרק שסימן לטריפה י"ב חודש, כלומר שהטריפה אינה יכולה לחיות יותר מי"ב חודש, ואם נסתפק על בהמה אם נטרפה למשל כשיש ספק אם נדרסה ע"י זאב, אם תחיה י"ב חודש סימן שלא נדרסה.

יתרת שחיה י"ב חודש

והרשב"א נשאל (בתשובה צ"ח) על בהמה שיש לה אבר יתר באופן שלהלכה היא טריפה מצד הדין שכל יתר כנטול דמי, למשל בהמה שיש לה שלש רגלים במקום שתיים, הרי היא כמי שחסרה לה רגל וטריפה (כמבואר סי' נ"ה ס"ד), מה הדין אם תחיה י"ב חודש האם תהיה כשרה?

וכתב שחם ושולם לפקפק על דברי חכמים שקבעו שהיא טריפה, ותחילה כתב שאפילו יבוא מי שיאמר שראה יתרת שחייתה אנו מכחישים אותו ובודאי לא יכול להיות שתחיה י"ב חודש כפי שקבעו חכמים שהיא טריפה, והביא מכמה מקומות בגמרא שאמרו על מי שאינו יכול להוליד ובדקו ומצאו שהיה שקר

וכתב שאין לומר שחכמים אמרו על הרוב שאינם חיים אבל יש מיעוט שגופם וטבעם חזק וחיים ואותו מיעוט אינו טריפה, שמבואר בגמרא בדף מג על איוב שנשפכו מרתו וכליותיו והיה חי שהיה מעשה ניסים, הרי שבדרך הטבע לא יתכן טריפה מאותם שמנו חכמים שתחיה יותר מי"ב חודש והוסיף ראיות ע"ז, עוד כתב שיתכן שהיתרת טריפה אף שהיא חיה, אלא שכל שאילו ינטל לא תחיה כגון שניטל רגלה, אף היתר רגל דינו כנטול אף שהוא חי הרבה עכ"ד בתמצית.

דברי הפוסקים

השו"ע (סי' נ"ז סעיף ח"י) פסק שדרוסה ונפולה ושוברה שמדין הגמרא מועיל לבדוק באברים הפנימיים אם נטרפה או לא, ובזמנינו אין אנו בקיאים בבדיקה, מועיל להשהותם י"ב חודש ובזה יתברר שיצאו מכלל טריפה, וכתב הרמ"א שכל זה בספק טריפה אך בודאי טריפה לא מועיל להכשירה גם אם חיה י"ב חודש.

והש"ך הביא את דברי הרשב"א וכתב שלכאורה יש נפקא מינה בין התירוצים שלו, שלפי התירוצ האחרון שיתרת היא טריפה אף שיכולה

לחיות, יוצא שגם בספק יתרת לא נוכל להתירה ע"י י"ב חודש כי טבע היתרת שמאריכה ימים ובכל זאת היא טריפה, ולפי הת"י הראשון שלא יתכן שתחיה רק ע"י נס, יוצא שבודאי יתרת לא נוכל להתיר, אך בספק יתרת נוכל להתיר, ומסיק להלכה שבספק יתרת נוכל להתיר וכתב שגם הרשב"א לא כתב רק כדי לקיים דברי חכמים, אבל בספק יתרת יועיל להתירה אם שהתה י"ב חודש, בשנה מעוברת כתב הש"ך שצריך י"ג חודש והפרי חדש כתב שמספיק י"ב חודש.

הרמ"א כתב שלמעשה אין להשהות טריפה י"ב חודש שמא יבוא לידי תקלה.

דברי הרמב"ם

הרמב"ם פ' מהלכות שחיטה הי"ג כתב שהטרפות שאמרו חכמים אע"פ שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינם ממיתין ואפשר שתחיה מהן, אסורות, שאין לך אלא מה שמנו חכמים שנאמר על פי התורה אשר יורוך.

טרפות נקבעו באלפים שנה של תורה

מדבריו נראה שסומך על קביעת הרופאים שיכול להתרפא ולחיות, וא"כ איך נתיישבו דברי חז"ל הקדושים שקבעו שהיא טריפה.

וכתב ע"ז החזו"א (יו"ד סי' ה' סק"ג) שדרכי הרפואה נשתנו בזמננו מזמן חז"ל, אך להלכה דיני התורה נמסרו באלפים שנה תורה שזה היה תקופת חז"ל הקדושים, ונמסר לחכמים לקבוע הטרפות ע"פ רוח קדשם שהופיע עליהם, וכיון שזה מסירת התורה לדורות כמבואר בב"מ פ"ו שרבי ורבי נתן סוף משנה, רב אשי ורבינא סוף הוראה, אין לנו תורה חדשה והיו קביעת הטרפות כפי השגחת השם יתברך בזמן ההוא, ואותם מחלות שבזמננו לא היתה להם רפואה, הם אלו הטרפה שאסרה תורה, שמסר הקב"ה את משפטי התורה לחכמי הדורות ההם.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

באיזה מקרה מברכים על 'גרעיני אבטיח' ברכת 'שהכל', והאם זה שייך גם ב'גרעינים שחורים'?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ובמה שונה קליפות אתרוגים מסוכרים מקליפות תפוזים
מסוכרים לענין ברכה - שואלין ודורשין הלכות ט"ו בשבט?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעזור לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

באיזה מקרה מברכים על 'גרעיני אבטיח' או 'גרעינים לבנים' [דלעת] ברכת 'שהכל', והאם זה שייך גם ב'גרעינים שחורים' [חמניות]?
בדין הברכה על גרעיני פירות, כתב השו"ע (סימן רב סעי' ג') שאם הם מתוקים מברך עליהם 'פרי העץ', ואם הם מרים, אינו מברך עליהם כלל, ואם מיתקן על ידי האור, מברך עליהם 'שהכל'.
וכתב המשנ"ב (ס"ק כג) שלגבי גרעיני פירות המתוקים, הרבה אחרונים חולקים על פסק השו"ע שאין מברכים עליהם אלא 'פרי האדמה' משום שלא נחשבים כגוף הפרי, ומכל מקום אם אוכלם לאחר הפרי, הם נפטרים בברכת הפרי משום שהם טפלים לו. ולגבי גרעיני פירות המרים שמיתקן, כתב המשנ"ב (ס"ק כה) שאף שיש מהאחרונים שטענו שלשיתת השו"ע שהגרעינים נחשבים כגוף הפרי גם בזה יש לברך 'פרי העץ' [ועיין שם מה יש מבארים בזה], מ"מ לדינא יש לקיים פסק השו"ע אחר שגם לגבי גרעינים המתוקים דברי הרבה אחרונים שיש לברך 'פרי האדמה', א"כ במרים ומיתקן ודאי יברכו 'שהכל'.

בזמננו שיש סוגי גרעינים שהם מזון מיוחד שמגדלים רק עבור הגרעינים, כתבו הפוסקים שהברכה על גרעינים אלו תהיה כברכת הפרי עצמו, וכגון 'גרעיני אבטיח' קלויים, 'גרעיני דלעת' [לבנים] שכתבו הגר"נ קרליץ (חוט שני ריבית עמ' קנב) וכן בשו"ת אור לציון (ח"ב פ"ד תשובה י') וכן דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"א פל"ו אות ח-ט), שכיון שנוטעים זן מיוחד של דלעת עבור קליית הגרעינים, א"כ הגרעינים נעשו כפרי עצמו. אכן, אם קנה לביתו דלעת למאכל, והוציא הגרעינים וייבשם בשמש כדי להשתמש בהם למאכל של 'פיצוחים', דעתם, שברכת גרעינים אלו תהיה 'שהכל', כי עיקר זריעת הדלעת היה בשביל הפרי והגרעינים גדלו כטפלים לפרי ודינם כגרעינים מרים שהומתקו שברכתם 'שהכל' [וראה בדבריהם האם צריך זן מיוחד, או די בנזרע לדעת זה].
ולגבי גרעינים שחורים [חמניות] כתב בשו"ת אור לציון (שם) שיהיה שונה הדין, ובכל אופן תהיה ברכתם 'פרי האדמה', כיון שאין בצמח עצמו של החמניות פרי, אלא הגרעינים עצמם העיקר, ולכן לא נחשבים כטפלים כשאר פירות. ואם שעיקר גידול החמניות הוא עבור שמן, מ"מ כיון שהשמן היוצא מהם הוא זיעה בעלמא, ואין לו שם פרי, אין הגרעינים טפלים אליו, ואין חשיבות אלא במה שמגדלים אותו לדבר ששם פרי עליו, והיינו הגרעינים.

מצוי היום בעיקר לפני ט"ו בשבט, שמוכרים בחנויות קליפות של פירות מסוכרים, ויש לברר ענין ברכתם.

בהלכות ברכות (סימן רב סעי' ו) כתב השו"ע שעל הקפריסין והיינו קליפת פרי הצלף (האביונה) כמו קליפות האגוזים, מברכים 'בורא פרי האדמה'. וכתב המשנ"ב (ס"ק לט) שהטעם הוא משום שהקליפה אינה מעיקר הפרי [וכמבואר בגמ' ברכות לו עמוד ב, שכשהפרי מגיע לבישולו הקפריסין נופל, ולכן אינו כגוף הפרי (מג"א ס"ק יז)], ומכל מקום בדיעבד, אם ברך 'בורא פרי העץ' יצא. ויש פירות שמברכים על קליפותיהם לכתחילה 'בורא פרי העץ', וכגון קליפות תפוחים ואגסים, והטעם ביאר הגר"נ קרליץ (חוט שני ברכות עמ' קפה), שכיון שבדרך כלל חלק מהפרי מחובר לקליפה, ומצד חלק הפרי צריך לברך ברכת הפרי, ואף אם קילף רק את הקליפה ללא פרי כלל, מסתבר שיש לברך עליה 'בורא פרי העץ', שכיון שבדרך כלל אוכלים את הקליפה יחד עם הפרי, היא נחשבת כחלק מהפרי [וראה במקור חיים סי' רב].

ויש פירות שיש ספק בברכתם, כגון קליפות תפוזים באופן שאפשר לאוכלן וכגון שמטגנן בדבש או סוכר כפי שמוכרים בחנויות קליפות מסוכרות, יש ספק האם נחשבים כגוף הפרי וברכתם 'העץ' (מג"א ס"ק יז), או שאינם מגוף הפרי וברכתם 'האדמה' וכמו קפריסין (ט"ז סימן רד ס"ק טו), או שמא אינם כלל נחשבים כפרי כיון שאין נוטעים האילנות על דעת הקליפות ועל פי רוב זורקים אותן, וברכתם 'שהכל' (הא"ר סימן רג ס"ק ב). והמשנ"ב (שם) הביא דעות אלו, וכתב שלמעשה יברך 'שהכל', ובדיעבד אם ברך 'פרי העץ' או 'פרי האדמה' יצא. ובאופן שנטעו עצים במיוחד עבור ריקוח הקליפות, כתב הערוך השולחן (סעיף ל) שמברכים על הקליפות 'פרי העץ', שבאופן זה הקליפות הן עיקר הפרי, וכן כתב הכף החיים (ס"ק נד).
וקליפות אתרוגים מסוכרים, כיון שזו הדרך היחידה לאכילת הפרי, על ידי שמרחקים אותו, ובלי זה אין אפשרות לאוכלו, דעת הגר"ש וואזנר (שערי הברכה פ"ז הע' לו בשם החת"ס) והגר"נ קרליץ (חוט שני ברכות עמ' קפה) שמברכים עליהם 'פרי העץ' כיון שזה עיקר האוכל של הפרי [בשונה משאר פירות הדר שעיקר האוכל הוא הפרי עצמו ורק שיש שעושים ריקוח מהקליפות], וכן כתב הכף החיים (ס"ק נה-נו) בשם כמה אחרונים [אלא שכתב שאם ריקח רק את הקליפה הירוקה הדקה, מברך עליה 'שהכל' כדין כל קליפות]. מאידך, הבן איש חי (שנה א פרשת פנחס אות ד) כתב שגם על קליפות אתרוג, יש ספק בברכתן כמו קליפות התפוזים, ומספק יברך 'שהכל'.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

עבורי כלי עם מי נטילת ידים לשחרית, והעמיד אותו ליד המיטה. כשראיתי את טרחתו המרובה, ניסיתי בכל כוחי להתנגד לכל הכבוד המופלג הזה. אמר לי ה"חזון איש" במתק לשונו: "ממתי אומר האתרוג לבעל האתרוג מה הוא יעשה איתו?...". כאומר לי: האורח הוא חפץ במצוה, וכשם שהאתרוג אינו יכול לחוות דעתו ולומר לבעליו איך לקיים את המצוה, כך אין לך זכות להתנגד... בבוקר הכין עבורי ה"חזון איש" פת שחרית שכללה לחם, דג מלוח ותה. הוא עצמו שכב במיטתו סמוך לשולחן ואמר דברי תורה. כשהגעתי לברכת המזון הרגשתי שיכול אני לומר 'יעלה ויבוא' מרוב הרגשת האור והשמחה במצוה שהקרי' ה"חזון איש" סביבו. רבי חיים ברים זצ"ל סיפר שגם לו ארע דבר כזה ביחד עם שני חבריו - רבי משה יהושע לנדא זצ"ל ורבי יודל שפירא זצ"ל. עוד הוסיף, כי מנהגו של ה"חזון איש" היה, להראות לאורחים קודם כל את מקומו של בית הכיסא, וכל זאת כדי לטעת באורח הרגשה נוחה ונעימה, כאילו מצוי בביתו שלו. סיפר לי גם על נער צעיר כבן ארבע עשרה שנזדמן לרב מטשעבין זצ"ל באנגליה. הרב שאלו אם כבר אכל ארוחת ערב, וכשאמר לו שלא אכל, עמד הרב, ערך לפניו את השולחן, הכין לו ארוחה, ולאחר מכן ישב לידו, שוחח איתו והנעים את שהותו בבית. הילד חש אי נעימות מטרחתו של גדול הדור והזמן שהוא מקדיש עבורו. אמר לו הרב: "מצות הכנסת אורחים כוללת גם דאגה לתחושתו הנעימה של האורח. אם אושיב אותך לבדך לאכול, ולא אשב בסמוך אליך, יהיה חסר בקיום המצוה".

(אריה שאג - חנוכה)

של ר' אלעזר, והודיע לו שכל הדגים נסוגו מן הנהר, והעיר ניצלה. חביבה מצוה בשעתה, ושומר מצוה לא ידע דבר רע, כמו שכתוב: "שומר מצוה שומר נפשו" (משלי י"ט, ט"ז) - שומר מצוה שלא יעזבנה, שומר נפשו מן המיתה. אל ה"חפץ חיים" זצ"ל הגיע אדם, ובפיו בקשה: ברצונו להתארח אצל הרב בשבת, אך הוא מבקש לשלם על כל האוכל שיגישו לו. נעתר ה"חפץ חיים" לבקשה, והתאמץ על מנת להכין לו סעודות שבת מיוחדות במינן. האורח אכל בחופשיות מרובה, שהרי הוא משלם על כל הנכנס לפיו... ובמוצאי שבת ניגש לבקש חשבון. תמה ה"חפץ חיים": וכי סבור אתה שאמכור את המצוה בכסף? לא בא בחשבון! "אבל סיכמנו מראש על כך!" - מחה האורח. אמר לו ה"חפץ חיים": "מוכרח הייתי לגרום לך להרגשה נוחה, ולכן אישרתי את הענין, אך לא יעלה על הדעת שבאמת אמכור את מצות הכנסת האורחים שלי". את גודל החביבות לקיום המצוות בכללן, וחביבות מצוה בשעתה, זכיתי לחוות על בשרי בביתו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל. אירע שנאלצתי להתעכב עד שעה מאוחרת בבני ברק, וכבר לא היתה אפשרות לחזור הביתה. בלית ברירה נשארתי ללון בבני ברק, בביתו של מרן. השעה היתה מאוחרת ביותר, אך דבר לא מנע מן ה"חזון איש", לעסוק ביחד עם גיסו הסטייפלר זצ"ל וזוגתו, אחות ה"חזון איש", לעסוק במצות הכנסת אורחים בנעימות ובחביבות נפלאה. הסטייפלר וזוגתו סחבו עבורי את המזון וכלי המיטה, וה"חזון איש" הלך לפנייהם להראות להם היכן יניחו את המזון. איני זוכר אם גם הוא עזר בסחיבת כלי המיטה, אך היטב חרות בזכרוני כיצד הכין

המשך מעמוד 3 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

ורבא עומדים לנגדו בסמוך לו, כיצד יפנה לעסוק ולדבר מעניינים אחרים.

יהי רצון שנזכה לתקן נפשותינו רוחותינו ונשמטנו מכל סיג ופגם בימי השובב"ם הקדושים הללו, ובזכות זה נזכה לכל מיני ישועות ורפואות, שפע ברכה והצלחה עד בלי די, ובקרוב נזכה בבוא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב, בב"א. ודע ש'שובב' נוטריקון ש'מחים ב'צאתם ו'ששים ב'בואם. ואז יהא השובב"ם נוטריקון - ש'פע ב'רכה ו'הצלחה ב'כל מ'עשה י'דינו.

(מתוך 'באר הפרשה' שמות)

החסיד רבי זעליג, שמצטט דברי כ"ק מרן אדמו"ר האמרי אמת זצ"ל, מה שאמר למשגיח של ישיבת שפת אמת, הרה"ח רבי שמחה בונם לייזרזון ז"ל, וזל"ק: 'די השגחה אין ישיבה, די זאלסט אכטונג גיבען אז זיי זאלען נישט רעדן פין אנהויב לערנען ביזען סוף לערנען, אז זיי ווילען רעדן זאלען זיי רעדן נאכען לערנען, 'אך בצלם יתהלך איש' (תהילים ל"ט, ז') 'לעולם יראה אדם כאילו בעל השמועה עמד לנגדו' (ירושלמי שבת פ"א ה"ב, ונדרש זאת מהפסוק אך בצלם יתהלך איש), איך ווען אביי ורבא שטייען אנטקעגען וויא קען מען רעדן 'עכלק'.

[פירוש: בתור 'משגיח' בישיבה, שמור על הבחורים שלא ידברו וישיחו מתחילת הלימוד ועד סופו, כל הרוצה ידבר אחרי סדר הלימוד, והרי 'בעל השמועה עומד כנגדו' - כיצד יהי' לדבר כשאביי

אותו תינוק שספג מגיל כה רך את קול התורה, הנו הגאון רבי משה יהודה שלזינגר שליט"א, העומד בראשות ישיבת 'קול תורה' למעלה מיובל שנים, ומחשובי מרביצי התורה וזקני ראשי הישיבות בדורנו. כעין מה שאמרו במסכת אבות (ב, ח) על רבי יהושע בן חנניא 'אשרי יולדתו', לפי שהיתה אמו מוליכה את עריסתו לבית המדרש לשמע קול תורה.

זהו חינוך יהודי טהור!

הוספה מסימת על דברי אבי שמעתי מבני המשפחה, כי הרב התרגש מאוד לשמע דבריה, היות וידע כמה מסירות נפש מגלמת הרבנית בהתמסרותה לחיי תורה. הרבנית היתה ממשפחה אריסטוקרטית מהמבורג שבגרמניה, שם לא היה מקבל להקדיש את כל שעות היום אך ורק ללמוד התורה. אולם אהבת התורה שלה לא ידעה גבולות. לא היה דבר בעולם יקר בעיניה יותר מאשר התעלותו של בעלה בלמוד התורה. הרב העריך מאוד את רצונה לותר על מנעמי העולם, על חיי מותרות ונוחיות בגרמניה ולהסתפק במועט בחיי הצנע של בני תורה.

וכשאמרה לו מה מטרת בואה מחוץ לבית המדרש, הגיב לה לאחר מחשבה: "בעלך אכן מתעלה כל העת בלמוד התורה ובקניניה. אין זה מן הנמנע כי ביום מן הימים יזכה להקים ישיבה בכחות עצמו ולעמדם בראשה לשם ולתפארת. אם וכאשר אכן יזכה להקים ישיבה, אמליץ לו לקרא לה על שם דברך בשם 'קול תורה'..."

חזון שאכן התממש. מעט קדם פרץ מלחמת העולם השנייה, בשנת תרצ"ט עלה רבי יחיאל מיכל ובני משפחתו ארצה, ובמסירות נפש הקים את הישיבה הגדולה 'קול תורה', המתנוססת לתפארה עד היום בשכונת 'בית וגן' בירושלים.

אבי מורי שליט"א הוסיף לספר, כי כאשר שכב רבי יחיאל מיכל על ערש דוי חולה ומיסר, אמר בפני אחד המבקרים בימיו האחרונים: "מבטחני כי בני יגדלו גדולי תורה!"

כשהלה תמה בפניו מנין לו זאת? והרי בנו הגדול בסך הכל נעשה כעת בר-מצוה ומהיכן יודע מה יצא ממנו? השיב לו רבי יחיאל מיכל בבטחה: "כי יודע אני כמה כחות השקעתי בהם..." ואכן זכה רבי מיכל שכל בניו תלמידי חכמים מבהקים, שנמנו על גדולי ומרביצי התורה.

ואצין בדרך אגב, כי שבועות ספורים לפני הסתלקותה של הרבנית שלזינגר, היתה מאשפזת בבית החולים, והתלויתי אל אבי כשהלך לבקרה. בתם הבקור בקש אבי להבדיל בין חיים לחיים מהרבנית ע"ה שתברך אותו, והיא השיבה בצניעות וענוה: "וכי חסר לך ממי לבקש ברכות?" סיפר לה אבי את ששמע עליה מהרב מפוניבז', אז נעתרה לברכו.

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה אוצרותיהם אמלא)

להתפעם מהאמונה ולומר 'עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ'?! הרי כבר מיום לדתנו מלמדים אותנו את האמונה הזאת!..."

אבי כל כך התפעל מדבריו של הילד שנבעו מלב טהור. זו האמונה של כלל ישראל. את יסודותיה אנו יונקים עם החלב. אצלנו מחדירים כבר מקטנות שיש בורא לעולם, ואת כח ההתבוננות לראות בטבע את השגחת השם, לכן ההתפעלות מגיעה תמיד ומכל דבר. אין צורך לעלות לירח כדי שתפרוץ מפניו ההתפעלות ממציאות הבורא והשגחתו.

הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו', היה מסביר את הפסוק בתהלים: "שיר המעלות ממעמקים קראתיך השם", על דרך הדרוש: בכל אדם חבוי ה'קראתיך השם', האמת הפנימית במעמקי נפשו. אין לך אדם שאינו מסגל לחשוף את האמת ממעמקיה. השאלה היא כמה כחות 'צטרך להשקיע עבור זה, ובאילו אמצעים יתעורר לך. ככל שאדם חסר יראת שמים ורחוק יותר מתורה ואמונה, כך הולך וגדל העמק אשר בו חבויה נקודת האמת בנפשו.

אותו אסטרונאוט גוי, רק בעת שעלה לחלל הגיע לחקר האמת, להתעורר ולהתפעל!

"רצוני שאזני בני יקלטו קול תורה"

מורן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, סיפר פעם לאבי מורי שליט"א אודות הרבנית הצדקנית מרת מייטע שלזינגר ע"ה, אשת חבר להגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל, ראש ישיבת 'קול תורה' ומיסדה, דודתה של אמי הצדקנית ע"ה:

בהיות הרב מפוניבז' עדיין צעיר לימים, העמיד בפולין כולל לאברכים מופלגים. מושג של 'כולל' היה בגדר 'חדוש' בימים ההם, שאברכים יוכלו לשקוד על התורה כאוות נפשם, מבלי שישתרג על צוארם על הפרנסה.

פעם אחת יצא הרב מפוניבז' אל מחוץ לבנין בשעת לילה מאחרת, ושם לב כי אשה צעירה מסתובבת מחוץ לבית המדרש, ופוסעת באטיות קדימה ואחורה סמוך לחלון, עם תינוק קטן בידה. כך במשך שעה ארכה היתה נראית מרכזת וקשובה לקול התורה הבוקע מהחלון.

כעבור כמה ימים, כשהרב שם לב כי התופעה חוזרת ונשנית. שאל אותה מי היא, מה פשר מעשיה, והאם זקוקה היא לעזרה כלשהי.

השיבה האשה בפשטות: "אני אשתו של רבי יחיאל מיכל שלזינגר היושב כאן סמוך לחלון בירכתי בית המדרש. אני באה לכאן כיון שבעלי יוצא מהבית בשעות הבקר המקדמות ושב מאחר בלילה, כך שיוצא שאיננו נפגשים כמעט במשך היום. הענג שלי הוא לעמוד כאן מאחורי החלון ולשמע את הגון הערב של למוזו... מה גם שרוצה אני כי בני התינוק יקלט באזניו קול תורה..."

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

מה פירוש המילה 'פְּרָמְלִית'?

כלי הנמצא ברשות הרבים - האם נחשב לרשות היחיד?

רחוב שלא עוברים בו 'שישים ריבוא' בכל יום - האם נחשב לרשות הרבים?

מלאכת 'הוצאה'

- מלאכת 'הוצאה', כוללת: העברה של חפץ מרשות הרבים לרשות היחיד, ולהיפך; וכן טלטול חפץ ברשות הרבים לטווח של חמש אמות ושלוש חמישיות האמה.
- 'פְּרָמְלִית', נקראת כן על שם 'כרמל' שבתורה, שהוא כינוי לתבואה שאינה לחה ואינה יבשה, אלא בינונית; וכשם שתבואה זו בינונית, כך רשות זו בינונית היא - לא רשות הרבים, ולא רשות היחיד.

רשות היחיד

- רשות היחיד, היא שטח שמידות אורכו ורוחבו הן ארבעה טפחים לפחות; והוא מוקף במחיצות שגובהן עשרה טפחים לפחות. וכן חפירה שמידות שטחה כנ"ל, ועומקה עשרה טפחים לפחות.
- קיר של רשות היחיד הצמוד לרשות הרבים, ויש בו חור, גומחה, או שִׁקְעָה, המפולשים לרשות היחיד, הרי הם נחשבים כרשות היחיד, ואף אם הם מפולשים גם לרשות הרבים.
- חכמינו ז"ל אמרו: "רשות היחיד עולה עד לרקיע", דהיינו שכל החלל שמעל לרשות היחיד, עד הרקיע, נחשב לרשות היחיד.
- כלי הנמצא ברשות הרבים: אם שטחו הפנימי ארבעה על ארבעה טפחים, וגובהו עשרה טפחים - הריהו רשות היחיד לכל דבר.

רשות הרבים

- איזוהי רשות הרבים מדאורייתא? רחובות הפתוחים משני עבריהם להילוך הרבים; שאינם מקורים, נמצאים במקום שאינו מוקף חומה, ומידות אורכם ורוחבם הן שש עשרה אמה לפחות.

- לדעת ראשונים רבים, רשות הרבים מדאורייתא היא רק כזו הנמצאת בעיר שעוברים בה 'שישים ריבוא' - שש מאות אלף - איש בכל יום. ורבים חולקים; ויש להחמיר.
- רשות הרבים שהקיפה במחיצות, והרבים מהלכים כדרכם דרך פתחים שבמחיצות - נחלקו תנאים אם מחמת המחיצות היא נחשבת כרשות היחיד, או שהילוך הרבים 'מבטל' את המחיצות.
- רחוב שרוחבו פחות משש עשרה אמה, כך שמצד עצמו אינו נחשב לרשות הרבים; ואורכו מקביל לאורך רשות הרבים, והוא פתוח אליו משני ראשיו - הריהו כחלק מרשות הרבים. ונחלקו ראשונים: יש אומרים שהלכה זו אמורה רק ברחוב שרוחבו שלוש עשרה אמה ושליש לכל הפחות; ויש אומרים שהלכה זו אמורה אף ברחוב שרוחבו ארבעה טפחים בלבד.
- רחוב שמצד עצמו אינו נחשב לרשות הרבים, ואין אורכו מקביל לאורך רשות הרבים, אך הוא פתוח משני עבריו לתוך רוחבה של רשות הרבים - לכל הדעות אינו נחשב כרשות הרבים.
- תלולית עפר, מבנה קטן, וכיוצא בהם, הנמצאים ברשות הרבים; וכן חפירה, פיר, וכיוצא בהם, שבקרקע רשות הרבים: אם גובהם, או עומקם, פחות משלושה טפחים - כיון שהרבים דורכים על בליטה, או שִׁקְעָה, בגובה כזה כחלק מרשות הרבים - אין הם נחשבים כרשות לעצמם, אלא הם טפלים לקרקע רשות הרבים ונחשבים כחלק ממנה.
- רשות הרבים מגיעה עד לגובה של עשרה טפחים מקרקעיתה, ומעל לגובה זה - נחשב החלל שמעליה ל'מקום פְּטוּר'.

גליון 343
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרית בתמנה

סיפורי חז"ל

משכו וקחו לכם צאן

היה הקדוש ברוך הוא מבקש זכות לגאול את ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לך ואמור להם לישראל, כל זמן שהם עובדים לאלהי מצרים לא ייגאלו, לך ואמור להם שיניחו מעשיהם הרעים ויכפרו בעבודה זרה, בכתוב משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכן צאן ושחטו אלהיהם של מצרים ועשו הפסח. בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לשחוט הפסח, אמר לו משה ריבון העולמים האיך אני יכול לעשות, האין אתה יודע שהצאן אלהיהן של מצרים הן, הייתכן שנובח את תועבת מצרים לעיניהם והם לא יסקלוננו? אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך, אין ישראל יוצאים מכאן עד שישחטו אלהי מצרים, שאודיע להם שאין אלהיהם כלום, וכן עשו. באותו הלילה הכה הקדוש ברוך הוא בכוריהם של מצרים, ובו בלילה שחטו ישראל פסחיהם ואכלו, והיו המצרים רואים בכוריהם הרוגים ואלהיהם שחטים ולא היו יכולים לעשות כלום.

(שמו"ר טז' ב – ג)

פרשת השבוע

והעתירו לה' אלקיכם (י – יז)

פעם סיפר הגה"ק רבי אברהם יפהן זיע"א להרה"ק ה"דברי יואל" מסטמאר זיע"א, על מדת האמת של חכמי תנועת המוסר. פעם קיבל הגה"ק רבי זונדל מסלנט זיע"א מכתב מאחד מתלמידיו בחו"ל שיתפלל עבור רפואת אשתו. קרא רבי זונדל למשמשו ואמר לו לכתוב בשמו כי הוא מתפלל עבור החלמתה. המשמש ערך מכתב קצר והגישו לרבי זונדל לחתום, עיין רבי זונדל במכתב, סילק מעליו ואמר למשמשו לא אוכל לחתום על דבר שקר. אמרתי לך לכתוב כי אני מתפלל, ואתה כתבת כי אנו מתפללים בלשון רבים, והרי זה נראה כשקר. סיים רבי אברהם את סיפורו ואמר, ראו עד היכן דקדק אותו גאון על מדת האמת, שהרי למרות שהיה אפשר לטעון כי דרך ענוה היא לכתוב לשון רבים, אבל האמת קודמת לכל. נענה הרבי מסטמאר ואמר, נו, לדעת הרמב"ן הרי זה אמנם שקר גמור, אם המדובר במתפלל יחיד אין לו להשתמש בלשון רבים. וסיפר רבי אברהם יפהן כי זמן רב היה מצטער למצוא היכן אמורים דברים אלה ברמב"ן, חיפש ולא מצא, והסיח דעתו מכל הענין. כעבור כמה שנים הוסיף וסיפר רבי אהרן יפהן, האיר ה' את עיני ומצאתי כן מפורש ברמב"ן, וזה לשון הרמב"ן

בפסוק כאן: 'והעתירו לה' אלקיכם' לשניהם, כי כן אמר פרעה כל פעם דרך מוסר, אף כי יודע היה פרעה כי משה הוא המעתי, כי כן אמר לו 'למתי אעתיר לך' 'והעתרתי אל ה'', 'אפרוש כפי אל ה' כי לא ידבר משה בזה לשון רבים שלא יוציא שקר מפיו.

ולא ראו איש את אחיו (י' – כ"ג)
זקני וילנא היו מספרים על אחד מתלמידי הגר"א שנתעורר בימי נעוריו אולם לא פירש מאהלה של תורה וכל הימים היה שקוד על משנתו עד שהגיע למעלות רמות בתורה. הגר"א נטל על עצמו להשיאו אשה, ואמנם נמצאה אחת מבנות וילנא שהסכימה לבנות את ביתה עם הצעיר העיוור, ואביה התחייב להחזיק את הזוג ובניהם על שלחנו, ובלבד שיוסיף לעמול בתורה. שמחתו של הגר"א ביום הכנס תלמידו לחופה היתה מרובה, והיא הגיעה לשיאה לפני העמדת החופה, כאשר השושבינין הובילו את החתן לכסות את הכלה בהינומה כמנהג ישראל, באותה שעה פנה אליו הגר"א ואמר: חז"ל אמרו אסור לקדש אשה עד שיראנה, ומשהשלים את דבריו פקח החתן העיוור את עיניו, כל העומדים שם נוכחו לראות את כוחו האלקי, ובני הזוג ראו עולמם בחייהם בנים ובני בנים.

זמני השבת

פרשת בא

זמני יציאת שבת

ירושלים: 5:34 ת"א: 5:36 ר"ת: 6:08

זמני כניסת שבת

ירושלים: 4:19 ת"א: 4:33

עצתו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א (יומא דהילולא ז' שבט)

בעיירה לעלוב שבפולין של מעלה גרו שני יהודים חברים שאהבו זה את זה עד מאד. במשך השנים התהדקה חברותם והתחזקה ביותר, עד שהיו מספרים זה לזה את כל סודותיהם הכמוסים ושאר ענייני חייהם, ומתייעצים יחדיו בכל ענייני עסקיהם וממונם. ויהי היום והנה התערבב השטן ביניהם כדרכו תמיד לנסות להפריע האחדות והשלום בכל מיני דרכים ואופנים, והצית ביניהם את אש המריבה והמחלוקת רחמנא ליצול, עד שאחד מהם נתהפך לשונא גדול על חברו, ובמקום היותו אוהבו הנאמן, התהפכה אהבתו לקנאה ולשנאה נוראה שבערה כאש בליבו. הוא החל רודף את חברו לשעבר ומתנכל לו, וביודעו את כל סודות עסקיו וכל השקעותיו, הלך וקלקל הצלחתו בכל דבר, וירד עימו לחייו ממש, עד שבכל מה ששלח האיש את ידו נעשה לו מיד לרועץ, וארב לו בכל פינה להפילו אלי שחת. בראותו כי כלתה אליו הרעה מעם חברו השונא, ואין שום דרך מוצא להתפטר ממנו, החליט להיכנס ולהוכיר את עצמו אצל רבו הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א, הרבי נטל הקוויטעל מידו ובנועם פי קדשו וחקן ענוותנותו המפורסמת הרגיע את האיש ופייסו, ופסק לו שאין צריך לעשות בזה ולא כלום, כי אם לקיים בנפשו מה שציונו חז"ל הקדושים להיות מעביר על מידותיו, להבליג ולשתוק ותו לא, ופטרו לשלום.

עברה תקופה והשונא רואה שחברו הנרדף אינו מגיב, לא רק שאינו מתנקם בו, הוא גם לא מראה סימני רוגז וכעס כלל, כאשר פקודת רבו שמרה רוחו בנאמנות להיות מעביר על מידותיו, החל לנסות בדרכים קשים יותר וברדיפות וצרות חמורים עד מאד, שהלה יהיה מוכרח לחוש בהם על בשרו מכות גדולות ונאמנות עד חורמה רחמנא ליצול, כדרכו של השטן הנורא של השנאת חנם והמחלוקת, שכשהוא מתפרץ בלב האדם נעשה כאש שלהבת יוקדת השם ישמרנו. משהרגיש הנרדף כי באו מים עד נפש, נכנס שוב אל הקודש פנימה, שם הרשה לעצמו לפרוק את לבבו הנשבר על לב אוהבם של הגדול. הוא פרץ בבכי נורא מאין הפוגות וטען שאינו יכול עוד לעמוד בזה, שכמעט אין אותו שונא מניח לו שום פסיעה שאינו מתנכל אליו בחמת זעם ומוציא את דמו ממש, וכמעט אומר נואש. הרבי כדרכו בקודש חיזקו ועודדו, ודיבר על ליבו דברי ריצוי וניחומים, אבל לא אבה לשנות מפקודתו הראשונה כלום, פסק הרבי בשנית, אין לך להגיב ולא כלום, תתאור בגבורת נפש אדירה ותמשיך באותה דרך ובאותה מידה, של "מעביר על מידותיו" ותקיים בנפשך מאמר הגמרא הקדושה (יומא כ"ג). הנעלבים ואינן עולבין, שומעים חרפתם ואינן משיבים עושין מאהבה ושמוחין ביסורים, עליהן הכתוב (שופטים ה' ל"א) אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

אבל מה אעשה בענין הפרנסה? שאל האיש בלב נשבר ונדכה, זה כבר תקופה ארוכה שאינו מביא שום פרוטה לביתו, וכל מה שניסיתי את ידי לקלקל חברי הכל, והעוללים שאלו לחם ולרש אין כל. הרבי הצטער עד מאד ולבו נשבר בקרבו, צערו הנורא של איש ישראל, וביותר על צער השכינה הקדושה המתגוללת בעפר קרנה בוכה תמרורים ומבכה במסתרים, על עניינים אלו שבין אדם לחבירו המכאיבים ומעיקים עליה יותר מכל, כנודע. והנה העלה האיש רעיון, אולי אסע לווינה לבקש שם את עזרת אחינו בני ישראל רחמנים בני

רחמנים, אולי אצליח לקבץ שם כמה נדבות הגונות שיהיה בהם לכל הפחות כדי פרנסת ביתי לכמה חודשים. הרבי הסכים עם הרעיון ובירכו שיצליח בכל ענייניו בווינה הבירה. בטרם צאתו מבית הרבי פרץ שוב בבכי ובלב שבור ורצוצ ביקש ברכה מיוחדת, באומרו שאין לו ספק כי כאשר ישמע חברו השונא שנסע לקבץ נדבות בווינה, ירדפנו גם שם, ויקלקל את שמו בכל מיני דרכים ואופנים, והוא חושש מאד שגם מוצא אחרון זה שלפניו ירד חלילה לטמיון. אבל הרבי עודדו ובירכו בחום, והרעיק עליו דברי חיזוק ואהבה אין קץ. שישים בהשם מבטחו כדרכם של יהודי מאמינים בני מאמינים, ויתחזק איתן כנגד כל המפריעים הקמים כנגדו. והרבי חזר והדגיש, זכור היטב ואל תשכח, את הדרך שהתווינו כאן: "מעביר על מידותיו" מן הנעלבים ואינם עולבים. בלב כבד קם האיש ונסע הרחק לווינה הבירה, וכחסיד נאמן קיבל דברי רבו בתמימות ולא הרחרח אחר מידותיו יתברך שמו. והנה בהגיעו לווינה הצליח בקושי לגייס כמה מאות רובלים מנתינות ונדבות קטנות פה ושם, ומשאל נותר לו עוד מה לעשות שם נתן פעמיו לחזור אל ביתו בעיירה לעלוב.

ויהי בדרך נטה ללון לינת לילה באחת האכסניות שבדרך בעיירה נידחת ורחוקה, שאין שם יהודים כלל, והנה כשנכנס לחדרו והחל לסדר את חפציו, הרגיש לפתע שתחת המיטה מונחת מזוודה גדולה, הוא פתח אותה, ונדהם לגלות בה אוצרות ענקיים, היא היתה מלאה בשטרות כסף מסודרים בחבילות בסדר מסודר להפליא, היה זה הון תועפות אדיר, של מיליונים רבים. חשב האיש לעצמו הרי במקום הזה לא באים יהודים כלל, העוברים ולנים פה הלא הינם גויים גמורים, לבטח נאבדה או נגנבה מזוודה זו מאיזה פריץ שונא ישראל, העומד בדין ברור של "מורידין ולא מעלין" ואין מחזירים את אבידותיו (עב"ז כו ובשו"ע יו"ד סי קנ"ח). פתח אפוא את המזוודה צירף אליה את צרור כספו הקטן שאסף ביזע רב בווינה, וסיפח את המזוודה לעצמו. למחרת בבוקר השכים קום עם שחר כדי לצאת לדרך, אך פתאום הבחין שכל המקום מוקף בפלוגות פלוגות של שוטרים וחיילים חמורי סבר, הבודקים ומחפשים בחומרה בכליו של כל אדם היוצא מן המלון. פחד גדול נפל עליו הוא הבין היטב אחר מה מחפשים. אותו פריץ רשע שאבד את מזוודתו בפונדק זה, כנראה מחפש אחריה, הוא התעשת בנפשו והתפלל לה' שיחזק את ליבו בגבורה, ויצא לדרכו בצעדים בוטחים כשהוא מראה פני גביר עשיר הנוסע בעולם לצרכי עסקיו. כשהגיע אל השער ראו השוטרים מיד את המזוודה בידיו ולפי כל התיאורים שנתן הפריץ על צבע המזוודה וצורתה, הכריזו מיד שהנה נמצאה המזוודה האובדת בידו של יהודי, אבל האיש הכחיש בתוקף את כל העלילה ועשה עצמו כלא מבין איזו מזוודה אובדת, הרי זו היא מזוודתו שלי בה נוהג אני כיום לנסוע לכל מקום. הוא הובל היישר באזיקים אל משרד החקירות והחוקר הראשי החל בחקירות ושאלות מתישים, מהיכן באת ולאן אתה הולך? אבל היהודי השיב לו ברוב חשיבות של גביר אדיר, אני גר בלעלוב הקטנה אבל עסקי הרבים מסתעפים על פני מקומות רבים בעולם, כעת מגיע אני מווינה שם כיתתי את רגלי, נפגשתי שם עם הרבה יהודים לרגל מסחרי, ועשיתי עסקים טובים ברוך השם. והנה כאן במזוודתי נמצא כל כספי, כאשר בימים ההם בטרם עידן הבנק, לא היה ניתן להפקיד סכומים גדולים בבנק כפי שנהוג בימינו, והיו העשירים בדרכי עיסוקיהם נושאים עימם את כל את כל הסכומים הגדולים.

משל ונמשל

כי אני הכבדתי את לבו וג' (י' – א')

רבים מן המפרשים שואלים, כיצד הכביד ה' את לב פרעה ונטל ממנו את בחירתו שלא ירצה לשלוח את ישראל מארצו על אף כל המכות שקיבלו

והענין יובן על פי, משל ליהודי אחד שהיה לו סכסוך עם גוי, והדבר הגיע לכלל משפט. השופט היה נוצרי. עמד היהודי ושלח לו לשופט מתן נאה בסתר. שאל אותו השופט, הכיצד הנך שולח לי שוחד, הלא בתורתכם כתוב שאסור לתת שוחד לדיין, כי לבו יטה אחרי נותן השוחד, והדין שיוציא לא יוכל להיות דין אמת, כיון שיהיה נוגע בדבר. השיב לו היהודי, אילו היית יהודי והיו באים ראובן ושמעון לפניך לדון, הרי דעתך על שניהם שקולה ושווה היא, ואין לבך נוטה לזה יותר מאשר לזה, והדין יכול להיות דין אמת, ועל כן אם צד אחד יתן שוחד, הרי הוא מכריע בכך את לבו של הדיין לצידו, וכך מאזני הדין תטה לטובתו. מה שאין כן הדבר, כשבאים יהודי וגוי לדון בפני שופט גוי, כאן דעתו של השופט אינה שקולה ושווה לגבי שניהם, לבו של השופט כבר מלכתחילה נוטה לצד הגוי, על כן שלחתי לך שוחד כדי לאזן דעתך, כי כנגד נטיית לבך לצד הגוי, תבוא נטיית הלב אל השוחד, וכפות המאזניים של המשפט יהיו שקולות והדין יצא מתוקן. לפי המשל הנ"ל יובן ענין הכבדת לב פרעה, כי פרעה לא רצה באמת לשלוח את ישראל ממצרים ובבוא עליו המכות הכבדות מאת השם יתברך, היה בכוחן של המכות להטות את לבו בעל כרחו להסכים לשלוח את ישראל, ובחירתו היתה אפוא נשללת ממנו, כי לא מדעתו היה מגיע להסכמה זו, על כן הכביד ה' את לבו לשם איזון, מצד אחד תוקף המכות ומצד שני הכבדת הלב, וכך היו כפות המאזניים שקולות ושוות, ודעתו של פרעה שקולה ומאוזנת, והסכמתו לבסוף לשלוח את ישראל ממצרים, היתה מתוך בחירת אמת, כי כך גזרה חכמתו יתברך, שהאדם יעשה מה שיעשה על פי בחירת לבו.

(ילקוט מאמרים)

לאחר התייעצות החליטו צוות החוקרים שהמוזודה תיבדק בתכולתה, והיה אם יימצא בה הסכום במדויק כפי שמסר הפריץ, שטען שסידר את שטרותיו בחבילות ממוספרות ומדויקות, הרי ברור שהיא היא המוזודה האובדת, אבל אם יימצא שאין הסכום מדויק, או אז ייערכו בירורים ומחקרים לבירור זהותו ומהותו של הסוחר העשיר לוודא שדבר אמת בפיו. על אתר נפתחה תכולת המוזודה, וקבוצת חיילים התיישבה למנות את הסכום האדיר שבה, ונמצא שיש במוזודה כמה מאות רובלים נוספים אחר שצירף אליה האיש את הסכום הנוסף שקיבץ נדבות בווינה. אמר הקצין, אם כן עלינו לברר עליך בעיר מגוריך, תיכף ומיד יצא חוקר רץ עם סוס פרש היישר ללעלוב, שם הוא פגש ביהודי אחד ושאלו על שמו של אותו אדם מה טיבו ומה עסקיו וכו'. צריך אני דחוף לדעת מקרוב ממש על כל עסקיו המסועפים תבע החוקר. אך היהודי התנצל על כך שאינו מכירו מספיק, אולם המליץ, יש כאן אדם המכירו היטב מקרוב, אצלו תקבל מידע מפורט מדויק ביותר, שכן הוא מכיר את כל סודותיו העסקיים הכמוסים ביותר. והפנה אותו אל אותו חבר שנהפך לו לא מומן לשונאו הגדול ביותר. הגיע אפוא אל אותו שונא, וביקש לברר על חברו הקרוב שנסע לאחרונה לווינה, מה מצבו הכלכלי? הלה הבין שכנראה מבררים אודותיו במשטרה אם ראוי הוא באמת לצדקה, משום שכנראה חושדים בו שם שהוא מתחזה, מישוהו כנראה הלשין עליו ולכן שלחו חוקר לבדוק אם אכן ראוי לצדקה. והנה יש לפניו אפשרות טובה מן המוכן להתנכל אליו. בו במקום פתח השונא את פיו ואמר: אדם זה עשיר גדול מאד הוא שממש עוול לתת לו צדקה, יש לו עסקים מסועפים בכל העולם והוא מסתובב בהרבה מקומות לרגל עיסוקיו הרבים, האמן לי יודע אני מקרוב את כל סודותיו ואוצרותיו, זהו עשיר כמו קרח אסור לתת לו אף לא פרוטה אחת לצדקה.

החוקר חזר מיד עם הפרטים המדויקים ביותר ששמע ממקור מהימן ומוסמך ביותר, שאמנם אכן עשיר גדול הוא האיש והמוזודה הזו כנראה שייכת לו כדבריו. וכך יצא האיש ברכוש גדול ועצום לו ולורעו לדורות רבים, עד שאמרו עליו שרכש את כל העיירה לעלוב וסביבותיה בעושרו. בזכות היותו מעביר על מידותיו וזכה לעושר עצום בגשמיות וגם ברוחניות שכן מעבירים לו על כל פשעיו. לא בכדי מקובל מרבינו האר"י הקדוש שאם היו אנשים יודעים כמה כפרה גדולה וזכות עצום שזוכים בהעברה על המידות, היו כולם רצים לחפש אחר הביזיונות. אלו הם מן הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

(טיב הקהילה)

צין אדם לחברו

כל אדם יכול לטעות

פעם כשהשמיע הגה"ק ר' איסר זלמן מלצר זיע"א שיעור בשיבה, נכנס תלמיד אחד לתוך דבריו והכריז: רבי עקיבא איגר כותב ההיפך מדברי הרב. לא הקפיד ר' איסר זלמן אלא חייך והעיר בנחת, כיון שר' עקיבא איגר אומר להיפך הרי שיעורי בטל ומבוטל, אולם היות ולא ראיתי את דבריו כמדומני שמותר לי לסיים את השיעור. ביני לביני עיין אותו תלמיד בחידושי רבי עקיבא איגר, ונוכח שטעה בדבר ואין משם כל סתירה, מיהר הלה אל ר' איסר זלמן וביקש ממנו מחילה. אולם ר' איסר זלמן חייך חיוך נלבב ואמר ומה בכך אדרבה כל אדם ואדם מסוגל לטעות.

בזכות שמחת חתן וכלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שיגיש בקודש פנימה. ראה עגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר

וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור. הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באוזניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדוניה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונותיי שחשכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המחזותנים המשודכים התפייסו, ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשנוי שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ו' שבט
הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר)
הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט ליפא (עצי חיים - תרפ"ו)
יום ראשון ז' שבט
הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל)
הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג)
יום שלישי ט' שבט
הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטשיסק (תקס"ז)
רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז)
הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדזארנאווא (דודאים בשדה - תקפ"ט)
יום רביעי י' שבט
הגה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה)
הרה"ק רבי שלום מורחז ידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב)
הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תש"י)
יום חמישי י"א שבט
רבי יהודה צבי הכהן מסאמבור ב"ר אורי מסאמבור (תרע"ט)
יום שישי י"ב שבט
הרה"ק רבי דוד יהודה לייב מקאזאטין ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רשומים וספרים החדשים על המעשים

מים אחרונים (י"א)

א) מים שנפסלו משתיית בהמה, כשרים למים אחרונים. (משנה ברורה סימן קפ"א ס"ק כ"א)
ב) אין צריך לשפוך על ידיו אלא פעם אחת. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ד')
ג) אין חציצת הידיים פוסלת במים אחרונים. (משנה ברורה שם ס"ק כ"א)
ד) אין לו לאכול, אלא אם כן יודע שיהיה לו גם כן מים אחרונים. (משנה ברורה שם ס"ק ב')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

"דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך
להשכרה/מכירה/טרייד-אין
מכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור צ"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת בא - מדה כנגד מדה

"דבר נא באזני העם וישאלו" (שמות יא, ב)

מהמצרים כלי כסף וכלי זהב, ואחר כך נאמר להם לבל ישיבו את הכלים.

כמו כן אמר משה לפרעה "גִּלְכָּה נָא דָּרְךָ שְׁלֶשֶׁת יָמִים" (שמות ג, יח), כדי שפרעה ועמו ירדפו אחריהם ויבואו אל הים. וידוע מה שמובא במדרש (לקח טוב), שכשבא פרעה לים עשה הקב"ה שהים יראה לו כיבשה, ולא היה ניכר כלל מקום הים, ופרעה היה סבור שארץ אחרת היא, ורדף אחריהם אל מקום הים, ואז החזיר הקב"ה עליו את הים והטביעו.

וזה מה שאומרת הגמרא (ברכות ט ע"ב): "וַיִּשְׁאַלֹּם" (שמות יב, לו): "אמר רבי אמי: 'מלמד שהשאלום בעל כורחם'. ואיכא דאמרי, בעל כורחם דמצרים. ואיכא דאמרי בעל כורחם דישראל". וביארו בגמרא- דבעל כורחם של ישראל הוא משום משוי. ולכאורה דבר תימה הוא שלא רצו לשאת את משא האוצרות!

על פי האמור מובן, ישראל אמרו: "למה לנו לשאול כל כך הרבה כלים מהמצרים ולשאת עלינו את המשא הכבד, הלא המצרים יבואו בעצמם אל הים ויביאו איתם את האוצרות?".

אכן כל זה נצרך, רק כדי שלא יאמר אותו צדיק: "ועבדום ועינו אותם- קיים בהם. ואחרי כן יצאו ברכוש גדול- לא קיים בהם", ולשם כך נצרך שהיציאה עצמה תהיה ברכוש גדול, אבל באמת לא היה הכרח בזה, כי המצרים היו אמורים להביא בעצמם את אוצרותיהם אל הים.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

פירש רש"י הקדוש: "אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירים על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם: 'וְעַבְדֹּם וְעָנֹו אֲתֶם' (בראשית טו, יג)- קיים בהם, 'וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְרָכֶשׁ גְּדוֹלָה' (בראשית טו, יד)- לא קיים בהם".

הגאון מווילנה כתב: "קצת קשה, ואם לא יאמר אותו צדיק? הרי הקב"ה הבטיח 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול'". ועוד צריך להבין מדוע היציאה מארץ מצרים הייתה בדרך רמאות, שאמר משה לפרעה "גִּלְכָּה נָא דָּרְךָ שְׁלֶשֶׁת יָמִים" (שמות ג, יח) בעוד שהיה בדעתם שלא לחזור כלל?

וביאר הגר"א, שברמאות זאת שילם הקב"ה לפרעה מידה כנגד מידה, שהרי בתחילת השיעבוד כשהתחילו מצרים להעביד את ישראל, הכל נעשה ברמאות, כמבואר במדרש (רבה טו, כ): בתחילה הלך גם פרעה עצמו לעבודה. ואמרו- אם המלך עובד כל שכן עבדיו.

אח"כ היה משלם להם בכסף טוב על מלאכתם, ועבדו ועשו הרבה לבנים יותר מהראוי לעשות. ואחרי כן אמר להם- אם היה ביכולתכם לעשות הרבה לבנים בעד ממון, כעת מוכרחים אתם לעשות סך לבנים זה ללא תשלום.

רמאות גדולה הייתה גם כשאמר: "כָּל הַבֶּן הַיָּלֹד הָיְאָרָה תִּשְׁלָכֶהוּ" (שמות א, כב). הוא הורה למילדות העבריות- עשו עצמכן כאילו באונס אתן עושות, ותשליכוהו ליאור, ואחרי כן כשיבואו היהודים לפני לדון על כך, אני אמעט בחומרת הדבר, ואצדיק אתכן, וכשתעשו כך פעם אחר פעם, שוב לא יבואו אלי כלל לדון על עניין זה.

עוד אמר להן- כשאתן מילדות, אם זכר הוא- תחנקו את הוולד בשעת מעשה, בלי שתבחין היוולדת בנעשה. על כן, אף הקב"ה להבדיל אלף אלפי הבדלות, נהג עימו ברמאות, כנגד הרמאות שנהג עם ישראל. בתחילה נצטוו ישראל לשאול

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב ימ"ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר חנינו בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצירי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצירי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניצירי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

צמחי לבנה

צ"י	כניסת לבנה	צאת לבנה	זמני חם
י"מ	16:19	17:32	18:04
ח"א	16:36	17:29	17:59
מיוספ	16:35	17:28	17:59
כ"ל	16:39	17:32	18:03

שואל ומשיב בהלכה – בשול אחר בשול- חלק ד'

האם מותר בשבת להניח תבשיל לח על פלטה שעתידיה להידלק?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

מותר להניח בערב שבת תבשיל לח או תבשיל יבש עם הרבה רוטב מבושל כל צורכו, על גבי פלטה חשמלית המחוברת לשעון שבת, בזמן שאינה מופעלת וכעת כבויה, כדי שהתבשיל יתחמם, בזמן שהפלטה תפעל על ידי שעון שבת. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רמ).

ויש מי שמתיר להניח אף בשבת על גבי פלטה כבויה, שעתידיה להידלק במהלך השבת. **הערה:** היות ונתינת תבשיל ע"ג הפלטה שהיא כבויה, חשובה כגריס דאיה אסורה אלא מדרבנן, ובכאפי גוונא אפשר להקל כדעת הרמב"ם, שאין בישול אחר בישול בדבר לח, כן העלה הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"י (חאו"ח סימן כו). ובתבשיל, שמיעוטו רוטב יש להקל גם לדעת האוסרים, היות שיש אומרים שדינו כיבש. ראה כף החיים (סימן שיח אות סב). אולם בשו"ת תפילה למשה ח"ב (סימן כג אות ה) להגר"מ לוי זצ"ל אסר להניח בשבת על פלטה, שעתידיה להידלק.

כאשר יש בסיר תבשיל שאינו מבושל כל צורכו, או אפילו ספק מבושל והקדירה מונחת על גבי הפלטה, לאחר שהרים את המכסה מהסיר אסור לסוגרו, שכן בסגירתה יש הוספת חום וזירוז של הבישול. **מקורות:** כמבואר בשו"ע (סימן רנד ס"ד, רנד ס"ד). וע"ע להרמ"א (סו"ס רנט) וכ"כ במשנה ברורה (סימן שיח סק"נ) וע"ע בביאור הלכה (סימן שיח ד"ה שייך בו). וכאשר המאכל מבושל כל צרכו ויש בו עצמות עוף ותוספת החום תרכך את העצמות, כתב בספר ילקוט יוסף (שבת ג עמוד רמו) בשם אביו הראש"ל זצ"ל שאם אינו חושב ואינו רגיל לאכול את העצמות מותר. ובשו"ת מגדנות אליהו- לגאב"ד אנטוורפן ח"א (סימן פב) העלה להתיר סגירת מכסה, באופן שהתבשיל לא התבשל כל צרכו. ע"ש. וכן פסק בספר הליכות שבת- מלכא (עמוד ריג) היות והיו גרמא בפסיק רישא בלח שנצטנן. וגם נחשב לשינוי, שהרי אין דרך לחמם כך.

מחמת חום התבשיל מצטברת זיעה על גבי המכסה מבפנים, וכאשר מרים את המכסה מעט טיפות הנמצאות עליו נוטפות בחזרה לסיר, הדבר מותר, ובפרט כשאי אפשר להימנע מכך. **מקורות:** כן העלה בספר הליכות שבת (עמוד רב) אולם אם אי אפשר להיזהר אין צריך להחמיר. כיון שהמים הנוטפים בחזרה לסיר עודם רותחים. ועוד דהוי פסיק רישא דלא ניחא ליה. ובצירוף דעת הרמב"ם שאין בישול אחר בישול בלח. וכן הביא בספר מעשה השבת (עמוד יט) דאפילו אם נתקררו הטיפות, אין לחוש בזה משום בישול.

מה קשה יותר

סיפר יהודי חשוב, שבשנת ה'תשנ"א זכה להשיא את בתו. לפני הנישואין נכנס אל רבו האדמו"ר הגאון רבי שלום נח ברזובסקי מסלונים זי"ע (מח"ס 'נתיבות שלום'- סדרת הספרים על התורה, ענייני שבת, מועדים, תשובה, עבודת ה', דרך חסידות וכו') ושאלו: "האם לנהוג כמנהג רבים, שאף הורי החתן והכלה מתענים ביום החופה?".

הביט בו רבינו ואמר: "התענית קשה עליך, וחושש אני שמא עלול אתה להיכשל בגינה בכעס. **מוטב שתקבל על עצמך, שלא לשמור אפילו טינה קטנה בלב, על מי שלא יטריח את עצמו להשתתף בשמחת הנישואין**". סבר הלה והסכים לדברי רבינו. הימים היו ימי מלחמת המפרץ, בעת שתושבי ארץ ישראל פחדו ללכת בלילות ברחובה של עיר, ועל כן ערכו את החתונות, שבאותה תקופה מבעוד יום, מרישא ועד גמירא, מהחופה ועד גמר ה'מצווה טאנץ'.

ויהי ממחרת החתונה, החל מידוענו לקבל התנצלויות רבות ממכריו וידידיו, שלא עלתה בידם להשתתף בשמחת החתונה של בתו בימים טרופים אלו. "מה אומר ומה אדבר", סיפר אותו יהודי, "בכל טלפון וטלפון היה עולה לנגד עיניי, כמה התאמצתי אני להשתתף בשמחתו של אותו יהודי המדבר איתי כעת".

ושאלתי את עצמי: 'מדוע לא הטריח אף הוא את עצמו על כל פנים במקצת מהטרחו, שאני טרחתי לבוא ולהשתתף עמי בשמחתי'. ועל כל אחד ואחד הצטרכתי למצוא לימוד זכות על מעשיו, עד שכבר יותר קל היה לי להתענות, מאשר לקבל על עצמי קבלה שכזאת!'. (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

שלא לגרם צער

כשנשאל הגאון רבי אברהם אהרנוביץ זצ"ל: "מדוע נמנע כבוד הרב מלקחת עימו מגבת למקווה למרות ביקוריו התכופים והממושכים שם?"- השיב: "חוששני, שמא אשכח שם את המגבת, ומריבוי המבקרים במקום, לא אמצא אותה. ומאחר שמצבנו דחוק, עלול להיגרם לאשתי בגין זה עוגמת נפש. לכן מעדיף אני לא לקחת מגבת, ובלבד שלא אגרם חלילה לצער אותה".

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- המקבל הרב ניסים מויאל זצ"ל

המקובל הרב ניסים מויאל זצ"ל- נולד בשנת ה'תרצ"ה (1935) באליג שליד אגדיר שבמרקו. בצעירותו למד בסניף של ישיבת 'תומכי תמימים ליובאוויטש' במרקש, הוא נסמך לרבנות במרקו ע"י הגאון הגדול הרב רפאל בירדוגו זצוק"ל אב"ד מקודש. בין היתר קיבל גם היתר לעסוק בשחיטה, שבה עסק לפרנסתו במקביל ללימודיו התורניים בתורת הנגלה ובתורת הסוד. בשנת ה'תשכ"א (1961) אירגן קבוצה של יהודים לעלייה לארץ ישראל, ובעקבות חתירה לעליה לא חוקית נכלא ולאחר תקופה קצרה השתחרר ובשנת ה'תשכ"ב (1962) עלה לארץ עם אשתו ובתו הבכורה. זמן מה התגוררו באשקלון ולאחר מכן השתקעו בקריית גת, מקום מגורי חלק ממשפחת אשתו. קיבל סמיכה לשחיטה ממרן הגאון ר' עובדיה יוסף זצ"ל.

בשנת ה'תשמ"א (1981) פגש נדיב שתרם את בית הקרקע שלו ברחוב אלישע בקריית גת לצורך הקמת ישיבה וכולל אברכים. הוא העמיד ראש כולל וקיבל אברכים ללימודים. המוסד נקרא בשם 'כרם שלמה' - למען שמו באהבה. רבים פנו לרבינו כדי לקבל ממנו עצה וברכה. לצורך אחזקת הכולל לעיתים נסע ברחבי הארץ. נהג שלא לקבל כסף מהמדינה. מסר נפשו להקמת מוסדות לתפארה בעיר קריית גת.

ברבות הזמן התפתחה סביב המוסדות קהילה גדולה של חוזרים בתשובה מבני העיר ומחוצה לה, ורבינו הקים מסגרת נוספת מיוחדת לחוזרים בתשובה וכולל אברכים, בהשפעתו ולאורו הקים חתנו, המרצה הרב ישראל נח ברגר מוסדות נוספים מלבד חיזוק הקיימים. בשנת ה'תשנ"ח (1998) קיבל הקצאת קרקע בקריית גת והוא גייס תורמים ובנה במתחם בית כנסת גדול ושלושה כוללי אברכים. העמיד דורות של תלמידי חכמים ויראי ה' שהפריחו את שממת הדרום. נפטר ב-ו' שבט ה'תשע"ח (2018). חי כ-83 שנים. ציונו בקריית גת.

סבא (מצד האב): המקובל ר' מסעוד הי"ד (היה מקובל גדול ומפורסם ונרצח בשנת ה'תרס"ה 1905). **אביו:** ר' שלמה. **אמו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת סימי (בתו היתומה של ר' ניסים בוגנים הי"ד שנרצח. נישא בשנת ה'תשי"ח-1958). **מילדינו:** לרבינו שמונה ילדים. **בניהם-בנו:** ר' שמעון (ראש מוסדות 'אור שלמה'). **חתנינו:** ר' ישראל נח ברגר (ראש מוסדות 'ישמח משה ומרגלית' בקריית גת. נשוי למרת רבקה), ר' שמעון בן אבן (ראש הכוללים, נשוי למרת לימור). **מספרינו:** מנחת עני- סדרת ספרים על התנ"ך • **מלא העומר מן-** על פרקי אבות • **שמו למאור-** חידושים על הש"ס.

יפר הגאון רבי דוד בירדוגו שליט"א (המשמש כדיון) על הערכה העמוקה והמיוחדת של אביו הגאון רבי רפאל זצ"ל לגאון המנוח, שאביו זלה"ה היה בין הבוחנים וכאשר ראה לפניו את הבחור ר' ניסים ראה שהוא נבון מהבחינה וכמעט שלא הוציא הגה מפיו מלחץ של גדולי הדור שבחנו אותו, החל רבי רפאל להרגיעו במילים רכות ושוחח עימו בעניינים אחרים ותוך כדי כך הבין רבי רפאל שמדובר בכלי מחזיק ברכה שידעויותיו עצומות, והחל לדאוג לו ברוחניות ובגשמיות, ודאג לארחו בביתו ולהלבישו לפי כבודו, בביגוד חדש בצורה מכובדת ויאה לכבודה של תורה, הראויה לתלמיד חכם.

חתנו הרה"ג ר' ישראל נח ברגר שליט"א, מגדולי מזכי הרבים, סיפר סיפור מדהים על בתו שבהיותה כבת שלושה חודשים הגיעה ל"ע עד שערי מוות, מצבה הרפואי הסתבך בעקבות טעות אנוש. כך סיפר הרב ברגר, "בכל פעם ששאלתי את הרופאים מה מצבה הבריאותי של הבת, הם התחמקו מלהשיב לי תשובה ברורה. אולם עצם העובדה שמספר רופאים היו סביב מיטתה זמן רב והם התייעצו ביניהם, העידה על מצבה החמור. כשפניתי לאחד מהרופאים וביקשתי שיאמרו לי מה מצבה הבריאותי, השיב לי הרופא: 'אתה רבי, תתפלל לרפואתה'. באותו הרגע הבנתי, שאם רופא שלמד רפואה במשך שנים אומר לי להתפלל לה' והוא אינו סומך על ידיעותיו הרפואיות ויכולתו להציל חיים, אות היא כי המצב חמור ביותר".

הרב ברגר הלך לביתו ופתח בתפילות ובכיות נוראיות. כשראה אותו חותנו, רבינו הגה"צ הרב ניסים מויאל זצ"ל, שאל אותו: "מה קרה?". כשסיפר לו הרב ברגר על מצב הבת (נכדתו של רבינו), אמר לו הצדיק כי יגיע אליה בעז"ה לבית הרפואה במוצאי שבת. ואכן, במוצאי השבת הגיע רבינו ובכה רבות ליד מיטתה על שלומה ורפואתה של הילדה. הרב ברגר בראותו כל זאת פנה אליו ואמר: "אתה מפחיד אותי". לאחר מכן פנה רבינו ואמר: "אל תדאג, בעז"ה הילדה תהיה בסדר גמור". כשתהה הרב ברגר לפשר הקביעה נענה כי אם יש בליבו אמונה הרי שהילדה בריאה.

הצדיק הרב מויאל סיפר שבילילה בכה והתפלל והנה רואה את מרן חכם רבינו יוסף חיים זצוק"ל (בעל ה'בן איש חי' זיע"א). רבינו נישק את ידו וביקש ממנו להבטיח שהילדה תהיה בריאה ואכן זכה להבטחה שכזו. בשעה שמונה בבוקר קראו לרב ברגר בבית הרפואה ואמרו שהם לא יודעים מה קרה אבל יש שמונים אחוז שיפור במצב הילדה. בשעה שלוש בצוהריים באותו היום כבר קיבלו מכתב שחרור מבית הרפואה.

רבי משה ברזילי ז"ל, היה במשך שנים מקורב לרבינו, בשנים האחרונות הוא חלה ל"ע במחלה הארורה, והרופאים לא הותירו לו הרבה סיכויים. רבי משה ניגש למורו ורבו הרב מויאל וביקש את ברכתו. לעיני התלמידים אמר הרב: "כל עוד אני חי, גם אתה תחיה". כך שרד רבי משה ז"ל כמעט שנתיים את המחלה הארורה. לאחר פחות מיממה שרבינו התבקש לבית-עולמו, הלך רבי משה לעולמו, כפי שהבטיח הצדיק.

זְכוּת הַתְּפִילִין

הבן התקשר מיד לאביו כדי לארגן תפילין של ראש. בשל קוצר הזמן התפילין אותו ארגנו עבור הילד היה בצורתו הגולמית, ללא עיבוד וצבע סופיים. השכן תפס בידו את 'האוצר היקר' ונסע במהירות אל בית-הרפואה. כשהגיע למקום, התקשר לאביו של הילד וביקש ממנו שיצא מיחידת הטיפול נמרץ.

האבא יצא, והשכן הגיש לו שקית ובתוכה תפילין, שעליהן נרשם לרפואת הילד. הוא הסביר לאב, שהיה אצל רבינו, והצדיק אמר לו, שזוהי סגולה לרפואת הבן.

הימים הללו לא היו קלים כלל ועיקר. מצד אחד היה על האב לספוג את חוות הדעת הקודרת של הרופאים, ומאידך גיסא, עליו להאמין בבורא העולם, אשר הוא מנהיג הבירה - וברצונו יכול להפוך את הטבע לנס ולשדך כל מערכות תבל.

האב הניח את השקית הקדושה למראשותיו של הבן. הפרופסור הביט באב והניד את ראשו בייאוש, כשהוא מסביר לאב, שהזמן שחלף - ומאחר שהבן נותר בתרדמת, קלושים הסיכויים, שיתעורר בכלל.

האב, שהיה חדור אמונה אמר לפרופסור שעומד הוא לראות מול עיניו את הנס הגדול שבעז"ה יתרחש. הרופא היה פסימי, והאב אמר: 'מים יגידו!'.

שבוע לאחר מכן, הבן כבר עמד על רגליו ללא כל פגיעה, כשהוא מתפקד כאחד האדם. הצוות הרפואי מחו דמעה והרופא הודה, שאכן חוץ מנס שום דבר אחר לא יכול להסביר את המהפך הדרמטי.

מספר ימים אחרי שהתעורר, וסמי ההרדמה הפסיקו להשפיע, כבר הבן החל להתפלפל עם אביו על השיעור האחרון בגמרא ו'החזיק ראש' בכל המתרחש, בלי זכר לכך שמשוה התחולל בראשו.

קשה היה להאמין, שרק כמה ימים קודם לכן האבחנה הרפואת דיברה על פגיעה מוחית קשה ביותר, שבכל מצב תותיר את רשמיה. הילד תיפקד כאחד האדם וזכרונו היה בשיאו. היה להם ברור בזכות מה זכו לנס, אבל רבינו ביקש לא לפרסם את הסיפור עד לסוף ימיו.

הסיפור היה ידוע רק למקורבים, ובני משפחה. הגאון מרן רבי חיים קניבסקי, ששמע מהאב את הסיפור, הגיב באותם ימים בציטוט דברי המדרש: 'לא בראתי ראש אלא בשביל תפילין' והוסיף: 'אם יש תפילין, יש סיבה שיהיה ראש'.

מאוחר יותר התברר, שבני המשפחה לא היו מיחידה הסגולה, שמרן צוק"ל מסר להם את הסגולה המיוחדת. היו עוד שלושה ילדים פגועי ראש שהסגולה הזאת הועילה להם!

להלן סיפור מופלא ביותר, שהותר לפרסום רק אחר פטירתו של מרן הגאון הצדיק הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל, שסופר מפי אביו של הילד, שניצל מגזירה נוראה וקשה.

האב, אברך יר"ש מאלעד, מספר על המופת הגדול והנדיר, שאירע לפני מספר שנים, נסעו בני המשפחה ולפתע ביציאה מאלעד מבחינים הם במשאית השועטת לקראתם. התאונה הייתה בלתי נמנעת.

כתוצאה מכך, כל בני המשפחה נפצעו ל"ע בדרגות שונות וב"ה לא נשקפה סכנה לחייהם. אולם בנם הבכור, שהיה באותו הזמן כבן תשע וחצי, נפצע אנושות והיה שרוי בין חיים למוות ל"ע.

האמבולנסים הגיעו, מטבע הדברים הבן הבכור היה הראשון שהובל לבית-הרפואה. בעודם בדרך, דיווח הפרמדיק על מצבו והצוות הרפואי כבר המתין לו ומיד הוא הועבר לחדר ניתוח.

אחרי ניתוח ראש מורכב שארך מספר שעות, הבן הועבר כשהוא עדיין מחוסר הכרה, למחלקת טיפול נמרץ עם תחזית פסימית לחלוטין.

אב המשפחה היה היחיד שלא נפגע מהתאונה והוא נאלץ להסתובב בין ילדיו שהיו מאושפזים בדרגות פציעה שונות. הפרופ' שניתח את הבן הבכור פנה לאב והסביר כי בעקבות הפגיעה הקטלנית הם לא נותנים סיכויים רבים, שהבן יחזור לאיתנו.

כשראה, שהאב אינו יורד לסוף דעתו, אמר מפורשות, שאם חלילה לא יתרחש נס, סביר להניח שהילד לא יתעורר לחלוטין או במקרה ה'יותר טוב' ישאר נכה לכל החיים בנוסף לפגיעה מוחית בלתי הפיכה.

האב, לאחר שהבין את חומרת המצב, החל להתרוצץ ללא הרף בין גדולי ישראל, כשהוא מספר בעיניים דומעות, מה אירע ומתחנן בפניהם, ש'יקרעו את השמים' בתפילתם לביטול הגזירה הקשה על בנו.

אחד משכניו, התנדב לגשת בעבורו ולבקש את ברכת מרן הגאון הצדיק הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל מאחר והיו לו קשרים עם הרב כיוון שאביו המתגורר ברמות נודע בבתי התפילין המהודרים שהוא מכין, ורבינו היה מזמין ממנו דרך קבע בתי תפילין.

לאחר שהצליח בחסדי שמים להיכנס לרבינו, סיפר לצדיק את מה שאירע וביקש מהצדיק שיתפלל עבור הילד ויברך אותו ברפואה שלימה. מה התפלא לשמוע את הוראתו של רבינו, אשר ביקש ממנו מיידית לארגן לילד הפגוע תפילין של ראש.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לע"נ	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
נעמי בת נתון ע"ה	משה בן רוזה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל
מרים בת בלה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	נעימה בת גורג'ה ע"ה
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
יונה בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	גורג'ה בת נעימה ע"ה

גליון באר הכרעה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בא

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת בא

א	בזכות האמונה ננאלו - ישועה הבאה רק ע"י האמונה
ג	עמו אנוכי בצרה - לעולם אין הקב"ה מזניח את ברואי
ו	כיסה את עין 'הארץ' - הכל ביד ה', ואין גבול הטבע מעלה ומוריד
ח	מצוה גדולה להיות בשמחה - על ידה יצא ממצריו
ט	אין ייאוש בעולם - לעולם לא יתייאש מעצמו ומגאולתו
יב	שובו בנים שובבי"ם - בת קול זו נועדה גם עבור הרחוקים ביותר
יג	הנאהבים והנעימים - הזהירות בבין אדם לחברו בסור מרע ועשה טוב
יג	ולטומפות בין עינך - כמה רמזים לעבודת האדם הרמוזים בתפילין

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת בא

ראשית כל הנהגתו היא מקודם להבטיח ולא יותר, והמבון מזה הוא שהמובטח יאמין בזה אמונה שלמה ולהיות בטוח, וזה יהיה סיבה לבא מזה למדת הקיום - שיקום בו הבטחתו של המבטיח, ודוקא על דרך זה, וזהו ידיעה חדשה במידותיו של הקב"ה, ויסוד גדול, כי יסוד ראשית כל הדברים הם האמונה והבטחון, 'דאם דארף פריער דורכגיין' (תחילה יש לעבור את שלב האמונה), וזאת תהיה סיבה לשלימות הקיום של המקיים. עד"ו התנהג הקב"ה עם אבותינו הקדושים, שהבטיח להם כל האחרית, והם האמינו בו ובטחו על זה בבטחון גמור, וזה היה הזכות והיסוד אשר ממנו זכינו לענין יציאת מצרים, ר"ל קיום ההבטחה, כו'. ובזכות האמונה זכינו לכל ההצלחות, ואם היה ח"ו חסר מעט באמונה ובטחון לא באנו לידי קיום הדברים*. עכ"ד.

בזכות האמונה נגאלו - ישועה הבאה רק ע"י האמונה
בפרשתן (יב מב), 'ליל שימורים הוא לה', וברש"י, שהיה הקב"ה יושב ומצפה לקיים הבטחתו להוציאם מארץ מצרים, עכ"ל. וכל זה היה מגדל חביבותו של הקב"ה לישראל, שמתחילה הבטיחם, והיה שומר ומצפה מתי יבא עת קץ הגאולה לקיים הבטחתו לבניו אהוביו. והקשה הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל, (דעת תורה עמוד קט) מדוע הוצרך הקב"ה להבטיח תחילה, וכי לא היה די בעצם העשייה בפועל - שיוציאם ממצרים, ומה תכלית ורווח יש ב'מהלך' זה - להבטיח תחילה ואח"כ לקיים.

ומבאר שם ביאור נחמד ומתוק, (ח"ל) כי זה ממידות הקב"ה, והוא עיקר גדול בהנהגת הש"ת, כי

א. ויש לו לאדם 'להשים לבו' לקנות בנפשו את קנין האמונה והבטחון, כי בלא זה אף אם יראה עין בעין את יד ה' ימצא 'תירוצים' לומר כי אך מקרה הוא ולא מיד ה' בא לו, כביאורו של הגרי"ז מבריסק זצוק"ל האמור בפרשתו כשהזהיר משה על 'מכת בכורות', ויאמר משה, כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים (יא ד), וברש"י, אמר משה 'כחצות הלילה' ולא 'בחצות הלילה' - שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמר, משה בדאי הוא. והדברים מבהילים, כי עומדים הם ב'מכת בכורות' שם נאמר (שם ו) 'והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים, אשר כמוהו לא נהייתה וכמוהו לא תוסיף', וראו הכל את יד ה' המכה בהם בכל תשעת המכות שקדמו, ודבר אחד מדברו לא חזר ריקם עד עתה, ואעפ"כ חשש משה רבינו שמא ידקדקו ב'שעה' ויאמרו אין זה מכוחו של מקום חלילה, כי הדבר לא היה מדויק ברגעים כפי מורה השעות שבידם... כי מי שאינו מאמין לא יראה אף את הנגלה לנגד עיניו, בעוד שזה האוחז בפלך האמונה רואה את יד הבורא אף בנסתר מעיניו.

וכבר מבואר בכתבי הקודש (שער הפסוקים פר' וישב ד"ה להיות, ובשאר ספה"ק) שלא סגי ב'ידיעה' בעלמא באמונת ה', כי 'פרעה' אותיות 'הערף', כלומר, שמקום אחיזתו הוא בעורף, וכל טומאתו להקים 'חציצה ומחיצה' בין המוח ללב (ב'עורף'). שידיעת האמונה הברורה בבורא ובהנהגתו, לא תכנס לתוככי לבו, ולא תתערב האמונה בתמצית דמו. וזהו 'יציאת מצרים' - שנצא מקליפת 'הערף' זו לחרות עולם, וכל ידיעתנו באמונה תכנס היטב ללבנו להיות כל הנהגתנו על פי אמונת אומן.

וכך מסופר על אחד מהבחורים שהסתופף בצילו של הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, שהחל להתדרדר מטה מטה, בהשפעת חברים רעים... קרא לו ה'דברי שמואל' לתהות על קנקנו, ומשראה שהשמועות נכונות הן, פנה אל הבחור ואמר לו, מאחר שהסתופפת בצילי מבטיח אני נאמנה שלא תמות מזה העולם ללא תשובה. בחור זה המשיך לירד מדרך התורה והמצווה עוד ועוד, עד שהגיע לארץ הקודש אל אחד הקיבוצים הרחוקים ביותר מכל נדנוד של 'אידשקייט' (יהדות). והנה ביום מן הימים יצא הבחור לרחוץ במי הים, לאחר זמן מה פרצה רוח סערה בים וגבהו גלי הים למאד, וכמעט הטביעו את הבחור, מיד חשו אליו אנשי ההצלה להצילו, והנה בתוך כך שמעו איך שהוא זועק בשארית כוחותיו 'תשובה... תשובה...'. לאחר שחלצוהו ושבה רוחו אליו, פנו אליו אנשי ההצלה ושאלוהו לפשר זעקותיו 'תשובה, תשובה, ויען להם 'פורק עול' זה, שבימי עלומיו היה מחסידי ה'דברי שמואל', והוא הבטיחו שלא ימות בלא תשובה, על כן בשעה שראה כי כלתה אליו הרעה, ועוד מעט קט הולך הוא להסתלק מן העולם, החל לזעוק 'איני עושה תשובה... איני עושה תשובה...' ובכך הייתי מובטח שלא אמות - דהרי הרבי הבטיח שלא אמות בלא תשובה. עתה, בינו נא והתבוננו בהאי עובדא, איך ש'פורק עול' זה האמין באמונה איתנה ועצומה כי מה שיצא

באמונת איתן שיד ה' לא תקצר ואין מעצור לה' להושיע ברב או במעט ואף 'מתהומות הארץ תשוב תעלני'. וכשהאירו את אור האמונה בתכלית גם בעמקי התהום בו היו - זכו לניסי השי"ת ונפלאותיו העצומים¹.

כלומר, שבוודאי בולנו מצפים לישועה מבלי הסתרות וייחול זמנים ארוכים, אלא 'נצחו מקווים ולישעו נשענים' בדרך הטוב והפשוט, אבל בבואו לידי קושי נורא כשאנו יודעים מה רוצים ממנו, ידע שרק דבר אחד דורשים ומבקשים ממנו - להאמין אף בתוככי חשיבה זו.

ושמעתי מצדיק נבון וחכם אחד (והוא 'עמקן' ומחדש נפלא) שעדיין צ"ע בדבריו הבהירים, אם אכן הסיבה לגאולתם היא 'אמונתם' השלימה בהבטחת הבורא, מדוע גם אחר שהאמינו עדיין המתין כ"כ הקב"ה מלקיים הבטחתו - עד שהגיעו ישראל לתכלית השפלות בדיוטא התחתונה של מ"ט שערי טומאה, וכמעט שכבר לא היה את מי להציל... אלא יש לומר ביאורו, שגודל ועוצם הגאולה והישועה, תלויים ועומדים בתוקף וחזק האמונה והבטחון הגמור, ולכן המתין להם הבורא עד שיגיעו לעומק השפלות של סבלות מצרים ברוח ובגשם, כדי שבתוככי המצב הנורא הלזה יתאמצו ויתחזקו

מפי הרבי - כן יקום וכן יהיה, ומכל מקום המשיך להיות כופר, ולא חזר בתשובה אפילו על 'פתחה של גיהנום'... וכתשובתו של פרעה, שאמר 'ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים', ומ"מ לא שינה את הנהגתו לטובה אפילו כמלא נימא, הבה נא נזהר שלא נהיה בדומה לו בנסיונות העוברים לפנינו.

וכבר אמרו (שם משמאל ויחי תרע"ח בשם הרה"ק הר"ב מפשיסחא זי"ע, עיי' שפת אמת תולדות תרע"ד) דהוא דומה לעשו הרשע, שידיעות רבות היו לו ב'ראש', ממה שראה אצל יצחק אביו. אלא שכל אלו לא השפיעו במאומה על 'מעשיו', ע"כ, רק ראשו שהיה 'טוב' נקבר במערת המכפילה בקברי אבותיו (פדר"א סוף פל"ט).

וכן הוא גבי 'פרנסתו של אדם', כמו שכתב הגה"ק החזו"א זי"ע (אמונה ובטחון פ"ב ג) וז"ל. ומה שאנו רואים בחיים ראובן איש מוסרי ו'זמרת הבטחון' על שפתיו, תמיד מגנה את רוב ההשתדלות ומתעב את הרדיפה אחר פרנסה. ואמנם, (כל זה עוד ש)הוא איש מצליח ובחנותו לא יחסר לו לקוחות, ואיננו זקוק לרב השתדלות, (ולכן) הוא אוהב את הבטחון, כי הלא גם הבטחון מראה לו פנים שוחקות. והנה נפתענו פתאום לראות את ראובן הבוטח מתלחש עם נעריו ואנשי עצתו איך להפר עצת רעהו האומר לפתוח חנות כמותו והוא מלא עצב מזה, ובהיות תחילתו רק בחביון לבו ומתבייש לגלות הדבר פן יהי' לחרפה בעיני מכיריו, הולך ומאבד גם מדת הבושה בסופו, ומתחיל בהשתדלויות גלויות להניא מחשבת רעהו, ולאט לאט הולך ומתקדם בדרך עקלתון, ומדת הבושה תמס תהלך מקרב לבבו, ועושה בגלוי מעשים נבזים ופעולות שפלות לעין כל חי, וההתחרות שבינו ובין רעהו מתפרסמת תכלית הפרסום ונעשה לשיחת הימים, ולא ידע הכלם. ובודה טעמים ונמוקים אשר בשקר יסודם כדי להצדיק את מעשיו, עוד מתחכם להוסיף ביאורים חדשים לבקרים שכל מה שמתחרה נגד רעהו הוא 'לשם שמים' וע"פ תורת המוסר... עכ"ל, עיי"ש עוד.

ב. בהמשך דבריו שם הוסיף רבי ירוחם מענין לענין. וז"ל: עוד אנו למדין כאן. כי במדת בשר ודם, כשאחד מבטיח דבר מה למי שהוא, וכשאח"כ הוא מקיים הבטחתו, הנה הקיום הזה הוא כדבר של בעל כרחו, הוא עושה מה שעושה מצד הכרח הבטחתו, ולא מחפץ רצונו כלל, אבל לא כן היא מדת הקב"ה, כי חפץ חסד הוא, עם ההבטחה תיכף הוא ית' שומר ומצפה לרגע הקיום, ליל שמורים הוא לה' - במדת ה' - הנה הוא שומר ומצפה לאותו הלילה, מתי יבא הלילה שבו יוכל לקיים הבטחתו.

כגון, אדם המבטיח לחברו, למשל, שלאחרי שבוע ימים ילוונו איזה סכום כסף, הנה מצד 'והלכת בדרכיו' עליו לישב ולצפות מתי כבר יבא הזמן שיוכל לקיים מה שהבטיח לו... וד"ל.

ג. מעתה, נחזה ונתבונן, כי יסודות נשגבים אלו הם התשובה וההבנה לכל התמיהות והקושיות - 'מה נשתנה' למיניהם המתעוררים בלב האדם בימי חלדו. כי לעיתים עלול מאן דהו להרהר בליבו וחישב עם קונוהו, הן אמת, ידעתי ידעתי כי הנני בידך לבד, ו'הבטחתך' הטובה כי 'הנני רופא לך' ודאי בא תבוא, אך מדוע כה אחרו פעמי מרכבותיה, ופי הרופאים מלא ב'תחזיות קודרות'... ה"י. ומשנהו יטען אף הוא: אמנם כן, יוצרי וקוני, מאמין אני ב'הבטחתך' לפקדני בדבר ישועה ורחמים בבני, חיי אריכי, ומזוני רויחי, וזיווגים הגונים. אך קצרה רוחי, מתי אבוא ואראה עין בעין את ישועתך הגדולה עמי, הלא זה עידן ועידנים שעוברים עלי בריבוי תפילה ותחנונים בכל עת מצא, ועדיין לא נושענו...

פרעה', כי באותה שעה היה משלחו ללכת ממקום המצאו לבית פרעה. ורמזו בה קמאי (עיי' זוה"ק לד. וכן בבעלי התוספות על התורה) שביכול אמר לו הקב"ה בא עמי אל פרעה, אינך חולך מעמי אליו אלא בא עמי, כי בכל מקום שתלך אני עמך - ולא אעזבך בלכתך למקום אפילה, פחד ובעתה, כאותו 'גוב האריות' בבית פרעה הרשע.

ובכל הדברים האלו, ייאמר אף לנו בדין - איש איש בנגעו ומכאובו, בעת התמודדותו עם חולי ל"ע, בזמן קושי בפרנסה או כשה'בוס' פוטר אותו, כשקובל תשובת השדכן שהצד השני אינו מוכן לשמוע מכלום, כשנענה במכתב 'אזהרה' מצד הרשויות או מ'בעל דינו' וכו'... לעולם לא יחשוב כי בדרך הוא במערכה, כי בכל עת וזמן הקושי אין הקב"ה מזניח אותו להגע כענין 'לך' אל... אלא בכל עת ושעה כביכול הקב"ה אומר לו 'בא' עמי. אכן כשיכיר וידע בידיעה ברורה שהקב"ה נמצא עמו בכל עת ובכל שעה תשלוו נפשו.

ובך איתא ב'תנא דבי אליהו' (רבה, פ"ח) ברוך המקום ברוך הוא שרחמיו הם מרובין על ישראל לעולם, אע"פ שסרחו במעשיהם לפני הקב"ה והקב"ה כועס עליהם, אעפ"כ רחמים שלו עליהם בכל יום תמיד,

ובך רמז הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע בפרשתו (י יא) 'יהי כן ה' עמכם, לא כן נא הגברים', וז"ל, יש לומר בדרך רמז, כשאדם אומר כל דעביד רחמנא לטב, ואם רצון הבורא כן יהי כן אזי אכן ה' עמכם - מדת הרחמים (כידוע ששם הוי"ה ב"ה מורה על מידת הרחמים), אבל אם לא כן - היינו שקורא תגר ואומר, לא כן, אזי ילכו נא הגברים, ממשיך גבורות ודינין ח"ו.

טללי תחיה מצינו בספה"ק 'שפת אמת' זי"ע (בא תרמ"ח) כי הקב"ה הקדים לנו גלות מצרים וגאלנו משם לחיות הסיפור ביציאת מצרים במקום היסורין שעל האדם לעבור, וכשם שאמרו חז"ל (מנחות קי:) 'כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה' כן הוא בפרשיות סיפורי יציאת מצרים שהעוסק בהם כאילו עבר עליו הגלות. וכן ייאמר לדורות עולם עד לדורנו אנו כהיום, בראות אדם מישראל שצרה באה עליו, יקרא ויתבונן באלו הפרשיות, וממילא יחשב כאילו כבר עבר את הגלות, ויפטר מן הצרה ומן הצער. וביאור הדבר, מכיוון שפרשיות אלו נוטעים בלבנו אמונה, והרי בכח אמונה שפיר להמתיק את חיי האדם בהאי עלמא.

עמו אנוכי בצרה - לעולם אין הקב"ה מזניח את ברואיו בפרשתו (י א), 'בא אל פרעה', ולכאורה צ"ב, שהרי עפ"י דקדוק הלשון היה לו לומר 'לך אל

ברם, משלמדנו, שכל קיום ההבטחה הוא רק על ידי עוצם האמונה והבטחון הגמור בישועת ה' שהבטיח האחרית הטובה, וכפי שהיה במצרים. נענה ונאמר לו, כי לעיתים גלוי וידוע לפני יודע כל תעלומות, כי לישועה בכגון דא נצרכת אמונה שלימה בתכלית, שיד ה' לא תקצר מלהושיע גם כשנראה לעין בשר כי ע"פ דרכי הטבע אין הישועה נראית בכלל, גם לאחר שנות המתנה ארוכות ומייסרות... ואף לאחר תקופה ארוכה שאף שדכן לא התקשר... או שהרופאים מציגים סיימו את תפקידם... ורק לכשנאיר את אור האמונה אף במצבים אלו של גו חשוכא נזכה במהרה לנהורא רבא. סיפר הרה"ח רבי ראובן אייזנער ז"ל (מחסידי גור שלפני המלחמה והאריך ימים הרבה אחריה) שבכל עת שהותו הארוכה במחנות עבודה וכו', החזיק את עצמו עם ווארט שאחד מידידיו אמר לו בשם הרה"ק מקאצק זי"ע על הפסוק (תהלים לג ג-ד) 'הטיבו נגן בתרועה כי ישר דבר ה'', הטיבו נגן - מ'דארף גוט זינגען (יש לנגן היטב) בתרועה - בימים קשים, בהם עוברים על האדם צרות ויסורים (תרועה, מלשון בכיה ושכירה ימים קשים) כיצד יתחזק - בידיעה שישו דבר ה', יתחזק תמיד באמונה שכל מה שהקב"ה עושה הוא טוב וישר. ובזה התחזק ר"א ועבר בשלום את כל שנות המלחמה.

ד. בדרך זה תירצו ב'קאצק', כי אילו היה נאמר 'לך אל פרעה' לא היתה הפרשה נקראת בשם המתחיל באות ב' ושוב לא היינו זוכים ל'שובבי"ם'... [שראשי תיבות של הפרשיות הללו היו עולים ל'שולבי"ם]. והיה אומר הרה"ק הבית ישראל זי"ע שאף כי נראה שהדברים נאמרו בבדיחותא ובדרך צחות, באמת עומק רב גנוז בהם, כי כל יסוד התשובה הוא מתוך קירבת ה' לבניו שאינו עוזבם ומניחם לנפשם אלא הוא 'השוכן איתם', וזהו הרמז באומרו 'בא אל פרעה' שהכוונה שיבוא עמו ביחד ולא שילך לבדו.

ה. כתיב בפרשתו (ג ח) 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמר' רמזו בה הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע - שיש ללמד את הבנים ביום ההוא לאמר - שלא ידאו דאגת מחר, אלא יראו כאילו רק אותו יום לפנייהם (ליקוטי אמרי חיים).

תחשוש פחד שווא, אלא לך בשלוות הרוח אל פרעה, כי אהיה עמך¹.

ובך ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' (מובא בחידושי הרי"ם עה"ת בשם רמתיים צופים) דכבר תמהו המפרשים על אומרו 'ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו', שהרי אין בדבריו 'כי אני הכבדתי את לבו' כל נתינת טעם לבוא אל פרעה, אדרבא אם אכן ליבו כבד עליו הרי זו סיבה שלא ללכת, כי בכל אופן לא יועיל בשליחותו לדבר אליו לשלח את העם. וביאר החידושי הרי"ם, שמשוה חשש לילך אל פרעה אחר שראהו עומד בקשיות ליבו אף לאחר שבע מכות גדולות ונוראות שבאו עליו, ונוכח לראות שאין זה אלא קליפה קשה (ומביא מהבעש"ט הק' זי"ע שהמפנה טיט אי אפשר שלא יתלכך אפילו אם יתעסק בהוצאת הטיט בכלים ארוכים, ואף כאן חשש משה שידבק בו מטומאתו של אותו רשע), על כן אמר לו הקב"ה בא אל פרעה ואל תחשוש

שנאמר (תהלים פט ב) 'חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי'... וכתוב (ישעי' סג ט) 'בכל צרתם לו צר, ומלאך פניו הושיעם באהבתו וגו', אמר הקב"ה בכל צער וצער שיש לישראל כביכול אני עמהם שנאמר לו צר, אל תקרי 'לו צר' אלא 'לי צר'.

ביו"ב מצינו כבר בתחילת דרכו של משה רבינו, שאמר לו הקב"ה על שאלתו - 'מי אנכי כי אלך אל פרעה... ויאמר כי אהיה עמך' (שמות ג יא-יב), ולפלא הדבר, כי מדרך בני אדם לענות למי ששואל מי אנכי - אל תדבר סרה בעצמך, כי אכן אין ראוי יותר ממך לקיים שליחות זו. ומבאר הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע (דברי אמת, וארא ד"ה במדרש) שהקב"ה ענהו, אף לדבריו שאינך ראוי, מכל מקום כי אהיה עמך - בכל פינה שאתה פונה הנני נמצא עמך, לשמרך בכל דרכיך ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית, וממילא אל

1. וכשם שלכל חולי גשמי יש תרופה ורפואה, כן גם לחולי הנפש יש תרופות שונות, וה'אמונה' במלך א-ל חי וקיים היא הרפואה הבדוקה לכל חולי הגוף והנפש גם שניהם, והיא כמו חבל ההצלה שיכול האדם לאחוז ולהחזיק בו כדי לעבור את הגלים החזקים והגדולים המאיימים להטביעו במים הזידונים בגשמיות וברוחניות. וכך המשיל אא"ז הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, דכשאדם מהלך ברחוב ולפתע נפל לבור עמוק ביותר באופן שאין יד אדם מגעת ומשגת להוציאו ולחלצו ממיצר, הרי צרתו גדולה וסכנתו מרובה, אמנם אם באותו הבור תלוי 'חבל' עבה וחזק מראשו ועד קרקעו, אין כל היזק והפסד בנפילתו שהרי ע"י החבל יעלה ויצא מאפילה לאור גדול, כמו כן כשאדם מסובב בצרות ויסורים עליו לדעת שהקב"ה עומד על גביו ומשגיח עליו, והוא יתב"ש זורק לעברו 'חבל הצלה', ואם יחזיק בו ויאמין שביד השי"ת להצילו יזכה באמת לבטל כל הדינים והגבורות וכל היסורים והחלאים רעים יעלמו כהרף עין, ככתוב (תהלים כג ד) 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי'.

2. מענין לענין, פעם קבל יהודי בפני הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע על חברו שמצא חן בעיני הפריץ... ומצב פרנסתו שפר עליו, והנה כעת הזאת יש לאל ידו לעשות איזה פעולה שאף הוא יזכה למצא חן בעיניו של הפריץ, ושאלתו בפיו האם יעשה כן אם לאו. ענהו רבי יחזקאל, הנה אמר הכתוב (תהלים פד יב) 'חן וכבוד יתן ה' ולכאורה צ"ב, מה חידוש יש בדבר, וכי רק חן וכבוד מאת ה' הוא, הלא כל הבא לאדם מתנת שמים הוא, אלא ביאורו, דעל כל דבר וענין על האדם ל'השתדל' להשיגו, ובזכות ה'השתדלות' יזמן לו הקב"ה את חפצו לטובה, אך הנצרך לשאת חן בעיני חברו או לקבל איזה כבוד, אין לו ל'השתדל' ולפעול על כך, אלא 'חן וכבוד' נותן הקב"ה לראוי להם אף בלא השתדלות, אדרבה, חן הנקנה בהשתדלות אין לו כל חן וטעם...

והדברים אמורים לדין בכל זמן ועידן, וכך ביארו צדיקים בפסוק בפרשתן (יא ג) 'ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים', ובזה הוכיח להם הקב"ה שלא זו בלבד שהוא שולט על מעשי בראשית - לשדד מערכות שמים וארץ, אלא אף גם זאת, ש'לב מלכים ושרים ביד ה' (וגם לב אנשים פשוטים), ואין האדם שולט על רצונותיו ומחשבותיו, כי את כל אלו יעשה ה', 'לשנות את דעתו' ו'להעבירו מדעתו', מתחילה 'הפך לבם לשנוא עמו' (תהלים קה כה) ולבסוף ויתן את חן העם. ללמד דעת, שאין לאדם להיבהל ולעשות השתדלויות יתירות על המידה למצוא חן בעיני בני אדם, כי ממילא לא יועיל במאומה, ולאידך, אם יפנה אל אדון המחשבות - הקב"ה בכבודו ובעצמו, יצליח בכל אשר יפנה ויבוא.

ממנו, כי מה שפרעה עומד עדיין בערפו הקשה אין מתבונן האדם ומגיע לידי ההכרה שכל ההסתר אינו זה מכוחו אלא כי אני הכבדתי את ליבו, ובאשר אלא מיד ה' אחד ה'בורא ומנהיג לכל הברואים"ח

ח. בפרשתן (יב לד-לט), 'וישא העם את בצקו טרם יחמץ... ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם', וקצת צ"ב שב'ליל הסדר' אנו פותחים ואומרים 'הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים', משמע שהמצות שאנו אוכלים בליל הסדר הן זכר למצות שאכלו בני ישראל בארץ מצרים ולא ממה שאכלו אחר צאתם ממצרים, ואמרו בדרך צחות, כי בכל שנות גלותם תחת שעבוד מצרים היו אוכלים 'מצות', כי כן דרך האדונים להאכיל את עבדיהם (עיי' אורחות חיים להרא"ש בפירושו להגש"פ ד"ה ויאפו, בשם האבן עזרא), והייתה נפשם של בני ישראל קצה בלחם ה'יבש' הלז, והיו מייחלים ומצפים 'מתי תבוא עת פקידה' כשנצא לחרות ונוכל לאכול 'פרישע פיינע בילקעס' (חלות ריחניים וטריים), ואכן, בערב הפסח היו שמחים – הנה למחרת היום באור הבוקר נצא ממצרים ואז ננצל גם מ'גזירה' זו של אכילת מצה, ותתענג נפשנו מחלות משוחות בשמן ומשאר מיני מעדנים, לזה גלגל הקב"ה, הנה, ממצרים יצאתם ובילקעס לא קבלתם... ללמדנו אורחות חיים ונתיבות ישר, כשהראה להם שמה שהוכרחו לאכול מצות יבשות ולא בילקעס, לא היה כי 'עבדים' היינו לפרעה במצרים' וכך עלה ברצונו של פרעה, אלא מידי ה' הייתה זאת להם, וראיה – שאף בצאתם המשיכו לאכול כהנה וכהנה.

ומכאן, ילמד האדם, להיות שמח בחלקו, ולא לחשוב בכל עת הלוואי הייתי בזו השעה במקום פלוני, במצב פלוני, בחבורה פלונית, במשפחה פלונית וכו' וכו'... אילו הייתי שם היה כל מצבי ומעמדי מתוקן ומקובל טוב ויפה יותר כי לא יועילו לו כל טעדיקי שבעולם, ו'מה שהיה הוא שיהיה' – כמה שנאמר ונגזר עליו משמים ממעל, ובאותו מקום החדש יצוצו כבר ממקום אחר אותם המפריעים לו... ואם הכל מיד ה', מה לו כי ילון, ומה לו להפוך את כל העולם – לשנות מצבו ומעמדו, יפנה אל ה'בוס' (בעה"ב) שהוא המחליט והקובע מה יהיה מצבו ומעמדו של כל איש בכל רגע ורגע מימי חייו, אולי יחוס אולי ירחם.

מעשה הובא בספר 'והאיש משה' (תולדות חייו של רבי משה סאלאווייטשיק זצוק"ל) שפעם אמר רבי משה 'דער אייבירשטער שפילט זיך מיט מיר אויף צאלאכעס' (הקב"ה משחק עמדי) הוא מראה לי מי בעה"ב בעולם, בתקופה שהגעת לציריך, החלטתי שצריך מדיני השתדלות לעשות משהו לפרנסה, הלכתי וקניתי סחורה מסוימת, לפני שקניתי עשיתי חשבון למי יש לי סיכוי למכור אותה, וחישבתי שלאנשים אלו ואלו אין שום סיכוי שיקנו ממני בשום אפשרות בעולם, אבל ראובן שמעון ולוי הם בוודאי יקנו ממני, על סמך זה השקעתי את כספי וקניתי את הסחורה הזאת, והנה בפועל, באתי לראובן ובכלל לא רוצה להכיר אותי, לאחריו באתי לשמעון וראיתי שאי אפשר להיזיז שום דבר, אף בבואי ללוי 'קראתי למאהבי המה רימוני' – אף אחד לא היה מוכן להתייחס אלי, עמדתי אין אונים – אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, זאגט מיר דער אייבירשטער, ממשיך רבי משה, נו, רואה אתה איפוא שלא אתה מנהיג את העולם, אלא מאי, אתה חייב לעשות השתדלות, וזה הרי עשית מספיק, כעת, אראה לך שאני מנהיג את העולם, אתה חשבת על א' ב' וג' שבודאי לא יקנו ממך, הנה דופקים בדלת, ומי נכנס – אותו אחד שהיה ברור לי שאין שום סיכוי, שבכלל לא שייך לחשוב, והנה הוא נכנס וקונה את כל הסחורה – אויף צאלאכעס, הוא רוצה להראות לי שאני אכיר שאדע שארגיש מי מנהיג את העולם.

עוד הביא שם (עמו' קפג), סיפר רבינו זצוק"ל כשכולו אחוז בהתרגשות עד שדמעות זולגות מעיניו, מעשה באברך פלוני שעמד להכניס בקרוב לחופה את אחד מילדיו וכנהוג קיבל על עצמו התחייבות כספית, אך לא התפנה לטפל בגיוס הסכום עד קרוב למועד החתונה, כאשר בני משפחתו וכמו"כ ראש הכולל שבו הוא לומד העירו לו מדוע אינו מתייחס לנושא ברצינות הראויה – נהג להשיב שאינו יכול להתבטל מלימודו, ורק בשעת הצורך ממש יטפל בזה, והנה, קרב ובא יום החתונה, אז פנה האברך אל הר"מ בכולל, וביקשו שיתן בידו שמות וכתובות של נדיבי לב העשויים לעזור לו, והוסיף לאמר, אין בדעתי לפנות אל הבינוניים, אלא מיד אפנה אל הנדבנים המופלגים, שעזרתם ניכרת בסכומים הגונים, חשב הר"מ לעצמו, אולי עכשיו הזמן ללמדו לקח שלא יזלזל בדברים, ושלא יחשוב שה'תפקיד' המוטל עליו נעשה כלאחר יד, ונתן בידו את הכתובות של הבינוניים דווקא, אמנם רובם פטרוהו בסכומים קטנים, אך יוצא מהכלל היה אחד ששלשל לידיו סכום עתק בן כ"ה אלפים דולר ומשימתו נשלמה.

באותה שעה בא האברך להודות לר"מ שלו בעד העזרה, השתומם הר"מ ולא התאפק מלברר אצל אותו נדיב, מה הניעו להרים תרומה גדולה כזאת, סיפר הלה, בת יחידה יש לו, וזה כמה שנים חסך וצבר פרוטה לפרוטה

באר הפרשה - בא

הרומזת על ההנהגה הטבעית, כי בדרך הטבע אינך מעמיד תולדות, אבל למעלה מדרך הטבע תעמיד תולדות ככוכבי השמים לרוב.

עפ"י יבוארו הפסוקים, דמכת הארבה באה לבטל מחשבות כפירה, שהעולם מתנהל מעצמו עפ"י טבעו של עולם, שלא בהשגחה פרטית על כל צעד ושעל, ורצה הבורא שיכירו וידעו כל באי עולם שאין כל 'טבע' עומד בפני ה'. לזה אמר הנני מביא מחר ארבה 'בגבולך', כי לטבע יש 'גבול', אבל הנהגת ה' שלא כדרך הטבע היא - אין לה כל גבול וחוק. והקב"ה משדר המערכות כרצונו, לזה בא הארבה בגבולך - לבטל את המחשבה שיש 'גבול' והנהגה טבעית בלבד, וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ שתכסה 'הארץ' ממך, ושוב לא יביטו על הארץ - לאמר ח"ו שעולם כמנהגו נוהג עפ"י דרך הטבע, אלא יאמינו שהכל בהנהגה ניסית מאת ה'.

והנה נאמר (קהל א ג) 'מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש' ובמדרש (קה"ר א ג) אמרו 'תחת השמש אין לו יתרון, אבל למעלה מן השמש יש לו'. ולענייננו יבואר, כי המאמין שכל ההנהגה בעולם אינה כי אם תחת השמש - בדרך הטבע, אין לו יתרון ותקווה, כי הטבע מוגבל לפי חוקיו, ופעמים שייגמר לאדם מאכלו אשר יאכל ומניין לו עוד. אך המאמין בלמעלה מן השמש - שהקב"ה מנהיג את העולם בהשגחה פרטית, לזה 'יש יתרון', כי יזמין לו הבורא

ממילא נעלם ההסתר בלא היה, ותחת החושך הגדול זורה עליו אור ה'.

כיסה את עין 'הארץ' - הכל ביד ה', ואין גבול הטבע מעלה ומוריד

בפרשתן (י ד-ה), 'הנני מביא מחר ארבה בגבולך, וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד, ואכל את כל העץ הצומח לכם מן השדה'. הקשה הרה"ק רבי שאול ידידיה ממאדו"ץ זי"ע (ישא ברכה, ד"ה הנני) א. מדוע נאמר 'בגבולך' במכת ארבה, שלא נזכר כן בשאר המכות, וכן נכפל בהמשך הענין (פסוק יד) 'וינח בכל גבול מצרים'. ב. מדוע כפל לומר 'וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ'. ג. מהו 'ואכל את כל העץ הצומח לכם מן השדה', וכי יש עץ בעולם שאין גידולו וצמיחתו מן השדה.

ומבאר, כי פרעה לא האמין שכל המתרחש בעולם בהשגחה פרטית מאת ה' הוא, ובטיפשותו סבר שהעולם מתנהג עפ"י חוקי הטבע, בלא השגחת ה' עפ"ל. והנה ארץ מרמוז לדרך הטבע, ואילו שמים מורים על היציאה מן העולם למעלה מדרך הטבע. וכן נאמר באברהם (בראשית טו ה) 'ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה', וברש"י, אמר לו הקב"ה 'צא מאצטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן' - עתה, הבט נא השמימה, וראה את ההשגחה העליונה שמעל לדרך הטבע, ואל תביט על הארץ -

לצורך נדוניא בשבילה, עד שהיה בידו סכום נכבד ביותר. אך לאחרונה חלתה הבת מאד, ותאמר אליו בני ביתו, מה בצע בכל הכסף שצברנו אם ח"ו אין לה חיים, נמנו וגמרו להפריש מחצית מן הסכום שיעדו בשבילה עבור ה'נזקק' שיפנה ראשון אליהם, והוא היה האברך דנן שהשליך יהבו על הקב"ה, ולא התבטל משקידתו בטרם עת ויהי למופת.

(וכעין זה מסופר על הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע, שקיבל כל נדוניית בתו עפ"י פסקו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, שהורה לכלה שחלתה להעניק כל דמי חסכוניותיה להכנסת כלה בארה"ק).

ט. ידוע הביאור בדברי הפסוק (שה"ש ב ט) 'משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים', דהנה המביט לתוככי ההיכל, אין כל נפקא מינה אם הוא מביט לשם מן החלון או מבינות לחרכים - כי בשניהם יראה את כל הנעשה בהיכל, אלא שנפקא מינה יש ביניהם לגבי העומדים בתוך ההיכל, שהנראה מבעד החלון יכול לחזור ולראות את המביט בו, ואילו הנראה מבעד החרכים אינו יכול לראות את הרואה המציץ מבעד לחרכים. כמו כן בזמן הבית היה הקב"ה משגיח מן החלונות, והיה בידינו לראותו, אך בימינו אנו השי"ת מציץ עלינו מן החרכים אלא שאין בידינו לחזור ולראותו, על אף שרצוננו לראות מלכנו, אך זוהי עבודתנו לעת כזאת להתחזק באמונה פשוטה כי הבורא מציץ עלינו תמיד, והוא העומד תחת כל ההסתרות.

פרנסתו אף למעלה מן הטבע, וכן בשאר ענייני עולם. כי 'העין הצומח לכם מן השדה' באופן טבעי - שהשדה וזהו אומרו ואכל את 'יתר' הפליטה להורות שאין לכם מגדלת עצים, ואינכם מאמינים שאף העין גופא צומח יתרון, יען הנכם מאמינים שהכל בדרך הטבע וסבורים מן השמים - בגזירת שמים ולא בטבע כלל".

י. המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל היה אומר, נמצאים בעולם ריבי רבבות בעלי חיים המתגוללים באשפתות וכדו' ונראה שאין להם 'דואג' לפרנסתם, ולא עוד אלא שמגרשים אותם מכל מקום. ואעפ"כ מעולם לא מת בעל חי מ'רעב'... כי הקב"ה זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים. ואם ב'בעלי חיים' כן, ק"ו לבני האדם שנבראו בצלם שלא יניח אותם הקב"ה שישארו מבלי מזון, א"כ דאגה מניין...

מעשה שהיה ביהודי מארץ הקודש (שלצורך המעשה נקרא לו) בשם 'משה פרידמאן'. יהודי זה היה מתחילה עשיר ונגיד גדול, ואף גמ"ח גדול ניהל מכספו אשר חנן אותו ה'. והנה לפני כמה שנים כשמשרב גדול עבר על העולם, איבד היהודי כרבים אחרים את כל רכושו בתוך שעות ספורות, ובין לילה נהפך מיהודי עשיר ובעל יכולת לעני מרוד. אלא שהוא לא התייאש והתחזק במצבו, ואף המשיך להחזיק את הגמ"ח.

כעבור זמן ומצב פרנסתו המשיך לרדת מיום ליום, בלית ברירה וברצותו להעמיד את הגמ"ח' הנודע על תילו נדד לארה"ב, 'לזכות' נדיבי עם שיתנו מהונם למען ימשיך הגמ"ח להיות לעזר לבני ישראל שבארה"ק. בימי שהותו באמריקה עבר עם 'מלווה' על פני ביתו של יהודי מעשירי העיר, אך הלה המשיך עמו בדרכו ולא שם פניו לבית העשיר, שאלו היהודי וכי אינו מן הראוי להתדפק על שערי בית זה, ענהו המלווה, אכן, מבית זה יוצאים סכומים אדירים לצדקה לכל הבא בשעריו, אלא שמאד מאד קשה 'לזכות' להיכנס לתוך שעריו. כי אין בעה"ב מכניס אליו אלא מנהלי מוסדות ועסקנים ידועים. היהודי החליט לנסות ב'תורת השתדלות'. דפק על שערי הבית ו'שומר' הבית ניגש אליו וכששמע שיהודי זה נקרא בשם משה פרידמאן מיהר להכניסו אל תוככי הטרקלין, הושיבו בכבוד, ומיד קרא בעה"ב לעברו מרום שבתו למעלה, הנה אנוכי יורד אל מע"כ (הלה לא ידע ולא הבין מדוע נחרדו הכל לקראתו), בעה"ב התיישב לידו... ובתוך כמה רגעים נתבררה טעותו, כי באותה שעה נקבע לאיזה 'עשיר' אדיר ושמו כשמו - משה פרידמאן לבוא הנה לחתום על עסקי בניין גדול שהם עומדים לבנות יחדיו במאנהעטן, ובטעות הכניסו אותו במקומו. אבל אמר לו העשיר מכיוון שכבר נמצא אתה בביתי, הגידה נא לי מה הביאך היום, סיפר לו היהודי בקצרה כי גם הוא היה עד לאחרונה עשיר גדול, עד שנתהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו, וכעת הוא נע ונד לחיזוק הגמ"ח'. על אתר כתב לו העשיר צ"ק על סך מאה וחמישים אלף דאלער. חזינו מכאן דרכי ההשגחה העליונה, שזימן הבורא שני משה פרידמאן לפונדק אחד - כי הנקצב לאדם יגיע אליו עפ"י השגחה עליונה.

יא. נמצינו למידים, שכל מזונותיו של אדם מן השמים באים, ופשיטא שאין כל טעם להימנע מאיזה מצווה באמתלא של צורך פרנסה וכדו'. ואין אדם שומע לי ומפסיד, מעשה שהיה באברך אחד שחידש לפני כמה שנים 'הדפסת משניות' בדפוס קטן לצורך בתי אבלים - לחלק את המשניות לעי"נ יקיריהם, הדפסה מיוחדת זו עלתה לו לאברך הון רב, אך הוא המשיך להדפיסם לשם שמים לזיכוי הרבים.

אותו אברך 'מוכשר' גדול הוא, ולכן פנו אליו מנהלי אחד מהמוסדות הגדולים בארה"ק שבמוסדותיהם מתחנכים אלפי תלמידים ובקשו הימנו שיארגן להם 'דינר' לשם ולתפארת (תמורת שכר הגון), לשם יביא נדיבי עם ומהם תבוא הרווחה למוסדות. ואכן, אחר כשני חדשי יגיעה ועבודה נערך הדינר על הצד היותר טוב. הצלחה זו גרמה למנהלים לשוב ולקחתו גם לשנה הבאה בדינר השנתי, וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, הנ"ל ניהל בסייעתא דשמיא מופלגת את כל מערכת הדינר בהצלחה גדולה. אדהכי והכי החל האברך למסור שיעור יומי קבוע למניין יהודים. מידי פעם היה האברך מעורר את שומעיו ששיעור תורה צריך להיות אצלם קבוע כבמסמרות ברזל. ואין תירוצי בעולם המתיר להחסיר מהשיעור... לשנה הבאה נודע לאברך שאותן מוסדות נערכים שוב לדינר, ונתמלא חשש שמא יקראוהו לעבוד עבורם. בידיעתו שאם יפנו אליו יצטרך לקחת על שכמו את ארגון המעמד, ו'הכנות' אלו יכריחוהו לחסר מהשיעור הקבוע. לאידך גיסא, באותם ימים עמד להדפיס שוב את המשניות - וחשב לכסות 'הוצאה' זאת מהתשלום שיגמלוהו על עריכת הדינר. החליט האברך, מצידי לא אפנה אל מנהלי המוסדות, אך אם הם יפנו אלי אקבל על עצמי את העבודה ואוותר על מסירת השיעור, שהרי מדובר בזיכוי הרבים.

לא עברו ימים ספורים, ואכן... מנהלי המוסדות פנו אליו בבקשה שגם השנה יקח על עצמו את העניין על כתפיו, הלה הסכים לכך כפי שהחליט בינו לבין עצמו. עוד באותו יום סיפר לשומעי לקחו בשיעור הקבוע שבעוד כמה

באר הפרשה - בא

שבני ישראל יהיו בשחוק ובשמחה, ואז כבר יהיו יכולים לקבל החסד של הגאולה^י.

וכבר דברנו אמורים, במה שאמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בשם אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע (דיבור שהיה לו לחיווק משך ארבעים שנה) על הכתוב (בראשית ו ו) 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב

מצוה גדולה להיות בשמחה - על ידה יצא ממצרי בפרשתן (י ב), 'את אשר התעללתי במצרים, וברש"י, שחקתי. רמזו בה צדיקים (עיי' 'תולדות אדם' להרה"ק רבי הושע מאוסטרובה זי"ע) שאין הקב"ה גואל ומושיע את העם השקועים ושרויים בעצבות, על כן, הוכרח להשפיע על העולם ועל בני ישראל בפרט - את מידת השמחה - ע"י המכות ש'התעלל' ושיחק במצרים, כדי

ימים - בר"ח טבת, עליו להתחיל לעבוד לקראת הדינר האמור להתקיים בר"ח אדר, ולכן הרי הוא מעמיד 'ממלא מקום' במסירת השיעור. אחד מחברי השיעור נענה ואמר לחברו בלחישא, לדעתי היה עליו לשאול אדם גדול ודעת תורה קודם שהחליט על צעד זה. הדברים הגיעו לאוזני האברך מגיד השיעור, וחלחלו בקרבו - אולי אכן יש לו לשאול דעת תורה, קם ועשה מעשה, באותו יום פנה אל אחד מגדולי הדור. משהציע דברים לפני אותו גדול ענה, כי אף שיש בדינר ובמשניות זיכוי הרבים גדול, ובפרט שאפשר להעמיד תחתיו ממלא מקום שימסור את השיעור, מכל מקום עדיף שיוותר על הדינר ולא על השיעור. משסיפר האברך לאותו גדול שהמדובר הוא על חודשיים ימים, נזעק אותו גדול ואמר, ואני לא חשבתי אלא שליום אחד בלבד אתה רוצה לעזוב את מסירת השיעור ועכ"ז מנעתי ממך לעשות כן, ועשיתי זאת על פי מעשה שהיה ביהודי אחד שהגיע אצל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע וסיפר לפניו שהוא 'מגיד שיעור' לכמה יהודים בעיר 'רמת גן', ושאלתו האם גם בימי הגשמים כשחסרים רבים מבני השיעור - גם אז עליו ליסע לרמת גן למסור את השיעור. ענהו החזון איש, אם תדע אפילו שרק יהודי אחד יגיע לשיעור עליך ליסע לשם. על סמך זה אמרתי לך שאין לך להפסיד את השיעור. אך למשך חודשיים תמימים אין כל מקום היתר לחדול מאמירת השיעור.

מכיוון שכן, הודיע האברך למנהלי המוסדות שמצידו ירד והתבטל כל הענין. הללו ניסו לשדלו שלא ירד מכך, ומה עדיפות יש ל'שיעור' של כמה יהודים בודדים לעומת טובת מוסדות של אלפי תלמידים. אבל הוא עמד איתן בדעתו ולא וויתר על שיעורו בעד כל מחיר. למחרת סיפר לשומעיו את מה שענה לו ה'גדול', והוסיף לעודד אותם בעניין זה כמה חשוב קביעת עתים לתורה ושלא לוותר על שיעור אפילו בעד סכום כסף מכובד או כל תירוץ שלא יהיה.

ויהי ביום ערב ר"ח אדר - היום שבו יערך הדינר. ישב האברך וטיכס עצות מנין ישיג כסף להדפסת המשניות. והנה הוא נזכר שלפני כמה חודשים ביקש מאחד העשירים שיתמוך במפעל המשניות שלו, והלה ענהו שלעת עתה אינו יכול לתרום ושישוב אליו כעבור תקופה. כאומר, הנח לי לנפשי... החליט האברך - בכל זאת לא אניחנו לנפשו, ויפן אל העשיר, ולפלא, העשיר נענה בשמחה והעניק לו 'תשע אלף ושש מאות דאלער' - כאותו סכום שהיה אמור לקבל בעד עריכת הדינר. וכעת, קיבלם מבלי שיעשה איזו פעולה יתירה עבור המעות. והכל בזכות עמידה איתנה על שיעור תורה קבוע. באותו לילה סיפר האברך לשומעי לקחו על הנס ופלא שנתקיים בו 'אין אדם שומע לי ומפסיד'. הוסיף אחד מבני השיעור ואמר, לא זו בלבד, אלא שהקב"ה מהדר במצוות 'ביומו תיתן שכרו' והעניק לו שכרו עוד בטרם שנערך הדינר.

יב. כע"ז אמר הרה"ק הר"ב מפשיסחא זי"ע שיותר יכולים לפעול בתפלה בשמחה ממה שיכולים לפעול בבכיה, ומעשה שהיה בעת שהיה בדאנציג, שראה שנפל אחד להים, וכמעט שנטבע שם, אמר לו הרב הנ"ל בלשון אשכנז גריס מיר דעם לויטן (דרוש בשמי בשלום הלויתן), ואח"כ עזר לו ה' שאחז בדף אחד וניצול, וביאר הרה"ק פשר מעשיו, כי בחור זה לרוב חרדתו ופחדו נתיימש לגמרי מעצמו ולא היה בידו מוח לחשוב מחשבות היאך ובמה להינצל, ורק ע"י המילתא דבדיחותא נתרחב לבו במעט שמחה, וכבר העלה בראשו כמה עצות היאך להינצל (אור ישרים הערה לט, נפלאות חדשות - ליקוטים).

אחד החסידים של הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, פנה אל רבו, בבקשת ישועה, כי כבר עברו כמה וכמה שנים מעת נישואיו ועדיין לא נפקד בזש"ק, אמר לו הרבי - 'זיי בשמחה - היה בשמחה', כששמע המדריך (משפיע) של האברך נכנס אל הרבי, ובתחנונים אמר לרבי - מה מאד קשתה מידת השמחה על האברך הנ"ל, באשר עוברים עליו זמנים

מכל דבר טוב, לייאשו מלהתחיל בעבודה, לזה אמר ה' - בא אל פרעה, אל תבהל נפשך מכל אלו המונעים אותך מהתקרב אלי ואל הקדושה, כי אני הכבדתי את לבו - כל אלו אין בהם כח כלל רק 'אני הכבדתי' ואנכי העמדתי אותם נגדך למען הרבות שברך ושובתך, ומה לך נבהל מהם, אפילו אם נפלת ח"ו על ידם, אל תשת לבך לכל זה, כי מה רב טוב הצפון לאלו המתרוממים מתוך הנפילה, ואינם נותנים לייאוש לשלוט עליהם..."

הבט וראה מה שפירש הרא"ש בפרשתן (י כב) מדוע לא מתו דתן ואבירם בשלשת ימי האפילה במכת חושך בדרך שמתו כל רשעי בני ישראל בג' ימים הללו - כי אעפ"י שהיו רשעים לא נתייאשו מן הגאולה, הרי שאף רשע כדתן ואבירם אם אינו מתייאש מגאולתו (יציאת מצרים הפרטית בגלות הנפש) לבסוף יבוא לידי תיקונו השלם, מפני ש'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא'

אל לבו' שאין הכוונה שהקב"ה התעצב חלילה וחלילה, שהרי 'עוז וחדוה במקומו' ואין כל עצבות למעלה. אלא שאנשי דור המבול היו שמחים תדיר, כי לא חסר להם מאומה כדאיתא בגמרא (סנהדרין קח.), וידוע מהאריז"ל שע"י שמחה אפשר לבוא לכל המדרגות, וא"א לדינים לחול ולשרות עליו בעת שהוא בשמחה, ומכיוון שכן - אף שהשחיתו את מעשיהם ועברו ברית, מכל מקום לא היה הקב"ה יכול להביא עליהם פורענות, על כן התעצב הקב"ה - היינו שהוריד עצבות בלבם של בני דור המבול, ולאחר שהתעצבו בא עליהם המבול (ליקושי

יהודה פרשת בראשית, ועוד).

אין ייאוש בעולם - לעולם לא יתייאש מעצמו ומגאולתו בריש פרשתן (י א), 'בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו', יסוד גדול רמז בה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"א ועוד) שרבים הניגשים לעבודת ה', ומיד יצוצו כנגדם פועלי און - היצר וחילולתיו, למנעו

קשים מאד, והוא כבר עומד על סף ייאוש ל"ע, ענהו הרבי, וואס זאל איך טוהן אז אין הימעל האט מען ליב שמחה' (מה אעשה שבשמים אוהבים שמחה), האברך התגבר על עצמו, שמע בקול הרבי, מילא נפשו בשמחה ומיד נושע בזש"ק.

אחרי הסתלקותו של הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע, נענה בנו ממלא מקומו - הרה"ק רבי אלעזר מנדל זי"ע (מיד אחר סתימת הגולל) כי עתה הוא עת רצון גדול לפעול ישועות טובות לפוקדים אותי בקוויטלעך (פתקא דרחמי בו מוזכרים שמות לדבר ישועה ורחמים) - כי כעת הוא זמן שמחה בשמי שמים, המה חשבו כי בוודאי שמחה זו הוא משום קבלת פני הצדיק לעולם שכולו טוב, אלא שהרה"ק ר אלעזר מנדל הוסיף ופירש להם, וכי יודעים אתם שמחה זו מה עושה, כי אבי הקדוש עלה בסערה השמימה, ושואלים המלאכים זה לזה - מי ממלא את מקומו בעולם הזה, וכששמעו שאני הוא המ"מ כולם שחקו מרוב שחוק, וכשנתעורר שחוק, שמחה וגיל בשמים הוא עת רצון להוושע בכל מיני השפעות טובות.

ידוע ביאורו של הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זי"ע בכתוב (תהלים קכו ב-ג) 'אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה, הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים', שלעתיד לבוא כאשר יגאלו עם בני ישראל ויגדיל הקב"ה את חסדו עמם, יבואו הגויים וישאלו מדוע 'הגדיל ה' לעשות עם אלה', וכי צדיקים גמורים היו בכל שנות הגלות, ומדוע יקבלו שכר רב כל כך, על זה יענו להם בני ישראל ויאמרו - 'הגדיל ה' לעשות עמנו' על כי 'היינו שמחים', היינו על אף רוב הסבל והצרות הרבות שסבלנו בשנות הגלות לא מָשָׁה השמחה מלבנו לעולם, ותמיד התחזקנו בבורא כל עולמים בשמחה של מצוה, ועל כן בדין הוא שניטול 'שכר טוב'.

וכך ביארו בפסוק (תהלים קכו ו) 'הלוך ילך ובכה' - שלא בשמחה אלא בעצבות, אזי 'נושא (רק) משך הזרע', אבל אם 'בוא יבוא ברינה' אזי 'נושא אלומותיו' - חבילי חבילין של שפע.

יג. גם אם 'נפל' יזהר שלא יפול לגמרי, ולא יהפך להיות כולו 'יד כהה', וכאותה הלצה המספרת על ה'חתן' שהגיע מיד אחר נישואיו אל ה'מרא דאתרא' ושאלתו בפיו, על איזה יד עליו להניח תפילין. תמה הרב על שאלתו ושאלו, וכי מה עשית בימי בחרותך, ענהו האברך, עד הלום הנחתי תפילין על יד שמאל כדת וכדין, אך לאחר שנישאתי נודע לי מפי נוות ביתי שיש לי צוויי לינקע הענט (2 ידיים שמאליות)... על כן מיהרתי הנה לשאול על איזה מבין שתי השמאליות אניח את התפילין... כי אכן על האדם לראות שלא יהיו ב' ידיו כאלה, אלא יתחזק כמה שיכול, וכל המרבה הרי זה משובח.

בדרך כמתמול שלשום - בחר ב'טוב' והכל יבוא על מקומו בשלום.

כתב החיד"א זי"ע (נחל קדומים ריש פרשתן) שאפילו מפרעה הרשע לא מנע ה' דרך תשובה, ומפרש את הפסוק (ריש פר' בא) 'בא אל פרעה כי אני הכבדתי לכו ואת לב עבדיו, ולכאורה תמוה, וכי הכבדתי לכו היא סיבה ומעם לבוא אל פרעה, אדרבה היא הנותנת שלא ילך אליו שהרי כבוד לכו ולא ישמע בקול משה להוציא את בני ממצרים.

ומביא החיד"א שמצא בכת"י רבינו שלמה אסתרין (בן דורו של הריטב"א והר"ן) שאפשר לפרש 'כי' שהוא מלשון אעפ"י^{טז}, כלומר, 'בא אל פרעה אף על פי שהכבדתי את לכו'. כי אפילו פרעה הרשע יכול לחזור בתשובה, וכך איתא בשו"ת מהרימ"ט (או"ח סי' ה), שאף ש'יצאה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר' (חגיגה טו.) מכל מקום אם היה 'אחר' בא לשוב היו מקבלים אותו (וכן כתב המהרש"א ח"א ד"ה יצתה)

(סנהדרין מד.). וידע כי אהבת ה' אל בניו רחומיו תמיד בתוקפה - לכל בר ישראל, אף אם כבר פגם וחטא באופן הנורא ביותר - תמיד מצפה הקב"ה שישובו אליו בכל לב ונפש^{יז}. נמצינו למידים שעיקר האדם הוא - שלא יתייאש מגאולתו - וחלילה מלומר הנה אנכי מת ב'שלושת ימי אפילה' בתוככי מצרים הפרטי שלי, שהרי כבר ניסיתי זה כמה וכמה פעמים ולא יכולתי, מן הנראה שכבר אשאר לעולמים ב'מצרים' שלי...

ויתחזק שלא ליפול ביד היצר המנסה להפילו בפח הייאוש שאינו שווה מאומה^{יח}. אלא יקום ויאמר אכן יקר הנני לבוראי ובן יחיד הנני לו. ועדיין לא אפסה תקוותי, בידי להתעלות לשמי רום למדרגות העליונות ביותר. ונאמר לו למתייאש - מה לך כי נתייאשת, וכי מצבך הרוחני (או הגשמי) תלוי בידך... הרי הכל בידי ה' לא ניתנה בידך אלא ה'בחירה' אבל סוף דבר תלוי בידי ה', והרי 'בחירה' זו עדיין נתונה

והרי הדבר דומה לאחד המטפס ועולה בשלבי הסולם, כי באם ירפה את שתי ידיו, הרי יפול הנופל ממנו ח"ו, אבל אם ישתמש בשתי ידיו לטפס יוכל להגיע אל ראשו, כמו כן אל לו לאדם לומר נואש אלא יתפוס עצמו בב' ידיו ובכל כוחותיו להתחזק אף 'כשתחשך' ואף בעת נפילה וירידה... וסוף דבר יגיע לתכלית הטוב.

יד. הנה איתא במשנה סוף יומא 'האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה, אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים... מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל'... וביאר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע שר"ע בא לחלוק על תחילת המשנה, ולדבריו אף האומר 'אחטא ואשוב' מספיקין בידו לעשות תשובה, וכדוגמת טהרת המקוה, מה מקוה מטהר את הטמאים - אף אם כבר נטמא וטבל, ושוב נטמא וטבל וחזר להיטמא אפילו אלף פעמים מכיוון שטבל עלה מטומאתו, 'כך' הקב"ה מטהר את ישראל אפילו אלף פעמים.

טו. הנה כתיב בפרשתן (יב ב) 'החודש הזה לכם', וברש"י, נתקשה משה על מולד הלבנה וכו' והראה לו באצבע וכו' וכיצד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום וכו' אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשכה. ביאור נפלא מבאר ה'מענה שמחה' זצ"ל (אב"ד מאטעסדארף) **נתקשה משה במולד הלבנה** - כי בני ישראל נמשלו ללבנה, וראה משה בנבואתו שהדורות מתמעטים והולכים, ויהיו בני ישראל ערומים ויחפים בלי תורה ומצוות, היה קשה בעיניו איך 'תתקדש הלבנה' היינו איך יתקדשו כנסת ישראל במצב כזה, לזה 'הראהו עם חשיכה', היינו שאף בדור חושך ואפלה יראה לעיניים את מעלת ישראל שיראי ה' וחושבי שמו הם דבקים בה' יתברך ובתורתו ויהיו שומרים לאור הבוקר, ותוחלתם לאור ה' כי בא יבא לא נכבה, ומצד זה המה ראויים להתקדש ולהתברך עליהם, וזהו 'הראהו עם חשיכה' שהראה הקב"ה עם אצבעו כי בשביל זה לבד ראויים לקדשם ולשבחם (הובא בחתן סופר מקנה וקנינים בהקדמה).

ולדין ייאמר, הן כשנחשוב שהדור (בכלליות) שרוי בחשיכה, וכן כל איש (בפרטיות) בדידיה, השרוי בחשיכה, הסתר והעלם, ידע כי דייקא משם תבוא 'קידוש החודש' שלו, להאיר מצבו ומעמדו בקרוב כאותה לבנה המתקדשת בתחילת החודש, ומאז והלאה תתגדל ויתרבה אורה...

טז. וכמו שמצינו שאמר דוד (תהילים מא ה) 'רפאה נפשי כי חטאתי לך', וצ"ב, האם 'כי חטאתי' הוא סיבה ומעם ל'רפאה נפשי'. אלא הכוונה, 'אפילו שחטאתי לך'. שביקש מהבורא שירפא נפשו על אף שחטא ואינו ראוי.

פרעה לעשות הטוב בעיני ה' הרי בודאי יש בכוחו של כל יהודי להתעורר בתשובה שלימה אפילו מתוך מצב ירוד ושפל ביותר, כי בוודאי עדיין לא הגיע לשפלותו של פרעה הרשע.

נוראות כתב הגר"א (בפירושו על שה"ש פ"ו) בלשון הכתוב (תהלים קיג ז-ח) 'מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו', שהנה יש לך אדם שהוא דל ועני בתורה ובמצוות והקב"ה מקימו מעפר, אולם יש ששקוע באשפות רח"ל אך הוא אביון ותאב להינצל מן היצר ובמר ליבו זועק ומתחנן אל תביאני וכו', אזי הקב"ה מרוממו ביותר ומושיבו עם נדיבים - עם אברהם יצחק ויעקב שנקראו 'נדיבים' י"ה.

ד'אין לך דבר העומד בפני התשובה'. וכן נרמז בגמרא (פסחים פו:) 'כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא', רומז על הקב"ה שהוא 'בעל הבית' על העולם כולו, ועלינו לשמוע בקולו, חוץ מבשעה שדוחה את האדם מלשוב בתשובה ואומר צא ממחיצתי, כי זה חשקו של בעה"ב, אלא שמטעה אותך [ל' ראשית חכמה' שער הקדושה אות כ"א]".

ומבאר החיד"א את המשך הכתובים 'למען תספר באוני בנך ובן בנך', 'לומר דגם זה עיקר גדול לספר מה שהפליא הקב"ה לעשות בהבחירה תהיה ביד האדם ואם יזכה יכול להתגבר על יצרו'. ומעתה ילמד האדם ק"ו בן בנו של ק"ו, אם היתה הבחירה ביד

יז. בענין שמירת עצמו בקדושה מצינו כתיב בפרשתן (יב ג) 'שה לבית אבות שה לבית', איתא מהרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע (אמרי חיים ליקוטים) אם רוצים שצעירי הצאן (ילדי בני ישראל הנרמזים ב'שה', כמו"ש בירושלמי סנהדרין פ"י ה"ב אם אין גדיים אין תיישים) ילכו בדרך האבות, אז 'שה לבית' - שקדו ושמרו שיהיו בבית ולא יטיילו בחוצות. יח. וכך שמעתי לבאר בפסוק (תהלים קיח יט-כ) 'פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י-ה, זה השער לה' צדיקים יבאו בו, שכך עונים למי שבא ונוקש על השער והדלת ברצותו להתקרב אל ה', כי אכן זה השער - עצם הנקישה, החיפוש וההשתוקקות שם הוא ה'שער', אם הנך עומד שם, הרי שהגעת למקום הראוי והנכון בשער לה'. הרב החסיד רבי מנחם מענדל פוטערפאס מחשובי חסידי ליובאוויטש זצ"ל סיפר פעם באמצע 'התוועדות' חסידים - על אחד מחסידי חב"ד שהוגלה לסיביר הרחוקה על 'עוון' הרבצת תורה לתלמידי תשב"ר - מקום 'גלותו' היה במקום נידח מאד (בהרים היותר גבוהים בסיביר) מקום אשר בימות החורף אין מאיר אור השמש למשך כמה חדשים ברציפות. החסיד קיבל שם איזו ביקתה עלובה לדור בה, בלא שום ספרים או שאר חפצי קדושה, ומה מאד נשבר לבו בקרבו על מצבו, ויבוא יום השבת קודש ועדיין לא מצא החסיד מרגוע לנפשו. בשבת אחר הצהריים (רק על פי השעון היה בידו לידע כי שבת היום, שהרי לא היו שם לא זריחה ולא שקיעה) יצא אל מחוץ לביתו, ולפליאתו הוא שומע קול שירה בערגה והשתפכות הנפש (מאחר שבמקום ההוא לא גדלים עצים מרוב הקור והקרח לכן נשמע שם ה'קול' למרחקים אדירים). הלך החסיד אחר הקול עד שהגיע לביקתה ונדהם לראות יהודי מגודל שיער היושב אחוז שרעפים, ושר 'ידיד נפש' בכיסופין וגעגועים עזים לאביו שבשמים, אותו יהודי לא הבחין כלל בכניסת זה החסיד, אף כשהתיישב לצדו וזימר יחד עמו 'ידיד נפש אב הרחמן... נפשי חולת אהבתך'...

כעבור שעה ושעתיים סיימו שירתם, פקח המשורר את עיניו וראה למול עיניו יהודי הדור בצורתו. בשמחה רבה קיבלו באהבה וחיבה יתירה, ויאמר, זה לי עשרים שנה אשר הוגליתי הנה, ומאז לא ראו עיני צורת יהודי, תפילין לא הנחתי, בטלית לא התעטפתי, בצל סוכה לא ישבתי וקול שופר לא שמעתי, והנה עתה שלח לי ה' יהודי הדור כמוך, מה רבה שמחתי על כך, עתה הגידה נא לי, האם הבאת הנה איזה חפץ של מצווה או תשמישי קדושה, ענהו החסיד, רק תפילין של יד הצלחתי להציל לנפשי, כי את ה'של ראש' לקחו ממני הרשעים בכניסתי לכאן, (רק השל יד היתה מוחבאת היטיב תחת בית ידי) ואתנה לך להניחם למחרת השבת, כל הלילה התרגש היהודי, ובהשתוקקות עצומה המתין ל'יום' הממשמש ובא, כדי שיוכל לקיים מצווה שזה לו כבר עשרים שנה שלא קיימה, ויהי למחרת בהיות הבוקר ובהתלהבות עצומה בירך 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו' והניח התפילין, וקרא קריאת שמע ויצתה נשמתו באחד...

נענה רבי מענדל ואמר, כל אחד מהיושבים כאן (בהתוועדות) ישאל את עצמו, היאך הייתי נראה אילו הייתי יושב 'עשרים שנה' בלא שום אפשרות לקיים אפילו אחת ממצוות ה', האם גם אז הייתי מזמר 'ידיד נפש' בהשתפכות הנפש בכיסופים וגעגועים לבורא עולם... או שכבר הייתי שוכח... לכל הפחות, עתה שיש לנו כל, והננו יושבים בהתוועדות רבתי ודאי נרים קול זעקה מקירות לבנו 'ידיד נפש אב הרחמן משוך עבדך אל רצונך'...

בדמיון' חיי בדם פסח, חיי בדם מילה'. עתה, בינו נא בדברי המדרש הללו שהרי כל אותן שבאו אל משה לא באו (מאחר שהיה ברצונם הטוב למול עצמם) אלא מאחר שהריחו ריח הבשר ונתאזו לו, ואעפ"כ שמה בהם הקב"ה כ"כ עד שנמלן לבל אחד ואחד ונושקן בחיבה יתירה, מכאן נראה עד כמה מצפה הקב"ה לבל בר ישראל באשר הוא - אם ישוב מיד יקבלו בורעות פתוחות².

והנה, המפורסמות אינן צריכות ראייה כי כל אשר בשם ישראל יבונה כבר הרגיש פיתויים אלו על בשרו כהנה וכהנה, כי בן דרכו של יצר - להראות לו פנים כאילו רחוקו מחוץ למחיצתו של הקב"ה ח"ו, ומוכיח לו זאת שהרי כבר ניסה פעמים רבות להתגבר על יצרו המעמיד לפניו נסיונות ולא עלה בידו, ומוסיף להסיתו שיחשוב בלבו - מה לי להילחם, אף אם אתגבר בזו העת הרי בוודאי אחזור לסורי... אך באמת אין

שובו בנים שובבים - בת קול זו נועדה גם עבור הרחוקים ביותר

נוראות מצינו בגדל ותוקף האהבה שאוהב הקב"ה את כל איש ואיש מישראל³. איתא במדרש (שמו"ר י"ט ה) 'קרא ה' למשה ואמר לו לך ומהול את בני ישראל... והרבה מהן לא היו מקבלים עליהם למול, אמר הקב"ה למשה שיעשה הפסח, וכיוון שעשה משה את הפסח גזר הקב"ה לארבע רוחות העולם והם פיזרו בארבע כנפות הארץ את ריח 'בשר צלי' שהיה נודף מקרבן הפסח, שנאמר (שיר השירים ד טז) 'עורי צפון ובואי תימן', והיה ריחו הולך כדי מרחק מהלך ארבעים יום. וכיוון שנתאזו בני ישראל לאכול מבשר הפסח נתכנסו אצל משה, ואמרו לו בבקשה ממך האכילנו מפסחך, אמר להם - אם אין אתם נימולין אין אתם אוכלין, מיד נתנו עצמן ומלו, ונתערב דם הפסח בדם המילה, והקב"ה עובר ונוטל כל אחד ואחד ונושקן ומברכו, שנאמר (יהוהאל טז ו) 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת

יט. ידוע שהבעש"ט זי"ע היה אומר, הלוואי שאזכה לאהוב את הצדיק הגדול ביתר לכה"פ כאהבה שאוהב הקב"ה את הרשע הגדול ביותר.

כ. מעשה ש(לא) היה, בבחור שלדאבון לב ירד מצבו הרוחני מטה מטה, עם הזמן התחבר לחבורת ריקים ופוחזים... מפעם לפעם היה בא אל בית אביו עם חבר מרעיו והללו היו משתכרים שם וכדי בזיון וקצף, ויהי באחד הפעמים, גברה השכרות על בני החבורה, והללו החלו לשבר ולנתץ את כלי הבית בהיזק של עשרות אלפים... הבן שעדיין פעם בלבו רגש לבית אביו נתמלא בושא וכלימה וברח מהבית כל עוד נפשו באפו, ומאז עבר לדור בבית אחד החברים. לאידך, האב, שלא רצה לנתק את הקשר עם בנו החל תר ומחפש אחריו, אבל, לא, מאומה לא הועיל לו, הבן ניתק עמו כל קשר ומגע, גם על הטלפון לא אבה לענות לאביו.

אינה ה' לפניו, והאב שמע על איש פלוני שהוא 'יחיד מומחה' בקירוב הנופלים בעם (נושרים), משפגש עמו האב, סיפר המומחה, שאותו הבן, מתחיל להראות סימני תשובה, וכבר התחיל קצת להתחזק ולהתיישר, כשמעו 'בשורות טובות' אלו ניסה שוב האב ליצור איזה קשר עם הבן ע"י הטלפון, אבל הבן לא ענה לו, בצר לו ניסה האב שוב, והלך לנקוש על דלתי הבית שבנו שוכן שם, והנה רואה שמתוך הבית מציצים עליו ב'קוקער', ו... הדלת לא נפתחת, בלב שבור ורצון חזר האב לאותו 'מומחה' ובכה מאין הפוגות, מה עוד יש לאל ידי עשות כדי שבני יאבה לדבר עמי, וכי מה בקשתי ממנו - רק דבר אחד, שיאות לדבר עמי... המומחה שכאבו ובכיו של האב נגע לעמקי לבבו החליט לדבר על כך עם הבן, ואכן, הלה מיהר לפגוש את הבן, ושאלו, הרי אני רואה שהחילות להיטיב את דרכיך, מדוע הנך כה מתנכר לאביך מולידך... ענהו הבחור, הרי אני חייב לו עשרות אלפי דאלער, ואין לי מאיפה לשלם, מה יש לי לענות לו ולדבר אתו כשהנני יודע אני מראש שאין לי כלל מה שהוא צריך ומבקש ממני. אמר לו ה'מומחה', טיפש - כלום צריך האב את הדולרים שלך, הרי הוא רוצה לראות פניך ולשמוע קולך... דבר זה חשוב לו פי מאה מהדולרים שלך.

ולדידן, פעמים הרבה, מחשב האדם בעצמו, הרי חטאתי רבות, והקב"ה תובע ממני כמה וכמה 'תשלומים', כיצד אשא פניו, כיצד הנני רוצה שתפילתי תתקבל, שתורתי תהא נחשבת לפניו, הרי אין בכלל תועלת בכל התורה והמצוות שאקיים, אבל האמת, כי טעות גדולה בידי, וכי הקב"ה מבקש מאתנו תשלומים, הרי פי מאה מזה מבקש פשוט שנפנה אליו ראש ושנראה לו פנינו בתפילה ובתורה.

בעת צרה. ולא עוד אלא שולא קמו איש מתחתיו - אף לעצמם מאבדים תקומתם ל"ע.

בי על כל אחד להרבות באהבתו לרעהו (עיי' בח"ח בשער התבונה פ"ה), וכמו שעל עצמו ועל חסרונותיו ימצא תמיד לימוד זכות ומליצה ישרה - להסביר מדוע אין צדיק כמוהו בכל הארץ, כך יתרץ חסרונותיו של חברו, לקיים מה שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך', כמוך ממש^{יג}.

ועוד עליו להחשיב את זולתו, כדכתב הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע (אמ"פ השלם, בהעלותך שט) כי בכל אחד מישראל יש קדושה ודבר יקר, מה שאינו בן באחר זולתו.

ולטוטפות בין עינך - כמה רמזים לעבודת האדם הרמוזים בתפילין

בפרשתן (יג ט), 'והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך^{כג}... ראשית דבר, בבואנו לעסוק במצוות שומה עלינו להביא את מהותה של המצוה והיא מיסודי האמונה, והוא כדרך שאנו אומרים ב'לשם

זה אלא דמיון שוא, כי הבורא יושב ומצפה עליו שישוב אליו, ולא עוד אלא שנחת רוח יש לבורא בכל התגברות של קרוץ מחומר - אחר שזה בא לו בקושי רב.

הנאהבים והנעימים - הזהירות בבין אדם לחברו בסור מרע ועשה טוב

בפרשתן (יא ז), 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו', הרה"ק מרו"ץ (עירן קדישין) ביאר את הכתוב בדרך רמז, שבא ללמד שלא ינהג האדם בחריפות בלשון חדה ומשוננת כנגד הבריות, אלא תמיד ידבר בשפה ברורה ונעימה ובמענה רך המשיב חמה, וזהו שאמר הכתוב לא יחרץ - אל יהא 'שארף און שפיציג' (הריץ מלשון חורץ הריצים, כלומר חד וחרף), אלא ב-לב, כמו הלב בן יהא לשונו.

בפרשתן נאמר במכת חושך (י כג) לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו, וביאר הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע (ליקושי הרי"ם) כי החושך הכי גדול - כשלא ראו איש את אחיו - כשאיש אינו מתבונן בחבירו להיטיב לו מתוך אחדות וטוב לבב^{כד}, או לעזרו

כא. מצינו רמז לענין ה'אחדות' במצוות תפילין, שבתפילין של יד שהוא כנגד הלב יש רק בית אחד שבו מכניסים את הד' פרשיות, ואילו בתפילין של ראש שהוא כנגד המח יש ארבעה בתים ובכל אחד מהם מכניסים פרשה אחרת, וללמדנו בא, ש'חילוקי דעות' מותרים, אך בתפילין של יד שהוא כנגד הלב אסור שיהיה 'פירוד הלבבות', אלא שלכולם יהיה 'כאיש אחד בלב אחד'.

כב. הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע היה אומר אין בידי לתת עצה כיצד קונים 'ראת שמים' אך אתן לכם עצה ל'אהבת שמים', והיא, על ידי 'אהבת ישראל', כי על ידי שאדם מתמיד באהבת ישראל יבוא לאהוב את בוראו. כג. אומרים בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, כי כה אמר היהודי הק' מפשיסחא זי"ע אם הייתי יודע שתצמח הטובה לבני ישראל אם היה אליה הנביא זכור לטוב מתגלה אליהם, הרי מכבר הייתי מבקש הימנו שיתגלה קבל עם קדוש. הוסיף החידושי הרי"ם לאמר ביותר מזה, אם אכן היתה טובה רבה צומחת מכך לא היו צריכים לבקש מאת התשבי שיתגלה אלינו, שהרי כה רבתה חביבותו לעם בני ישראל עד שהכריז (תנ"כ"א פכ"ח) בית ישראל הריני כפרתכם, ואם היה טובה בדבר היה מעצמו נגלה אלינו מזה עידן ועדנים... אך יודע הוא שלא תצמח לעם בני ישראל בהתגלותו טובה רבה יותר מאותה טובה הצומחת להם שעה שמניחים המה את התפילין ומקיימין את מצוותה. מדבריו אלה נלמד מעט מזעיר על חשיבותה של מצווה רבה זו, שגדולה היא ונכבדה אף מגילוי אליהו הנביא. וכמה יש לנו להתעורר בהנחתה בהתעוררות הלב, שלא תהא חלילה כמצוות אנשים מלומדה.

ולא נהיה כאותו אחד שסיפר עליו הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע כי השאלה הראשונה שנשאל [בעודו בחור צעיר לימים] הייתה מפי יהודי שניצב לפניו כשהוא לבוש בתפילין של יד וידו השניה אוחזת בתפילין של ראש, וכך הייתה שאלתו כי איננו יודע האם הינו עומד 'בהנחת התפילין' ונמצא שעליו להניח של ראש ולהתפלל שחרית מרישא עד גמירא, או שמא כבר נפטר ויצא יד"ח מכוון שכבר התפלל שחרית... ומה שהוא מחזיק את של ראש בידיו הוא מכיוון שכבר חלצם לאחר התפילה... (שהרי מסדר הנחת תפילין ללבוש תחילה של יד ולאחרי"כ של ראש, ובחליצתם להיפך, תחילה יחלוץ של ראש ולאחרי"כ של יד), נענה הרה"ק לאותו 'מרחה', ברור לי שעליך ללבוש את ה'של ראש' ולהתפלל תפילה כהלכתה. כי אף אם נאמר שאכן כבר אמרת בפה את כל תיבות התפילה - הרי תפילה כזאת שתוך רגע כמימריה אין המתפלל יודע אם כבר התפלל או לא, הרי וודאי שאף בשעת מעשה לא ידע בין ימינו לשמאלו, ולא יודע תפלה מהו...

יחוד' שציונו להניח תפילין... שיש בהם יחוד ואחרותו אכן, בזה יש שנתנו טעם לשבח מדוע הננו מניחים יתברך שמו בעולם, ושנוכח ניסים ונפלאות שעשה את התפילין על יד שמאל דייקא, שבא להזכירנו עמנו בהוציאנו ממצרים, ואשר לו הבח והממשלה את יציאת מצרים שלא היה בידי אדם כלל אלא רק בעליונים ובתחתונים לעשות בהם ברצונו. ע"י הקב"ה בעצמו באותות ובמופתים, ובני ישראל היו

סיפר לי יהודי המשמש כמשגיח כשרות במפעלים בעיר טאראנטא (טורונטו) שבקאנאדא, אלו המפעלים שוכנים בריחוק מכל מקום יישוב, עד שבית הכנסת הקרוב ביותר למקום שהותו ועבודתו הינו במרחק נסיעה של שלושת רבעי (3/4) השעה, והנה, דרכו של אותו 'משגיח' ליסע בכל יום לביהכ"נ להתפלל את תפילותיו במניין עשרה, על כן היה משאיר את ה'טלית ותפילין' שלו בבית המדרש, ויהי היום הקיץ המשגיח משנתו והנה הוא רואה כי 'שלג' גדול וחזק כיסה את פני העיר בגובה אדיר, והבין כי לנוכח הררי שלג אלו לא יוכל לעשות את דרכו לעבר ביהכנ"ס כבכל יום, החל מצטער - 'הנחת תפילין' מה תהא עליה... על כן ביקש להזמין אצל אנשי השלטון בעיר האם יוכלו לפנות את השלג ולקחתו עם ג'יפ (jeep) מפתח ביתו עד בית הכנסת, אך תשובתם הייתה כי אינם שולחים ג'יפ אלא לצורכי חולים ורפואתם, אך אינם משרתים בכך מטרות של דת ויהדות, ואם ירצה בכל זאת להשתמש בג'יפ שלהם עליו לשלם עבור כך עשרת אלפים דולר. מכיוון שכן פנה אל ה'רב' שלו בארה"ק (דרך הטעל) ושאלו - ילמדנו רבינו, האם יש חיוב לשלם הון רב כזה בעד הנחת תפילין... ויענהו הרב, אמרו חז"ל (ירושלמי פאה ב, ב; ונפסק ברמ"א סי' תרנ"ו בשם הרא"ש) שעל האדם להוציא עד חומש מממונו בכדי לקיים מצוות עשה, על כן אם יש בידו סך חמישים אלף דולר מחויב הוא מן הדין להפריש עשרת אלפים מהם בכדי לקיים מצוות תפילין.

אכן, ל'משגיח' זה היו בחסכוניותו סכום של יותר מחמשים אלף דולר, קיבל את פסקו של ה'רב' ומיהר להזמין את הג'יפ האמור, משהגיעו יצאו לדרך הארוכה ובקושי רב פינו את הררי השלג והקרח שהפריעו להם בדרכם, אחר תלאות הדרך הספיק ה'משגיח' לברך אשר קדשנו במצוותיו וציונו להניח תפילין ברגעים האחרונים טרם שקעה החמה... מה אומר ומה אדבר, אמר לי היהודי, למחרת היום הייתה 'הנחת תפילין' שלי באופן אחר לגמרי - 'פנים חדשות' היו לה להנחת תפילין אחרי שידעתי להעריך את התפילין ב'עשרת אלפים דולר' (לכה"פ)...

מסופר על הרה"ק ה'מאור עיניים' מטשערנאביל זי"ע שאחד מחסידיו שלח אליו את משרתו עם חבית יין משובח כמנחת ביכורים לצדיק הדור, משראה ה'מאור עיניים' את פני המשרת שאלו מיד 'האם הנחת תפילין היום', ענה המשרת שאכן היום לא הניח תפילין, ואף נתן 'טעם' למעשיו, היות והיום איחורתי קצת את זמן הקימה ומיהרתי להתפלל בחפזון, ועוד קודם שהנחתי תפילין קראני אדוני לעמוד לפני לשרתו, בגמרי לשרת את אדוני חלש לבי והוכרתי מיד לסעוד פת שחרית, ומכיוון שלמדתי בימי עלומי שהנחת תפילין צריכה להיות קודם האכילה, אמרתי בלבי, עתה עומד אני כבר לאחר האכילה, כבר הפסדתי ביום זה את מצוות הנחת תפילין, הסביר לו ה'מאור עיניים' לפי הבנתו, שאכן לכתחילה אין לאכול קודם הנחתו, אך באם כבר אכל עליו להניח תפילין ללא כל טענות ומענות. לאחר מכן פנה ה'מאור עיניים' לחבורתו הקדושה, ואמר להם, ראו נא, משרת זה שאינו 'בעל השגה' גדול, ומתוך מעשיו ניכרת בורותו הגדולה, ומי יודע אם יודע הוא שצריך גוף נקי בעת הנחת התפילין, ואעפ"כ מכיוון שלא הניח היום תפילין היה חסר אור בנפשו עד שהרגשתי עליו שלא הניח, ומכאן נראה שכל מצוה, אפילו אם אינה נעשית בכל פרטיה ודקדוקיה הרי היא 'עושה רושם' ואור גדול על עושיה.

מסופר על יהודי בא בימים כבן שמונים שנה מדרי העיר טבריה, שבזקנותו תקפוהו חולאים וייסורים רבים, שבא והתאונן לפני הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע אודות צעריו ויגונו הרב ובין הדברים נפלט מפיו אמירה שאין לו כבר כל טעם וסיבה לחייו וטוב מותו. שאלו הרה"ק האם מע"כ מניח תפילין בכל יום, וענה הן, א"ל הרה"ק דע לך שכדאי לו לאדם לחיות שמונים שנה ואפילו מלאי ייסורים כשלך וכל ההרפתקאות דעו עליך, ובלבד שלסוף שמונים שנה יזכה להניח פעם אחת תפילין גרידא ואפילו הנחת תפילין כמו שאתה מניח (הובא בכתבי ר"מ מידנער אות תצב).

אגב אורחא, חיזוק נפלא תמצא בדברי הסמ"ג ב'ספר המצוות' (מ"ע ג, הלכות עבודת הבורא) 'עוד זאת דרשתי להם, כי יותר חפץ הקב"ה באדם רשע שיניח תפילין מאדם צדיק, ועיקר תפילין נצטוו להיות זכרון לרשעים ולישרם דרך טובה, ויותר הם צריכין 'זְכָר' וחיזוק מאותם שגדלו ביראת שמים כל ימיהם, והבאתי ראיה גדולה וחזקה, כי בתפילין יש ארבע פרשיות ובכל אחת כתוב 'לטוטפות', חוץ מאחת ששינה בה הכתוב וכתוב בה (שמות יג ט) 'ולזכרון', ללמד שעיקר חיוב תפילין לאותם שצריכין יותר זְכָר'.

משועבדים לעבודתי יתב"ש"ד, הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תר"נ ד"ה בפסוק) מבאר את רום מעלת הנחת התפילין, כי הכפות תחת ממשלת הסטרא אחרא אינו יכול לקבל על עצמו 'עול מלכות שמים' (וזה"ק ח"ג קה.), ולכן עשה הקב"ה ניסים ונפלאות בהיותנו תחת ממשלת ושעבוד מצרים להוציאנו מתחת ידם וממשלתם, ולדורות עולם - למען יהא בידנו כהיום הזה לצאת מתחת ממשלת שעבוד היצר והסט"א, לזה 'זכר עשה לנפלאותינו' - ונתן לנו מצוות תפילין לעורר בזה את אשר נעשה ב'ציאת מצרים', ולכן יש בהם ד' פרשיות, 'שמע, והיה אם שמוע, קדש, והיה כי יביאך'. פרשיות 'שמע'

בבחי' יד כהה שאינה עושה כלום, ורק היה 'מינך' ה' נאדרי בכה, 'מינך' ה' תרעץ אויב', ולכן אמרה תורה 'והיה לאות על ירך ולזכרון בין עיניך' - כדי שנשריש בקרבנו אמונה זו לדורות עולם, שאין האדם עושה בעצמו מאומה אלא כל כולו 'יד כהה'... והכל בידי שמים.

עוד אומרים ב'לשם יחוד' - וציונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה, ושהיא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתב"ש, ועל הראש נגד המח שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וזוחותי כולם יהיו

כד. הרה"ק בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע סיפר שביום היכנסו לעול תורה ומצוות הניח לו הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע את התפילין לראשונה. בהנחת התפילין אמר לו רבי הירש'לע על נוסח ה'לשם יחוד' שקודם הנחת תפילין 'לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו', שביאורו על דרך שיעבוד לבעל חוב, כמו שהלווה המשעבד את נכסיו למלווה, הרי משעבדו ואילך אינו יכול לעשות 'סחורה' בנכסים אלו, כי הם כבר משועבדים לבעל חובו. כך, בראשית היום הננו מניחים תפילין ומכריזים ואומרים שבמצווה זו אנו משעבדים בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו ומעתה כל תאוות לבנו מסורים ומשועבדים כבר ליוצר הכל, ואין לנו רשות להשתמש בהם ולמוסרם לידי הסטרא אחרא, כי משועבדים הם לאבינו שבשמים.

שמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א ששמע מבעל המעשה מיוצאי העיר ווארשא, שאביו היה משמש כ'אופה', כדרכו של האופים היה יוצא לעבודתו משלוש לפנות הבוקר עד כחצות היום שאז הספיק להתפלל שחרית בטרם הגיע חצות... ויהי בערב יום ה'בר מצוה' של ה'מספר' דנן בכה לפני אביו - הנחת תפילין מה תהא עליה, מי יניח לי תפילין אחר שהינך שוהה בכל יום בבית האופים בבוקרו של יום. א"ל האב למחרת בשעה שבע ועשר דקות המתן לי בפתח ביהכנ"ס, ואני אעשה 'מעשה גניבה' ואצא מבית האופים לכמה דקות ואניח לך את תפילך בשמחה רבה.

ואכן, בהגיע השעה היעודה המתין הבחור בהתרגשות עצומה בפתח ביהכנ"ס, אבל... 'הילד איננו', האב לא עזב את לחמיו ונשאר בבית האופים, כשהבחור עומד וממתין עד בוש, עברו עשר דק', עשרים דק' ויותר עד כג' רבעי השעה, והחל הנער בוכה... מי יניח לי תפילין, באותה שעה עבר שם הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע וירא והנה נער בוכה, שאלו הרבי לבכיה מה זו עושה, ויספר לו הנער את 'פרשת התפילין' אשר אמר לו אביו להמתין עליו ועדיין לא בא, אמר לו הרבי, הכנס נא לחדרי ואני אניח לך את תפילך, משנטל הרבי את התפילין נענה ואמר לו - הנה ה'בתים' לפניך, בתוכם מונחים ה'פרשיות' המלאים בשמות הקודש, ותפקיד האדם בהנחתו את התפילין להשריש בקרבו שיתפשטו בכל אבריו קדושת ומהות שמות הקודש, וכיצד, הנה כאן בתקרת החדר תלויה מנורת העלקטרי"ק (חשמ"ל), הידעת היאך מעלים בה את האור - ע"י הכפתור הנמצא במרחק מהמנורה תלוי על כותל החדר, שמא תדע מה ענין הכפתור שבכותל למנורה שבתקרה, כי מתחת לעובי הכותל והתקרה עוברים חבלים וחוטי עלעקטרי"ק (חוטי חשמ"ל) המקשרים ומחברים ביניהם... כך משמשים 'רצועות' התפילין להחדיר את ה'תוך' שבתפילין לכל אברי וגדי האדם...

נהגו כמה צדיקים שכשהיו מניחים תפילין לבחור בפעם הראשונה שמניח תפילין היו קושרים את הרצועות בחוזקה, לרמז בכך לבחור המתחנך למצוות שעליו להדק את הרצועות וקדושתן עמוק עמוק בתוכו. וכן סיפר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע שכשזקנו הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע הניח לו את התפילין על זרועו, הידקן כל כך בחוזק עד שהרגיש שעוד מעט קט וזרועו ניתק מגופו ונופל ארצה מרוב דחיקת הבשר, משסיפר זאת בימי זקנותו העיד ואמר שעד עצם היום הזה עדיין הוא מרגיש אותה הנחת תפילין. ואף שאין אנו עומדים במדרגות נעלות כאותם צדיקים ושרפי מעלה, מכל מקום עלינו להניח את התפילין לכל הפחות בכדי שנרגיש זאת משך אותו יום כולו, שקדושת ההנחה תאיר בנשמתנו פנימה.

- בכתפי. ושתי הפרשיות שנאמר בהם שהקב"ה אינו בוחר לו לעם אלא את ישראל ומושיע אותם בעת צרתם, הם באים לפרוק מעלינו את עול הסטרא אחרא - לתת לנו כוח להתגבר על היצר וחילותיו, כנגד שתי הפרשיות שאנו מניחים לפרוק מעל מוחנו וליבנו את עול השמן הוא היצר הרע^{יה}.

הנה כתיב ברש"י על הפסוק 'והיה לך לאות על ירך', על ירך - יד שמאל, לפיכך 'ידכה' מלא בפרשה שנייה, לדרוש בה יד שהיא כהה (מכילתא שם מנחות לו.) ואמרו להמליץ - מאי טעמא אמרה תורה להניח תפילין על הידיים, ומדוע דייקא על יד כהה השמאלית, אלא, כי לא הרי הידיים כהרי העיניים ואוזניים וכו', כי אף שגם מהם יש לאדם שניים מכל אבר, מכל מקום בכוחם ובפעולתם שווים הם, כי שמוע ישמע הן באוזן ימין הן באוזן שמאל ללא כל חילוק, כמו כן ב' העיניים שווים הם. ובוזה נשתנו הידיים, כי עיקר פעולותיו עושה האדם ביד ימין ואילו ידו השמאלית 'יד כהה' היא, חלשה ורפה יותר מן השנייה. ועל כן אמר הקב"ה, בבואכם להניח תפילין שהיא 'דביקות בבורא יתב"ש' הניחו אותם דייקא על ה'יד כהה', להורות כי דייקא מהחלשים, ומזמני הנסיון והחשכה, שם היא עיקר דביקות הבורא, ושם יתגלה 'יחודו ואחדותו יתברך שמו בעולם'^{כי}.

ו'והיה אם שמוע', מסייעים בידנו לקבל על עצמנו עול מלכותו יתברך, ואילו פרשיות 'קדש והיה כי יביאך' נותנים כוח באדם לפרוק ולתוריד מעל עצמו את עולו של היצר הרע ולהדחיו מעל פניו. וזהו אומרים (סנהדרין ד:) שהתפילין מכונים 'טוטפות', כי 'טט' בכתפי, שנים, ו'פת' באפריקי שנים, הרי לנו ארבעה פרשיות. ורמז יש בדבר, טט - שתי הפרשיות הראשונות באים בכתפי שיטען האדם על כתפיו את עול מלכותו ית', ואילו פת שתי הפרשיות האחרות, מטרתן באפריקי שיפרוק מעצמו את עולו של היצר הרע, הצר הצורר אותנו בנכליו.

ובנגד התפילין שאנו מניחים כאן למטה, מניח הקב"ה את תפיליו לעילא וקושר את בני ישראל אליו, גם מסייע בעדנו לפרוק עול היצר וגונדא דיליה מעלינו, כמו שאמרו (ברכות ו.) שהבורא ית' מניח תפילין, והפרשיות הכתובות בהם לעורר אהבתו לבניו עם קודש - א. מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (דה"א י"ז כא), ב. מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו (דברים ד-וה), ג. או הנסה אלוקים לקחת וגו' (שם לד), ד. עם נושע בה' וגו' (שם לג כט). וכמעשינו כך כביכול מעשי המקום - שתי הפרשיות הראשונות המדברות בשבחן של ישראל שהם בניו וקרוביו של מלך מלכי המלכים הם נגד שתי הפרשיות של קבלת עול מלכות שמים

כה. יש להסמיך אמרת צדיקים שהיו דורשים, הנה בתפילין של יד יש רק בית אחד, ואילו בתפילין של ראש ישנם ארבעה בתים, והדבר בא לרמז, שאכן ב'של יד', במעשה המצווה בפועל ידיו מעשה אחד לכולם, כי הכל מניחים את התפילין וקושרין את הרצועות, אך ב'של ראש' בכוונת המצווה, הדברים מתחלקים ומשם יתפרדו והיו לארבעה ראשים. כי יש אשר אכן כוונותיו עמקו וגבוהים הם לכוון לבו לשמים, בעוד שישנם רבים אשר אכן את מעשה המצווה בפועל מקיימים המה כדת, אך ראשם בל עמם...

היה אומר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ליקוטים' סוף דברים, דיבור האחרון), משל נפלא בעניין הנחת התפילין. לבני מדינה שבאו להמליך עליהם מלך, נענה המלך ואמר להם, תחילה אסרו בזיקים את השונאים המערערים על המלכות, ורק לאחר מכן תמליכוני עליכם... כמו כן, מדי יום, כאשר יהודי בא להניח את התפילין ולהמליך את הבורא, אומר לו אביו שבשמים, בני, תחילה הניח תפילין של יד שהיא כנגד הלב - שהוא המערער כנגד מלכות שמים בתאוות לבו, ורק לאחר שתקשרנו בזיקים תוכל להמליכני בהנחת תפילין של ראש כנגד המוח...

ומענין לענין יוזכר מה שהיה אומר הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע שיש בזה סגולה לפרנסה בהרחבה שלא לחלוץ את התפילין דרש"י עד לאחר 'עלינו לשבח' שבשחרית.

כו. כיו"ב ביארו דלכן מצד 'הלכה למשה מסיני' צריך שיהיו רצועות התפילין שחורות לגמרי, לרמז לו, שהרי התפילין הינם אות בין בני ישראל לאביהם שבשמים, ודייקא כשנראה לאדם שחשך עולמו לגמרי - משם יזכה לידבק בבוראו.

אמנם לצד זה יזהר עד מאד שלא לאבד את השמחה שזוכה לעבוד את הבורא יתב"ש ולקיים מצוותיו. והעיקר שיהיה מלא 'חיות' דקדושה בשמחה גדולה על כל מצווה שהוא זוכה לקיים. מסופר על אחד שאתא ובא אצל

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנוכה להתעלות באמונה טהורה ובאהבת איש לרעהו, ובקרוב נזכה למעלה למעלה באלו הימים המסוגלים, להתחזק לראות בבנין ציון וירושלים.

הרה"ק רבי אברהם מטשעכנוב זי"ע ואמר לו, הרי יחדיו למדנו בשנות הנעורים, ואף אני עובד את ה' בכל יכולתי ועוסק בתורה כמון כיצד נתעלית להיות רבי ומנהיג עדת הקודש, ואילו אני נשארתי כאדם מן השורה. שאלו הרה"ק מה היא השמחה הגדולה ששמחת בה מעורך ועד היום, סיפר היהודי שפעם זכה בגורל בסכום עצום של עשרת אלפים רובל ואז רבתה שמחתו שאינו זוכר כמוה עוד בחייו. שקע הרה"ק בשרעפיו ואמר וכפל 'אה... לא היה לך עוד שמחה כזאת מימך... לא היה לך עוד שמחה כזאת מימך...' דע לך, כי בכל יום ויום בשעה שפושט אני את זרועי בכדי להניח את התפילין הקדושים, לבי מתרונן משמחה כל כך, אלף פעמים ככה מאותה השמחה שהרגשת כששמך עלה בפס... מששמע אותו יהודי כך נענה ואמר 'אכן, אתה הוא רבי, אתה רבי...!'.
אימרה יאה אמר הרה"ק רבי יצחק מראדוויל זי"ע (ליקוטי אור יצחק, אבות פ"ד) לעורר את לב האדם בהנחת התפילין, כי הנה אמרו חז"ל (אבות ד' ב) 'מצווה גוררת מצווה ואילו עבירה גוררת עבירה'. מעתה יקשה לנו, שהרי כל איש ואיש מבני ישראל מיד בראשית יומו מתעטף בטלית מניח תפילין ומתפלל, א"כ מדוע לא מצאנו שיקויים בהם 'מצווה גוררת מצווה' – שיעסקו כל היום אך ורק במצוות. ואדרבה, פעמים שמיד אחר תפילתו יסיר את התפילין ויפנה למלאכתו מבלי שימהר לעסוק בתורה וכיו"ב. ההסבר לדבר פשוט הוא, כי לולא היה ניגש אדם להנחת התפילין עם אותו ברען ותבערה כמו שבעל עבירה ניגש לעבירה רח"ל, הרי שהיתה המצווה משפיעה עליו באותה מידה שהעבירה משפיעה על העובר עבירה ואף יותר, והיה כל כולו נמשך לאחר הנחת תפילין בהתלהבות עצומה, ואידך פירושא זיל גמור.

(ובזה יש לבאר קושיית 'העולם', מדוע 'עבירה גוררת עבירה' מתקיימת ל"ע, ואילו 'מצווה גוררת מצווה' לא מתקיים, אלא, ע"ד שאמרנו - אם נקיים את המצווה באותו אופן שמקיימים עבירה, באותה התלהבות ותשוקה, והמצווה תעשה בכל הלב כמו העבירה, אזי באמת המצווה תגרוור אחריה עוד מצוות הרבה).
וכמו שביאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרנ"ט ד"ה בפסוק) בהאמור בפרשתן (יב לד), 'וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארותם צרורות בשמלותם על שכמם', כי משארותם היינו מלשון 'נשאר', והכוונה, שנשתייר בהם רושם מהמצווה, וכיצד באו לידי כך, ע"י שחיבבו את המצווה, וכדאיתא במכילתא לפרש למה נשאו את שיירי המצה בשמלותם, וכי לא היה להם בהמות, אלא לחבב את המצווה. ומבאר השפ"א כי כאשר עושין המצוות ברוב אהבה ותשוקה נשארת הארת המצווה בנפש האדם.

אגב אורחא, הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל היה אומר שהכיר יהודי בעיירה זוועהיל ששמחתו והנאתו בעת הנחת התפילין הייתה יותר מהנאתם של הרשעים בעת מילוי תאוותם השפלות (ידוע שכשהיה הרה"ק אומר שהכיר יהודי בזוועהיל... הייתה כוונתו על עצמו).

אגב אורחא, הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל היה אומר שהכיר יהודי בעיירה זוועהיל ששמחתו והנאתו בעת הנחת התפילין הייתה יותר מהנאתם של הרשעים בעת מילוי תאוותם השפלות (ידוע שכשהיה הרה"ק אומר שהכיר יהודי בזוועהיל... הייתה כוונתו על עצמו).

אגב אורחא, הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל היה אומר שהכיר יהודי בעיירה זוועהיל ששמחתו והנאתו בעת הנחת התפילין הייתה יותר מהנאתם של הרשעים בעת מילוי תאוותם השפלות (ידוע שכשהיה הרה"ק אומר שהכיר יהודי בזוועהיל... הייתה כוונתו על עצמו).

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ימי השובבי"ם

פרשת בא

בס"ד | גיליון מס' 213

מדוע פשט הרבי את הגרביים ברחוב?

שובו בנים שובבים!

כחיצוני, ומתברר שהוא שולט בעומק הפנימיות. חז"ל חושפים את הסוד, מגלים את הכור ממנו שאב העם היהודי עוצמה:

הלבוש! הביגוד! הם סימני ההיכר שליוו אותם, השכפ"ץ הייחודי שהגן עליהם. כן, דווקא הביגוד הצנוע, המוקפד, היהודי, העדין, האצילי - זה מה שהציל אותם, זה מה שמר עליהם. בתוככי קהיר ואלכסנדריה, על גדות הנילוס ולצד הפירמידות, מוקפים במצרים שטופי טומאה ויצרים, בני ישראל שמרו על הבגדים הנכונים שלהם, והבגדים הללו השיבו להם בשמירה על זהותם, על טהרתם, על עוצמתם הרוחנית הייחודית!

מתברר, שכאשר אדם לובש בגדים שמייחדים אותו, שמקנים לו מעמד, שמעניקים לו תחושה שהוא שונה ועילאי - זה מה שמגן עליו מפני הרוחות הסוערות הנושבות בחוץ, זה מה ששומר עליו לכל ייזק מהסביבה. כשאדם לובש בגד מוקפד, לפי כללי היהדות, לפי סימני ההיכר הייחודיים לעם היהודי - זה מזכיר לו שהוא שונה, שהוא מחובר לאבא שבשמים, ונותן לו להבין עד כמה המעמד שלו מחייב להתנהג ולהתנהל אחרת, וזה מה שבסופו של דבר שומר על זהותו!

לא בכדי, אלפי משפחות ששינו לחיוב את ההקפדה בצניעות בגדיהן, העידו כי הדבר העניק להן כוחות רוחניים, שידרג את הליכותן, ואף הביא להן ישועות נכספות באופנים פלאיים ממש. מצוקות קשות נפתרו, שמחות נכספות הפכו למציאות, בעיות בריאות ופרנסה נעלמו כלעומת שבאו. כי כשיהודי או יהודיה מחזקים את תודעת הנסיך שבהם, כשהם מחדדים לעצמם שהם בני מלכים ומתלבשים בהתאם, גם אבא שבשמים מתקרב אליהם, ומעניק להם מאוצר.

השבועות הללו, בהם אנו עוסקים בגאולה ממצרים והתייצבות לקבלת התורה - גילה האר"י הק' שהם מסוגלים לכל יהודי, בכל זמן ומצב, לצאת מכל מיצרי ומצוקותיו האישיים, ולהיגאל מהם. כמה כדאי לאמץ את השיטה שבזכותה נגאלנו ממצרים המקורית, את הדרך שעמדה לאבותינו ואימותינו במצרים, ולהעניק ללבוננו את המעמד הראוי לו, כדי שנקבל את אותה שמירה מובטחת והגנה נכספת, את אותו רגש יהודי עילאי הנלווה לשומרי הצניעות במיטבה.

ואם נזכה בשבועות הללו לעבור על המלתחה הביתית, כולנו - אנשים נשים וטף, ונסייר ממנה כל בגד שאינו צנוע בתכלית, כל בגד שהוא צעקני מדי, כל בגד שאינו בסגנון העדין של בני ובנות מלכים, אזי נזכה לנצל את השבועות הללו כדי להיגאל באמת, כדי להתעלות מכל המיצרים, להתקרב לאבא שבשמים ולצאת מכל צרה.

כשהמלך רואה שבניו מקפידים על מעמדם, מעריכים את הקשר עמו, חשים מחוייבים לקשר הזה - הוא מעניק להם את חלקו בקשר המשותף, ומעניק להם מאוצרותיו. ככל שנתחזק בצניעות הבגדים, ככל שנבטא שאנו מכירים את מעמדם כבני מלכים ושומרים עליו בגבורה - כך נזכה שאבא שבשמים יראה את הצעדים שלנו להתקרב אליו, ויתקרב אלינו בחזרה, יושיט ידו לגאלנו ולעטרנו ברוב טובה וברכה!

בכינוי מיוחד, נדיר ויוצא דופן, מכונים בני העם היהודי: בני מלכים. יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, כך הוא מרגיש, בתודעה הזו הוא חי, זה חלק מהמנגנון הפנימי הפועם בתוכו. כולנו נסיכים של ממש, בניו של המלך! הן בורא עולם, הקדוש ברוך הוא, הוא אבינו האוהב, ואנו בניו, אשרינו!

ובהתאם לכך, פעולות, מעשים והתנהגויות שלנו - מותאמים לאופיים של בני מלכים. אנו מבינים שאיננו בני אנוש רגילים, יש לנו מעלה מיוחדת, הצטיינות עילאית. אנחנו בניו של המלך, ומצופה מאיתנו לנהוג בהתאם, בכל הילוכינו ומעשינו. מהרגע בו יהודי קם בבוקר ועד הרגע בו הוא עוצם את עיניו באישון ליל, מהרגע בו הוא נולד אל אוויר העולם ועד הרגע בו יאסף אל עמיו - מלווה אותו התודעה הזו, מפעילה אותו, מכוננת את דרכיו ומעשיו כולם.

אחד הביטויים הבולטים ביותר אצל נסיכים - בני מלכים, הוא עניין הלבוש. אם מי מאיתנו ייצא פעם לרחוב של עיר באנגליה ויראה מי מנסיכי הממלכה או ממשמר המלכה, על אתר הוא יבחין כי זהו הנסיך. צורת הילוכו, עדינותו, אצילותו, וכמובן - לבושו. עדין, מהוקצע, מוקפד, מדויק, מותאם למעמד האיש. לא נוכל למצוא נסיך שכזה מהלך בבגדים מוזנחים, קרועים ומלוכלכים. לא נוכל למצוא נסיך בחוצות העיר לבוש בכפכפים או חמוש במצחיה מאולתרת...

כי עניין ההופעה החיצונית אינו עיסוק בשוליים. זה נכון שהלבוש אינו העיקר, אבל הוא מבטא משהו על העיקר שבתוכי מי ששובש את הלבוש הזה. כדי שיהודי יראה כנסיך אמיתי - בנו של המלך, הציב לנו המלך - בורא עולם, כללי לבוש ברורים ומוקפדים, מהם לא נסטה ואותם לא נשנה.

הכללים הללו מצילים אותנו. הם ששומרים על הזהות היהודית שלנו, הם שמטביעים בנו את החותם המזהה ממרחקים, הם שמזכירים לנו בכל עת את מעמדם הייחודי והעילאי. הבגדים הללו הופכים למאפיינים ומזהים, מעניקים לנו את התחושה הייחודית של בני מלכים, ומזכירים לנו בכל עת שאנו מחוברים לבורא עולם. הבגדים הללו הם המדים שמזכירים לנו שאנו חיילים בצבא ה', שאנו קשורים לאבא שבשמים ושומחים לעמוד לשרתו.

פרשיות השבוע הנקראות בשבתות אלו, עוסקות ביציאת בני ישראל ממצרים עד הגעתם לקבלת התורה ולבניית המשכן. מצרים היתה תחתית השפל האנושי, בירת הטומאה הבינלאומית באותם ימים. בני ישראל שהו בה, היו בתוכה, התגרדרו במעמקיה 210 שנים, ובכל זאת הצליחו להיחלץ ממנה ולהתעלות לקבלת התורה.

רגע, איך זה יתכן? איך הצליחו בני ישראל לשמור על זהותם במצרים? כיצד הצליחו לשמר את טהרתם, את ייחודיותם, את עוצמתם הרוחנית? איך הם הצליחו לזכור בכלל שיש בורא לעולם, שיש להם היסטוריה, שנוכח להם עתיד רוחני מרומם? כיצד נשאר העם היהודי עם, שיש לו משמעות, יש לו דרגה, טמונה בו עוצמה?!

חז"ל מגלים לנו תגלית מדהימה, המעמיקה את המבט על דבר שנראה בעינינו

החלטת ילדות קטנות...

הסיפור הבא מתרחש בביתה של משפחה מאזור המרכז, לפני חודשים ספורים. אחד הבנים כבר הגיע מזמן לפרק 'האיש מקדש', אך ישועתו לא נראתה באופק. הוא הולך ומתבגר, הצעות עולות ויורדות, אך הבשורה הטובה מבוססת לבוא...

אחת מבנות המשפחה, ילדה כבת 7, שוחחה ערב אחד עם אחותה התאומה, ולחשה לה בסוד: 'הן' אנו רוצות שאחינו יתארס, כולנו מבקשות לראותו מתחתן בשעה טובה ומוצלחת. עלה ברעיוני, כי אם נתחזק כולנו בקבלה אחת טובה בנושאי הצניעות, בורא עולם ברחמינו ישלח לנו את ישועתו!'

הבנות שיתפו את אימן ברעיון, וזו מחתה דמעת אושר על כוונותיהן הטהורות של בנותיה, ילדות כה צעירות, ועודדה אותן לקבל על עצמן קבלה טובה בנושאי הצניעות לתקופה, לזכות הבחור - שיהפוך כבר לחתן. והנה, למרבה הפלא והשמחה, בתוך פחות מ-40 יום ממועד הקבלה - כבר ישבו כולם בשמחת האירוסין, כאשר בסיעתא דשמיא נמצאה הכלה המיוחלת!

סיפור זה, המוכר לנו ממקור ראשון, מאיר ומבהיר עד כמה קרוב ה' לכל קוראיו, לכל המתחזק בקבלה טובה בנושאי צניעות. הבה נאמץ את הדרך, נעתיק את השיטה ונפתח לנו שערי שמים ושערי שמחה וישועה. בקבלה אחת טובה בנושאי הצניעות - נזכה להרעיף עלינו שפע שמימי של ישועות ושמחות!

זוג גרביים מרגש...

היה זה בחודש תמוז תשנ"ד, ימים ספורים לאחר שהעולם היהודי הוכה באבל כבד, עם היוודע דבר הסתלקותו של הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז זי"ע. בית האבלים המה אדם, רבבות יהודים מכל גווי הקשת הגיעו לנחם את צאצאיו של הרבי ולהתאבל על לכתו. ביום מן הימים נראתה בפתח הבית אשה מבוגרת למדי, שניכר שהגיע הנה במאמץ רב, בידה האחת היא נתמכת במקל הליכה, ובידה השניה הרוטטת בהתרגשות - מחזיקה זוג גרביים בלויז וישנות...

היא נכנסת אל הבית, ועם כניסתה לעזרת הנשים - מיד פינו עברה מקום ישיבה. חזותה העידה עליה כי המקום אינו מוכר לה, וכל רואיה ומביטיה הבחינו כי אכן כן - היא לא נמנית על נשות החצר החסידית המפורסמת. מה גורם לאשה מבוגרת להיטלטל בדרכים ולבוא לנחם? מדוע הטריחה את עצמה כל כך? ומה פשר זוג הגרביים אותן היא מחזיקה בידה בהתרגשות כה בולטת?

לפתע, כחכחה האשה בגרונה וסיפרה את סיפורה האישי, שהותיר חותם בל יימחה בלב כל שומעיו. וכך סיפרה האשה:

כפי שגילה מוכיח עליה, האשה הזו עברה את גיא ההריגה במחנות הריכוז של הנאצים ימ"ש. היא שתתה את כוס התרעלה עד תומה, לא פעם ניצלו חייה בניסים גלויים, ואך בקושי שרדה את התופת - יחידה מעירה וממשפחתה. עם תום המלחמה שוכנה במחנה עקורים 'פורנוולד' שהוקם בגרמניה, בו שכנו באותה עת אלפי ניצולים שנראו כצל-אדם, תשושים, עייפים, חסרי חיוניות ונטולי כח. הם אמנם זכו בחיים מחדש, אך נראה שאינם יודעים מה לעשות עם החיים הללו, כה חסרי אונים היו...

באותו מחנה שכן באותה עת גם האדמו"ר ה'שפע חיים' מצאנז, ששתה גם הוא את כוס התרעלה עד תומה, איבד את כל משפחתו על מזבח קידוש ה', ונותר מיוסר וכאוב לבדו. למרות זאת, דמותו הרוחנית ואישיותו התמירה ניכרו גם מבעד לצער שאפף את המחנה, והוא נהג להסתובב במחנה ולחזק לבבות נשברים, להרעיף טל תחיה על נפשות מיוסרות ולעודדן. באחד הימים, תוך כדי הילוכו, הבחין הרבי בנערה יהודיה תשושה ובוכיה, שמשוה במראה שלה נראה לא מושלם...

הרבי ניגש אליה מיד, שאל אותה ברוך על חייה ומעשיה, היכן עברה את המלחמה וכיצד היא מבררת על שרידי משפחתה - אם נשארו כאלה. הנערה פרצה בבכי, שיתפה את הרבי בכאבי לב ובדאבון נפשה, והרבי הרעיף עליה טללי עידוד ונוחם. לפתע, הבחינה הנערה כי גם הרבי מתפרץ בבכי מר...

הנערה נבהלה. סיפורה האישי אינו כה נדיר במחנה, זהו סיפורם של כל אחד מיושבי. מה מכאיב לרבי כל כך? מדוע עיניו זולגות דמעות? מה גרם לו להתחיל לבכות?

לפתע, פצה הרבי את פיו ואמר: 'ראי נא, עברנו כזו מלחמה קשה, מלחמה מייסרת. כולנו איבדנו הכל, הכל ממש. משפחה, קהילה, חברים, בתים, נכסים. לא נשאר לנו כלום - רק הדמות היהודית שלנו, רק הנשמה היהודית המפעמת בנו. והנשמה הזו, שהיא הנכס היחיד שנותר לנו, היא כה מתייסרת כשאינה לבושה בצניעות מיטבית, כה קשה לה להסתובב בחוצות ללא גרביים, שהיא נדבך חשוב בצניעותן של בנות ישראל...'

האמיני לי' - המשיך הרבי ודמעתו על לחיו, כשכאבו ניבט מכל אות היוצאת מפיו, 'אנחנו באמת מסתובבים כעקורים, כניצולים, כחסרי בית או מעמד. אבל הלא אנו יודעים ומאמינים כי אנו בניו של המלך, לאמיתו של דבר אנו נסיכים רמי מעלה. אינני יכול לחשוב על כך שתמשיכי להסתובב ללא גרביים בחוצות קריה, אין זה נאה לבתו של מלך מלכי המלכים!'

הרבי לקח נשימה ארוכה, והנערה השיבה לו: 'אימין לי הרבי, כי לו היו לי גרביים - הייתי גורבת אותם בשמחה. יודעת אני שזה תפקידי, שמעמדי מחייבני, נסיכה לא יכולה ללכת ברחוב בצורה כזו. אך מה אעשה ולא נותרו לי כאלה, היה לי זוג אחד - והוא בלא ויצא מכלל שימוש לחלוטין. והרי לא ניתן להשיג גרביים במחנה...'

הרבי נותר כמוצא שלל רב, הניף את רגליו אל על בריקוד קליל, ושלף מעליה את פוזמקאותיו בזו אחר זו. 'גם לי אין זוג גרביים נוסף, אבל את שלי אני יכול לתת לך, וזאת אעשה בשמחה' - קרא הרבי, והניח לפניו את זוג הגרביים שלו. 'על פי ההלכה, הוסיף הרבי והסביר, 'גבר אינו חייב ללבוש גרביים, בעוד על אשה זו חובה גמורה. עדיף לי להסתובב בעצמי נטול גרביים, ולהעניק לך את היכולת להתלבש כבת ישראל כשרה, כנסיכה נאמנה של מלך מלכי המלכים...'

הנערה הביטה ברבי בעיניים מופתעות. לרגע שתקה במבוכה, ואח"כ פרצו מעיניה דמעות התרגשות. 'רבי, אני כבר אסתדר, אין זה ראוי שהרבי יסתובב בחוצות המחנה ללא גרביים!', ואילו הרבי בשלו, 'כואב לי לראות בת ישראל נטולת גרביים לרגליה, מוותר אני על הגרביים שלי למענך, כדי לאפשר לך לשמור על צניעותך!'

ומאותו היום ואילך, עד שגרביים הפכו למוצר בר השגה, היה הרבי מתהלך בחוצות המחנה ללא גרביים לרגליו. אמת, אין זה נאה שיהודי כה חשוב יסתובב כך, אך הרבה פחות נאה שבת ישראל תסתובב ללא גרביים. הרבי הקדוש העדיף להקריב את הגרביים שלו, כדי שבת ישראל, נסיכה של המלך, תשמור על קדושתה וטהרתה במלואו, כשרגליה עטופות בגרביים...

את הסיפור המרגש הזה, סיפרה אותה אשה מבוגרת שהגיעה לנחם את צאצאי הרבי לאחר הסתלקותו, כשהיא מציגה בפניהם את הגרביים ההן של הרבי. 'ועד היום אני שומרת אותן אצלי, מזכרת מרגשת ועדות קיימת, עד כמה כאבה לאותו צדיק המחשבה שבת ישראל אינה צנועה די הצורך, עד כמה זלגו עיניו דמעות של צער לנוכח העובדה שלא היו לי גרביים, עד כמה הקדיש והקריב למעני - כדי שאשמור על מעמדי כנסיכה!'

וכל ימי אני זוכרת זאת, את הרגע המרגש בו קיבלתי את ערך הצניעות, בו הבנתי עד היכן היא מגעת. אז הבנתי שצניעות היא ערך עליון, שכדאי להקריב למענו הכל, ממש הכל, כדי לשמור עליו בכל מחיר. כי אם הרבי העניק לי את זוג הגרביים היחיד שהיה לו, והסכים ללכת יחף בחוצות המחנה - כנראה הצניעות היא ערך יקר ונעלה, ערך שאין לו אח ורע, ערך שמשדרג את ערכו של היהודי וקובע בו חותם לאורך ימים!'

סיפור נורא הוד זה, המופיע בספר 'טיב המעשיות', מאיר בפנינו מסר בוחק: אשרינו שזכינו, בדורנו אנו איננו נדרשים לכזו מסירות, לכזו הקרבה. בגדים צנועים הינם בהישג ידיהם של כולנו, קרוב אלינו הדבר מאוד. נכון, ההתחזקות בצניעות דורשת לעתים מאמץ, אבל המאמץ הזה עוסק בעיקר העיקרים, בערך הנעלה ביותר, ששווה כל מחיר ומאמץ!

הבה נאמץ את המסר הזה לחיינו אנו. הבה נראה בעיני רוחנו זוג גרביים שחורות בלות, העוברות מידי של הרבי לדינו אנו, ובכנפיהן המסר על חשיבות הצניעות ומעלתה הייחודית. וככל שנאמץ את המסר הזה ונפנימו אל ליבנו - כך נחוש את הקשר עם בורא עולם הולך ומתעצם, מתחזק ומתגבר!

הדאגה האמיתית במלחמה...

היה זה ימים ספורים, לפני שהתרגשה על העם היושב בציון מלחמת תש"ח. רוחות המלחמה נשבו באופק, העיתונים בישרו מדי יום בכותרות אדומות וצעקניות על מלחמה שמתקרבת. היה ברור שהעם היושב בציון עומד בפני תקופה קשה, וכל אחד ביקש להיערך לתקופה זו ככל שישל.

בבתי היהודים העניים שבירושלים, מקום בו מעולם לא היה שפע, הורגשה עוד יותר אווירת המתח. האנשים המסודרים כלכלית הרשו לעצמם להיערך מראש, לרכוש כמויות מזון משמור, לצייד את הבית במזון שיחזיק מעמד לאורך התקופה בפתחה הם עומדים. היהודים העניים השתדלו אף הם להיערך ככל יכולתם, ורכשו פת קיבר וקמח סובין ועוד כמה מצרכי מזון נחוצים, שישמשו אותם בימי המלחמה והמצור שתיכף יבואו.

באותה עת, התגורר בירושלים זקני הרה"ח ר' דוד בטלמן זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים. גם הוא ידע על המלחמה המתקרבת, גם הוא הבין כי יש להיערך לה. הפרוטה לא היתה מצויה בכיסו, אך גם הוא השתדל לחסוך מפת לחמו ככל שישל, כדי לאפשר רכישת מוצרים שישמשו את בני הבית בימי המלחמה.

ביום מן הימים, העירה לו סבתי - רעייתו ע"ה, כי המצב הולך ומחמיר, והגיעה העת לצאת לשוק, ולרכוש מוצרי מזון משומרים למען המשפחה והילדים, מוצרים שישמשו אותם בימי המלחמה. רבי דוד נענה והסביר לי כי בעצם הוא היה מסכים לדבריה, אך יש לו הסתייגות חשובה:

'לדעתי, חשוב יותר לקחת את מעט הכסף שחסכנו ולרכוש בו ביגוד. הן כתוצאה מהמלחמה, לבטח גם חנויות הבגדים יסגרו את שעריהן, בעוד ילדינו יוסיפו לגדול, ויצטרכו בגדים ארוכים יותר, רחבים יותר, צנועים בהתאם למידותיהם. אם לא נרכוש כעת ביגוד מתאים, ייאלצו הילדים ללבוש בגדים שאינם צנועים מספיק ואינם הולמים את מידות גופם בצניעות מספקת, וזה הרבה יותר כואב לי...'

מזון לפי הטף, אל דאגה, הם לא ירעבו ללחם. אולי נצטרך להסתפק ממש במינימום, אבל בורא עולם לא ישאיר את ילדיו רעבים. מנגד, המזון לנשמה, ההתלבשות בצניעות, השמירה על ביגוד הולם לילדים הצדיקים שלנו - זה הלא זה המפתח לצדקותם וקדושתם של ילדינו, על כך לא נוכל להתפשר, עם סוגיא זו לא נוכל להתמודד בעת המלחמה!'

רבי דוד סיים את הסברו, והרבנית הנהנה בהסכמה. אכן כן, עניין הביגוד הצנוע לילדים הוא לא צורך רגיל, הוא קריטי. הלבוש הצנוע הוא המפתח לחינוך הילדים בדרך של קדושה וטהרה, הוא המפתח לזכות לראות ולרוות מהם נחת, ולכן הוא ביקש להקריב ולהתאמץ למען צניעות ילדיו!

סיפור זה, אותו שמעתי מבתי - סבתי הרבנית קובלסקי תלי"א, מחדד עד כמה חשוב להקריב למען הצניעות, עד כמה כדאי לייחד תשומת לב והשקעה לצניעות המשפחה והילדים, ולהיות מוכנים לשלם בגין הערך הזה כל מחיר. מאיתנו זה לא דורש מחיר שכזה, רק קצת מחשבה ותשומת לב, לוודא שאנו לבושים כבני מלכים. כך נזכה להעניק לילדינו חווית צניעות חיובית, חוויה שתרום אותם, תוטמע בליבם לדורות עולם, וכך נזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה!

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמנים

261

פרשת בא

תשע"ט

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

ברכת החדש - זמן הספג

(ב"ב)

"החדש הזה לכם ראש חדשים" (ב"ב)
הארה לבנה בחודשה ואמר לו: כשהינך מחדש יחיה לך ראש חדש" (ר"ש).

בברכת החדש טרם הכרזת יום ראש החדש, אנו מבקשים: מי שעשה ניסים לאבותינו, ונאל אותם מעבודת לחרות הוא ינאל אותנו בקרוב... יש לקבין מתי שיתבאר של בקשה זו לברכת החדש?

פרש רבי ברוך אפשטיין מפינסק:

מצות 'קדוש החדש' הייתה המצוה הראשונה שהצטוו החדש שנתקנה לזכר 'קדוש החדש' (עירי השלום ת"ז) מבקשים אנו שכל שבעה שהצטוו במצוה זו ונאל אותנו מעבודת לחרות, כן ינאל אותנו ה' אף עתה.

יוסף בריה

הגדה של פסח - על גאלת הנפש

"ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והייתי כל בכוה בארץ מצרים מצרים ועד בקמה ובכל אלהי מצרים אעשה פסטים אני" (ב"ב)

פסוק זה נדרש בהגדה של פסח על כך שהקדוש ברוך הוא כבדו ובעצמו גאלו ממצרים. "ועברתי בארץ מצרים" - אני ולא מלאך, והייתי כל בכוה" - אני ולא שורף, ובכל אלהי מצרים אעשה פסטים" - אני ולא השליח. "אני ה' - אני ולא אחר".

ונהג, במסדר תהלים (פרק י) אמרו חכמים כי בשונה מגאלת בשר דם שהיה גאלו ומצות - גאלת ה' היא גאלת עולם; מדוע אפוא לא נגאלו ממצרים לגאל עולם?

באר מחנך לך אמר רבי מאיר דן פולצ'ק רבה של אוסטריה-מולדובה:

יצאת מצרים כללה שמי גאלות. גאלת הוה גאלת הנפש. שכן מלבד שהיו משעבדים לעבודת פורע, כבדים היו אף כבדיה של טמאת מצרים. ונהג גאלות מעבודת לחרות, התקדשו בקדושת ישראל. ונהג גאלת הוה שהתבצעה ביד משה אלו התבטלה, אולם גאלת הנפש שהגיעה מיד הקדוש ברוך הוא כבדו ובעצמו גאלו. ונהג פנינה עד צמצם היה, וקלה וכו' מוידים ומקללים בליל הסדר.

משמע זה השטט שמו של משה מסדר ההגדה, להזכירנו ששחר הודתנו הנה על לא גאלת הנפשית ששעשתה בידיו, אלא על גאלת הנפש שערין קומת פנינה. ודבר זה מקורנו לבקש כי בקרוב נגאל לגאלת עולמים במתרה ביימים.

ליל הסדר (ה'תש"ט) פולצ'ק בוקסטר

יש לקבין: הלא משה ואהרן בקשו (ליל פס' ט): "בנענינו ונבנונונו, ואין העו פרעה לשקר ולומר: לאל כן לכו נא הנגרים... כי אתה אתם מבקשים?"

פרש רבי שמואל לינאדו ראש רבני גאון צובה:

כך היה דרושם של סוחרים: מבקשים הם תחלה סכום גבוה משווי האמתי של החפץ, כדי שלאחר המסחר יקבלו את השווי האמתי. ויש לומר כי אף פרעה סבר בתחלה שבקשת משה ואהרן: "בנענינו ובנענינו לך" נאמר רמ לזכר משה, כדי שבלשוף יאפשר לכל הפחות לנבנים שבניניהם לצאת. על כן אמר: "לכו נא הנגרים... כי אתה אתם מבקשים".

כך נהגו לפרש אף את הפסוק בתהלים (א' כ): "תאות לבו נתנה לו וארשת שפתיו בל מונע סלה", כי כאשר הצדיק מבקש בשפתיו יותר מה שסובר בלבו שיקבל, נטמן לו הקדוש ברוך הוא את "תאות לבו", אולם ברחמי הוא מוסיף ואינו מונע ממנו לקבל אף את "ארשת שפתיו", אף שכלל לא התכוון בלבו לקבל את.

באין נוסח פסוק רבי שלמה קליגר:

שען פרעה כלפי משה ואהרן: כיון שצעתם כי מפרט בקשתכם היא לצרף 'עבודה' - היא חפלה, אם אשתור את כלכם, על מה תפלתלי? לכן: "לכו נא הנגרים", ואלו על הנגרים, השן והנאן - "אתה אתם מבקשים" - עליהם תכונן בתפלתליהם שיצאו אף אתם.

ליל הסדר (ה'תש"ט) לינאדו וצאן 'אמנות התורה עמ קול

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

'אמן' מוציאה מחשך ומאפלה

(ב"ב)

"ויהי חשך אפלה ככל ארץ מצרים" (ב"ב)
כתב רבי יוסף יוסף (פ"ר ע"ה) שער פתח אמן (ז' האות הראשונה בתבת 'אמן' היא 'אף'). תבת "אף" בהפוך אותיות היא 'אפל' שמשמעותה מכה או חשך כפול. כחשך שהיה במצרים (ראה ר"ש פ"א). זאת משום שהקולל בעצת אמן דודן בקדור שביעי שבעה, משום נמשך החשך במצרים.
לפיכך נאמר לאחר מפת חשך (א' יח): "בא אתה רמז ה' - אר" - אר" בגימטריה: אר" רמז לך שהקפיד על ענית אמן גלוי מהחשך והאפלה שבהם דודן הקולל בעצת אמן אפלה נמשך החשך במצרים."

ליל הסדר (ה'תש"ט) לינאדו וצאן 'אמנות התורה עמ קול

המספר 'לאחרים' מתחזק בעצמו

"ולמען תספר באוני בך ובו בנה את אשר התעללתי במצרים ואף אתה אשר שמי' כם וידעתם כי אני ה'..." (ב"ב)
אם מפרט הספור לצאצאים היא כדי שידעו 'כי אני ה' מדוע נטו כתוב: 'ידעתם, ולא ידעו?'

פרש רבי ברוך סורוצקין ראש ישיבת טעלה:

המפרט דברים בפני חברו כדי לשכנעו באמתותם, אין אף אם הוא עצמו היה מושכנע בך משכנע המיט, שכנעו את זולתו מתברר ומתלבנים הדברים יותר אף בקרבו. לפיכך דרשנו התורה ונקטה לשון זו, כדי ללמדנו שהספור באוני הנביא, יחזק את האמונה אף בקרבנו, "ידעתם" - אמן 'כי אני ה'".

משמע זה אנו מצהירים בנסח הגדה של פסח: "ואפילו קולנו תכמים קולנו נבונים... קולנו יודעים את התורה" - ואלו קולנו את מ' להחיים בפסח, בכל זאת: "מצוה עלינו לספר בציבור מצרים", משום שהרצאה הספור באוני אחרים עשויה לחזק את הידיעה אף בקרבנו. (ק"ו משה שיעלה)

תפלת הילדים חשיבה ומתקבלת יותר

"ואמר משה בנענינו ובנענינו לך" (ב"ב)

מפני מה הקדים משה את הנגרים לזאננים?

פרש רבי חיים אריה לייב מלידובסקי:

בקש משה להבדיל לפרעה כי תפלת הנגרים חשונה ומתקבלת יותר מתפלת הזאננים, וכדברי הגמרא (ש"ס פ"א): "אין קולם מתקבל אלא שביל הבן מניחוק של בית רבן, על פי הקדוש את הנגרים לזאננים."

באין אחר פרש האדמו"ר רבי ישישך דב מעליצ:

בקש משה לרמוז בקד לדורות, שכל עתיד של כלל ישראל תהיה בחוץ הצאצאים לתורה ולמצוות, וכאמור חכמים וזכרונם לברכה (השולח מנחם ז"ל): "אם אין צדיקים אין אר"ש."

על פי זאת באר בנו האדמו"ר רבי אהרן את שאנו מציינים ב'יצאת' למוסר פרשת החת שבבחו של חוש ניסן: "הגם ימים מתקבלים... הם חת זאננים רבים" - בקד שהקדים משה את הנגרים לזאננים ביצאת מצרים, נמשכת המילה בכל ענה בחוש ניסן ולחסיף כח לזדים הרבים להתחזק ו'לעלות בחורו וביצאה'.

שער בת רבים: 'מכרי' מנחם עמ קול

מבקשים מעט - ונענים הרבה

"אל כן לכו נא הנגרים ועבדו את ה' כי אתה אתם מבקשים" (א' יא)

לרגל שבת פרשת בני אמונים, בעצמם של ימי פרשיות השוכב"ם שבהם אנו קוראים על פרשיות הנסים והאמונה שלנו את זמנו מיציאתם ממצרים בדרבם להיות עם ה'.

צרפנו בזאת תוספת מיוחדת, הכוללת תמנית מדברי רבותינו על אודות חשיבות אומירת ברכות השחר - ברכות האמונה - בחברותא, כונת האמן בברכות השחר

ומקבץ קצר מתוך מאות מכתבי ישועות מפעמים שנשלחו אלינו מאלו שזכו לקבל על עצמם מנהג זה.

ברכות השחר: בקול בכוונה בחברותא.

אמירת ברכות השחר בחרבותא

יהודי יקר! אמת, המבקש לזכות בישיעה, פרנסה, רפואה, שדוך, הצלחה... אמת, המבקש לומר את ברכותיך בשלמות ולהגיש מדי בקר מנחה חדשה לרבונו העולמים, הבודאך כראוי על רב טובותיו וחסדיו, הנח לפניך הדרך המושלמת - סלה ופשוטה לישום.

זו גורמת מילא שבתפלה תתקבל יותר.

ג. אמירת הברכות בפני אולנתו גורמת לו לאומרו במתינות יתרה, בדקדוק ובשכנה הראויה. וכך מבאר בזהר הקדוש (פרק רפה ב) שבאשר ברכה שצננתה באמן עולה למעלה, כל צבא מרום מקבלים את פניה. מכרזים: "זו היא הברכה שנאמרה בשלמות כראוי" וקושרים ממנה כתרם לרבונו העולמים.

בכל מצוה ומצוה אנו מדקדקים להדר כבודת האפשר, ואף מקפידים קמון רב לשם כך. והנה לפנינו הדור מצוה שאנו נובע מדעת מיטת הפוסקים אלא הנו מעקר תפנת חז"ל. אין הוא דורש שבתפלה תהיה כפיית מיוחדת או חקדשת זמן יקר, מה ראוי שנקטנו בכל עו ובכך נריות בקפול כפלים.

ג. ידועים דברי הפוסקים (רמב"א אורח חיים סי' כ) כי צנית אמן הנה חלק מהברכה ועל דה נעשית הברכה משלמת. בודאי ראוי שצמטר באופן זה את אולנתו ברכות שבונו בחרו חכמינו לפתח את סוד עבודת היום; ברכות השחר הנשבות, שבונו אנו מודים בלורא העולמים על כל הטובות והחסדים שפרעו עלינו בכל יום יום ובאמצעותן מקושים את אמונתנו בו.

בכל תפלותינו ובקשותינו אנו מדקדקים לבשר שמתקיימת בשלמות: "אעלה שלמח", "תשובה שלמה", "רפואה שלמה". במדה כנגד מדה - ראוי שאת הדואותינו נאמר בשלמות - על ידי שזקפיד שיענו אחריהן אמן.

ד. ברכות השחר גוף, נהגנו על ידי דוד המלך עליו השלום כדי לעצר מנפולת הפלך לזמן אסונות (כסדר ח"ט ס"א), וזהו יומה מנפולת מלצור לאן את האמן הפותחת את כל השערים: ככתוב (שעריה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי דציון שומר אמונים".

ה. ברכות הנאמרות בקווא י"ש מעלה מיוחדת, ואף שכל מידה נהן למקפידים על כך. וכפי שקבע רבנו המהרש"א (ד"א ברכות א) בבאור ברכות (שעריה סח ט"ז): "לאו הקשבת למצותי ויהי כהנה שלומך וצדקתך כגלי יהי כחול וזרע וצאצאי מיעד כמעתי..." - "למצותי" - מלשון צות וחבירה, ויהי פרושה: "לאו הקשבת" - שהיינו ממתין ומקשיב לענות אמן על כל ברכה שתשמע מתברר צות לך בבית הנפנים, יהיה קרוב: "כהנה שלום וגו'".

מכאן יוצאת הריקאה לאחיה: ביח שראוי: מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא, הוא דבר כה קל לבצוע, והנה נהנה לנו ההזדמנות לקיים בכל במקר, לפתח את היום בהצהרת אמונה שאין כמותה, להרבות אמונה בעולם ולמת לחפלותיו ערך מוסף. העיסוקו לרבות שכתב וכו' להתחיל במנהג קדוש זה, ותחול לשכר העצום השמור למקפידים על צנית אמן, ותפלותיכם תתקבלנה לרצון לפני אדון כל.

א. זוהי דרך קלה ובטוחה לצבור תשעים אמינים בתקנת רבותינו (מסכת י"א, ובכך לזכות בתואר "צדיק" (ע"ד פסוק אמונה). כל נשכח כי ערפה של כל אמן לא יסלח בפני.

ב. צנית אמן פותחת שערים לקבלת התפלה וזוהי דרך קלה ובטוחה לצבור תשעים אמינים. ועל אמת כמה וכמה מספר רב של אמינים.

ג. הנפיון מוכיח כי ברכות הנאמרות בפני אחרים הנו משבחות יותר: הן מבחינת הפניה והן מבחינת חתוף המלים והשקטות.

ד. באמצעות ברכות השחר אנו פותחים את הים בחדא לה על רב חסדי עמנו. מה טוב שנאמרו בצורה משלמת. צנית אמן משלמת את הברכה (מסכת סו"ט כ).

ה. העונה אמן אחר ברכות וזולתו, גומל עמו חסד וחסדים מצות אהבה לרעה פמוד (שבת ס"ח ט"ז). זאת מלכד השכר הרב השמור לו קנה ובכא.

וביתר תרבה:

ק"ו. בעל שבת הלוי' הגדיר במכתב היסוד של ימי אמונים, כי אמירת ברכות השחר בחרבותא היא מבחינת "שחום וחזון ויחסים", ואכן, אם נחזיר ונקטר אחר שרש המנהג, נמצא כי מקורו קדוש ויסודותיו איננים בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים, וכי נהגו בו גדולי התורה וחקמי השפלה. לפיכך ממצית הדברים הנכונים והבדורים המובאים בספרי רבותינו:

א. בזהר הקדוש (הקדמות י"א, וי"ד) קבעו חכמים כי על האדם לענות תשעים אמינים בכל יום, על תפנה זו כתבו בספרים אסמונים כי "אין אדם וקרא צדיק אלא לא קלימה" (אמר הש"ס שו"ת מהרש"א כ"ב), וכיון שיהיה היה להתחייב על באמינים הצניע על ברכות (אמר שפאנו ס"ק), קשה לקיימה מבלי לענות אמן ובכרובת השחר של וזולתו.

ראש וראשון לאלו שדבדבו בתפנה זו בדורות האחרונים היה קדוש ישראל מרן הארי"ל זצ"ל. העידו תלמידיו כי בכל יום היה עונה אחר אחר ברכות השחר של אנשיים רבים, לעתים אפילו מאה, והיה מפקסיל לשם כך אף באמצע פסוקי דמורה (שערי השבוע אורח ו' ח). רבים מדולי: "ישראל החזיון אף הם ממנה קדוש וכו' כדי לצבור י"א אמינים על ברכות ובכך להיות "צדיק שומר אמינים".

ב. בזהר הקדוש (פרק רפה) מבאר כי צנית אמן פותחת שערים לקבלת התפלה. באמירת ברכות השחר מבחינתא וזהו התפלה נהן לצבור אמינים שבדואי ישיעו לשקלתה.

יש לצין כי ההקפדה על מנהג זה גורמת למתפלה להקדים ולבא לבית הנפנים, ובכך לומר את הברכות במתינות ובניחוחותא. עבדה

פונת 'אמן' על ברכות השחר

- א. **הנותן לשכני ביה**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שנתן ביה במרנגול ונבל האדם להבחין בין היום ובין הלילה.
- ב. **שלא עשינו גוי**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, שלא נבראנו כגוים שלא נצטוו במצוות.
- ג. **שלא עשינו עבד**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, שלא נבראנו כעבדים כנעניים, שדגמנו פחותה מישורא, ואף אינם מקבילים בכל המצוות.
- ד. **שלא עשינו אשה**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שלא נבראנו כנשים הפטורות ממצוות עשה שהיון זמן.
- ה. **פוסק עוירי**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שפוסק עלינו ומחשד בנו את פת הראיה.

- ו. **מלביש ערמים**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שהזמין לנו את מלבושנו.
- ז. **ממיר אסורים**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שחדש בנו את כל תנועת רמ"ח אברינו.
- ח. **זוקף כפופים**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שאפשר לנו לזקוף קומתנו בקומתנו משנתנו.
- ט. **רוכע הארץ על המים**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על ששקמים את הנישבה ואינו מניח למים לכסותה.
- י. **המים מצעד נבר**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על ששומר את צדעינו ומצליח את צדעינו.
- יא. **שעשה לי כל צרכי**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על המנעלים שפרגנונו שבאמצעותם אנו יכולים ללכת ולעשות את כל צרכינו.
- יב. **אורזי ישראל בגבונה**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, שבגבונתו הגדולה מחנך את ישראל.
- יג. **עוסר ישראל בתפארה**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שזכה אולנתו בכסי הראש שהוא לנו לכבוד ולתפארה.
- יד. **הנותן ליצר כח**
אמן - אמת שעלינו להודות לה, על שפחדש לנו את כוחות האדם ומשיב את נשמותו העצפה מאתמול רעננה.
- טו. **המפכירי טנה - המומל חסדים טובים**
אמן - אמת הוא שעלינו להודות לה, על החסדים הרבים והטובים שגומל עמנו. והואו שיוסיר לגמל עמנו חסדים טובים.

מַסְתִּינָם – רבים – והו' רעיון 'מַדְבָּר'. רבים מאלו שְׂפִימִם נִקְהִימִם וּמִלְחִימִים אַחֲרֵימִם לִמְנָהּ זֶה, הַתְעוּרֹרִי לָכֵן בְּחִתְלָהּ בְּהִיתָם 'צוּפִימִם מִן הַצִּד', וּבְהִמְשָׁךְ קָבְלוּ אֶת הַצִּדְעִימִם לִפְנֵיהֶם כְּמִנְהָל שֶׁכָּבֵעַ. תְּלִי תִלִּים שֶׁל זִכְרִית נֹסְפִים בְּכֵל יָם לִזְכִּיתָם שֶׁ אֵלֹ שְׁעוּרֹרֵי אוֹתָם לָכֵן, וְאִי יִכָּל לִשְׁעֹר אֶת גֹּל הַשָּׂכָר הַשְּׂמוּר לִמְצִי הַרְבֵּים בְּמִצְוֵה גְדוּלָּה זֶה.

סִפְרֵי – יִשְׁעוֹת רַבִּים נִשְׁמָעוּ מִפִּי אֱלֹ שְׁצִיזֵי הַלְתִּחָזֵק בָּכֶן. אִישׁ אִישׁ דִּבֵּר הִשְׁוֹעָה שְׁלֵמָה הִיָּה זָקֵק – מִקְצָתָהּ הוֹפִיעָה וְהִתְפָּרְסְמוּ בְּרַבִּים עַל יְדִי 'בְּנֵי אֲמוּנִים' וְעוֹרְרֵי הַדִּים וְנִרְחָבִים בְּקִרְבּ כָּל מִי שֶׁחָשָׁף אֵלֵיהֶם.

לפניכם לקט קצר מתוך עשרות מכתבי ישועות אותנטיים שנשלחו למשרדנו בשנים האחרונות. מכתבים המעידים יותר מכל עד כמה גדול כחה של התחזקות במצות עזית אמן לברכות השחר בחברתא:

לפני כמה שבתות, בעצומה של סעדת היללה ספר לי בני באורו שבעה בקר אצלם בתלמוד תורה יורד 'בני אמונים' הרב. עקב דב מרמור'שטיין שליט"א העוסק בחזקת עניית אמן. בני ספר כיצד תאר להם הרב עד כמה אהה הקדוש ברוך הוא באלו שפסידים עד עניית אמן; "בואו להתחזק בעניית אמן", בקש ממני בני, "ואם ה' ירעה אהה בנה, בלתי ידאא ידאא לנו לכל צרכינו", הוסיף בתמימות, מבלי

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

לישועה שלך, או להקדשת העלון

הזמן את העלון עוד היום | 02-5308000

העלון מופץ כבר ב- 60,000 עותקים

מאמר

ראש הישיבה

שלב שלישי בדרך לניצחון:

מסיקים את המסקנה המתבקשת

במאמרים הקודמים ביססנו היטב את שני השלבים הראשונים של רוב האנשים היא שהם אינם יודעים כמה כוח יש להם ביד ומהו הכוח האמיתי שלהם. בורא עולם נתן לך יצר רע גדול וחזק - אבל הוא גם נתן לך כלי גדול וחזק עוד יותר. ובמאמר הקודם הבהרנו שהכלי הוא התפילה. והכול תלוי בתפילה: בלי תפילה אתה לא מוֹגֵן, אתה בעמדת נחיתות גדולה מאוד, ולמעשה, אין לך סיכוי ואילו עם תפילה ה' אֵתֶר ואין לִיצֵר הרע שום כוח נגדך.

השלב הראשון הוא לקבל את המציאות ולהבין שהיצר הרע הוא חלק ממך. אל תרגיש רע עם זה שיש לך יצר רע, אל תרדוף את עצמך, ואל תאשים את עצמך היצרים שלך הם בדיוק כמו הידיים

אם אתה אוהב דרכים קצרות - המאמר הזה בדיוק בשבילך! החידושים של הטכנולוגיה מקצרים לנו הרבה דרכים בחיים. וכאשר מתבוננים באמונה, מבינים שבכל חידוש וחידוש ישנו מסר לגבינו, לעבודת ה' שלנו. "כל פֶּעַל ה' למענהו" - כל מה שה' יתברך פועל בעולם זה רק למען שמו למען תורתו ולמען עבודת ה'.

ההבדל בין קיצור דרך לדרך קצרה

בורא עולם חידש לנו את מכשיר הניווט הקולי האוטומטי (waze) שכבר קשה לנו להבין איך הסתדרנו לפניו. מכשיר הניווט מלמד אותנו שאין דרך קצרה יותר מהדרך הנכונה. אם אתה יודע את הדרך הנכונה, ואם אתה יודע בדיוק לאן לפנות ומה לעשות בשלב הבא - אתה תגיע בקלות ובמהירות. ואילו אם תעשה מה שאתה מבין ומה שנראה לך - קרוב לוודאי שתמצא את עצמך תועה בדרכים או תקוע בפקקים.

כל אדם הגיוני מבין שאין בחיים קיצורי דרך. אבל בהחלט יש דרכים קצרות. מה ההבדל בין קיצור דרך לדרך קצרה? קיצור דרך הוא דילוג על שלבים, דרך קצרה פירושה לעבור משלב לשלב בצורה נכונה. הדרך הקצרה היא הדרך הנכונה: א. לחשוב נכון, ב. להשתמש בכלים שבבורא עולם נותן לך וג. לפעול נכון. זו הדרך הנכונה שהיא גם הדרך הקצרה ביותר. ולמעשה, זו הדרך היחידה. אין דרך אחרת.

מארגנים את המחשבות לקראת ההתקדמות

אנו נמצאים בעיצומה של סדרת מאמרים העוסקת בדרך הנכונה להצלחה במלחמת היצר.

משאבי כוח יקרים הנדרשים למשימות האמתיות שלך.

השלב השני הוא להכיר את כוחותיך. דע את כוחך - דע את עצמך. ידיעה היא כוח. רבי נחמן אומר שהבעיה של רוב האנשים היא שהם אינם יודעים כמה כוח יש להם ביד ומהו הכוח האמיתי שלהם. בורא עולם נתן לך יצר רע גדול וחזק - אבל הוא גם נתן לך כלי גדול וחזק עוד יותר. ובמאמר הקודם הבהרנו שהכלי הוא התפילה. והכול תלוי בתפילה: בלי תפילה אתה לא מוֹגֵן, אתה בעמדת נחיתות גדולה מאוד, ולמעשה, אין לך סיכוי ואילו עם תפילה ה' אֵתֶר ואין לִיצֵר הרע שום כוח נגדך.

יוצא שהמלחמה האמתית והעיקרית והבחירה האמתית היא רק האם להתפלל או לא. **התפללת - ניצחת, לא התפללת - הפסדת.**

המסקנה המתבקשת מאליה

שתי ההקדמות הללו מביאות אותנו באופן טבעי ל**שלב השלישי** והמכריע במלחמת היצר הרע. זה שלב שדורש ממך מחויבות גדולה לעשות מאמץ קטן. אבל לאור מה שלמדנו, זהו המאמץ היחיד שיכול להוביל אותך אל התוצאה.

מכיוון שהתפילה היא הכלי היחיד שלך - לכן אתה חייב לקבוע לעצמך זמן יומיומי להתפלל! אין דרך אחרת. כבר הבנת שבלי זה אין לך סיכוי. אז מה המסקנה? תתקף להתקפות! לא! אלא תקדים את הרפואה למכה. הבא להורגך השכם להורגו. הגמרא אומרת שהיצר הרע מתחדש בכל יום - אם כן, בשביל לנצח צריכים להתפלל בכל יום ויום. כדי שהיחסים יהיו שקולים, אנו מוכרחים לקבוע לעצמנו זמן בקביעות רצינית ביותר לעמוד ולהתפלל ולהתחנן בכל יום מחדש, לבחור בטוב בכל יום מחדש, לגייס סייעתא דשמיא בכל יום מחדש.

זו המסקנה הפשוטה והישירה. אחת ועוד אחת שְׁוֶה שתיים. אתה נוצֵרֶת עם יצר הרע רק בשביל האתגר, והכוח שלך לעמוד באתגר הוא רק התפילה

**כל מחשבה רעה
על עצמך היא בזוז
אנרגיה על דברים
שלא בשליטתך
ואיבוד משאבי כוח
יקרים הנדרשים
למשימות האמתיות
שלך.**

והרגליים שלך ובורא עולם יצר אותם לטובתך. היצר הרע הוא לא 'תקלה' או 'שיבוש בתוכניות', אלא הוא עצמו התוכנית והאתגר והוא זה שנותן את המשמעות לכל עבודתך. כל מחשבה רעה על עצמך היא בזוז אנרגיה על דברים שלא בשליטתך ואיבוד

כרשת בא

גליון 604 | ו' שבט תשע"ט

כניסה	יציאה	ר"ת
16:18	17:33	18:11
16:34	17:35	18:08
16:25	17:33	18:08
16:37	17:36	18:12

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

חולון

יום ה', י"א שבט
(16/01/19)
בי"ב ע"ש חללי צה"ל
המעפילים פינת המצודה,
בשעה 21:30

ירושלים

יום ד', י" שבט
(16/01/19)
ישיבת "חוט של חסד"
שמואל הנביא 13,
בשעה 20:30

מעלה אדומים

יום ב', ח' שבט
(14/01/19)
בי"ב "נופי הסלע"
רח' השחם 2
בשעה 20:30

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

פנינים חסידות ברסלב

מוהרנ"ת אָמַר לְאַחַד מֵאַנְ"שׁ אִם יִהְיֶה לְךָ אֲרָבָעִים יוֹם הַתְּבוּדָה בְּרִצְיוֹת בְּנֵי אִי יִהְיֶה לְךָ שְׁנֵי לְטוֹבָה. (אֲבִנְיָ"ה בְּרִזֵּל שֵׁם סס"ג).

נִהְיָ אֲנִי שׁ בִּימֵי הַטּוֹבָבִים לְצוּם יוֹם אֶחָד מִימֵי הַטּוֹבָע (ראה ליקו"ה יור"ד ח"א הל' גילוח ה, ח, דף רמא). (וְרַבִּם נִהְיָ לְצוּם בְּיוֹם ו' וְלִבְלִי לְהִשְׁלִים אֶת הַתְּעִנִּית, רַק לְטַעַם דְּבָר מָה בְּסוֹף הַיּוֹם, וְהִיוּ אוֹמְרִים: הִנֵּהגוֹת אֵלָּה הֵם רַק דְּבָרֵינוּ בְּעֵלְמָא שְׁפָרְיָ לְעִשּׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְאִין אִזְ הַתְּשׁוּבָה בְּעֵצְמָה, כִּי הַתְּשׁוּבָה בְּעֵצְמָה אִזְ בְּאַרְצָה הָאֲמִתִּית, כֹּל אֶחָד וְהַתְּשׁוּבָה. כָּאִין בְּאַרְצָה יִשְׂרָאֵל נוֹהֲגִים אֲנִי, לִבְלִי לְאַכֹּל דְּבָר מִן הַחַי בְּיוֹם אֶחָד מִימֵי הַטּוֹבָע. (שיש"ק ד-דר)

א. ב. של החיים

מִי שֶׁמִּסְפָּד מִסְפָּד - לֹא מִסְפָּד מִסְפָּד אֶחָד, וְכִי שֶׁלֹּא מִסְפָּד מִסְפָּד - מִסְפָּד מִסְפָּד אֶחָד.

הַרְאָה וְהִסְמִין לָךְ שְׁאֵדָם מִסְפָּד מִסְפָּד - שֶׁשָּׁל יוֹם הוּא מִתְּעַדָּה עַל הַעֲוֹנוֹת שֶׁעָשָׂה.

מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ דַּעַת וְיֹדֵעַ שְׁאִין עוֹד מִלְּבַד, לֹא מִסְפָּד מִסְפָּד אֶדָם וְכִשּׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם.

הַשּׁוֹב מֵאֵד שֶׁיִּרְגֵּשׁ נוֹחַ בְּמִקּוֹם שֶׁמִּתְבַּדֵּד, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם לַחֵץ אִם פֶּחַד.

בְּעַל אֲמוּנָה לֹא נִבְהַל מִכְּלָוִם, וְלֹא מִסְפָּד מִכְּלָוִם.

פרעה, תעמוד מול הפחד, מול האויב הגדול שלך, זה שמחליש כל כוחותיך, ולא מאפשר לך לעשות את הדברים שהחופש שלך תלוי בהם, אל תפחד לעמוד מולו, כי בכל פעם שתתייבץ מולו תראה הוא שהוא יותר דמיון ממציאות, או שהוא כלל לא קיים, כי האדם מתירא ומתפחד על פי רוב מדברים או מבני אדם שאינם יכולים להזיק לו כלל, אך אם ייתן דעתו היטב יראה בבירור שכל היראות והפחדים שהיו לו היה הכל שטות והבל, וכי מה יעשה לו אדם.

ומה שבכל זאת מפחדים "כי יש דבר אצל האדם, שמאותו הדבר הוא מתירא ומתפחד ממיני הפחדים שהוא מתפחד מהם. ואף על פי שהוא יודע בדעתו בברור חזק שאותו הענין שהוא מתפחד ממנו אינו יכול לעשות לו כלל, אף על פי כן יש לו פחד גדול מאד ממנו, כי אותו הדבר שיש אצל האדם הוא מתפחד", ואותו דבר שרבי נחמן מדבר עליו הוא הרצון של האדם לשלוט במצב, שהמציאות תהיה מובנת לו על כל צדדיה, ברגע שיש משהו שחורג ממסגרת ההבנה שלו הוא מתפחד.

ולכן הכלל והעיקר שלא יתפחד כלל, כי העולם כולו הוא גשר צר מאד, היינו שהעולם מלא פחדים, וצריכים לעבור את הגשר בלי פחד, לשחרר את הרצון לשלוט במצב, כי החופש של האדם תלוי בשחרור מהפחד, ובשביל להשתחרר מהפחד צריך להיות בהרפיה, לוותר על בחינת "וְהִיָּתָם צְאֻלִּים" ולהיות בבחינת "הִרְפוּ וְדַעוּ כִּי אֲנִי אֱלֹקִים".

אדם מלא פחדים, כל מיני סוגים של פחדים ממלאים את המציאות שלו, כל גיל והפחדים שלו, כתינוקות אנחנו מפחדים מהשונה והזהר, אחר כך מתפתחת חרדת נטישה, מאוחר יותר מגיעים פחדים שקשורים לעולם הדמיון, וכמבוגרים, אנחנו מתקבעים עם כל הפחדים הקדומים שלנו ומתווספים לנו עוד כמה, פחד מחסרון פרנסה, פחד ממחלות, ממלחמות, מאובדן, מבדידות, פחד מהלא נודע, הפחד לא להיות נאהב, פחד לא להגשים את עצמנו, והרשימה עוד ארוכה.

פחדים וחששות אלו המלווים את חיינו, מונעים מאתנו להתקדם. ולמרות שפחדים אלו לא מבוססים על שיקול דעת, ואין להם הכרח בהגיון, בכל זאת אנחנו סוחבים אותם, נותנים להם להשתלט עלינו להתקבע אצלנו בתודעה.

אחת הסיבות לכך, כי יש לאדם פחד לעזוב את הפחד, האדם מרגיש נוח עם הפחדים המוכרים לו, כי הדבר שהכי מפחיד את האדם הוא הפחד מהלא נודע, זה שורש כל הפחדים. אדם רוצה לשלוט במצב, להבין מה קורה, ולדעת לתכנן מה יהיה. כשאדם נכנס לחוסר וודאות לגבי עניין כלשהוא הפחד מתעורר בטבעיות כדי לתווך בין הרצון שלו לשלוט במצב לבין חוסר השליטה שלו, זה תפקידו של הפחד, להחזיר את האדם לשליטה, או יותר נכון לדמיון השליטה.

זה שמצווה התורה על משה רבנו, היינו לנקודת האמת לאמתה הנמצאת אצל כל יהודי, בוא אל

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030 ☎

כמה "תנאים" שכדאי לעשות פעם בשנה

לאשכנזים ובין לספרדים. (ילקוט יוסף סימן רס"ג סעיף ג).

טוב לעשות תנאי שיהיה מותר לו להזיז את מתג החשמל בשבת, ואת זיזי ה"שעון שבת" בשבת.

נוסח התנאי "אני מתנה שכוונתי להשתמש במתגי החשמל ובזיזי שעון שבת בשבת". הטעם - משום שכאשר מזיז את מתג החשמל או את זיזי השעון, נחשב לטלטול במקצת, אף שהמתג מחובר לבניין, וכן השעון שבת, אבל את הזיזים ואת המתג הוא מזיז, וזה נחשב לטלטול במקצת ששנוי במחלוקת הפוסקים האם מותר או אסור, ולכן טוב שיעשה תנאי פעם בשנה. (ילקוט יוסף שבת ד' עמ' תל"ה). הערה: אסור להדליק את מתג החשמל בשום אופן, אמנם ישנם מקרים שמקילים להקדים את ההדלקה על ידי שעון שבת לצורך חולה וכדומה, ויש לעיין בזה בספר הליכות עולם (חלק ד' עמ' ע"ב).

אם מניח תפילין של רש"י ור"ת, טוב שיעשה תנאי פעם בשנה.

נוסח התנאי "אני מתנה שאותם תפילין שהם כהלכה אני יוצא בהם ידי חובת תפילין והשאר הם סתם רצועות, ואם שניהם אמת הרי אני מתכוין לצאת בשניהם ידי חובת תפילין". הטעם - נחלקו רש"י ור"ת על סדר הפרשיות שמניחים בתפילין, ובשלחן ערוך נפסק כשיטת רש"י וירא שמים ויח גם כפי שיטת ר"ת, ולכן ראוי לעשות את התנאי

ראיתי בעלון הנפלא "האיחוד" כמה דברים שחשוב מאד לפרסם, ולכן אמרתי להביאם במדור זה עם כמה תוספות. ישנם דברים שאסור לעשותם בשבת, אמנם אם יעשה "תנאי" פעם בשנה, יכול לפטור את הבעיה, ונביא כאן כמה דוגמאות:

יאמר נוסח תרומות ומעשרות פעם אחת בשנה בלשון עתיד.

יאמר את הנוסח הכתוב בסידורים, רק בתחילת הנוסח יוסיף "היותר מאחד מנאיה שאני עתיד להפריש" וכו'. הטעם - משום שאסור להפריש תרומות ומעשרות בשבת ויום טוב, אבל אם אמר את נוסח ההפרשה לפני שבת בלשון "תנאי", אם יארע שפעם אחת ישכח להפריש קודם השבת, יוכל להפריש בשבת ולומר את הנוסח עם הברכה. (קצירת השדה פרק י"ז סעיף ג).

אשה תעשה תנאי פעם אחת בשנה שאינה מקבלת שבת בהדלקת הנרות.

נוסח התנאי - "אני מתנה שאין רצוני לקבל שבת בהדלקת הנרות אלא בכניסת השבת ממש". הטעם - בני אשכנז נוהגים לקבל את השבת בהדלקת נרות, ואף לבני ספרד שנוקטים שאין האשה מקבלת שבת בהדלקת הנרות, מכל מקום מאחר ויש חולקים, לכן טוב הדבר שתתנה פעם אחת בשנה שאין רצונה לקבל שבת בהדלקת הנרות אלא בזמן כניסת השבת, והתנאי מועיל בין

פעם בשנה. (הליכות עולם חלק א' עמ' ר"א, אור לציון חלק ב' פרק ג' הלכה ח).

טוב להתנות פעם בשנה על ברכות המאכלים.

נוסח התנאי "אני מתנה כשאני מברך בורא פרי העץ, אדמה, מזונות, שהכל, אני מתכוין לפטור את כל אות המין שנומצא בבית גם החשוב וגם החביב". הטעם - בדרך כלל כשאדם מברך על הפרי שלפניו בורא פרי העץ, ורוצה לאכול עוד משאר הפירות שבבית, אינו חוזר לברך שוב מספק, כפי המבואר בשלחן ערוך (סימן ר"ו סעיף ה') ומכל מקום אם הפרי אינו לפניו והביאו אחר"כ פרי משבעת המינים או פרי חביב יותר, צריך לשוב ולברך, אמנם אם עשה תנאי פעם בשנה שמכוין לפטור כל מה שבבית מאותו המין, אינו צריך לשוב ולברך. (הליכות מועד עמ' ק"ב).

לרגלים להדליק נרות שבת על גבי שולחן השבת

אם מדליקים פכוסים על השלחן בשבת, ורוצים לטלטל את המנורה אחר שכבו הנרות, יש לעשות תנאי פעם בשנה. נוסח התנאי "אני מתנה על נרות אלו שאוכל לטלטלם לאחר שיכבו". והטעם אף שגור הדולק הופך את המנורה למוקצה מחמת איסור הדלקת הנר, מכל מקום אם עשה תנאי פעם בשנה מועיל הדבר. על פי המבואר בשלחן ערוך סימן רע"ט סעיף ד', וז"ת רענן (סעיף קטן ח').

הערה חשובה: את התנאי יש לעשות ביום חול ולא בשבת

פועל ישועות

לרגל הילולת הבבא סאלי ד' שבט

יהודי קבלן במקצועו, היה מקורב אצל הבבא סאלי, יהודי פשוט אך ירא שמים, מודקדק בקלה כבחמורה, את עבודתו היה עובד ביושר ותורם לצדקה מהונו, בכל פעם שהיה נכנס לבבא סאלי, היה הרב מאיר לו פנים. יום אחד, כשבא אל הבבא סאלי, כאשר ראהו הצדיק, נזעק והחל לצעוק עליו בקול רם ומחריר, שקרן, רמאי, נוכל, הולכת אותי שולל... הבבא סאלי, לא הפסיק לצעוק, וקצף עליו במשך דקות ארוכות, עד אשר צעק בכניו, תצא מהחדר שלי ואל תדורן בה יותר! יצא האיש, כולו רועד, והוא לא ידע את נפשו. הוא בכה חרש, מה קרה? שאל את עצמו, מה עשיתי בזמן האחרון, אך לא היה מי שיתן תשובה לשאלותיו.

הלך האיש לביתו, בפיזור נפש ולא מצא טעם לחייו, החליט ללכת לאתר הבנייה שלו במצפה רימון, אולי יראה אנשים,

וישכח מצעריו, שהה שם כמה שעות, ולקראת ערב, לקח את הפועלים במכוניתו לביתם כמנהגו... העניין כולו לקח כחות משניה, המכונית שלפניו, בלמה בפתאומיות, כשהבחין, בלם בפראות, כבר היה מאוחר מיד, המכונית הועפה אל התהום שמשמאל לכביש, והתגלגלה כאבן קטנה. הוא עיקם את הדלת, וזחל בשארית כוחותיו, אז ראה את מכוניתו המרוסקת, ואת שני פועליו הערלים מתים והתפרץ בבכי: "ריבנו של עולם בזכות מה אני חי??? הוא לא האמין, הוא בריא ושלם. החושך כבר ירד, ואיש לא רואה אותו, בכל כוחותיו טיפס אל הכביש, ועצר טרמפ למשטרת ירוחם להודיע על התאונה. אך באמצע הדרך, שינה את תוכניתו, והחליט לנסוע אל הבבא סאלי לנתיבות, יהי מה שיהיה, חשב לעצמו יצעק עלי הצדיק? אין ברירה! אני מוכרח ללכת אליו. לפני דלת חדרו של הבבא סאלי, נעצה חשב מה מחכה לו, ורוחו נשברה בקרבו, אבל אסוף עצמו דפק ונכנס. והנה הבבא סאלי, קם למולו בפנים צוחקות, כמימיים ימימה, ברכו בברכת "ברוך הבא, חיכיתי לך בוא חביבי תשב." זרם דמעות פרץ מעיני האיש, הוא הבין שאין טעם לספר לצדיק מה אירע, הצליח לפלוט מילים אלו בלבד: "רבנו תסביר לי מה היה היום" והבבא סאלי הסביר לו: "דע לך כי המעשר שאתה נותן ללומדי התורה, מן עליך ולכן כמה פעמים, שרצו המזיקים להזיק לך לא יכלו. אלא, בזמן האחרון התחלת להתגאות על מעשיך,

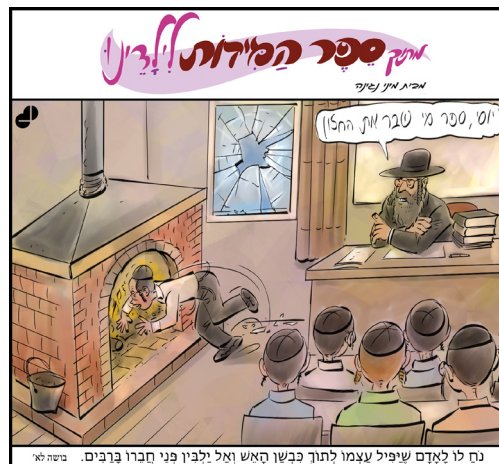
צמחה לך קרן ברגל. כמו שאמרו חז"ל: "האי מאן דיהיר בעל מום הוא" וכשנכנסת היום בצהריים ראיתי את מלאך המוות קשור לך שם, הבנתי כי אין כל דרך להציל את חיך רק אם אצליח להוריד את גאוותך מיד, ולכן השפילתי אותך, וכאשר רוחך ירדה, עזב אותך מלאך המוות, והרג את שני הערלים!

באחד הימים הופיע לפני הבבא סאלי זצוק"ל בחור על כסא גלגלים, הבחור ישב לפני האדמו"ר וסיפר שנפצע במלחמת יום הכפורים, ולאחר סידרת ניתוחים נשאר מרותק לכסא גלגלים כאשר רגל אחת בכלל לא מתפקדת, מצב הרגל אף החל להתדרדר והיה חשש שיצטרך לקטוע לו אותה, מכיוון ששמעו של הבבא סאלי הגיע לאוזניו, הגיע לכאן כדי להתברך...

שאלו הצדיק: תפילין אתה מניח בכל יום? לא - ענה הבחור. על השבת אתה שומר?

לא - באה התשובה. אם כן, התפלא הרב, תן תודה שרגל אחת שלך בריאה... הרי את הכח אנו מקבלים מאת השם יתברך, ואם אין אנו עושים את רצונו, ביזו לקחת מאתנו, ואתה שאיך הולך בדרך התורה והמצוות, מה שכן יש לך הוא מתנת חיים. מששמע זאת הבחור פרץ בבכי מה היישר הצדיק את מבטו אל עיני הבחור ושאל: אם אברך ברפואה שלמה, ותוכל לקום על רגליך, האם תהיה מוכן לקבל עליך עול מצוות כן - באה התשובה. אם כן - אמר הרב, אני מברך אותך ברפואה שלמה לעבודתו יתברך. לאחר שנישק הבחור את ידי הרב, אמרו לו הנוכחים לנסות לקום על רגליו. להפתעתו הצליח מיד לעמוד, ואף לעמוד מספר צעדים... בעודו המום מהשינוי שחל במצבו, ניסה להלך במהירות יותר גדולה, בקפיצה יצא החוצה, ומיהר אל הטלפון הציבורי הקרוב במתחם הישיבה. בהתרגשות דיבר עם משפחתו, וסיפר להם קורותיו בבית הרב. בחורי הישיבה ששמעו את סיפורו נתפסו לאוירת התעלות ונפלאה, ויצאו בריקוד של שמחה ביחד עם הבחור להודות להקדוש ברוך הוא על הנס. יותר מאוחר הגיעו רבים לבית הרב והשתתפו שם בסעודת הודיה לכבוד הנס הגדול.

הבחור המאושר שמר את הבטחתו ושינה באופן יסודי את אורחות חייו, אך לא רק הוא חזר בתשובה, אלא רבים שנכחו ושמעו את הסיפור התחזקו באמונה וברירת שמים.

- אז מה המסקנה? המסקנה היא שאם אתה לוקח את התפילה באופן קבוע, יציב ומתמיד - אתה מנצח במאה אחוז; ואם לא - אז אתה למעשה מכריז על כניעה.

איהז סוג של בן אדם אתה? אתה אחד שנכנע או אחד שנלחם? אחד שבורח מהתמודדות או אחד שאוהב אתגרים? כל אדם בריא בנפשו שואף קדימה ורוצה להצליח. כאן קיבלת את הדרך להצליח. קח אותה ברצינות וההצלחה שלך מובטחת.

לא בשמיים היא

נכון, צריכים עוד להסביר את הצד המעשי של הדברים. אבל נוכל לומר לך כבר עכשיו שהצד המעשי הוא מאוד מאוד פשוט ושווה לכל נפש. החלק העיקרי הוא המוֹכֵנֶת שלך לקבל החלטה, וההתחייבות שלך לקבל על עצמך ולומר: "אני מנצח! אני נלחם! אני לא מוותר ולא מתייאש! זו משימת החיים שלי ובעזרת ה' (שבוודאי רוצה ומשתוקק לעזור לי) - אני אעמוד בה! לכן אני קובע זמן, יהיה מה שיהיה!"

להשקיע שעה ביום לתפילה - זו לא משימה בלתי אפשרית, זה ממש לא בשמיים. אבל הרווח שלה הוא עצום והוא מכריע וקריטי: זה או לקחת את כל הקופה או חלילה להיפך.

אבל שוב נדגיש, שכל זה דווקא אחרי ביסוס שני השלבים הראשונים:

כי אי אפשר להתפלל כל עוד אתה רודף את עצמך ואתה רק חושב שאתה רע ושאתה לא בסדר וכל עוד אתה שקוע בעצבות. אבל בגלל שאתה חזק בשלב הראשון ואתה לא רודף את עצמך על כך שיש לך יצר רע ואתה מקבל את רצון ה' באהבה - לכן אתה מלא בשמחה ובאמונה וקל לך להשקיע את הכוחות שלך בנקודת החוזק העיקרית שלך שהיא התפילה.

וכן כאשר אתה מפנים את הנתון הברור שהוכחנו במאמר הקודם שכל מה שרוצים ממך זה רק את התפילה - אתה לא מחפש לפעול ולבזבז אנרגיה בכיוונים שאינם בכוחך ולא נדרשים ממך, אלא אתה ממוקד ומרוכז במשימה שלך: להתפלל ואיך מתפללים? קובעים זמן יומי, חזק כמו ברזל.

מה חסר לנו עכשיו כדי להשלים את התמונה? פשוט ללמוד איך עושים את זה. וזה באמת פשוט, ועל כך בעזרת ה' במאמר הבא.

שלום

בס"ד

ט"ו בשבט
יום בו נפתחים
שערי המזל

בשותפות עם הרב תזכה ב:
פרשת השבוע "אבר" > פריון נפש אישי מהרב > 40 ימי תפילה בכתל > סיור של הרב במחנה

02-5308000

לעלון "חוט של חסד" דרושים מפיצים ברחבי הארץ

במנוי כמניין "מזל"
תזכה ב- 100 עלונים ו-

058-4827425

בדיחות הדעת

הילד בוכה: וווווואהההה...

האבא: למה אתה בוכה, מתוקי? הילד:
החלב נשפך לי. האבא: אתה לא יודע שלא
בוכים על חלב שנשפך? הילד: נכון- אבל הוא
נשפך על הטלפון שלך.

האבא: וווווואהההה...

בעיקר גם בחי' הזוגיות שלנו וביחס למשפחה, כי
בהגיענו הביתה עייפים ומתוחים בסוף יום העבודה,
אנו לעיתים מלאים במטעני מתח שליליים. כל
גירוי קטן מצד בן הזוג או אחד הילדים עלול להביא
להתפרצות עצבים הגורמת למצב לא נעים של
מריבה סתמית כמעט ללא שום סיבה מוצדקת, רק
בגלל שכבר רצינו "להתפרץ ולהתפרק על מישהו"
ובוודאי שבמידה והיינו רגועים זה היה נמנע.

השבוע, נתמקד בע"ה בשימת לב למצב המתח
האישי שלנו ונבצע רשימה קטנה מהם גורמי
המתח.

בשבוע הבא נמשיך בע"ה במשימה.

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

g5812210@gmail.com

וכך יש אלפי דגומאות שעברו לידי, אנשים שעברו
כל מיני קשיים, וספורים וצרות אבל מזה צמחה להם
הישועה. תמיד שבא אלי, אמרתי להם: "אני רואה
את מה שאמרת לא רואה, אני רואה מופת האמונה
שהצורה שלך - היא הישועה שלך! אמת תהיה
אסיר תודה לה'. ותברך על הצרה הזאת שפסקה
יתהפך להם הכל לטובה. ומספיק תתחיל לחיות
ולחיות מאשר כי תצפה לאמונה בה'. כי כל הקשי' זה
רק בזמן הנסיון. אמת לא רואה, אבל אמת מאמין
שזה לטובה.

אמרת' תודה ונושעת' 052-2240696

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
054-8434435 נייד

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירה

"מתווכים" טובים לשיחה עם הילד, עלינו להיות
כמעט ללא "בעיות רגשיות". כי אם אצלנו נמצאות
הבעיות הרגשיות, כיצד נוכל לעזור לילד עם בעיותיו-
גם אחריו מסובכים איתו? על אף שאנו רוצים
להיות הורים המעניקים לילד סביבה בטוחה, אחריו
לא תמיד מצליחים מהסיבה העיקרית:

מתח, גורם עיקרי לבעיות

החיים המודרניים, המצב הביטחוני בארץ, המצב
הכלכלי ועוד אין ספור סיבות, יכולות לגבות "מחיר
כבד" של לחצים ומתחים פנימיים מצטברים, וגורם
פגיעה באיכות החיים, בבריאות, במערכות היחסים
בין בני הזוג וביניהם לבין הילדים בבית. מחקרים
מראים, שמתח ולחץ, הם גורם עיקרי להתפתחות
מחלות ובעיות שונות. תסמינים רבים בגוף, יכולים
להצביע על מתח (אנו בד"כ לא מקשרים ישירות
לכך) לדוגמה: הפרעות שינה, כאבים מסוימים ללא
סיבה מוגדרת, עצבנות יתר, טיקים בפנים, חוסר
יכולת ריכוז לאורך זמן, עייפות, מיגרנות, מערכת
חיסונית חלשה וכתוצאה מכך- הדבקות בכל שפעת
שבאה, אלרגיות ועוד. הלחץ וה"מתח" בחיינו פוגע

השיחה כפתרון בעיות פרק ו'

במאמרים האחרונים הזכרנו, שבמקביל לבדיקה
ומה גורם לכישלון הילד? ולעצירת הבעיה בהקדם,
שאת זה נעשה בע"ה בשיתוף עם הצוות החינוכי
בבית הספר, עלינו להוביל את הילד באמצעות
"השיחה" לדרך חדשה וטובה. השבוע, ניגע בנושא
נוסף, שמשפיע באופן ישיר, על הכישלונות של הילד
ועל הקושי שלנו ליצור איתו תקשורת טובה.

הורים רגישים

הורים יקרים, כאשר אנו מדברים על בניית "קשר
רגשי" עם הילד, אנו מתכוונים לקשר כזה שיגרום
ליצירת "אמון" מלא בינינו לבין הילד. אמון זה, יוביל
את הילד לקבל אותנו כהורים שותפים מלאים בחייו
הרגשיים. שותפות זו תוביל אותו לפנות אלינו כאשר
הוא נמצא במצוקה מול אחיו, חבריו ובכל בעיה
שתתעורר אצלו.

את כל הפעולות הללו אנו נבצע בעזרת תקשורת
טובה ושיחה אישית עם הילד. כי לשיחה כזאת, יש
כוח רב בפתרון רוב הבעיות שלו. אך כדי להיות

סיפורי תודה אמרת' תודה ונושעת'

ושם החברה' שלנו יודעים מה לעשות, אפרו לו
שפוטב מאד שנעצרה לו הפכונית ליד הישיבה ומיד
קרבנו אותו ונתנו לו ספרים ודיסקים, וזהו זה! ה'
הושיע אותו! עכשיו כבר נהיה לו שלום בית, התנקה
מהתאווה, ואפילו סיגירות הוא לא מעשן, והוא
שקט, קלם באשה והוא עושה שעה התבודדות וכו'
- הכל התהפך לטובה. הוא אפר לי שהוא אסיר
תודה לבורא עולם על זה שקלקל לו את הרקב
סמוך לשישיה.

ועל זה הוא אפר לי: 'הבנתי מה זה אסיר תודה!
אני כל הזמן מודה לה' על זה שהתקלקלה לי
הפכונית, כי מזה התחילה הישועה, וכל הזמן נמשך
מזה עוד טובות, אז אני אסיר לאותה תודה ראשונה
שפסקה נמשכו כל התודות!'

אסיר תודה

תלמיד שרק התקרב לשישיה אפר לי, שהוא הבין
מה זה הקשקש של 'אסיר תודה'. ומעשה שיהיה כן
היה:

הוא היה מסבך מאד בתיים: קלם בצרות; עם
חובות עצומים; שלום בית סכר; עם צו הרחקה
מהבית והרבה בעיות קשות - כבר היה נראה נפשו
בדרך לאבדון ח"ו. יום אחד נסע במוכונית הישנה,
משמים רחמו עליו וגלגלו שהפכונית שלו התקלקלה
בדיק מול קבר דן בן יעקב אבינו זי"ע"א ששם הייתה
לנו ישיבה. והוא היה מסרה לאיזו פגישה, וכלו
עצבים וספורים.

בליט בררה נכנס לשישיה כדי לבקש עזרה וכו',

בס"ד בר"ה

מטובי המרצים שלנו
עד לביתך
או לבית הכנסת
שולך
באזור מגוריך

חוט של חסד
02-5308000

בפיקוח הרב
שלום ארוש שליט"א

הרב יוסף ממון
הרב ראובן דהלהרינה
הרב מרדכי נחמיאס
הרב יוסף חיים סיטבון
הרב יונתן בלאיש
הרב שלמה גלעד

בנושאים: שלום בית | חינוך ילדים | אמונה | שמחה | ובכל נושא שתבחרו

בס"ד

חגיגה של 3 ימים
במלון לייק האוס כנרת

חדרים אחרונים

הרב שלום ארוש שליט"א
הפייטן יובל טייב
זמרים אורחים

17.01.19 | י"א שבט | שבת שירה
לפרטים: 050-2320100

מניית
02-5308000

LAKE HOUSE Kinneret

מניית
02-5308000

ליקוטים נפלאים פרשת בא

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו'" (י, א)

בהסבר פסוק זה יש לומר, דהנה משה רבינו ע"ה היה מפחד, שאולי פרעה ישוב בתשובה ויעזוב את דרכו הרעה ואז יהפכו כל העבירות והזדונות לזכויות, ובאמת אף מצינו שאמר פרעה קודם לכן - ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים וכו' (ט, כז) ולכך ירא משה שדבר זה יתהפך לזכות לפרעה, אבל בשביל דבר זה אמר הקב"ה "כי אני הכבדתי את לבו", דהנה מה שאמרו חז"ל דהקב"ה מהפך עבירות לזכויות, הוא רק לאדם שעשה עבירות מעצמו ואח"כ עשה על עבירות אלו תשובה, וע"ז אמר הקב"ה שמהפך את הזדונות לזכויות, אבל כשאינו עושה מעצמו את העבירה אזי אפי' אם יעשה תשובה לא יתהפך לזכות, וזה מה שאמר הקב"ה למשה דאף שפרעה אמר "ה' הצדיק" וא"כ זהו זכות לפרעה אבל כיון שכתוב "אני הכבדתי את לבו" והיינו דפרעה לא עשה את העבירה ע"י בחירתו רק הקב"ה חיזק את לבו, א"כ לא יועיל לו השכר על זה שיעשה תשובה. (כתב סופר)

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה, כי אני הכבדתי את לבו" (י, א)

כמה מגדולי ישראל תמהים על לשון הכתוב שלפנינו: מדוע נאמר כאן "בוא אל פרעה" - ולא "לך אל פרעה"? בעניין זה כותב רבי חנוך צבי מבנדין, חתנו של רבי יהודה ליב מגור (בעל "שפת אמת"), בספרו "יכהן פאר": זוגתי, הרבנית פייגא, אומרת כך: מדוע אומר ה' למשה "בוא אל פרעה", ואינו אומר לו "לך אל פרעה"? שהשם יתברך, כביכול, מרגיע את משה לקראת השליחות הקשה אל מלך מצרים ואומר לו: בוא אתי, ושנינו יחד נלך אל פרעה...

הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק העיר על לשון הכתוב בפתח הפרשה: אין הקדוש-ברוך-הוא אומר למשה: "לך אל פרעה", כי לעולם אין פורשים ממחיצתו של ה' יתברך, ואי אפשר לו לאדם להתרחק מן הבורא, שהרי "מלוא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו', ג). משום כך קורא כאן ה' למשה: בוא אתי אל פרעה, והנני אתך בכל אשר תלך!

"ולמען תספר באזני בנך וכן בנך... וידעתם כי אני ה'" (י, ב)

אומרים כאן חכמי המסורה: בשני מקומות בתורה מצינו את המלה "ולמען". בתחילת פרשת "וארא" נאמר: "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך"; ובפרשת "עקב" נאמר: "ולמען תאריכו ימים על האדמה" (דברים י"א, ט). לומר לך, שכל המטפל כראוי בחינוך בניו ובני-בניו - זוכה לאריכות ימים על האדמה, שהבטיח ה' לעמו.

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו'" (י, א)

קשה שהיה צריך לכתוב לך אל פרעה ומה הוא בא אל פרעה? ועוד קשה נתינת הטעם כי אני הכבדתי את ליבו, הרי זה סיבה שלא ילך אליו, כי מה לו לילך וה' הכביד את ליבו? אלא מבאר בעל "זרע קודש" שהרי כתוב שאסור להסתכל בפני אדם רשע, כי הרשע משפיע טומאה סביבו ואסור להתקרב אליו, ומשה רבינו לא רצה ללכת אל פרעה שלא יסתאב מקרבתו, ואמר לו הקב"ה בא אל פרעה היינו בא עמי ביחד שאינך הולך לבד כי אני נמצא בתוך ליבו של פרעה, וזה נתינת הטעם כי אני הכבדתי את ליבו ולכן אין לך לחשוש ללכת אליו. ומה שהקב"ה הכביד את ליבו של פרעה, הוא כדי שיתקדש שם שמים וכל ישראל ישמעו ויראו מהנסים והנפלאות שעשה ה' במצרים ויקחו מוסר ויתנו אל ליבם גדולת ה' ורוממותו, ולמרות שוודאי אין הקב"ה רוצה לשרות במקום טומאה כליבו של פרעה, אבל למען אהבת ישראל ולהראותם את גדולתו עשה כן, וזה מוסר לכל אחד שכדי ללמד ולהדריך אחרים ירד מדרגתו ומעמדו ויתמסר לשני, ולכן ממשיך הכתוב "ולמען תספר באזני בנך" - מהנהגתי תלמד איך לספר באזני בנך שתשפיל ותכניע עצמך לקטנים כדי ללמדם תורת ה' כשם שהקב"ה ירד לתוך מצרים לליבו של פרעה כדי להראותם ניסים ונפלאות.

"בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו" (י, א)

רש"י כותב: בא אל פרעה - והתרה בו. דקדק הרשב"ם: מדוע בשאר המכות לא הודיע ה' יתברך למשה שחזק את לב פרעה, ורק כאן מצא לנכון לעשות זאת?

בספר "דברי התענוגים" (הובאו דבריו ב"לקוט האורים") כתב ליישב את הקושיה על פי דברי בעל הטורים, ש"בא" בגימטריא שלש, כי כאן רמז הקב"ה למשה שיתרה בפרעה בפעם אחת על ג' המכות העתידות לבוא - ארבה חשך ובכורות. והנה לקמן פרש רש"י, שאת מכת חשך הביא עליהם הקב"ה משום שני טעמים, ושניהם לטובת ישראל:

א. משום הרשעים שהיו בישראל, שמתו בשלושת ימי האפלה, ולא רצה הקב"ה שיראו זאת המצרים.

ב. כדי שיוכלו ישראל להתבונן ברכוש המצרים, ולאחר מכן ביציאתם לשאלו מהם.

ברור, כי גם אם יחליט פרעה לשלח את ישראל, עדיין מוכרח לבוא מכת חשך כי היא נעשתה לטובתם ולצרכם של ישראל.

על כן הקשה למשה להתרות בפרעה על שלש המכות, ובתוכן מכת חשך, בשעה שידע שההתראה היא בתנאי שלא ישלח את ישראל, והלא יתכן שיחליט לשלח את ישראל, ובכל זאת תבוא המכה.

בשל כך הוצרך כאן הקב"ה לומר למשה: "כי אני הכבדתי את לבו" וברור שהוא לא ישחרר אותם, והנך יכול להתרות בו בלב שקט.

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת בא

טומאת מצרים, אבל גם אנחנו איננו מלאכים... כמה יש לנו להדיר ולשמור אותנו מאוירת הרחוב! (מעייין השבוע)

"גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לד' אלוקינו" (י, כח)

כשאנו מתבוננים באיזה חשק וגבורה אתה עושה את מעשיך הרעים, למדים אנו באיזה התלהבות וחשק עלינו לקיים את המצוות, כך שאתה תתן בידינו דרך לעבדות השם. (תפארת שלמה)

"כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים" (יא, ד)
ולא אמר בחצות שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא.

עמוק הוא תהום הכפירה ועצום הוא כוחה של רשעה, שעת מכת בכורות הייתה אותה שעה, לא היה בית אשר אין בו מות, וכנאמר 'והייתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהייתה וכמוהו לא תוסיף', בשעה כזאת עוד היו רשעים שהתבוננו על שעוניהם לראות האם אמנם השעה שעת חצות, או שמא רגע ושניים קודם לכן. רשעים אפילו על פתחו של גיהנום אינם חוזרים בתשובה (עירובין יט.).

"החדש הזה לכם ראש חדשים" (יב, ב)

בשעה שבא משה ואמר לישראל: בחודש הזה אתם נגאלים, אמרו לו: רבנו משה, היאך אנו נגאלים ואין בידינו מעשים טובים? אמר להם: הואיל והקב"ה חפץ בגאולתכם, אינו מביט במעשיכם הרעים. במי הוא מביט? בצדיקים שבכם ובמעשיהם. (שיר השירים רבה ב, ח)

"וכל בכור אדם בבניך תפדה והיה כי ישאלך בנך למחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים על כן אני זוכה לה" (יג, יד-טו)

הנה בכל מצוות התורה רשאי אדם ליקח שליח בשליחותו, אבל בפדיון הבן אינו יכול לפדות ע"י שליח. והטעם, מאחר שבמכת בכורות, שפדיון הבן הוא זכר למכה זו, בא הקב"ה בעצמו ולא ע"י שרף ושליח, על כן מן הדין שגם הזכר שקבעו לזה יהיה ע"י האדם בעצמו. וז"ש, "וכל בכור אדם בבניך תפדה", היינו אתה בעצמך, ולא ע"י שליח, "והיה כי ישאלך בנך למחר לאמור מה זאת", היינו מאי טעמא נשתנה המצוה הזאת דייקא מכל מצוה שיכולים לקיימו ע"י שליח, "ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים", הוא בעצמו, "על כן אני זוכה לה" ולא ע"י שליח, מדה כנגד מדה... (חתם סופר)

"ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבותיך ואבות אבותיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה" (י, ו)

ויש לדקדק, שאת המלים "אשר לא ראו אבותיך", היה לו לומר למעלה - "הנני מביא ארבה בגבולך אשר לא ראו אבותיך". מהי אפוא כוונת הכתוב "ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך... אשר לא ראו אבותיך"? מה בדיוק הם לא ראו? הרב צבי הירש פרבר, בספרו "כרם הצבי", באר זאת על דרך צחות: דרך העולם, שכאשר מתמנה מלך חדש, ראשית הוא קובע פגישות עם אצילי העם ורוזני הארץ בבתיהם ובבתי המשפט והמועצה, כדי להכיר את אלו שהם בעלי ההשפעה, מנהיגי הקבוצות השונות ועשירי המדינה. אך זה ברור כי לא יכנס לבתי דלת העם שבשכונות הפחים, כי בעל גאוה הוא, והכניסה לבתי העניים תחשב עבורו פחיתות גדולה לכבודו הרם.

אמר, אפוא, משה רבנו לפרעה, כי הארבה שעתיד לבוא עליו ועל עמו יתנהג בענווה ושפלות, ולא ידלג על שום בית, מהגדול שבגדולים עד הפחות שבפחותים, את כולם יכבד בביקוריו. "ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבותיך", אפילו אותם בתיים אשר לא ראו את פניך לפניך אבותיך ואבות אבותיך, מלכי מצרים הנכבדים והגאוותנים - גם בהם יכנס הארבה...

"כי אני הכבדתי את לבו" (י, יא)

מבאר ה"חתם סופר" זצ"ל שהסיבה של הכבדת הלב הוא צריך לגרום לא ללכת לפרעה, ולמה אמר הקב"ה למשה ללכת, אלא הסיבה שאמר הקב"ה 'כי אני הכבדתי' אם אני עשיתי אז אתה יכול ללכת כי הכל תלוי בי.

"וגם מקננו ילך עמנו... כי ממנו ניקח לעבוד.. (י, כו)

כתב המלבי"ם זצ"ל: בהמונינו תלכנה אתנו מרצון הטוב, שכן יהיו משתוקקות לעלות קרבן לפני השם יתברך, כפי שאמרו חכמינו על הפר שהקריב אליהו הנביא, כי רץ בשמחה אל המזבח, בעוד שהפר השני שהקריבו נביאי השקר סירב ללכת למזבח, ומזה גופא נלמד לקח כיצד לעבוד את השם יתברך. אם בהמה זו, שאין בה דעת, משתוקקת להיות קרבן לאלוקים, על אחת כמה וכמה צריכים בני אדם שהם בני דעת להשתוקק לעבודת השם.

"כי ממנו ניקח לעבוד את ה' אלוקינו" ... (י, כו)

"ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך" כתבו המקובלים, שאוירת מצרים הייתה כה טמאה, עד שאילו היה מלאך יורד אליה היה נטמא! נכון שהרחוב כאן איננו כמו

סיפורים נפלאים

פרשת בא

"למען תספר" (י, ב)

לכל מצוה יש את הסגולה שלה: מצות ציצית סגולתה "ולא תתורו אחרי לבבכם" וכדו'.

סגולתה של מצוות אמונה היא ע"י סיפור יציאת מצרים. כשמקיימים "למען תספר", ניתן להגיע לידי "וידעתם כי אני ה'". לכן נאמר בלוחות הברית "אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא אשר בראתיך", כי סיפור יציאת מצרים מחדיר את האמונה וזה שורש התורה.

אבל צריך לחיות את הפרשה ולא סתם לדפדף: התרגום אומר "והגדת לבנך - ותחוי לבנך" (לשון חוויה, חיות, הדגמה חיה).

החפץ חיים סיפר שהיה גביר צריך לנסוע וביקש ממושרתו למלא את מקומו בזמן שייעדר. הוא נתן לו רשימת מטלות: להאכיל את חיות הבית, להשקות את העצים... וביקש ממנו שבכל יום יעבור על רשימת התזכורות לבל ישכח.

חוזר הגביר ממסעו ופוגש בביתו חורבן! שואל הוא את הממונה, מה קרה?! האם פעלת על פי הוראותיי?

"בוודאי" השיב, "כל בוקר הייתי קורא את דף ההוראות".

"שוטה שכמותך", נזף הגביר, "לא די לקרוא את הדף, צריך להכניס ללב בכדי שתוכל ליישם".

יום אחד נכנס תלמידו של בעל התניא לכתה בה למדו, "שנים או חזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי".

פנה הרב אל התלמידים ושאל: מדוע בסידור בתפילת הלל כשכתוב אותו פסוק פעמיים, נכתב הפסוק הראשון באותיות גדולות והשני באותיות קטנות. ואילו כאן במשנה, כתובים שניהם באותו גודל של אותיות?

שאלתו העלתה חיוך בעיני התלמידים.

אבל הרב הסביר להם: כשיש שנים שאוחזין בטלית, כל אחד אוחז בטלית וזועק ממעמקי ליבו "כולה שלי"!

לעומת זאת כשאומרים "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו", בפעם הראשונה עוד צועקים, אבל בפעם השנייה כבר אומרים זאת במהירות וללא מחשבה. כשאדם מחובר לדבר אז הוא זועק בכל הלהט וזה לא הופך לדבר שבשגרה.

"וידעתם כי אני ד'" (י, ב)

הידיעה כי אני ד' פוטרת את כל המצבים וכל הזמנים.

המגיד מדובנא נשא משלו לשלושה רעים שעמדו ושוחחו ביניהם, תוך כדי שיחתם השקיף אחד מהם במשקפת שהיתה בידו, וראה שבמרחק מרחקים יש התקהלות גדולה של אנשים, וסיפר זאת לחבריו.

ברשות אחד מהם היה כלי רכב ועלו כולם על רכבו ומיהרו ליסע אל מקום קיבוץ האנשים.

בהגיעם לאותו מקום ראו שהקהל עומדים בחצרו של המלך, שם שוכבת בתו היחידה על ערש דווי, כשעדת הרופאים העומדים בסמוך למיטתה אומרים

שלא נותרו לה כי אם דקות ספורות לחיות.

מיד התקרב השלישי שבחברים שהיה רופא מומחה נתן לה כמה מסמי המרפא שלו וראה זה פלא, הבת התעוררה וחייה ניצלו.

בשובה לבריאותה האיתנה, פנה המלך אל השלושה והודה להם עמוקות על כך שבזכותם נרפאה בתו, והוסיף ואמר שהרי הוא נותן את בתו לאשה למי שהציל את חייה.

פרצה תגרה ביניהם כשכל אחד טען שלו יאתה תהילה להיות חתנא דבי מלכא.

הראשון עמד ונימק, שלולא המשקפת שלו לא היו רואים כלל את ההתקהלות, וכלל לא היו מגיעים הנה.

לעומתו טען השני ואמר, לולא שהבאתי ברכבי את כולנו אל המקום הזה, היינו נמצאים עד עתה באותו המקום שעמדנו עליו. עמד השלישי ונענה כי הוא זה אשר ריפא אותה בפועל.

בראות המלך שכל אחד טוען שהכתר שלו, שלח להחיש את בתו וביקש ממנה שתחליט למי רוצה להינשא.

השיבה הבת שאכן כולם שווים לטובה, ולכולם חלק ונחלה בהצלחת חייה, אמנם, בכל זאת ברצוני להינשא לרופא, וכל זאת למה, כי אף שאלו השניים האחרים נטלו חלק ברפואתי, מכל מקום אם חלילה שוב אחלה לא יהא בידם לרפואתי, משא"כ אם הרופא יהיה עמדי הרי יהא בידו שוב לרפאני.

על פי זה אמר המגיד מדובנא, כי הנה אמרו חז"ל (קידושין ל:): שלושה שותפין הן באדם, הקב"ה, אביו ואמו, והנה אף שאת כל חייו האדם לאביו ואמו שהם הביאוהו לעולם, אך אדם אשר יש לו דעה בינה והשכל הרי הוא בוחר בהקב"ה להיות קרוב אליו בכל מקום, כי הרי הקב"ה הוא כל יכול, והוא אשר בידו תמיד להושיעו מכל צרה וצוקה.

"והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר

כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף" (יא, ו)

באוצר המדרשים מובא כי בשעה שאמר משה רבינו: "והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים", יצאה זקנה מצרית אחת וצעקה לעומתו של משה ואמרה: נביא של שקר אתה. מדוע אתה אומר "בכל ארץ מצרים" והנה אני זקנה גלמודה שאין לה לא אב ולא אח לא בן ולא בת, על מי אצעק.

חז"ל מספרים שלאותה זקנה היה בן שמת שנים רבות לפני כן, ועשתה הזקנה עוגת בצק בדמותו, כאשר הגיע זמן מכת בכורות העלתה את דמות בנה אל הגג מכיוון שאמרה בליבה שלא גזר משה אלא על מה שבבתים. באותו הלילה באו כלבים ואכלו את עוגת הבצק. הייתה אותה זקנה בוכה וצועקת והיה קול צעקתה נשמע בכל ארץ מצרים.

"למען רבות מופתי בארץ מצרים" (יא, ט)

פעם כשחזר רבי ישראל סלנטר מנסיעה לעיר מגוריו ממל, הוא סר למלוננו ונוכח לראות שבעל האכסניה שינה את טעמו ביחס ליהדות,

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת בא

כל הרוואה את השנים יתרשם, שהשוכר הוא בעל הבית, והמבקש עומד ומעתיר כי ישכיר לו את הדירה... והאמת הפוכה היא, אבל עד תום תקופת השכירות אין הבעלים יכולים לממש את בעלותם, והיא ביד השוכר.

הוא הדין בענייננו, לו היו ישראל בזמן הקצוב, היה הרכוש הגדול מגיע להם בדין, מכיוון שיצאו קודם זמנם, היה עליהם לשאול את הרכוש הגדול מן המצרים, כך שיהיה בידם בהשאלה עד לבוא המועד - ואז יהפכו לבעליו. (חסד לאברהם)

"על כן אני זוכה לה' כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים"
(יג, טז-טז)

מצות קידוש בכורות בארץ ישראל לזכר מכת בכורות המכה האחרונה ששברה את גב הגמל ושילח פרעה את בני ישראל לחופשי.

דמעות ותחנונים שפכו בני זוג לפני ריבון העולמים שיזכרם ויברכם בילדים. זה שבע עשרה שנה שהם נשואים; את טובי הרופאים פקדו, כל סגולות אפשריות שניתנו להם על ידי נשים צדקניות ניסו, אך ללא הועיל. הם ציפו ויחלו לנס שישנה את מזלם ויולד להם ילד.

במר נפשם עליהם נסעו אל הרבי מלובביץ' ושפכו לפניו את לבם והתחננו שיברכם בילדים.

האדמו"ר שמע את צרתם ולאחר הרהור קל פנה אל הבעל ושאלו: "מתי לאחרונה בדקת את התפילין שלך?" נדהם האיש לשאלת האדמו"ר, והתחיל לאמץ את מוחו כדי להיזכר מתי בדק את התפילין, ובעודו חושב, שמע את האדמו"ר מצוה עליו: "לך לבדוק את התפילין! ותיוושע!"

לא הבינו בני הזוג את תשובת האדמו"ר, אך מיהרו לעשות את מצות רבם. נטל האיש את נרתיק התפילין ושם פעמיו למגיה התפילין שהיה גר בעירם.

כשמסר האיש את התפילין לבדיקה, נשאר עומד ליד הסופר בעודו מאיץ בו לסיים את המלאכה. המגיה לא הבין את הדחיפות שבעניין אך כששמע שזה מצות רבם לא התמהמה, והחל במלאכתו.

דממה עמוקה שררה בחדר, ובני הזוג עוקבים בדריכות רבה אחר עבודת הקודש. לאחר זמן מה קפץ המגיה מכסאו וקרא בהתרגשות: "מה רואות עיני?"! בואו וראו, הרי חסרה פה מילה שלמה, מילה שלמה! צמרמורת חלפה בגופו של הבעל והוא התקרב לראות במו עיניו, ואכן ראה גם הוא, כי המלה "רחם" בפסוק: "כל פטר רחם" חסרה!

עתה נתבאר לו פשר היותו חשון בנים. חיש מהר ציווה על המגיה להכין לו במקום פרשיות חדשות ובתפילין אלו החל להתפלל יום יום. לא עברה שנה והתקיימה ברכתו של האדמו"ר שבזכות התפילין יוושעו - ולזוג נולד בן!

והחל לזלזל בענייני תורה ומצוות.

כששאל אותו רבי ישראל לסיבת הדבר, סיפר הלה שלפני ימים אחדים התאכסן אצלו כופר אחד שהכחיש בפניו את עניני שחר ועונש, וכדי להצדיק את דבריו, שלח לקנות נקניק טריפה, והכריז שאם יש השגחה ושכר ועונש שיכנס האיסור לגרונו וייחנק. הכופר אכל את הטריפה לעיניו ולא אירע לו מאומה. מאז נכנסו ספיקות ללבו, ואמונתו נתרופפה.

רבי ישראל לא השיב לו מאומה ונכנס לחדרו, לאחר שעות מספר חזרה בתו של בעל האכסניה מלימודיה ובישרה בשמחה שקיבלה תעודת גמר עם שתי הצטיינות, בחשבון ובנגינה. רבי ישראל קרא לילדה וביקשה לנגן לפניו כדי להוכיח לו שהיא באמת ראויה להצטיינות.

הילדה סירבה, ורבי ישראל שלח לקרוא לאב ואמר לו שבתו אינה מחוננת במידות טובות.

כששאל האב את בתו לפשר הדבר, השיבה לו שהיא חושבת שהדבר הוא בלתי נימוסי ובלתי הגיוני לנגן לפני בני אדם לא בזמן המיועד ולא במקום המיועד כדי להוכיח את כשרונה, האם מתקבל על הדעת שבפני כל איש שלא יאמין לה, היא תהיה נאלצת לעמוד ולהראות את כשרונה בנגינה? הרי לשם כך הגישו לה את תעודת ההצטיינות.

רבי ישראל פנה לאביה ואמר שתשובת בתו יכולה לשמש תשובה לתימהונו בענייני השגחה, הלא ד' כבר הוכיח לעיני כל העמים את השגחתו הפרטית על ידי הניסים הגלויים ביציאת מצרים, ויש לנו תעודה המוכיחה על כך, היא התורה שניתנה לנו. האם יש הגיון בדבר שכל אדם שיבוא ויגיד שאינו מאמין, הקב"ה ישנה את סדרי בראשית ואת הליכות הטבע, כדי להזכיר לו שיש דין ויש דיין? מי שרוצה לדעת את ד', אמר רבי ישראל, יכול להיווכח מהתעודה הנצחית שלנו, שאושרה לעיני כל העולם ואין צורך בהוכחות נוספות.

והם הם דברי הרמב"ן בסוף פרשת בא שכתב אודות האמונה בד', "כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה-ה מחדשו וידוע ומשגיח ויכול... ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצווה אותנו שנעשה תמיד זיכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו ובנינו לבניהם לדור אחרון".

בכוחה של מסורת הדורות להעביר את ההתרשמות ואת הוודאות מהנסים הגדולים שעשה ה' בעבר ולהחדיר זאת ללבים של בני כל הדורות כולם.

"דבר נא באזני העם וישאלו" (יא, יב)

המגיד מלובלין שאל: מאחר שהובטחנו על הרכוש הגדול, מדוע נצטוונו לשאול מן המצרים על מנת להחזיר, ואם הייתה זו רק שאלה ליזמן קצוב, מדוע לא החזרנוה כמובטח, והשיב: משל לאדם שקנה דירה לצרכי השקעה, עמד והשכירה לשנה, כעבור חדשים מספר הזדמן לו קונה ברוח נאה, ומכר לו את הדירה. ביקש הקונה להיכנס ולהתגורר בדירה, אבל תוקף השכירות עדיין לא פג. בא וניהל משא ומתן עם השוכר, כמה כסף יבקש כדי לפנות את הדירה.

{ אז נדברו }

פרשת בא תשע"ט | גליון מספר: 404 | לסדר: "וגאלתי אתכם"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ברכת מזל טוב חמה ולבבית ל-
משפחת בונים שיחי
המקדישים מזמנם ומקצים את
ביתם לטובת זיכוי הרבים בהפצת
גיליון זה, לרגל השמחה
השרויה במעונם, בהולדת
הבת שתחי'
יתן ה' שירוב רוב נחת דקדושה
מכל יוצאי חלציהם ימלא ה'
משאלות ליבם לטובה אמן.

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לאברך החשוב הר"ר

בן ציון ציזלינג הי"ו

שעומד לימין גיליון זה, המקדיש
מזמנו וממנו לטובת גיליון זה
לרגל השמחה השרויה
במענוני בהולדת בנו הנולד
לו במזל טוב,
יתן ה' ויזכה להכניסו בבריתו של
אברהם אבינו בעתו ובזמנו,
ויגדלו לתורה לחופה ולמע"ט
להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדירים פלוס"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

הקב"ה מכבד אותנו!!!!!! השאלה אם אנחנו מכבדים את עצמנו???

יש לי שאלה מצחיקה: מי יותר גדול?? אני או... או הים התיכון?? אה...??? מה בכלל השאלה... ים התיכון- מדובר בים ענק שהקוטר שלו משתרע על מאות אלפי קילומטרים... ואילו אני?? כולא רבע עוף... מטר שבעים ומשה... מה בכלל ההוה אמינה שלי להתמודד מול הים התיכון...???

אבל בכל זאת!!!! למרות זאת... אני עדיין מתעקש לטעון!!! ובתוקף!!! שאני... כן... אני הקטן... אני יותר גדול וחזק מכל הים התיכון... **רוצה שאני אוכיח לך?? פשוט מאוד:**

ים התיכון... עם כל הכבוד לענקיות שלו... כבר חמשת אלפים שנה שהוא מגיע לחוף יפו **ונעצר שם!!!** כבר התשע"ט שנים שהגלים שלו מגיעים למפרץ חיפה **ונעצרים שם!!!** הים כבר שנים נמצא באותו מקום ולא מצליח להשתדרג ולהתקדם הלאה בחיים... **ואל תגיד לי** שהים לא מחפש להתקדם בחיים... כי אני בעצמי הייתי כמה פעמים בים... וראיתי במו עיני!! איך שהגלים שלו כל הזמן שוצפים וקוצפים ומנסים לחצות את הגבול... ומנסים ומנסים ושום דבר לא עוזר להם!!! **ולמה??** כי הקב"ה הציב גבול לים עד כאן אתה מגיע!!! ומאז הים לא יכול לזוז מילימטר מהגבול שה' הציב לו!! **ואילו אני?? אל תשאל...** גם לי הקב"ה הציב גבולות... בדיוק כמו של-ים הקב"ה הציב גבולות **ככה גם לי!!!!** הקב"ה נתן לי שס"ה מצוות לא תעשה ואמר לי סטופ!!!! עד כאן!! אל תדבר לשון הרע... אל תעשה עבירות... אל תעשה שטויות...

נו... ואני??? אם יום אחד אני אחליט שאני רוצה לעשות מה שבא לי ולחצות את הגבול שהקב"ה הציב לי... **מישהו מפריע לי??** וכי הקב"ה יעשה לי סטופ כמו שהוא עושה לים כבר חמשת אלפים שנה?? **לא!!!!** הקב"ה מכבד את ההחלטה שלי... נותן לי חופשיות... אני יכול לעשות מה שאני רוצה... **נו... אז תגיד לי: מי יותר מכובד? מי יותר חזק? מי יותר עוצמתי???** האם הים הגדול והנורא הזה שכבר אלפי שנה הקב"ה תופס אותו קצר ולא נותן לו לזוז מילימטר! או אני... הרבע עוף... שהקב"ה מכבד את הבחירה שלי ומאפשר לי לעשות ככל העולה על רוחי...?? **אתה יכול להתנווכח איתי על העובדה הזו??**

יש לך מה לענות על זה??

אני רוצה שתביני: תאר לעצמך שלים הייתה בחירה כמו שיש לי... וכמו שאם אני רוצה... אני יכול לעבור על הגבולות שהקב"ה הציב לי... אז תאר לעצמך שגם הים היה יכול לעשות מה שהוא רוצה... ואמנם הקב"ה אמר לו שיעצר בחופי תל אביב!!! והנה... יום אחד התחשק לים לצאת לביקור נימוסין ברחוב רבי עקיבא בבני ברק... **ובום!!!!** גל אחד ענק בגובה שלושים מטר יצא לדרכו לביקור פתאומי בבני ברק ושוטף את כל הנקרה בדרכו... **אה...?? מפחיד!!!! נכון???** אז זהו!!! **שבדיוק בגלל זה הקב"ה לא סמך על הים!!!!** ולכן הוא שלל ממנו את הנשק האדיר הזה **ששמו בחירה...** הקב"ה ידע שאם הוא יתן לים בחירה... הרי יום אחד הים יכול להסתקרן וירצה להציץ לחלון של הקומה ה-15 במגדלי השלום בתל אביב ועל הדרך לעשות צונאמי... בשביל זה הקב"ה לא משחרר שליטה מהים!!!! והקב"ה תמיד תופס אותו קצר ובולם אותו שלא יזוז מהגבול שהוצב לו!! **אז כן... על הים הקב"ה לא סומך... אבל עלי???**

עלי הקב"ה כן סומך!!!! תעשה משהו!!!!

הקב"ה נתן לי בחירה... והוא מכבד את הבחירה שלי... והקב"ה לוקח בחשבון שגם אני סקרן וגם לי מתחשק לפעמים להיות שוב"ב וללכת בדרכי לבי ולעשות כל מיני דברים לא כ"כ טובים... **אבל הוא בכל זאת סומך על הבגרות שבי!!** והוא מצפה ממני שאני אגלה אחריות ואני אבין איזה נשק אדיר יש לי בידיים ולא אעשה איתו שטויות... **עכשיו אתה מבין עד כמה אני יותר חשוב ומכובד מהים התיכון...** זהו? זה ברור לך???

אלא!!!!!! שעכשיו מתעוררת לה השאלה הגדולה והנוקבת עד תהום:

כן... הקב"ה מכבד אותי... מכבד את הבחירה שלי וסומך עלי...

השאלה היא: האם גם אני מכבד את עצמי??

האם גם אני מבין וקולט עד כמה הקב"ה מכבד את הכח שיש לי בידיים?? האם אני בעצמי קולט איזה נשק אדיר יש לי בידיים?? האם אני יודע איזה אחריות יש לי בידיים?? **מפחיד לומר: אבל לא... לא כל כך...**

וביננו: בכלל בכלל לא!!!!

הקב"ה מכבד אותנו!!!! אבל אנחנו לא מכבדים את עצמנו!!!!

הקב"ה מעריך אותנו ונותן לנו כח אדיר בידיים... אבל אנחנו?? אנחנו לא קולטים את זה... אנחנו שובבי"ם מידי... קטנים מידי... מפחיד לומר: הים לא יכול להביא מבול לעולם! הידיים של הים כבולות! **אבל אדם?? אדם יכול להביא מבול לעולם והוא עשה את זה!!! ועדיין יש עבירות שמי שעושה אותם כאילו מביא מבול לעולם... אדם יכול לעשות שטויות ולהביא חורבן לעולם... ובאותה מידה לאדם יש גם כח לעשות נחת רוח לקב"ה ולגרום במעשיו בלבום את המבול שלא יבא יותר לעולם... כי הוא בעל בחירה!!!** הקב"ה מאוד מכבד את מעשיו לטוב ולמוטב... כל מה שנותר לנו... ובפרט בימים אלו זה להפסיק להיות שובבי"ם... להפסיק להסתכל על עצמנו מזוית ילדותית... להתחיל להעריך את עצמנו!!!! זה הכל!! פשוט לקלוט עד כמה אנחנו גדולים!! הרבה יותר מאיתני הטבע הכי גדולים בעולם!! **ההמשך בעניין זה בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

היכן ממוקמים המשקוף ושתי מזוזות של שנת 2019...???

הבהרה: ספר וימאן שיצא במהדורה חדשה, הוא **לא** חלק ב', **ואין בו** כל שינוי או הוספה, עכ"פ ניתן לקנות את הספר **"וימאן" בטל' כדלהלן:**

052-7683095

054-8446691

הספר עוסק בחיזוק בנושאים הקשורים לימי השבועיים, יתן ה' שיקבל ה' תשובות ונעשה קורת רוח לפניו. אמן.

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור חלק ד' בסדרת החוברות --

"בשובי לירושלים"

"בית ה' בלילות"

מלוטק ממדור "הלכה בקרוב ממש למעשה". אודות חודשי החורף ולילותיו הארוכים בחצרות בית אלוקינו, והמסתעף...

ובכן: מה בחוברת?!

א. השעה שתיים לפנות בוקר. כל הכפר מואר באור יקרות לכבודו של החתן הזאטוט בן השנה וחצי שהגיע באמצע הלילה לבית המדרש עם ה"צייד המשחקי" גבאי בית הכנסת עשה לצורך העניין הסבת מקצוע לביבי סיטר... מי זה אותו חתן זאטוט? ולמה הוא ער בכאלו שעות? ועוד בבית המדרש? על כך בחוברת...

ב. אהבת תורה היוקדת של יורם החקלאי לא נותנת לו מנוח!!! והוא יוצא להחזקת תורה בסגנון אותנטי של יהודי עני שטוען במיריות ששמריהו ישר על חשבון האזור נסחפים אחריו... וביחד הם פותחים כולל אברכים "ארעא דרבנן..."

ג. שמריהו השכיר הנאמן שאף אחד לא מחבב את הישרות והנאמנות שלו. **חוק מהרבש"ע בכבודו ובעצמו!!!** שמריהו גם מקפיד על תענית דיבור, ולא דווקא בשובב"ם... ואין הלב הרחום שלו יעמוד מול זעקת עני שטוען במיריות ששמריהו ישר על חשבון פת לחמם של העניים??

ד. כפור בבית המקדש! 4 מעלות בזריחה, שכבה אחת של בגדי כהונה לעור, ורגלים יחפות. איך יוחנן הכהן ישרוד את הקור הזה? ואיך זה יכול להיות קשור ללימוד המוסר?

ה. ט"ו בשבט הגיע!!! ובביתו של מושיש אימת הדין... הקין האחרון היה מר מאוד. הפרס איכזב... לא ביכורים, לא מעשר שני, ובחודש אב מצאנו את עצמנו נשארים בבית אבליים וחפויי ראש והרגשנו ט' באב, וכבר מאז!!! גמלנו בלבינו להתחיל להתכונן ליום הדין ט"ו בשבט...

ו. תלאותיו של פייביש בעל הבסטה מול הפרות והעזים הסוררות שהופכות לו את הסחורה... ולמה פייביש מכריז שהוא לא אוהב בכורות? מה אכפת לו...?? ואיזה "עונג שבת" פתאומי היה בביתו של ר' קלמן הכהן?? ולמה זלגו עיניו דמעות?? ולמה אנחנו לא כ"כ מצליחים לרחם עליו??

ז. עמוד 37. **מיוחד לשיבה קטנה!!!** ואין הבה"ח ידעיה עשה את מהפך חייו ונהפך מבטלן למתמיד עצום?? מה איפה הגיע המושג משמר?? ואיך לא נדרמים במשמר??

ח. בעמוד 51. חיזוק בהלכות שבת!!!! נחוק מאוד!!! אודות הסגירה בודדה של רפי שנדלקה בליל שבת בחדר מדרגות שהעמידה אותו בסכנת סקילה שחיפה על ראשו... כן!!! הרי אם שבת היתה רק פעם בשנה, הרי 30 יום קודם השבת היינו שואלים ודורשים בהלכות שבת... וכי בגלל שהיא מגיעה פעם בשבוע... לכן לא צריך לדעת הלכות שבת??

על זאת בחוברת...

מוקדי המכירה מפורסמים בעמוד 5... דפדפו לשם.

מכת בכורות זו הייתה מכה חריגה במינה... צעקה גדולה... אין בית אשר אין שם מת... פרעה משתולל ברחובות בהיסטריה... כל מצרים ברחובות... ותחזק מצרים... למהר לשלחם... פאניקה מושלמת... **אף פעם לא הבנת:** איפה הייתם עד עכשיו??? איפה כל הפאניקה הזו הייתה בכל שאר המכות??? וכי בכל המכות הקודמות היה כזה רגוע? הרי לפי מה שסיפרו לי בחידור... גם במכת צפרדעים לא היה מצרי שלא קרקר לו מתוך הבטן איזה צפרדע... לכה"פ אחת... גם במכת ערוב... לפי מה שסיפרו לא הייתה משפחה שלא קיבלה איזה ד"ש חם מהגורילה או מאיזה דוב... בקיצור: גם בכל שאר המכות היה אבדן בנפש... וגם שם היה הרבה פאניקה והיסטריה... גם אז יתכן בהחלט שזה הגיע עד מצב שלא הייתה משפחה שלא היה להם מת... אז... אז במה בכל זאת כ"כ התייחדה מכת בכורות מכל המכות ש"אין בית אשר אין שם מת"? וכי עד עכשיו היו בתים שאף אחד לא מת?

זו שאלה שאלתית...!!! אבל התשובה היא אולי כך:

נכון!!! בכל המכות היו מתים... וגם עד עכשיו לא היה בית ולא משפחה שלא היה בהם אובדן **אבל עדיין!!!** עדיין כל מצרי ידע שגם אם יש מכות... וגם אחרי שלושת הילדים שמתו... אחד מהם מת במכת צפרדעים מזיהום במעי... ואחד ממכת ערוב... ואחד מפגיעה ישירה של ברד... עדיין!!! גם אחרי כל האובדן הזה **עדיין יש לאיפה לברוח!!!** עדיין יש לי בית שבתוכו אני קצת... קצת יותר מוגן... ברגע שרק התחילה מכה כל המצרים היו בורחים הבייתה כל עוד נשמתם בם... מגיפים את החלונות ומתחבאים מתחת המיטות... והבית איכשהו היה פינה של מרחב מוגן... לא לגמרי כמוכן... כי כולנו יודעים שהצפרדעים נכנסו לתנורים... וכולנו יודעים את המדרש על העוף שהיה פותח את התריסים המוגפים... **אבל עדיין!!! עדיין היה משהו בבית יותר ממוגן מהרחוב!!!** סוף סוף המכה הגיע **מבחוץ**... סוף סוף המכה הגיע ממש רבינו שהוא המכה... וככל שאתה מתרחק מהמכה (בסגול) ככה אתה פחות מוכה... אז מכות **היו גם היו**... אבדן היה גם היה... צעקות גדולות **היו גם היו**... אבל כל הצעקות האלו נשארו שם בפנים... בתוך כתלי הבית... המצריים התבצרו להם בתוך הבית ורועדים מפחד ושם... ואילו ברחוב נשאר איכשהו השקט... שקט מתוח...

כל זה היה בתשע המכות הראשונות... אבל!!! במכת בכורות??? פה קרה משהו חדש... פה המכה הגיע מתוך הבית !!! פה המצרים איבדו את המרחב מיגון האחרון שלהם... **באותו רגע כככככל מצרים יצאו בבת אחת לרחובות**... ויחד איתם הם הוציאו את כל המתח ואת כל הפאניקה ואת כל הצעקות שעד כה נשארו בתוך הבית... כל ההיסטריה שעד עכשיו הייתה צפונה בבית מתחת עשר שמיות... עכשיו היא יצאה החוצה ועם כככל העוצמה!!! ברגע שהמצריים איבדו את המרחב מוגן האחרון שלהם... זהו!! עכשיו הם הרימו דגל לבן רשמי... והתחננו מעם ישראל... צאו צאו... רק תצאו...

זה אולי הפשט: כי אין בית אשר אין שם מת!!! שים לב: לא כתוב משפחה... אלא **בית**... זאת אומרת: כל זמן שאין משפחה שאין בה מת... אז נו... נכון... זה קשה... זה מפחיד... מה עושים כשמפחדים... בורחים הבייתה ומתחבאים... בתור אמצעי הישרדות... אבל ברגע שהמכה הגיעה עעעד הבית?? באותו רגע הם איבדו את שארית הבטחון שנותרה להם ו... ולא נותר להם אלא להתחנן לישראל: תצאו...

המושג "אין בית אשר אין שם מת..." מושג זה לדאבונו ממזמן יצא מהתיאורים המשעשעים של פרעה בפיג'מה באמצע הלילה... ממזמן המושג הזה משמש אצלנו כתחזית קודרת שמאיימת ומזהירה ו... ש... שאם לא נתפוס את עצמנו לידיים מהר... היא יכולה להפוך למציאות נוראה... **כנו!! זה הפשט "אין בית אשר אין שם מת..."** הניסיונות והפיתויים של הרחוב הרי הם מכים בנו כבר לא מהיום... הם כבר משפיעים עלינו ועל הנוער שלנו מאז ומעולם... בלי הרבה אפשרות להתנתק מזה... אבל כל זמן שעוד יכולנו... אזי התחבאנו בתוך הבית... **לא תירא לבית משלג כי כל ביתה לבוש שנים**... הורים טובים היו מלבישים את הילדים שלהם בעשר שכבות של יידישקייט ובעשר שכבות של משמרת למשמרת וככה הילדים היו נשמרים עוד איכשהו מאימת הניסיונות שברחוב... **אבל עכשיו?** אנחנו לאט לאט מתחילים לאבד את אמצעי המיגון האחרון!! לאט לאט נהיה מצב שהניסיונות כבר לא מגיעים מבחוץ... אלא מגיעים עמוק מתוך הבית!!! הנפילות הגדולות וההתרסקויות הגדולות מגיעות דווקא מתוך הבית... מתוך הרשת האלוטית שחודרת ופורצת גם לתוך קירות הבית... כן... אנחנו מתקרבים בצעדי ענק למצב שבו לא תהיה פינה בעולם שלא יהיה בה אפשרות לגלישה אלוטית... זהו!!! ברגע שאנחנו מאבדים את אמצעי המיגון האחרון ששמו בית... אין לנו ברירה אלא לצאת לרחובות כמו להבדיל- המצריים בשעתם... ולצעוק צעקה גדולה ומרה!!! ולמה??? **כי אין בית אשר אין שם מת!!!** חלילה וחס... אז אנחנו עדיין לא לגמרי נמצאים במצב הזה... אבל אנחנו נמצאים במצב שאם לא נזה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות... אם לא נעשה בדק הבית רזיז ואות היכר בפתח בתינו... שתחסום את המלאך המשחית את רוחניותנו מלהיכנס דרך המשקוף ושתי המזוזות שהיום זה הדלת שדרכו נכנסים לבית... **אין ברירה... חייבים לזעוק!!!** חייבים לעורר קול זעקה!! אסור להירדם בשמירה... אסור לחכות להצתה המאוחרת של מצרים... אלא לצעוק כבר עכשיו... לפני שחלילה... חלילה... אין בית... וכו'... כן... פעם. בזמן הפטיפון והוינטלאטור... אז היו נכנסים לבית דרך המשקוף... פעם היו פותחים את הדלת ונכנסים דרך שתי המזוזות... **אבל היום???** היום נכנסים דרך האלוטית... פותחים ונפתחים דרך האלוטית... היום המשקוף של הבית הוא אלוטית... והשתי מזוזות הם אלוטית... ואם ככה: **אז שם!!! שם צריך לתת את הדם לאותו!!!** כאן המקום של כל מי שבשם ישראל יכונה... לעשות את האות ולהזות את הדם!!! ולעשות את החסימה הכי טובה שהוא יכול לעשות כדי שיהיה היכר מה בין טיפה של ערל לטיפה של יהודי... ואז- כשעבר ה'... וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות... ופסח ה' על הפתח!!! פעם הקב"ה היה צריך לעבור ליד הדלת שעשויה מעץ... והוא ראה את הדם של הפסח... אבל היום כשהקב"ה עובר... הוא עובר ליד הדלת האלוטית שדרכה נכנסים... ודרכה נפתחים... וגם שם הוא רואה את הדם!!! את הדם האלוטית שכל חרדי צריך לפעמים להקריב ולהזות מדמו כדי לחסום את עצמו. ופסח ה' על הפתח! ולא יתן למשחית לבא אל בתיכם לנגוף... זה מה שישמור על בתינו... זה יהיה האות שדרכו יפסח ה' על הפתח... ויחיש לגאלנו ויציילנו מכל השעות הרעות המתרגשות לעולם ויגאלנו גאולה שלימה במהרה.

זכרתי לך חסד נעורייך... לכתך

אחרי במדבר...

משהו קרה במכת חושך!!!! משהו מאוד דרמטי קרה!! שמונים אחוז מעם ישראל פשוט נעלמו מהמפה... נבלעו... בחטף... כאילו הם לא היו בפרשייה... **מה קרה פתאום?? מה קרה בדיוק במכת חושך???**

אז לא תאמין... **יש הסבר נורא שמבוסס על דברי המהר"ל...** (אני כמובן אתרגם את זה למילים שלי...) **ובכן:** הקב"ה רצה את עם ישראל ללכה... ובשביל זה הוא שלח את משה רבינו בתור שדכן... **והיו שמונה פגישות!!!!** פגישת דם... במכת דם כנסת ישראל פגשה את הקב"ה... הקב"ה הראה לנו את כוחו... שהוא שליט בכל העולם... ואז הגיעה פגישה שניה... מכת צפרדע... שוב הקב"ה הראה לנו את גדלו וגבורתו ושאלו כמותו בכל הארץ... ואח"כ הגיע מכת כינים... כאן הקב"ה הראה לנו כמה אכפת לו מאיתנו... ואיך הוא היה איתנו באותם שנים קשות כשאנחנו התגרדנו מכינים מחוסר תנאים מינימליים והנה עכשיו הוא נוקם את נקמתנו מהמצריים... וכך כל פגישה נוספת הקב"ה הראה לנו עוד נופך מגדלו והשגחתו... וככה שמונה מכות... **שמונה פגישות!!!!** ואז הגיע הפגישה התשיעית!!!! **הפגישה המכריעה!!!!** מכת חושך!!!! זו הייתה פגישה ממצה!!!! **פגישה של קבלת החלטה!!!!** הקב"ה-החתן פנה לכל אחד מעם ישראל ורצה לשמוע מה... מה הלאה... מה קורה... מה התכניות... לאן פנינו מועדות... האם אנחנו מעוניינים להתקדם ולסגור שידוך... או... או להוריד... אחד מן השתים... **פרשת דרכים!!!! ימין או שמאל!!!!**

בפגישה הזו היה משהו מיוחד!!! שכל אחד מעם ישראל היה צריך לקבל החלטה... או שאני **סוגר עם הרבש"ע...** והולך אחריו עד הסוף- חסד נעורייך אהבת כלולותייך... לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה... או שלא!!!! שלום... כל טוב רבש"ע... לא עשינו עסק...

ובאמת!!!! שמונים אחוז מכלל ישראל אמרו תשובה שלילית... הורידו מרצונם את השידוך וממילא הם נהיו לא רלוונטיים... ורק עשרים אחוז מעם ישראל אמרו תשובה חיובית והם זכו לשבור צלחת ולצאת עם הקב"ה לדרך... ותוך מ"ט יום הם כבר הובלו לחופה... החופה הייתה בחג השבועות... האירוסין היו ביציאת מצרים... ואילו הפגישות היו בעשרת המכות... וכעת לעניינינו: **פגישה הסגירה הייתה לא פחות ולא יותר במכת חושך!!!!!!** והשאלה הנשאלת: מה באמת קרה שם במכת חושך?? מה היה מיוחד דווקא במכה זו יותר משאר המכות... שדווקא במכה זו כל אחד מישראל עמד בצומת דרכים וקיבל החלטה... כן או לא?

העניין הוא כך:

במכת חושך כתוב: שלמצריים היה חושך מוחלט והם היו קפואים כמו פסלים... ואילו עם ישראל??? **ולכל בני ישראל היה אור במושבבותם.** מה זה האור הזה??? אומר המהר"ל: האור הזה היה לא פחות ולא יותר **האור הגנוז!!!!** הקב"ה פתח לעם ישראל את העיניים והראה להם את כככל העתיד... הם ראו בצורה הכי מוחשית את כל התסריט... הקב"ה הראה להם את כל ההיקף של התכנית הרחבה והכללית של התיקון השלם. **בקיצור: במילים פשוטות יותר:** הקב"ה הראה לעם ישראל תסריט איך יראו חיי הנישואין של קוב"ה וכנסת ישראל מעכשיו ועד... ועד סוף כל הגלויות... את הרגעים היפים... ואת הרגעים הפחות יפים... עם ישראל ראו את מתן תורה... את בית המקדש... את ארץ ישראל... את כנסת ישראל בתפארתה... **ובמקביל!!!!** הם ראו גם את הקשיים שיהיו בדרך... את כל הגלויות... ואת כל החורבנות... ואת כל הצ"ח קללות והצרות והיסורים והשואה שישראל עתידים לעבור בחלק מעסקת חבילה של כלתו של הקב"ה... **בקיצור: לפני סגירת השידוך...** לפני שיהיה כבר מאוחר... הקב"ה פשוט הראה לעם ישראל את כל התמונה הכללית... שידעו לקראת מה הם הולכים!!!! **שלא יהיו הפתעות ושלא יהיו סודות!!!!** ו... **ושמונים אחוז ראו וקיבלו רגלים קרות... לא לא לא...** זה גדול עלינו... אנחנו מוותרים... ורק עשרים אחוז הסכימו ללכת על זה...

אגב: מפקחיד לומר: אבל כל יועצי הנישואין מודים פה אחד... שכל זוג שאי פעם התחתן... ובשעה שנסגר השידוך הכל היה כמובן כ"כ יפה וורוד... ענבי הגפן בענבי הגפן... **אבל לו יצייר!!!!** שהקב"ה היה משחרר להם תסריט שהם היו יכולים לראות מראש איך הולכים להיראות חיי הנישואין שלהם לטוב ולמוטב... **שמונים אחוז היו מבטלים את השידוך!!!!** ומה אתה חושב... אותם עשרים אחוז שכן היו מסכימים... למה הם היו מסכימים?? מסיבה אחת ויחידה: **כי הם היו מוכנים להשקיע!!!!!!**

כן... חשוב לדעת את זה... שמונים אחוז מאיתנו ניגשים לחיים באופן כללי מתוך רצון לקבל... אני רוצה לקבל חיים טובים... אני רוצה לקבל חיים קלים... ואני רוצה להתחתן מתוך נקודת הנחה אופטימית (רמאות עצמית בלע"ז) שהולך להיות לי חיים קלים וטובים וורודים ודבש וכו'... ולכן!!!! היות וזו נקודת ההנחה שלו... אז אם הוא חלילה היה רואה עד כמה שזה לא בדיוק הולך להיות ככה... (כפי שכל זוגות הנישואים מודים פה אחד ללא יוצא מן הכלל) הוא היה מוותר על זה... ולכן שמונים אחוז מכלל ישראל סירבו באדיבות רבש"ע: אנחנו מוכנים להתחתן איתך רק בתנאי שזה משתלם לנו... אנחנו רוצים חיים טובים... אנחנו היינו עבדים של פרעה... ודי... אנחנו רוצים להיות בני חורין... חיים... חיים מן המצוות... חיימי... אז כל זמן שמה שהראה לנו מכות... דם... צפרדע... עקשען... מצב רוח... למה לא... בטח שאנחנו רוצים לצאת... אבל ברגע שבמכת חושך הקב"ה פותח לנו את האור הגנוז... ומראה לנו את כל המכלול... את כל הקשיים שיהיו בדרך... ואת כל העבודה הקשה שכל יהודי יצטרך לעבוד ולהשקיע בשביל מערכת הנישואין עם הקב"ה לא!!!! עד כאן רבש"ע... זה לא מתאים לי... לא מתאים לי להשקיע...

לא על זה דיברנו!!!! הקש ביטול...

אבל עשרים אחוז כן הסכימו... ולמה הם הסכימו???

כן... **אנחנו מעוניינים להשקיע!!!!** כן... ראינו הכל... ראינו שזה לא יהיה קל... אנחנו יודעים כמה קשיים יעמדו לנו בדרך... כמה חורבנות וכמה הרגים יהיו על שם קדשך... וכמה טבחים יהיו על יחודיך וכמה באי באש ובמים עד קידוש שמך... **ובכל זאת על מנת כן!!!!** אנחנו רוצים להשקיע בחיי הנישואין... ואנחנו בכל זאת רוצים להתחתן איתך רבש"ע...

ועל העשרים אחוז האלו הקב"ה אומר: **"זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה!!!!"** (זה אחד מעשרה פסוקי הזכרונות שבמוסף ראש השנה) כן... כנסת ישראל... את ידעת בדיוק לקראת מה את הולכת... ידעת מראש את כל הקשיים ואת כל הסכסוכים ואת כל המחירים היקרים שאת הולכת לשלם על החיי נישואין האלו... ובכל זאת הלכת על זה!!!! אם ככה אזי **זכרתי לך!!!!** וכמו שאת הלכת איתי עד הסוף!!! אז גם אני אלך איתך עד הסוף... ואז מגיע הפסוק הבא: במוסף של ר"ה!!!! **"זכרתי אני את בריתי אותך בימי נעורייך והקימותי לך ברית עולם!!!!"** גם הפסוק הזה הוא אחד מ' פסוקי זכרונות בר"ה אבל לפסוק הזה יש רקע מאוד מאוד קשה וטעון... הפסוק הזה נאמר בסיום של אחת הנבואות הקשות והמרות ביותר של יחזקאל שהנבואה הזו מתחילה במילים: **"הודע את ירושלים את תועבותיה"** (וזו אחת מהנבואות שנקראות ולא מתרגמות משום כבוד של ירושלים עיין מגילה) ובמשך ששים פסוקים הנביא מתאר את כל החטאים והתועבות והשנאה הכבושה שהקב"ה כועס על כנסת ישראל... אבל בסופה של אותה נבואה זעם... איך הקב"ה מסיים? **זכרתי אני את בריתי אותך בימי נעורייך והקימותי לך ברית עולם!!!!** הקב"ה אומר לכנסת ישראל... כמו שאתם עם ישראל... אז!!!! במכת חושך עמדתם מול כל הצרות והיסורים שיעברו עליכם **ובכל זאת הלכתם על זה!!!!** בכל זאת רציתם את השידוך ואמרתם תשובה חיובית!!!! אז גם אני עכשיו... כשאני כעת עומד מול כל החטאים והעוונות והפשעים הבלתי נסלחים שעשיתם לפני... בכל זאת!!!! **זכרתי לך את בריתי אותך בימי נעורייך!!!!** כמו שאתם הסכמתם להשקיע בחיי הנישואין איתי וללכת איתי עד הסוף באש ובמים... **אז גם אני!!!!** גם אני לוקח על עצמי את כל הקשיים ולמרות הכל אני אמשך לשמור את הברית והחסד והשבועה ועל כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה'...

נחזור לעניינינו: כתוב כאן יסוד מהותי וחשוב מאין כמותו:

בשביל לבנות מערכת נישואין מוכרחים נכונות להשקיע!!!!!!

כל אחד ואחד מאיתנו צריך לבנות מערכת נישואין עם הקב"ה... ובשביל זה צריך **נכונות להשקיע!!!!** מי שמגיע מתוך נכונות **רק לקבל...** מי שניגש לעבודת ה' מתוך בירור שכאן יהיה לי הכי כיף... כאן יהיה לי הכי ריווחי... וכאן יהיה לי הכי משתלם... זה עניין של זמן עד שתבא פתאום איזה מכת חושך!!!! ופתאום הוא מוצא את עצמו מול איזה סתירת לחי... ש...

אבל עדיין סוג מסוים של בחורים שרק להם אני יכול להעניק... לכן יש לי תנאים ודרישות...

אותו דבר כאן: בחור יקר: הגישה היחידה לחיים זה רק ממקום של השקעה... אני רוצה להשקיע... אני רוצה לבנות ולתת... ובשביל זה אני מחפש שידוך מסוים עם נתונים מסוימים שבנתונים המסוימים האלו אני יכול להשקיע... אבל אם אתה ניגש לחיים כמו פריץ שיושב על הקתדרה ודורש **לקבל!!!** אני רוצה **לקבל** משפחה טובה... אני רוצה **לקבל** שווער טוב... אני רוצה **לקבל** כסף... ידידי היקר: צר לי לאכזב אותך... מי שניגש לחיים ממקום של קבלה... אני רוצה לקבל... הדבר היחיד שהוא מקבל ובגדול זה **מקבל רגלים קרות!!!** כי... כי מה נעשה... שהחיים חזקים מהכל... ובחיים יש המון המון מה להשקיע ולתת... **ומאוד קצת לקבל... כן...** שלא תגיד שלא אמרו לך... **פה לא מקבלים!!!** פה נותנים... היום לעשותם... ומחר!!! רק מחר **לקבל** שחרם... אחרי מאה ועשרים תקבל... אבל כל זמן שאתה מתהלך לפני ה' בארצות החיים... הרי לחיים צריך לגשת רק ממקום של נתינה והשקעה... אני רוצה לתת... רוצה להשקיע זה הדבר היחיד שאני דורש... שיהיו לי את הנתונים שיאפשרו לי לתת... **שמונים אחוז במצרים!!! עדיין תקועים שם...** למה?? כי הם ניגשו לחיי הנישואין ממקום של **קבלה!!!** הם הסכימו להתחתן עם הרבש"ע רק בשביל לקבל!!! ואז הם ראו כמה צריך לתת וכמה דם צריך לשפוך בשביל זה אז הם נסוגו אחרי... ועד היום הם עדיין שם... הם חולמים שהם יקבלו יותר... **מה שאני אומר לך עכשיו זה לא עצה טובה קמ"ל...** אלא זו המציאות!!! וזו הפרשת דרכים שכל בחור מגיע אליה בגיל המתבגר הזה!!! אתה כבר לא בגיל הטיפש עשרה... אתה קצת יותר בוגר... וכעת כבר אפשר לגלות לך סודות מהחדר... עד היום היה צריך לחבק אותך ולהגיד לך כדאי לך... משתלם לך... מי שעושה מה שצריך הכי כיף לו... זה נכון זה אמת!!! **אבל הההללו... מצידך!!!** האם אתה מוכן גם להשקיע או רק לקבל ולקבל?? האם אתה כזה ילדוטי שמוכן להשקיע גם בתנאי שאתה מקבל פידבק במקום??? האם אתה מתעקש להישאר בתוך הבועה שלך ולבדוק כל הזמן האם זה משתלם וריווחי בשבילי?? **זו המכת חושן הפרטית שכל בחור צריך לעבור אותה!**

שים לב: המכת חושן הזו היא לא חושן!!! החושן הוא בסה"כ למצריים ואילו לישראל... אדרבה... יש אור במושבותם... זה קרש מקפצה... אתה חופשי... לפניך אור וחושן... חושן- לקבל... ואילו אור- לתת!! תבחר מה אתה רוצה?? אור או חושן?? לתת או לקבל?? זו הפגישה הממצה ביותר בחיי הבחורות לקראת סגירה עם הרבש"ע...

תקבל החלטה!!! תבחר באור!!! ותצא מהחושן של מצרים...

רק על עצמו... וחי רק את עצמו... ודואג רק לעצמו?? האם אתה מוכן להסתער על נתינה של חיי הנישואין? האם אתה מוכן להתחיל להשקיע בעבודת ה' ולתת לקב"ה נחת גם אם אתה לא מקבל פידבק?? **אתה מסכים!!! מזל טוב!!! סגרת וורט עם הרבש"ע.** עכשיו הקב"ה יכול לתת לך גם שידוך... כי בחיי הנישואין צריך הרבה נכונות להשקעה... ואם אתה מוכן להשקיע בעבודת ה'... אז אוטומטית אתה בנוי לחיי נישואין... הגיע הזמן להקים בית לקב"ה...

אבל אם אתה נשארתי ישיבוחר... שחי כל הזמן בתוך הבועה של עצמו!!! וכל הזמן אתה עסוק רק בעצמך... וכל דבר בעבודת ה' אתה בודק עד כמה זה משתלם לך... וכדאי לך... וברגע שמשוהו הכי קטן לא מסתדר... אתה כבר עושה לרבש"ע סימן ככה עם היד עם פרצוף כועס... אה... מה קרה רבש"ע?? איפה הפידבק?? אם אתה ככה... אז אתה עדיין לא בשל לצאת ממצרים!!! אתה עדיין שייך לשמונים אחוז שלא כשירים לכלול... אתה שייך לשמונים אחוז שעדיין מתעכבים שם... **עד מתי??** עד שהם כן יתבגרו וכן יבינו וכן ירצו ללכת אחרי הקב"ה בכל מחיר... גם אם זה כרוך בהשקעה... גם אם זה כרוך בלכתך אחרי בארץ לא זרועה

זה שלב בחיי הבחורות שכל אחד צריך לעבור אותו!!! זה סוג של מהפך בצורת החשיבה!! להפוך ממקבל אנוכי ל--נותן!!!

---הבהרה: זאת למודעי: המשפטים הבאים **לא אמורים כלפי מעוכבי השידוכים-** אלו שמגזירת שמים מתעכבים מסיבות שלא תלויות בהם! **סו"ס לכל אחד יש את הניסיונות שלו ואת ההתמודדויות שלו... ולכל אחד זה מגיע בשלב אחר בחיים... ואילו אצלם בגזירת עליון העיכוב הוא בשלב הזה בחיים!! וממילא אין עליהם שום אשמה, ולא כמו כל אותם אלו שמעלילים עליהם שלא בצדק... כל מה שנותר לנו זה רק לברך אותם שיזכו למצא את זיווגם במהרה, ואז בעז"ש הם יצליחו לסלוח לכל אלו שסונטים בהם ודורכים להם על פצעים מדממים... עכ"פ השורות הבאות לא מדברות על אותם אלו! אלא על מי כן? אין צורך להצביע... זה בסדר... מי שהדברים אמורים אליו... הוא אמור להבין לבד שהדברים מופנים אליו... ובכן: בחור מתעכב בשידוכים!!! למה?? למה הוא מתעכב?? כי לא מצאתי את מה שמתאים לי... למה לא מצאתי?? כי אני צריך ככה וככה וככה... רשימה ארוכה... יש לי המון דרישות שאני צריך... ועדיין לא מצאתי משפחה שתכיל את כל מה שאני צריך...**

ידידי היקר: מניית כעת רשימה ארוכה של כל מה שאתה רוצה **לקבל!!!**

צר לי לאכזב אותך... אבל בחיי נישואין אתה לא בא לקבל **אלא לתת!!!** אתה בא להשקיע... וכל מה שנותר לך לברר ולדרוש בשידוכים זה האם יש פה את הנתונים הדרושים שאני יכול להשקיע... **אני רוצה שתבין:** כל ראש ישיבה שפותח ישיבה... הוא פותח את המוסד הזה **בשביל לתת...** בשביל להשקיע בבחורים!!! אבל סו"ס לא בכל בחור הוא יכול להשקיע... כי אחרי הכל לראש ישיבה הזה יש סגנון מסוים וגישה מסוימת שלא מתאימה לכל בחור... בשביל זה יש לו תנאי קבלה... ויש לו רישום קפדני... אבל עדיין! גם אחרי הרישום הקפדני הנושא הוא: אני רוצה להשקיע!! אני בסה"כ רוצה להעניק לבחורים...

הההללו... מה קרה?? עשיתי ולמדתי והתפללת ומה לא עשיתי למענו יתברך... ובכל זאת לא הולך לי... בכל זאת לא הצלחתי... סליחה רבש"ע: מה זה צריך להיות שאני כ"כ בסדר בעבודת ה'... ועושה כל מה שצריך... וככה אתה בוטע בי... לא!!! רבש"ע: אם ככה... לא עשיתי עסק!!! **כן כן...** **מפחיד לומר: אבל כל אחד מאיתנו עובר יום אחד את השלב הזה! בעיקר!!! בעיקר בחורים בגיל המתבגר!!!** בחורים בגיל המתבגר הכוונה היא אחרי גיל הטיפש עשרה... כשהם באמת קצת יותר בוגרים וכבר בשלים להתחיל את החיים... ככה בגיל העשרים ויותר בדרך כלל אז יום אחד מגיעה פרשת דרכים... אז מגיעה הפגישה התשיעית של כל בחור עם בורא עולם... **עד היום!!!** במשך כל השנים בישיבה... משה רבינו כל הזמן היה עסוק בלשכנע אותי כמה כדאי לעבוד את ה'... המשגיחים והמשפיעים והצדיקים אמרו לי שבחור רציני שיושב ולומד הקב"ה מפנק אותו ותמיד יהיה לו טוב... והם צדקו... כל הזמן סיפרו לנו סיפורי מופתים וישועות על צדיקים ועל גדולי ישראל... גדלנו על זה... ובאמת בזכות כל החיזוקים האלו אני באמת משתדל להיות עובד ה'... ואני באמת יושב ולומד בהתמדה ושומר על עצמי. אבל!!! כל הזמן תקוע לי בראש שאני עושה זה כי זה משתלם... זה כדאי... זה ריווחי... זה מה שנותן לי את הכח!!! **ואז!!!! יום אחד מגיעה סתירת לחי...**

ופתאום לא הולך לי!!! ודווקא הבחור הבטלן הזה עם הפה הגדול... דווקא הוא קיבל שידוך טוב ובקלות... ואילו אני עדיין מדשדש... וסתם ככה לא הולך לי... ובחורף האחרון אני תמיד מצונן... ואין לי כזה חשק ללמוד ואני מרים ידיים ושואל: רבש"ע: מה אתה רוצה ממני?? מה לא עשיתי למענך... למה אני לא מקבל ממך פידבק?? למה הכל דפוק??

הופה!!! הגענו למכת חושן!!!! כעת הגענו לפרשת דרכים!!!

עד היום רצית להיות צדיק ועובד ה'... כי זה משתלם... כי אם אני אלמד תורה הקב"ה יפנק אותי והכל יגיע לי על מגש של כסף... **זה נכון!!!** אבל כעת הקב"ה רוצה לראות: האם אתה ניגש לעבודת ה' **ורורק בשביל לקבל?** האם אתה מוכן גם טיפ טיפה **להשקיע???** הקב"ה כעת שואל אותך: ג... ואם אני אראה לך עכשיו שלא תמיד תמיד ילך לך... ולמרות שאתה תהיה עבד ה' לפעמים יהיו קשיים ולפעמים יהיו ניסיונות ולפעמים לא ילך לך ויהיו כל מיני התמודדויות בחיים... **האם אתה בכל זאת "תלך על זה"????** או שאתה מוכן להיות עובד ה' רק בתנאי שהקב"ה נותן לך צ'קים מזומנים?? האם אתה מוכן להשקיע במערכת הנישואין עם הרבש"ע או שאתה מגיע פה רק בשביל לקבל?

כאן!!! כאן אתה נמצא בפגישה הממצה עם הרבש"ע!!! זו הפגישה המשמעותית ביותר! הממצה ביותר!!! לקראת סגירה עם הרבש"ע!!! ובמקביל לקראת יציאה לשידוכים... (שמי שידוע זה אותו נושא...)

בשלב הזה אתה נמצא בפרשת דרכים: האם אתה מוכן להפסיק להיות בחור ישיבה אנוכי שחושב

מוקדי המכירה של החוברת "בשובי לירושלים":

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית ונו רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב - 0527171721

רמות - רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי

0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בויס רחוב השלושה 11.

חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) -

0527117271

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרינ פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכונת רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפחת

זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מש' קריצלר לתאם

0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 046970339

נצרת עילית הר יונה - וייזר 054-8431731

משמע מרש"י כל השמונים אחוז מעם ישראל
שלא יצאו ממצרים... כולם מתו במכת חושך...
והסיבה שהם מתו דווקא אז... כדי שהמצרים לא
יראו שהם מתו...

אם ככה אני לא מבין: סוף סוף בשלב מסוים
המצרים פקחו את העיניים אחרי מכת חושך...
והנה הם מגלים להפתעתם ששמונים אחוז מעם
ישראל חסרים... לא פה... אז מה הם חשבו?
לאיפה כולם נעלמו?? מה הסבירו להם?? **זו**
שאלה טובה... אז מישור ענה לי:

שכידוע... אם המפקח אמור להגיע וכולם בלחץ... אם
משום מה קרה והוא לא הגיע... אף אחד לא מתחיל
לשאול שאלות... איפה הוא... למה הוא לא בא... כולם
שמחים בשקט... ויפוי... ש... שקט... בן פורת יוסף...
לא צריך לדבר מידי הרבה... אל תעורר את הנושאים...
תשמח שזה המצב... העיקר שהוא ימשיך לא להגיע...
ואנחנו במקביל גם מבטיחים שלא נשאל אף פעם איפה
הוא... **אותו סיפור כאן:** הרי בימים שאחרי מכת
חושך... בדיוק אז ישראל באו בהמוניהם והשאלו
ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות ורוקנו אותם... אז
למצרים זה לא תמיד היה הכי כיף להיפרד מהחפצים
שלהם... אז מי שבא בא... אבל יהודי שמשום מה
"נעלם" ולא בא להשאיל... המצרים לא שאלו עליו
שאלות מיוחדות... הם שמחו בשקט... הם בסתר ליבם
על כל אחד פחות שהגיע... ולא חיפשו לפתוח את
הנושא... שישאר ככה...

מה בין פסח מצרים לפסח דורות...???

י"ד בניסן... ארץ גושן... בלגן... הרבה בלגן... חצר הבית מפוצצת עד אפס מקום... מלא מלא תכשיטים ובגדים בערמות. כן... כבר י"ב
חודש שאנחנו שואלים ממצרים כלי כסף וכלי זהב... בהתחלה זה היה על אש נמוכה... עד שמישהו הסכים להשאיל... מה הקשר
להשאיל... אבל עכשיו... בשבוע האחרון... המצריים רודפים אחרי ומשאילים כמעט בכח. בקיצור: יש פה ערימות של כלי כסף וכלי
זהב. הכל בשביל לקיים רצון ה' ורצון הצדיק

חוץ מזה כבר ארבעה ימים שליד המיטה שלי מכרכר לו הטלה... וזה די מלחיץ!!!! כי בשביל המצריים זה סדין אדום!!! הם מצידם
מוכנים להשאיל לי כלי כסף וכלי זהב... הם אפילו היו מוכנים לספוג את כל המכות אבל לגעת באלוהים שלהם?? לקשור את הטלה
ה"קדוש" שלהם למיטה?? זה קו אדום!!!! אבל משה רבינו ביקש... וכבר לפני שלושה ימים עשינו את זה עם הרבה דפיקות לב
ובאמת המצריים התפוצצו... והמעינים שלהם התחתחו (כלשון חז"ל...) אבל בנס הם לא העיזו לעשות כלום!!! סוף סוף הם כבר
אחרי תשע מכות... אבל עדיין!!!! הרגע הקשה ביותר עדיין לפנינו!!! בעוד שעתיים אנחנו אמורים להוציא את הטלה לפתח
הבית... לעקוד אותו... ולקחת סכין ו... ולשחוט אותו!!!! אבאלע... זה מפחיד אותי... הם יהרגו אותי... הם לא יוכלו לסבול את
זה... אז ניסיתי... ניסיתי לעשות לומד'ס... נכון שצריך שהדם יתנקז למפתן הבית (מה שנקרא "דם אשר בסף")... ונכון שצריך להזות על
המשקוף ועל שתי המזוזות... אבל אולי!!! אולי אפשר בכל זאת לסגור את הדלת שהמצריים לא יראו... ככה אני אהיה יותר רגוע...
ובאמת שאלתי את משה... אבל התשובה הייתה: שהיות והדם צריך להתנקז בדיוק לאיפה שנמצא הציר של הדלת!!! אז אין
אפשרות להשאיר דלת סגורה... טוב... אני מאוד מקווה שזה יעבור בשלום... הלב שלי דופק...

אבל יש עוד דבר שמלחיץ אותי לא פחות... משה רבינו הודיע: **וכל ערל לא יאכל בו!!!** בשביל לאכול קרבן פסח צריך למול!!!
מדובר בניתוח כ"כ כואב... ובדיוק היום...? ולמה?? רבש"ע: אין לי כוחות נפש בשביל זה... רק אתמול קברנו פה כמה קרובי
משפחה שלא רצו לצאת... ואני כן רציתי לצאת... אבל למול?? די... זה מפחיד... וגם המצריים האלו עם העיניים שלהם... והכבש
שלי שהתחיל משום מה לעשות פה קולות... וכבר מתגורדים לי פה מצריים מכל הכיוונים והם יודעים מה אני הולך לעשות אותי...
אני מפחד על החיים שלי...

השעה 2.00 בצהריים... צוחר חזר!!! אמנם כואב... שותת דם... אבל עם פנים מאירות... משה רבינו מל אותו והכניס אותו בבריתו של
אברהם אבינו... זה היה כואב... מאוד מפחיד... אבל מאז המילה משהו קרה לו!!! נהיה לו אור בעיניים... פתאום כבר לא אכפת לו
כלום... הוא חזר בבטחון הבייתה!!! והודיע לכל השישיות בהתרגשות... בואו... תתאספו כולם... אני הולך לשחוט קרבן פסח!!! אבל
אמא הצדקנית בקשה לחכות עוד כמה דקות... והיא שלחה את כל השישיות... מהר מהר למשה רבינו... שיכניס אותם בבריתו של
אברהם אבינו... הם חזרו... הרבה דם נשפך בבית ברגעים אלו... ואז הגיע הרגע!!!! צוחר ביקש מימול שיעקוד את הכבש בשעת
השחיטה... ולבנתיים התאספו שם המוני המוני מצריים... ש... שמסתכלים ולא מאמינים!!!! שוחטים לנו את האלוהים!!!!
העיניים שלהם בערו באש כמו שהם לא בערו מעולם... אחרי הכל... זה האלוהים שלהם... אבל את צוחר שום דבר לא עניין... לא
אכפת לי!!! מצידי למות... אני כבר בלאו הכי מדמם... אני כעת מוסר נפש למענו יתברך!!!! באש ובמים... בחיים ובמוות...
הצמדנו את ראשו של הכבש למפתן הדלת... ואבא השתדל להתגבר על הרעד וההתרגשות ו... ושחט את הכבש!!! זרם דם יצא
ומילא את סף הדלת!!!! יענקי כבר עמד שם מוכן עם האגודת אזור והושיט אותו לאבא... אבא נטל את האגודת אזור וטבל אותה
בדם אשר בסף!!! אבא נעמד והיזה למעלה על המשקוף... ואח"כ חזר וטבל את האזור בדם... והיזה על המזוזה הימנית... ועל
המזוזה השמאלית...

כל פתח הבית התמלא בדם!!!! הרבה הרבה דם!! ונתערב דם פסח בדם מילה... והקב"ה עובר על כל אחד ואחד ומנשקו בראשו
ואומר: ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי...

6.00 בערב... עוד כמה דקות שקיעת החמה במצרים... הלילה הגדול מגיע!!! כל הילדים מזדרזים לגמור את כל הסיפורים
האחרונים שמחוץ לבית... כי משקיעת החמה ואילך זהו!!! הדלת נסגרת הרמטית!!! משה ציווה לסגור את הדלת ולא לצאת
מהבית עד הבוקר... אמא... מהנשים הצדקניות שבזכותם נגאלנו ממצרים... היא לקחה פיקוד על הכנת המצות... כן... הלחם המוכר
שלנו... כבר שנים רבות שזה הלחם שלנו!!! לאמא אף פעם לא היה זמן להכין אוכל מושקע בבית... כי תוך שמונה עשרה דקות היא
הייתה צריכה כבר לדפוק כרטיס במשרד... לכן היא תמיד הייתה קמה מוקדם ומריצה בצק זריז... ולא מחכה שהוא יתפח... כי
בחיך - למי יש זמן במצרים לחכות שיתפח?? במצרים הכל עובד על תקן של קופיקס... אוכל מהיר... אין זמן... יש רבובטה... האמת
היא שדווקא בחצי שנה האחרונה פסקה העבודה במצרים... ואמא התחילה פתאום לבשל אוכל טעים... ממש שולחן עורך... אבל
היום בערב!!! הקב"ה מבקש דווקא את הלחם שאכלנו לפני חצי שנה! יש לאבא שבשמים חביבות מיוחדת לזה... למה?? אנחנו
נשאל מה נשתנה היום בערב... **עכשיו!!! מה בדיוק הולך להיות בערב הזה??** אנחנו לא לגמרי יודעים... אנחנו רק יודעים שעוד מעט
אבא גומר לצלות את הפסח... ואמא גומרת להכין את הלחם... ויש גם מרור... ואז!!!! לקראת הסעודה!!! כולם מתלבשים!!! כולם
חגורים!!! כולם דרוכים לקראת יציאה ממצרים!!!! וככה אנחנו אוכלים את הפסח מצה ומרור... מתוך אמונה תמימה שה' יעזור
ואנחנו יום אחד נצא מפה... מה יהיה באמת?? האם אנחנו באמת נצא מפה?? האמת היא שרגשית אנחנו בכלל לא מסוגלים
לחשוב על זה... כי... כי מבחינתנו... לצאת ממצרים?? אין כזה דבר!!! מבחינתנו במצרים נגמר העולם!!! הרגל שלנו מעולם לא
דרכה חוץ למצרים... כך שאצלנו לצאת ממצרים זה מילה כ"כ מופשטת שאנחנו לא מסוגלים לדמיין איך זה נראה... אנחנו רק
מסוגלים להאמין בה' שיום אחד זה יקרה... ולעשות את הפעולה המאמינה הזו ש"ככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם
ברגליכם וגו'". השעה 10.00 בערב... בלגן במצרים... הבכורים לחוצים עד מוות!!!! מלחמת אחים פרצה בין הבכורים להורים
שלהם... בשלב מסוים דפיקות בדלת... אנחנו לא פותחים... יתהפך העולם... אבל הדלת נפרצה... ועשרה בכורים מצריים בפתח
מתחנחחנים... אנא... עוד שעה חצות... תצילו אותנו... תכניסו אותנו... אבא לא מתווכח... אתם רוצים?? תכנסו... עכשיו נוספו לנו
בבית עשרה בכורים רועדים בפחד מוות על החיים שלהם!!! אבל אין לנו זמן להתייחס אליהם כי גם אנחנו רועדים... מה יש?? עוד
חצי שעה חצות... ואסור להותיר מהבשר... ויש עדיין כמה ק"מ מכובדים שלא סיימנו... אבא רועד על הנותר... סו"ס דקות ספורות
לפני חצות השתלטנו על הקרבן פסח... והתחלנו לשיר!!!! כליל התקדש חג... **ואז... ויהי בחצי הלילה!!!!** בבת אחת איזה
גילויים... איזה מורא גדול... איזה גילוי שכינה... קפיצה פתאומית מ"מ שיערי טומאה... ועד למ"ט שערי קדושה!!!! כולנו נשאנו
בגעגועים אינסופיים לאבינו שבשמים... משכני!!!! משכני אחרין נרוצה... טאטע... תוציא אותי ממצרים... את השתי שורות
האחרונות אי אפשר להמחיש!!! גילוי שכינה זה לא דבר שניתן להמחיש!! אנחנו רק צריכים להשתוקק ולקוות שבמהרה ממש:
כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות... אנא ה'... משכני!!!! אחרין נרוצה...

המשך אם ירצה ה'... אולי בהזדמנות...

הגיע הזמן להפסיק עם השובבו"ת...

תשמע סיפור... אל תחזק אותו ללב כי הוא לא באמת קרה... אבל זה לא רחוק מהמציאות... ויש בו גם הרבה מסר... **הסיפור מספר כך:**

ערב אחד ישבו להם ילדיו של מנהיג צפון קוריאה בארוחת ערב שגרית ופיטטו ביניהם... **שאל אחד הילדים:** מה כ"כ מיוחד באבא שלנו שכל העולם מדבר עליו? למה אפילו נשיא ארה"ב טרח לבא ולשוחח איתו? **ענה אחד הילדים בהשערה:** כנראה שאבא שלנו הוא הכי עשיר בעולם...

צחק הבן הגדול ואמר: לא!!! מה פתאום... יש אנשים הרבה יותר עשירים מאבא שלנו... **נענה ילד אחר ואמר:** כנראה שהצבא של צפון קוריאה הוא הכי חזק ומיומן... גם על זה צחק הבן הגדול... לא!!! ממש לא! הצבא של צפון קוריאה הוא דווקא מהחלשים בעולם... **אז אולי- אמר אחד הילדים:** אולי אבא שלנו נורא נורא חכם ופיקח... שלכן כל העולם מחכה למוצא פיו... הבן הגדול צחק... לא... אבא שלנו ממש ממש לא חכם... אפילו לא בערך... **נו... אז מה כן? מה בכל זאת מיוחד באבא שלנו שכל העולם כולו מוטרד ממנו???**

או אז קם הבן הגדול ממקומו... ופתח את אחד מארונות המטבח והציב... **אתם רואים??** אתם רואים את המתג הזה... את הציפציק הקטן הזה...??? **וזהו! זה מה שמיוחד באבא שלנו!!** זה מה שגורם לכל העולם לדבר עליו... הילדים מסתכלים על הלחצן הזה... מה... מה יש בו...?? שום דבר מיוחד... קם אחד מהילדים והתקרב למתג הזה... לבדוק מה יש לו... ו... והו כמעט בא ללחוץ עליו... **ואז!!!** האח הגדול זינק בהיסטריה וצרח בפאניקה... **לאוו!!! לאוו!!! לאוו!!!** אל תגע... אל תגע... ובשניה האחרונה!!!! בשניה האחרונה הילד לא לחץ על הכפתור...

האח הגדול היה חיוור כסיד וארך לו כמה דקות להתאושש מההיסטריה... הילדים היו מבוהלים ולא הבינו מה קרה לאחיהם הגדול... מה הוא כ"כ נבהל מהמתג הזה... מה ההיסטריה... כשהוא נרגע הם שאלו אותו מה קרה?? מה כ"כ מפחיד אותך הלחצן הזה?? **ענה להם הבן הגדול בשקט:** הצבא של צפון קוריאה הכין טיל גרעיני בליסטי שהוא כבר מוכן לשיגור!!!! מדובר בפצצה גרעינית שיכולה להרוג מאות אלפי בני אדם... והיא כבר מוכנה לגמרי!!! מוכנה לשיגור!!!! ופה... בצפון קוריאה... היות והכל נמצא בשליטה של אבא שלנו... אז כבר התקינו לו את הלחצן הזה מוכנה בתוך הבית שלנו... שברגע שהוא רק ירצה לשגר את הטיל הוא אפילו לא יצטרך לטרוח וללכת במיוחד... בנו לו פה באחד מארונות המטבח את הלחצן... ואם בוקר אחד הוא יקום על רגל שמאל ויתחשק לו לירות פצצה גרעינית... הוא פשוט מגיע עם קורי שניה ועם נעלי בית ופותח את הארון מטבח... ובלחיצת כפתור אחת בוס!!!! הוא משגר... וזהו... **והנה!!! זה הלחצן הזה!** וכעת אתם כמעט... כמעט לחצתם עליו... כמעט שיגרתם בטעות טיל שיכול לזרוע הרס וחורבן ולהרוג מאות אלפי בני אדם...

עכשיו הבנתם למה הייתי כ"כ מבוהל??? הם היו בהלם... אבל אחד מהילדים התקשה להאמין ודי בצדק!!!! הוא טען בתוקף: **שלא יכול להיות!!!!** אם הלחצן הזה הוא באמת כזה מפחיד ונוראי... אז לא יתכן שהוא יהיה ככה משוחרר ונגיש... בארון מטבח... בהישג ידם של ילדים קטנים... זה לא הגיוני... כי תאר לעצמך שהייתי באמת לוחץ על הכפתור... מה? לא יכול להיות... חייך הבן הגדול ואמר:

הנה!!! הנה התשובה על השאלה!!! מקודם שאלתם מה כ"כ מיוחד באבא שלנו שהוא כ"כ מטריד את כל העולם? אז הנה! הנה התשובה!!! אבא שלנו לא חכם במיוחד... וגם לא גיבור במיוחד... והוא גם לא עשיר במיוחד... הדבר היחיד!!!! שכ"כ מיוחד וכ"כ מלחץ וכ"כ מטריד באבא שלנו שפצצה גרעינית כ"כ מסוכנת---- נמצאת לו בתוך ארון מטבח בהישג יד של ילדים חסרי אחריות!!!! **זה הכל!!!** זה הדבר היחיד שמושך את תשומת לב העולמית אליו... השילוב האבסורדי והקיצוני שפצצה כ"כ נוראית נמצאת בידיים כ"כ חסרי אחריות זה!!! זה מה שמטריד את מנוחתו של כל העולם כולו... זה הכל! חוץ מזה אין כלום!!!!

עד כאן המשל... יש לציין שהמשל הוא לא לגמרי מוצלח... אבל הנמשל הוא כך: האדם!!!! הוא נזר הברירה... כל הברירה נושאת אליו את עיניה... כל פמליא של מעלה עוקבת בחרדה אחרי כל תנועה של האדם... מה? מה מיוחד באדם כ"כ קטן כמונו? אני הרי כזה פספוס... אז למה מיד בוקר ב"ה הברירה מחכה לי בסבלנות שאני אתעורר ואני אנצח על המקלה ואקריא? הללו ה' הן השמים הללו ה' במרומים הללו ה' מלאכי הללו שמש וירח... למה כולם מחכים דווקא לי?? מה מיוחד דווקא ביי? מה כבר יכול להיות? כולי בשר רוח ורקמה???

נו... בא נתחיל לחשוב... מה כבר יכול להיות מיוחד ביי... אולי... אני מאוד מאוד חכם?? **לאוו!!! ממש לא...** אז אולי אני מאוד גיבור? **בודאי שלא!** אז אולי אני צדיק מאוד נשגב? **בטוח שלא!!! נו... אז מה כן???**

אתה יודע מה הדבר היחיד שמוחד בך?? תקשיב ללשונו של נפש החיים: **"...ברא הוא יתברך את האדם, והשליטו על רבי רבון כוחות ועולמות עד אין מספר ומסרם בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם, על פי כל פרטי תנועות מעשיו ודיבוריו ומוחשבותיו הן לטוב הן להפך ח", כי במעשיו ודיבוריו... הוא מקיים ונותן כח בכמה כוחות ועולמות עליונים הקדושים ובונה אותם כבונה המסדר בניינו, ונותן בהם רוב כח, ובהפך ח", ע"י מעשיו ודיבוריו ומוחשבותיו אשר לא טובים הוא מהרס ר"ל כמה כוחות ועולמות עליונים הקדושים לאין ערך ושיעור..."** אתה שמעע?

הבנת מה כתוב כאן??? אתה קטן מאוד!!! אבל!!! מתחת הרגלים שלך מסתובבים להם יש כל מיני לחצנים ושיברים אדירים שהם יכולים להפעיל עולמות אין סוף וגם להחריב עולמות אין סוף ואתה פשוט יכול לשחק בכפתורים ולזעזע את כל העולמות... **וזהו! זה הדבר היחיד שמיוחד באדם!!!** כי מצד אחד אתה כ"כ קטן... ומצד שני נמצאים לך בהישג יד כאלו לחצנים עוצמתיים **שזהו! השילוב הקיצוני הזה!** הוא הנקודה שמטרידה את כל פמליא של מעלה ואת כל העולמות העליונים!

זה לא הכח שיש לנו!!! זה שאנחנו כלום---- ואנחנו הכל!!!

מצד אחד אנחנו כלום... אנחנו כ"כ קטנים ופספוסים... אבל מאידך יש לנו בידיים נשק שהוא ההכל... **דווקא השילוב הקיצוני והכ"כ קוטבי** הזה של היצורים הכ"כ קטנים ושפלים **מחד**... לבין הנשק העצום שניתן להם בידיים **מאידך** זה מה שהופך את היהודי הקטן למוקד התשומת לב הכלל העולמי של כל פמליא של מעלה ושל כל העולמות כולם...

וזו העבודה הבסיסית ביותר שמוטלת עלינו... בפרט בימים אלו... מהי העבודה??? להפסיק להיות שובבי"ם!!!!

להפסיק להתנייח לעצמנו בצורה שובבה וחובבנית... להפסיק להתנהג כמו ילד שובב שחושב שהכל משחק ילדים... מה שנדרש מאיתנו בימי השובבי"ם להבין שבפרשיות האלו נפל דבר! **בפרשיות האלו נהפכו משובבי"ם לעם הנבחר!** הקב"ה נתן לכל אחד מאיתנו את המפתחות ואת השיברים של כל השפע האלוהי... **וזה כבר לא משחק ילדים...**

אנחנו כבר לא עבדים במצרים... עבדא בהפקירא ניוחא ליה... נגמר הסיפור הזה!!! אנחנו כבר בני מלכים... ובארונות מטבח שלנו מסתתרים כפתורים אדירים שיכולים להפעיל עולמות אין מספר ובאותה מידה להחריב עולמות אין מספר... ולעם ישראל לא קל לקבל את המצב החדש הזה!!! תקופה ארוכה אחרי שהם יוצאים ממצרים... פתאום הם נזכרים "זכרו את הדגה אשר נאכל במצרים חנים..." הכל בחינם... בצחוקים... בחיגנות עם הדרכות של קהיר... עזוב אותי... תן לחיות... נתנה ראש ונשובה מצריימה!!! וזה גופא העבודה שלנו בשבועות אלו של היציאה ממצרים... לצאת ממצרים!!! לצאת מהשובבו"ת הזה... לצאת מהחוסר האחריות הזה... ולהבין שאני גדול... הקב"ה מסר בידיים שלי את כל השפע האלוהי... זה נישט פשוט...

אבל כאן חשוב להדגיש: אם אתה זוכר... מקודם שהמשל מהילדים של מנהיג צפון קוריאה הוא משל לא הכי מוצלח... **ולמה??**

כי בשורה תחתונה מנהיג צפון קוריאה הוא משוגע... הוא חסר אחריות... כי לקחת מתג של פצצה גרעינית ולשים אותו בהישג יד של ילדים קטנים זה באמת איום ונורא!!! כי מעשה שובבות הכי קטן של ילד שילחץ בטעות על הכפתור הזה... ואתה כבר חורץ את גורלם של מאות אלפי אנשים... **כל זה כשמדובר בשובבי"ם של מנהיג צפון קוריאה...** שם זה עלול להיות נזק בלתי הפיך... **אבל!!! להבדיל אלף אלפי הבדלות!!!** כשמדובר בשובבי"ם של אבינו שבשמים... כאן יש תקנה... כאן גם אם פעם היינו שובבי"ם ועשינו שטויות ולחצנו על כפתורים והרסנו עולמות... אבל יש תיקון שובבי"ם!!! אצל הקב"ה יש אפשרות של שובו בנים שובבי"ם ארפא משובותיכם!!! והקב"ה פונה אלינו ואומר: אני יודע שיש לכם יצר הרע... ולפעמים השובבות שלכם מתגברת ואתם משחקים בלחצנים הכי רגישים ואתם מחריבים בלי סוף ועכשיו מה יהיה?? בשביל זה אני כל יכול! וגם אחרי שהבן שלי זרק פצצה גרעינית... אני יכול לכבות שרפות ולתקן נזקים וארפא משובותיכם... אני יכול לנקות ולכפר את הכל...

אבל זה בתנאי אחד ש-- **שובוו!!!** תחזרו מהשובבות שלכם... תפסיקו להיות שובבי"ם... תנאי קודם למעשה!!!

נו... מה זה להפסיק להיות שובבי"ם?? להפסיק להיות שובבי"ם זה לא רק לשלב ידיים כמו ילד עם פרצוף קונדסי שמבטיח להפסיק לעשות מעשה שובבות... עד הפעם הבאה... **לא!!! בחידר... כשהיינו ילדים זה אולי הספיק... אבל עכשיו זה לא מספיק!!!** להפסיק להיות שובבי"ם זה בעיקר להתחיל להיות בוגר מבפנים!!! ולהפסיק להיות ילדותי... להתחיל לקלוט עניין ולהבין את החשיבות האמיתית שלי!!! להתחיל להסתכל בראש יהודי גדול ולהבין את הכח העצום שהנפש החיים מדבר עליו... ולהתחיל לנצל אותו!!!

בימי השובבי"ם לא מספיק לחזור בתשובה על ענייני קדושה ולקבל על עצמי להפסיק לעשות שטויות... **לא!!! זה הרבה יותר עמוק מזה!! תפסיק להיות שובב... תפסיק להיות ילדותי... תפסיק להיות נמוך... תגדלו!!!** תתחיל להעריך את הכח שלך בתור יהודי...

הגיע הזמן שתבין שאתה **משהו שעובד!!!** אתה לא מכונת משחק... לילדים שובבים לא נותנים אקדח **שעובד**... נותנים להם אקדח **משחק**... לילדים לא נותנים מכונת **שעובדת**... אלא רק מכונת **משחק**... אז זהו!!! שגדלת מאז שהיית ילד והגיע הזמן שתפסיק לחשוב שאתה משחק!!! **אתה משהו שעובד!!!** וכשאתה עושה רצון ה' זה... זה... זה מכונת שעובד... קרה פה משהו... הזזת פה משהו... וכשאתה עובר עברייני... אז גם אקדח שעובד... קרה פה משהו... היה פה פיגוע... אי אפשר לעשות פוס באמצע המשחק ולברוח כמו כשהיינו ילדים...

שובוו!!! שובו בנים שובבי"ם... תתחילו לכבד את עצמכם!!! הקב"ה מכבד אותנו!!! הגיע הזמן שגם אנחנו נכבד את עצמנו!!!! אין צורך בהרבה... מספיק להסתכל רק על הים הגדול הזה שהזכרתי מקודם שכמה שהוא גדול הקב"ה לא סמך עליי... אבל עלי הקב"ה כן סמך... הקב"ה נתן בי אימון וכיבד את הבחירה שלי...

כל מה שנותר לי זה גם לכבד את הבחירה של עצמי!!! ולהבין שאם הקב"ה נתן בי אימון אז אני אוכיח את עצמי ואני לא אעבור את הגבולות שהוא הציב לי... אני אחזיר אימון ולא אביא מבול לעולם...

ניגש אלי בחור ושואל: קשה לי לקום בבוקר לשחרית... קשה לי... אני יכול אבל נורא קשה לי... קר... תן לי עצה איך להתחזק! איך להתגבר כארי...

עניתי לו על אותו משקל... שאלתי אותו: **מי יותר גדול? אתה או השמש???** כן... השמש היא כדור אש אדיר וענק בגודל בלתי נתפס והאתה פספוס... חוץ מזה שאתה גם לא קם בבוקר... אבל עדיין!!! **אני שואל אותך:** האם קרה פעם אחת שהשמש תפסה יוזמה והחליטה לתפוס חזיון לקום כמה דקות יותר מוקדם בבוקר... **לאוו!!!** השמש לא זזה מילימטר מהמסלול שהקב"ה נתן לה... הקב"ה לא סומך עליה!!! הקב"ה לא איפשר לה לקבל החלטות לבד... כי הקב"ה ידע שאם יהיה לשמש בחירה... היא תקום מאחור... **ואילו אתה? הפצפון??**

אותך הקב"ה מכבד!!! הוא סומך עליך! לך הוא כן נתן בחירה... ואתה יכול לבחור לקום מאחור... ובאותה מידה אתה גם יכול לבחור לקום מוקדם בבוקר ויהי מה... כן!!! אתה בעל בחירה!!!

הקב"ה כיבד אותך יותר מהשמש!!! אז אנא... תכבד אותו יתברך לא פחות מהשמש... ואם היא שהיא לא בעלת בחירה מתחילה בוקר... אז אתה... שהקב"ה נתן בך אימון ונתן לך את האפשרות לבחור מתי לקום... תחזיר לו אימון בחזרה ותראה לו שאתה קם יחד עם השמש... בחור יקר: בעוד פחות מ-28 שנים אנחנו שוב נברך ברכת החמה... כי השמש שוב פעם תגיע לאותה נקודה שממנה היא התחילה!!! אבל אתה??? אתה בעל בחירה!!! אתה בעוד 28 שנים לא תחזור לאותה נקודה שממנה התחלת... אתה לא תהיה במקום אחר לגמרי... איפה?? זה בידך!!!! אתה תקבעו!!!! אם רק תרצה יש סיכוי שבברכת החמה הקרובה אנחנו נברך עליך ברוך שחלק... מה שבטוח! זה בחירה שלך!!

גיליון מס' 315 פרשת בא
תשע"ט שנה שישי

גליון זה נודב ע"י ידידינו החשוב הר"ה ג'
ר' שמואל דוד הכהן פרידמן שליט"א
לע"נ אביו הר"ר יום טוב ליפא הכהן זצ"ל
נלב"ע ג' שבט תש"ס
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בדידי הוי עובדא

דברים שקבלנו מראש כולל חשוב בב"ב

כה לחי על המדור החדש "בדידי הוי עובדא". שבלי ספק תוכלו לזכות ולזכות את הרבים.
דברים שנחרטו בזכרוני:
לפני הרבה שנים, הוצאתי ספרים על ה' החומשים. - בתחילה ה' על בראשית ולאט לאט יצאו כולם - בזמנו הייתי נכנס הרבה למרן שליט"א אחרי שחרית וכמה וכמה פעמים שאל אותי מה עם שמות? מתי יצא? ולא הבנתי ועניתי האם הספרים כל כך חשובים? התשובה: - הרי כתוב המתחיל במצווה "אומרים" לו גמור. והדגיש אומרים לו - שג"כ דבר זה ה' חשוב למרן שליט"א לקיים. ולמתבונן זה נפלא.
פעם אחרת אמר לי שהטעמא דקרא המפורסם לשבח - הם דברים שהתעורר עליהם בקרה"ת.
בברכה, פ.י. ב.

פשט על הפרשה

"ויעל הארבה וגו' וינח בכל גבול מצרים" (י, ד)

וכ' בעה"ט ב' בתורה וינח בכל גבול מצרים וינח ביום השביעי מלמד שנח הארבה בשבת. ותמוה מה שייך גבי' מנוחה והלא מניעת אכילה לא חשיב מנוחה אלא צער כמש"כ התוס' בשבת קכ"ב א' (בד"ה מעמיד) מהמכילתא (בפ' משפטים כ"ג י"ב). ויש לבאר עפ"מ"ש בירושלמי תענית פ"ג ה"ו ולמה נקרא שמו חסיל שהוא חוסל את הכל והיינו שדרך הארבה הוא להשמיד ואוכל הכל גם מה שאין ראוי לאכילה כי כונתו להשמיד ולאבד וי"ל דבאמת אכל הארבה גם בשבת אבל לא השמיד מה שאינו צורך אכילה ובזה שייך מנוחה. ומה שהיתה למצרים מנוחה בשבת דוקא ממכת ארבה ולא משאר המכות, י"ל עפ"מ דאיתא בשמו"ר פ"ג ס"ו ארבה למה הביא עליהן מפני ששמו את ישראל זורעי חטים ושעורים לפיכך הביא עליהן ארבה ואכלו כל מה שזרעו להם ישראל ובשבת נתנו לישראל לנוח כדאיתא שם פ"ה ס"ח ולכן גם הארבה נח בשבת.

"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (יא, ז)

צ"ב קצת הענין דלא יחרץ כלב לשונו ולכאורה סגי שיאמר והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים וכו' ולכל בני"י יהיה רגוע. ונראה דהנה איתא בגמ' ב"ק ס' ב' כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר וכאן אמר מרע"ה לפרעה כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים, ודרשו חז"ל אני ולא אחר ולא שליח וכו', וזה מה שהוסיף לו דמכיון שמכת בכורות תהא ע"י הקב"ה בעצמו ולא ע"י מלאך המות, במילא לא יחרץ כלב לשונו, אבל זה רק לישראל אבל למצרים בלא"ה והיתה צעקה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה ולא תוסיף.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"סיום בפרסום או בצנעא"

אברך תלמיד חכם הגיע לשאול את רבינו השבוע, כדלהלן:

במשך כמה שנים למדתי כסדר את מסכתות הש"ס, וכעת זכיתי וסיימתי את כולו, כמה ידידים אמרו לי כי ראוי לעשות סעודת מצוה כיאה לגומרה של תורה, וכי אזמין את המשפחה ושאר הידידים ויהיה סעודה הראויה לסיום שכזה, מאידך אני חושב שזה ביטול זמן, וגם לוקח הרבה טירחה וגם עלולים אולי לקנאות בי וכו' ולכן אני רוצה להסתפק בקצת שתיית 'לחיים' ולא יותר, מה הדרך הנכונה לנהוג.

רבינו שליט"א הררה והשיב לו, כי אינו חייב אבל ראוי שיעשה סעודה מצוה ולא משהו קטן של 'לצאת ידי חובה' והסביר: אם אחרים רואים אחד שעושה סעודה מכובדת, הדבר נוטע בליבם אהבת תורה וגורם להם גם לרצות לסיים את הש"ס, וא"כ מכיון שזה מעודד אחרים, כדאי.

* * *

ורבינו שליט"א עצמו מכיון שכמעט כל כמה ימים מסיים מסכת נוספת ב"ה אינו עושה סעודה בכל סיום רק מנהגו תמיד שאחרי הסיום מברך הגפן וטועם מעט מהיין, ומסופר כי גם בתקופות שהיה נוסע לשמש כסנדק בבריתות בכל רחבי ארץ ישראל, אם ידע שצריך לסיים מסכת בדרך היה נוטל עמו מעט משקה כדי לא להפסיד את הקביעות הזו (ופעם אמר שעל ידי כך הוא יכול גם בט' הימים לשתות יין בסיום, כי מי שאינו עושה סעודה בכל סיום אין לו היתר לזה בט' הימים, ואכ"מ) ובערב פסח שמסיים את הש"ס כולו היו מביאים קצת מיני מאפה ורבינו טועם מזה מעט.

נוסף עוד:

בכל שנה כשבניו של רבינו שליט"א עושים סיום על הש"ס שלומדים בעצמם, הם עושים סעודת מצוה ורבינו טורח ומשתדל לבוא במיוחד לביתם, כדי לייקר בעיניהם את חביבותו למי שמסיים את הש"ס. ויושב בזמן הסיום של סעודת המצוה, ובד"כ אף רגיל לשאול קצת שאלות ממרחבי הש"ס.

בברכת שבת 1808
3167816 חק

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

פארהף היוםיפא

"בענין רוב הנראה לעינים"

חולין מ"ד א' ופסוקת הגרירת תנא כמה פסוקת הגרירת ברובה וכמה רובה כו'. ע"י לעיל כ"ט א' דאמר רבא דלגבי טריפות היכא דבעי' רוב היינו רוב הנראה לעינים וכן לענין שחיטה בעי' רוב הנראה אלא דבזה דעת רוב האחרונים דאינו אלא מדרבנן (ע"י פמ"ג י"ד ס' כ"א ושאר אחרונים) חוץ מד' התב"ש שהוא מדא' וכן גבי אתרוג "א דבעי' רובא דמינכר (ע"י מ"ב ס' תרמ"ח סקמ"ד) וע"י בבכ"י דאינו אלא מדרבנן וכן מש"כ בשו"ע (ס"י ס"ח) לענין ציצית דבעי' רוב הנראה הוא מפני מראית העין וכן הא דברכות מ"ח א' ואיהו סבר דילמא רובא דמינכר בעי' הוא ג"כ מדרבנן דאף להסוברים זימון דא' מיהו הזכרת השם בעשרה מדרבנן, ואמנם ע"י בע"ז ל"ז א' העיד יוסי בן יועזר על אייל קמצא (מין חגב) דכן וכו' והכא בכנפיו חופין את רובו ע"י הדחק קמפלגי מ"ס רובא כל דהו בעי' ומ"ס רובא דמינכר בעי' וצ"ל דטעם חכמים דפליגי איננו בן יועזר וס"ל דבעי' רובא דמינכר היינו מדרבנן ואע"ג דלא בכל דבר הצריך רוב הצריכו רבנן רובא דמינכר מ"מ ס"ל דכאן שהוא מסור לכל אדם צריך לגזור דלא לית' למטעי, אמנם בתוס' הר"י מבירינא (שם) מוכח דס"ל דהוא מן התורה ע"ש וצ"ל דס"ל כד' התב"ש דהא דבעי' בשחיטה רוב הנראה הוא ג"כ מה"ת וכדמצינו לגבי טריפות דלא מטרפא עד דאיכא רוב הנראה, ואע"ג דבמתני' לק' (נ"ט א') תנן כנפיו חופין את רובו סתמא מ"מ ס"ל להר"י מבירינא (אליבא דחכמים) דהיינו רובא דמינכר אמנם מצינו בהרבה מקומות דתנן רובא וע"כ סגי ברוב מצומצם כמו לענין מחיצה דתנן עומד מרובה וסגי במשהו טפי ממחצה וכן בכ"ד ומאיך גבי שחיטה וטריפה בעי' רוב הניכר אע"ג דתנן רובו סתמא וע"כ דתרווייהו מקרי רובא והמשנה קיצרה בזה וכ"א ילמד מענינו.

(שיח השדה ח"ב קונט' קרני חגבים ס' ח' וע"ש עוד באריכות)

מעניני הפרשה - עניני תפילין

בלא תפילין, אף במנחה. ע"כ. ונראה שזה דוקא אם הוא רגיל בתפילין במנחה שאז עדיף תפילין מצבור, אך אם מניח רק לפעמים, צבור עדיף. במה דברים אמורים בשל רש"י אבל ר"ת אף אם מניח בקביעות, צבור עדיף דהעיקר כרש"י (ע"י מ"ב ס' ל"ד סק"ד). הוסיף רבנו: ראיתי לפעמים את החזון איש לומד עם תפילין, אבל סגר את הדלת לגמרי שלא יראה.

סיפר לי הג"ר חנוך ברמן בהגר"ש ששמע מדודתו הרבנית ברזם ששמע מאמה ע"ה כי פעם אחת השכנה של מרן שאלה אותה כי רואה דבר משונה, שכל יום ולפעמים יותר מפעם אחת ביום, החזון איש מוריד תריסים, וכי איזו עבודה עושה בשעה זו האם לומד קבלה או איזו עבודת ה' אחרת. היא שאלה את אחיה החזון איש ואמר לה שפשוט כאשר אוכל סוגר תריסיו כדי שלא יראה.

זה גמרא ומובא בשולחן ערוך שלא יאכל בפני רבים. והיה פעמים נוספות [כנ"ל] שהיה סוגר כי לפעמים היה לובש תפילין ולומד ולא רצה שיידעו ואם בא מישהו היה חולץ קודם את התפילין.

(כל משאלותיך)

רגילין, שעל ידי כך ישמר, וביום בבוקר לפני העבודה הורידם מרגליו ומיהר להניח בידו וראשו שלא יתפסוהו, וכך לא עבר יום שלא הניח תפילין. והוא הראה לי תפילין אלו הנמצאות איתו עד היום. הבנים שיחיו רצו לקבור תפילין אלו בקברו, כי בלא"ה הם צריכים גניזה, ושזה יהיה גניזה.

זה בזיון לקבור את התפילין בקבר.

הרי בקבר הצורה היא שמניחים את המת ואח"כ עליו בלטות ואח"כ מכסים בחול עד למעלה, אם יניחו את התפילין מעל הבלטות ולא למטה, מהו? זה קבר, וגם באופן כזה הוא בזיון.

פלוגי שאל אודות שכינו, ובין הדברים אמר לרבנו כי לשכנו המסכן יש בן אחד נורמלי אך לא מניח תפילין, ובן אחד לא נורמלי בכלל.

רבנו הגיב: להיפך, בן אחד לא נורמלי כי לא מניח תפילין ובן אחד נורמלי כי שוטה פטור מן המצוות.

מפי השמועה, כי הגר"ש קוסובסקי זצ"ל שאל את החזון איש האם עדיף תפילין במנחה בבית, או בצבור בלא תפילין, השיב החזון איש תפילין עדיף. מהו בתפילין דרבנו תם? ברשימות שלי מהנהגות החזון איש כתבתי נכון להתפלל ביחידות בתפילין, מבציעור

"והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך" היום יום ב', בחור נפל לו תפילין של יד, האם יצום באותו יום דווקא, הרי לא קיבל עליו? לא צריך קבלה, משמא עשו עליו תענית [ע"י שו"ת מהר"י ברונא ס' קכ"ז] אם הוא לא צם באותו יום כי לא ידע, שיש עליו להתענות האם יצום למחרת, או עדיף יום ה' ואנו בשובב"ם? יצום למחרת ולא ידחה. האם לגבי מחר צריך קבלת תענית? כן.

האם נאמר שלגבי בחור ישיבה הצום הוי ביטול תורה ולא יצום. אם יכול לצום יצום, ויידע להזהר פעם אחרת. וע"י מ"ב ס' תקע"א סק"ד.

ראש ישיבה נוהג שלא לדבר בתפילין דברי חול, מה יעשה כאשר באים לדבר עימו הבחורים לא בדברי תורה אלא האם לנסוע הביתה וכדומה? ת: זה דבר מצוה, ודאי שידבר.

רבינו בכה כאשר סיימתי לספר את המובא להלן.

אמש נפטר הישיש הצדיק רבי בנימין גרדקא זצ"ל ואני מקונן עליו כך. הרי מצות תפילין ביד ובראש ואני הכרתי יהודי שהניח כל יום התפילין ברגל, וזהו רבי בנימין הנ"ל בזמן השואה, הוא רצה לשמור את התפילין שלא יטלו ממנו, מה עשה, קשרם כל היום על

יפה מראה פא

הנני מביא מחר ארפה בגבולך (י' ד')

אודות כשרותו של הארבה והחגב כתב רבינו קונטרס הלכתי 'קרני חגבים' בתוך ספרו שיח השדה. וכתב בתוך דבריו (ס"ק י"א) כי במקומותינו נוהגים לא לאכול שום חגב כי אין לנו מסורת, אבל יש ענין לדעת את כל סימני החגב כי אם יהיה מסורת נדע אם אפשר לסמוך על זה.

[וידוע המעשה הנורא שזכה לסייעתא דשמיא שבעת כתיבת הספר נתקשה בפרט מסוים והגיע חגב לפניו והביט בו, וכשגמר, פרח לו החגב].

ולפני כמה שנים נכנס מומחה הכשרות הרב זריצקי שליט"א עם כמה סוגי ארבה לפני רבינו שליט"א, ושאל אותו אודות כשרותו לאכילה. רבינו בדק את כשרותו וראה כי אכן יש לו ארבע רגלים וארבע כנפים, וגם שני כרעים לנתר בהם, והראו שיש לו סימן של כמין צורת ח' בגבו, ואמר כי לפי הסמנים הוא כשר, אבל אנו לא אוכלים את זה כי אין לנו בזה מסורת, אבל יש מעדות תימן שסומכים על מסורת בידם ואוכלים את זה.

בתמונות הנדירות:

בתמונה הראשונה: (באדיבות: קול הלשון) רבינו בוחן את צורת קרסוליו של הארבה (המכונה ארבה מדברי), ומספר הרגלים שלו.
בתמונה השנייה: רבינו בודק את צורת האות ח' שבגב החגב.

כל הזכויות שמורות ©

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✡ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 ☎ 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 7630585-03 שלוחה-1586

קהילות 2757000-073 שלוחה-4310